

โครงการวิจัยเรื่อง

แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการ

ด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้

แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

ที่ปรึกษาโครงการ

นางศศิพันธุ์ พรรณรายณ์

คณะผู้วิจัย

นางสาวพรวสา ศิริनुพงศ์

นางสาวพูนพิลาส ลีละยูวะ

นายสมคิด บุญล้นเหลือ

นางสาวศากุล ลัมพสาระ

นางสาวภัทริศา บุญเสริม

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย เรื่อง
แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา
ภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
กันยายน 2554

ชื่อโครงการวิจัย	แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558		
Research Topic	Strategic Plan to access Financial Services Markets in Lao PDR and Cambodia under the plan to become ASEAN Economic Community in 2015		
ที่ปรึกษาโครงการ	นางศศิพันธุ์ พรณรายน์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง		
คณะผู้วิจัย	นางสาวพรวิศา ศิริบุบผะ	หัวหน้าโครงการ	
	นางสาวพูนพิลาศ ลีละยูวะ	นักวิจัย	
	นายสมคิด บุญล้นเหลือ	นักวิจัย	
	นางสาวศากุน ลัมพสาระ	นักวิจัย	
	นางสาวภัทริศา บุญเสริม	นักวิจัย	
	นายศรัณย์ สมรักษ์	ผู้ช่วยนักวิจัย	
ระยะเวลาดำเนินการ	15 กันยายน 2553 – 14 กันยายน 2554		
ปีที่พิมพ์ผลงาน	2554		
เจ้าของผลงาน	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง		

บทสรุปผู้บริหาร

ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) เป็นพิมพ์เขียวในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) โดยมีเป้าหมายสุดท้าย คือการเร่งรัดการจัดตั้ง AEC เป็นภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ที่จะเป็ตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน (single market and single production base) ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับธุรกิจไทยในการเข้าสู่ตลาดอาเซียน ในการนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกประเทศลาวและกัมพูชาเป็นเป้าหมายแรกในอาเซียนในการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด และกำหนดแนวทางการส่งเสริมการขยายฐานธุรกิจของผู้ให้บริการด้านการเงินไทยไปยังทั้งสองประเทศดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยใช้โอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาเป็นประโยชน์โดยการพิจารณาขยายฐานการให้บริการด้านการเงินไปยังประเทศลาวและกัมพูชา เพื่อช่วยสนับสนุนการขยายฐานการค้าของภาคธุรกิจอื่น

1 การเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา

จากผลการศึกษาสภาพธุรกิจบริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนในประเทศกัมพูชา ซึ่งมีปริมาณการลงทุนที่ขยายตัวขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาดีขึ้น ประกอบกับผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการด้านการเงินที่อยู่ในประเทศกัมพูชา คณะผู้วิจัยเห็นว่ากัมพูชามีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1.1 ธนาคารพาณิชย์ –บริการในภาคธนาคารพาณิชย์มีความน่าสนใจในเชิงผลตอบแทนธุรกิจ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับการที่อัตราการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ของประชากรกัมพูชาที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ผลสำรวจและความต้องการของผู้บริโภคทั้งนักธุรกิจไทยและบุคลากรไทยที่ไปทำงานในกัมพูชาที่มีความประสงค์จะใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้ง (1) เพิ่มมูลค่าวงเงินธุรกรรมในธนาคารพาณิชย์ไทย 2 แห่ง (ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงไทย) และ (2) สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยรายอื่นเข้าไปเปิดให้บริการในประเทศกัมพูชาเพิ่มเติม ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าบริการด้านการเงินโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในกัมพูชาจึงยังมีช่องว่างทางธุรกิจที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเข้าสู่ตลาดได้เพิ่มเติม นอกจากนี้ กัมพูชาไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าว และไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ ดังนั้นการเข้าสู่ตลาดกัมพูชาในรูปแบบการเข้าไปดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งบริษัทลูก (subsidiary) หรือเป็นสาขารธนาคารพาณิชย์ของไทย (branch) ก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้สถาบันการเงินไทยที่ประสงค์จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในกัมพูชาควรพิจารณาขยายฐานลูกค้าจากคนไทยเป็นนักลงทุนชาวต่างชาติอื่นด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางธุรกิจ

1.2 ลิขสิทธิ์ทางการเงิน (Financial Leasing) – จากระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงมีช่องว่างทางธุรกิจในสาขาลิขสิทธิ์ทางการเงิน ผู้ประกอบการไทยสามารถขยายธุรกิจลิขสิทธิ์ทางการเงินในกัมพูชาได้ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจเงินกู้สามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบลิขสิทธิ์ทางการเงินได้เพิ่มเติม หรือ (2) สามารถขออนุญาตธนาคารกลางกัมพูชาเข้าไปจัดตั้งธุรกิจลิขสิทธิ์ได้ (ไม่ต้องอยู่ในรูปแบบธนาคารพาณิชย์)

1.3 ประกันภัย – เนื่องจากปัจจุบันบริษัทที่ให้บริการประกันภัยในกัมพูชามีจำนวนเพียง 7 บริษัท และให้บริการเฉพาะประกันวินาศภัยเท่านั้น ในขณะที่ผลสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการพบว่ามีความประสงค์ที่จะใช้บริการประกันสุขภาพ การประกันชีวิต และประกันอุบัติเหตุ ดังนั้น ในระยะแรกผู้ประกอบการในสาขาประกันภัยควรพิจารณาพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในกัมพูชาโดยอาจให้บริการข้ามพรมแดนไปก่อน ต่อจากนั้นเมื่อระดับเศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาไปมากขึ้นและมีอุปสงค์มากเพียงพอจากผู้บริโภค ผู้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตของไทยควรขยายฐานธุรกิจเข้าไปตั้งในกัมพูชา โดยอาจจัดตั้งในรูปแบบธุรกิจไทยที่จดทะเบียนในกัมพูชา หรือการร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น

1.4 หลักทรัพย์ – ตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาเพิ่งเปิดทำการเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 และยังไม่มียุทธศาสตร์เข้าซื้อขายในตลาดฯ อย่างไรก็ตาม การเข้าไปมีบทบาทในสาขาหลักทรัพย์เป็นรายแรกๆ แม้ว่าจะยังไม่ให้ผลตอบแทนในเชิงธุรกิจมากนัก แต่มีผลในแง่การสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของผู้ใช้บริการในกัมพูชา ซึ่งมีผลต่อเนื่องมาในด้านการทำธุรกิจที่ปรึกษาทางการเงินในการนำหลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อันจะเป็นรายได้หลักในช่วงเริ่มต้นของการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์มากกว่ารายได้จากการเป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ การเข้าไปทำธุรกิจเงินกู้ในกัมพูชาอาจเป็นไปในรูปแบบการร่วมทุนกับสถาบันการเงินท้องถิ่นเพื่อให้บริการ อันจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการสร้างฐานลูกค้าจากกลุ่มลูกค้าสถาบันการเงินและการอำนวยความสะดวกในด้านการซื้อขายและชำระราคาหลักทรัพย์

2. การเข้าสู่ตลาดในประเทศลาว

จากผลการศึกษาศาภาพธุรกิจบริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนในประเทศลาว ทำให้คณะผู้วิจัยเห็นว่าลาวมีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินของไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

2.1 ประกันภัย – ปัจจุบันลาวมีบริษัทประกันภัยเพียง 6 บริษัทซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะในสาขาประกันชีวิตและประกันสุขภาพที่ยังไม่มีการให้บริการในประเทศลาว ทำให้ประชากรลาวจำนวนมากได้ข้ามพรมแดนออกมาซื้อประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการด้านสุขภาพจากผู้ให้บริการโรงพยาบาลในประเทศไทยด้วยเช่นกัน สาเหตุหนึ่งที่ประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศลาวยังไม่มีการพัฒนาเนื่องจากคุณภาพของสถานพยาบาลในประเทศลาวยังไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนที่มีกำลังซื้อซึ่งส่วนใหญ่พำนักอยู่ในเขตเวียงจันทน์จึงได้ข้ามพรมแดนมารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของไทย ดังนั้นในขั้นแรกนี้ คณะผู้วิจัยเห็นควรสนับสนุนให้บริษัทประกันภัยไทยในประเทศไทยพิจารณาออกสินค้าบริการ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคลาว รวมทั้งการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาลาวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค และเสนอบริการแบบข้ามพรมแดนเพื่อให้ผู้บริโภคในประเทศลาวสามารถทำประกันชีวิตและประกันสุขภาพได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างชื่อเสียงของบริษัทประกันชีวิตไทยให้ผู้บริโภคลาวเกิดความคุ้นเคย และในระยะต่อไปหากผู้บริโภคในประเทศลาวมีความพร้อมและความต้องการเพิ่ม

มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ก็สามารถขยายธุรกิจเข้าไปดำเนินการในประเทศลาวได้อย่างเต็มรูปแบบเนื่องจากลาวไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทประกันภัย

ในด้านประกันวินาศภัย เนื่องจากการลงทุนของไทยในประเทศลาวมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และมีโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นจึงมีความต้องการบริการประกันวินาศภัยในประเภทการประกันอัคคีภัยและประกันภัยทรัพย์สินมากขึ้นตามมา แต่ทว่าปัจจุบันยังมีเพียงบริษัทประกันภัยเพียงแห่งเดียวที่มีผู้ร่วมทุนเป็นบริษัทไทย ในขณะที่มีบริษัทประกันภัยของเวียดนามและบริษัทที่ร่วมทุนกับชาวเวียดนามอยู่ถึง 2 บริษัท นอกจากนี้ จากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศลาว ส่งผลให้มีความต้องการประกันอุบัติเหตุและประกันภัยรถยนต์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุนธุรกิจประกันวินาศภัยไทยให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจเข้าไปยังประเทศลาว

2.2 หลักทรัพย์ - เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่งเปิดดำเนินการได้เพียงไม่เกิน 1 ปี และมีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพียง 2 หลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มว่าจะมีหลักทรัพย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชนเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นบริการสาขาหลักทรัพย์ในลาวจึงควรจะเน้นไปยังการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์มากกว่าการเป็นนายหน้า ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุนบริษัทหลักทรัพย์ไทยให้บริการข้ามพรมแดน หรือจัดตั้งธุรกิจในลาวโดยในช่วงแรกเน้นการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์เป็นหลัก

2.3 ธนาคารพาณิชย์ - ธนาคารพาณิชย์ของไทยได้เข้าไปเปิดสาขาให้บริการในประเทศลาวเป็นจำนวน 5 ธนาคาร รวม 6 สาขาแล้ว คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า การขยายธุรกิจธนาคารพาณิชย์ของไทยในลาวน่าจะเพียงพอในแง่ของความหลากหลายของผู้ให้บริการ แต่ในด้านความหลากหลายของบริการและกลุ่มลูกค้านั้นอาจจะยังไม่เพียงพอ เนื่องจากบางธนาคารมีนโยบายที่จะให้บริการเฉพาะกลุ่มลูกค้าคนไทยเท่านั้น จึงเห็นควรสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ประกอบธุรกิจในประเทศลาวพิจารณาขยายฐานลูกค้าไปยังลูกค้ากลุ่มธุรกิจชาติอื่นด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากภาคอสังหาริมทรัพย์ของลาวกำลังขยายตัว ดังนั้นการพิจารณา สินค้าใหม่ในด้านสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายย่อย ก็น่าจะเป็นทางเลือกในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยได้ในอนาคต

2.4 ลีสซิ่งทางการเงิน (Financial Leasing) - ลาวมีการพัฒนาในการลงทุนภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีอัตราการบริโภคยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น จึงมีช่องว่างทางธุรกิจในสาขาลีสซิ่งทางการเงิน คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจในลาวสามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบลีสซิ่งทางการเงินได้เพิ่มเติม และส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจลีสซิ่งในประเทศไทยให้ศึกษาความเป็นไปได้ที่จะเข้าสู่ตลาดลาว โดยอาจจัดตั้งกิจการใหม่หรือร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์

3.1 มาตรการของภาครัฐที่จะสนับสนุนผู้ให้บริการด้านการเงินไทยเข้าสู่ตลาดอาเซียน - ภาครัฐมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนากลยุทธ์ในเชิงรุกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทันธุรกิจ ผู้ประกอบการ และ นักลงทุนของไทยในภาคการผลิตและบริการอื่นไม่รู้สึกลดตัวในการออกไปทำธุรกิจในตลาดต่างประเทศ ในการนี้คณะผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่จะขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการกระทรวงการคลังควรดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ในระดับสำนักงานภายใต้กระทรวงการคลัง เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมผู้ประกอบการสาขาบริการด้านการเงินไทยให้ขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการลงทุนสาขาบริการด้านการเงินไทยในต่างประเทศ และมีภารกิจเบื้องต้น อาทิ รวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธุรกิจบริการด้านการเงินในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเป็นคู่มือให้กับผู้ประกอบการไทย ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด ช่องว่างทางการตลาดในประเทศสมาชิกอาเซียน จัดลำดับความสำคัญของสาขาบริการด้านการเงินที่มีช่องทางการขยายธุรกิจ รวมทั้งเสนอแนะแนวทาง กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ รวมทั้งมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงจัดทำ Roadshow และ Business Matching สำหรับธุรกิจบริการด้านการเงินที่ประสงค์จะเข้าร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นในต่างประเทศ หรือขยายธุรกิจเข้าสู่ประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ควรเสนอแนะมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ อาทิ ปรับปรุงมาตรการภาษีที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายการลงทุนไปต่างประเทศ พิจารณาแนวทางการร่วมรับประกันความเสี่ยงทางการเมือง (Political Risk) ให้กับนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

3.1.2 ดำเนินการเชิงรุกอย่างมีระบบ สอดคล้อง และสัมพันธ์กันในทุกระดับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นหนึ่งในผู้นำสาขาบริการด้านการเงินในอาเซียน กระทรวงการคลังควรดำเนินการเชิงรุกในทุกระดับอย่างสอดคล้อง สัมพันธ์กัน อาทิ หยิบยกประเด็นปัญหาอุปสรรคในการประกอบธุรกิจขึ้นเจรจาในเวทีระหว่างประเทศและทวิภาคี ทั้งในระดับรัฐมนตรี ระดับผู้บริหารระดับสูง และระดับคณะเจรจา นอกจากนี้ควรผลักดันประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวให้เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้หยิบยกขึ้นหารือกับผู้บริหารอาเซียนในการพบปะเจรจากับผู้นำรัฐบาลในอาเซียนทุกครั้งที่มีโอกาส

3.2. ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมภาคเอกชน

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเบื้องต้นสำหรับผู้ให้บริการด้านการเงินไทยที่ประสงค์จะขยายการประกอบธุรกิจไปยังประเทศในอาเซียนมีการเตรียมความพร้อม ดังต่อไปนี้

- 1) ขยายฐานลูกค้า –คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังมีช่องทางการทำตลาดจากลูกค้าที่เป็นนักลงทุนสัญชาติอื่นที่ไม่มีสถาบันการเงินของตนเอง และลูกค้าท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้มีผลตอบแทนธุรกิจที่มากขึ้น
- 2) หาพันธมิตร –การหาพันธมิตรที่เป็นสถาบันการเงินท้องถิ่นมาร่วมลงทุนอาจช่วยในด้านฐานลูกค้าและช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น
- 3) เตรียมบุคลากร –ควรเตรียมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลาง และภาษาท้องถิ่นของประเทศเป้าหมายที่จะขยายการลงทุน นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อให้บุคลากรภายในบริษัทให้มีความกระตือรือร้นที่จะออกไปทำงานในต่างประเทศด้วยเช่นกัน
- 4) เอกสาร –ภาคธุรกิจควรเตรียมความพร้อมด้านเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง อาทิ แปลกรมธรรม์ประกันชีวิต และเอกสารแนะนำต่างๆ เป็นภาษาท้องถิ่นที่ลูกค้าสามารถเข้าใจได้โดยง่าย จัดทำสมุดบัญชีธนาคารและเอกสารการสมัครเปิดบัญชีเป็นภาษาท้องถิ่น เป็นต้น
- 5) ทุน –ภาคธุรกิจที่ประสงค์จะขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจไปยังต่างประเทศควรมีการวางแผนระดมทุนที่ชัดเจนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับธุรกิจแต่เนิ่นๆ

Executive Summary

The ASEAN Economic Community Blueprint (AEC Blueprint) sets out timelines and measures to achieve the end goal of becoming ASEAN Economic Community (AEC), having a single market and single production base by 2015. This is a good opportunity for Thai financial services providers to access into financial services markets of ASEAN member countries. In this connection, Fiscal Policy Office (FPO) has selected Lao PDR and Cambodia as two primary target countries among ASEAN to undertake this study. The objective of this study is to explore problems, obstacles, market restrictions, to determine approaches to support the expansion of Thai financial services business into both countries, as well as to develop a strategic plan to access financial services markets in Lao PDR and Cambodia. This research will also serve as supporting information for Thai private sector that wish to exercise benefits from ASEAN becoming AEC to expand their businesses into other countries.

1 Market access to Cambodia

Having studied the Cambodian financial and investment environment, which indicates continuing economic improvement, and the outcome of questionnaires conducted to financial services consumers in Cambodia, researchers are of the view that there are potentials in Cambodia market for Thai financial services providers to expand their businesses. Targeted subsectors can be prioritized as followed:

1.1 Commercial Banks – The study has shown that banking business in Cambodia is an interesting subsector in terms of business returns. Considering that the country has a very low rate of accessibility in banking system, and the outcome of questionnaires and interviews from Thai businesses and personnel, there are high demand for Thai banks both in terms of (1) increasing credit exposure in the two existing Thai commercial banks (Krung Thai Bank and Siam Commercial Bank) and (2) increasing number of Thai commercial banks to offer services in Cambodia. Therefore, it could be said that there is still a gap in banking subsector in Cambodia in which Thai commercial banks can access into the market. In addition, Cambodia does not have any restriction in foreign shareholding or number of licenses, thus accessing Cambodia's commercial bank market in the forms of subsidiary or branch can be done without difficulty. Thai financial institutions that wish to operate business in Cambodia should also consider increase their business channels by expanding customer base from Thai customers to other foreign investors as well.

1.2 Financial Leasing – From the improvement of economic development, we believe that there is a market potential in financial leasing subsector that Thai financial services providers can expand financial leasing business into Cambodia. Market access can be done in 2 forms; (1) Thai commercial banks with commercial presence in Cambodia can introduce financial leasing as another service from the banks or (2) a new financial leasing company can be established by applying for a leasing services license from the National Bank of Cambodia (the established entity does not required to be in the form of commercial bank).

1.3 Insurance – Currently, there are only 7 insurance companies in Cambodia, which only provide non-life insurance services. Results of the surveys and interviews have shown that there is a demand for health insurance, life insurance, and insurance against personal accident. Therefore, Thai insurance companies can start planning and developing products that meet those demands. Thai insurance companies may begin their market access by providing cross-border services. Once Cambodian market is matured, with significant demand from consumers, Thai insurance companies should consider setting up branches or subsidiaries in Cambodia. Establishment can be in the form of wholly owned subsidiaries or joint venturing with local financial institutions.

1.4. Securities – Cambodian Exchanges was recently established in July 2011. At the time this report is issued, the Exchange has not commenced trading operation. Although entering as one of the first players into Cambodian securities market may not yield high return in terms of trading commission earnings, but it would create a strong reputation for the company. Such reputation would pay back when there is a need for other relevant services such as financial consulting, investment banking, underwriting, and asset management. Market access into Cambodia can be in the form of joint venture with local financial institutions which may be beneficial in terms of building up customer base from existing customer groups, and to facilitate securities trading and settlement.

2. Market Access to Lao PDR

From the result of the surveys together with the improvement of investment environment in Lao PDR, researchers are of the view that there are market potentials in Lao PDR for Thai financial services providers to expand their businesses. Recommended subsectors can be prioritized as followed:

2.1 Insurance – Currently, there are 6 insurance companies in Lao PDR which is insufficient to service local consumers' demand, especially in life and health insurance. Increasing number of Lao citizens purchase such services from Thai companies in Thailand due to the better quality of healthcare services from Thai hospitals. Researchers find that one of the main impediments for the development of life and health insurance subsectors in Lao PDR is the poor quality of medical services available locally. Therefore, Lao citizens who have purchasing power and live in Vientiane prefer to travel cross-border to obtain medical services in Thailand. In this regard, researchers are of the view that, at this stage until medical services in Lao PDR can meet up international standard, Thai insurance services providers may consider cross-border offering products that meet demand of consumers, particularly life and health insurance products, as well as prepare relevant documents in both English and Lao languages to facilitate consumers. These will create brand reputation for Lao citizens to get acquainted with the services from Thai insurance companies. Once the market size in Lao PDR is matured with adequate demand, Thai insurance companies can establish its commercial presence to Lao PDR easily as Lao PDR has no restriction in foreign shareholding in an insurance company.

For non-life insurance sector, since investment in Lao PDR has been growing with increasing number of large-sized projects from continual investment promotions, demand for non-life insurance especially property insurance would be expanded as a result. Presently, there is only one exposure of Thai insurance company in Lao PDR in the form of a joint-venture with local company as compare to two Vietnamese joint ventures already existed in Lao PDR. Moreover, the increasing number of vehicles purchased in Lao PDR has led to growing demand of accident and vehicle insurances. Thai non-life insurance companies may therefore consider opportunities to expand its business into Lao PDR.

2.2 Securities – Lao Securities Exchange (LSX) has been operating less than 1 year and currently has 2 securities listed in the market. Although the number of listed securities is small, it is likely that there will be more state-owned and private enterprises securities listing in the LSX in the near future. Therefore, at this stage, securities service providers should explore opportunities on investment advisory and securities underwriting rather than brokerage services. Thai securities companies may also consider providing cross-border services or establish commercial presence in Lao PDR with investment advisory and underwriting as main services.

2.3 Commercial Bank – There are already 5 Thai commercial banks with 6 branches established in Lao PDR, hence researchers are of the view that presence of Thai commercial banks in Lao PDR is quite sufficient in terms of variety of service providers. On the other hand, diversity of financial products and customer base may be limited. Some Thai banks in Lao PDR maintain policy to provide services only for Thai customers. Therefore, researchers feel that Thai commercial banks in Lao PDR should be encouraged to extend their services to other foreign business operators as well. In addition, with the booming of real estate sector in Lao PDR, Thai banks may consider providing new products relating to home loans and consumer loans.

2.4 Financial Leasing – Lao PDR has continuously developed investment in manufacturing sector, rate of vehicle consumption has also grown according to level of economic development. There remains a business gap in financial leasing sector in which Thai commercial banks in Lao PDR may extend their service coverage to financial leasing. Financial leasing service providers in Thailand may also study possibility in accessing Lao PDR market, which may be in the forms of establishing a new wholly-owned business or a joint venture with local investors.

3. Strategic Recommendations

3.1. Government's measures to support Thai financial services providers to access ASEAN markets – Government needs to systematically accelerate development of proactive strategies in order to support Thai business operators and investors in manufacturing and services sectors to access foreign markets. In this regard, researchers are of the view that in moving forward such policies and strategies effectively in an integrated approach, Ministry of Finance should:

3.1.1 Establish a new unit under the Ministry of Finance to serve as a centre for formulating strategies to support and promote Thai financial services providers to expand their business abroad. Objectives of this newly established unit would be to promote market access in financial services sector in foreign countries, particularly the ASEAN member states. Initial tasks of this unit would include compiling laws and regulations relating to the market access of financial services in ASEAN member countries. This would function as a guidebook for Thai business operators to learn about problems and obstacles in accessing markets, market potentials and priority subsectors that have business opportunities. The unit will provide necessary recommendations on approaches and strategies as well as suggest

government's measures to support private sector access into ASEAN markets, such as review tax measures that might be impediments for expanding investment abroad, develop instruments to share political risk with Thai investors, etc. Moreover, this unit may organize roadshow and/or business-matching events to facilitate Thai financial services providers who interested in finding strategic partners in other ASEAN member countries.

3.1.2 Proactive implementation of policies with conformity at all levels in order to achieve the goal of becoming one of the leaders in financial services sector in ASEAN. Ministry of Finance should proactively carry out policies with conformity at all levels by raising problems and impediments relating to financial services business operation to discuss during the multilateral or bilateral meetings at ministerial, high ranking, or negotiating committee levels. Additionally, selected important issues should also be passed to Thai Diplomatic Representatives in ASEAN member countries to raise them with other ASEAN governments when there is an opportunity for discussions.

3.2. Recommendations for private sector preparation

Followings are general recommendations for Thai financial services providers who wish to expand business to other ASEAN member countries:

1) Expand customer base – Researchers are of the view that there are market potentials in foreign investors that do not have their national financial institutions established in the target country and local customers. Expansion of customer base helps raising business returns.

2) Look for strategic partners – Finding local financial institutions as strategic partners to form a joint venture could be useful in terms of building customer base and smoothening the business operation.

3) Capacity building – Financial service provider should develop language skill for its personnel, which includes English and local language of targeted country of investment. Adequate welfares and remuneration should also be developed so as to increase personnel enthusiasm to work abroad.

4) Document – Multi-language of relevant documents such as insurance policy, and other important documents should be prepared to facilitate ASEAN customers.

5) Capital – Private sector that wishes to expand business abroad should prepare a clear funding plan at early stage.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร.....	I
Executive Summary.....	V

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	5

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ	6
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีการเงินและการค้าบริการด้านการเงิน	7
2.3 ผลงานที่เกี่ยวข้อง	14

บทที่ 3 ภาพรวมบริการด้านการเงินในอาเซียน

3.1 โครงสร้างระบบการเงินอาเซียน	17
3.2 รูปแบบสถาบันการเงินในอาเซียน	20
3.3 ธนาคารพาณิชย์ในอาเซียน	26
3.4 ธุรกิจประกันภัยในอาเซียน	33
3.5 สถาบันการเงินอื่นๆ	41
3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินในอาเซียน	42

บทที่ 4 ภาพรวมการลงทุนในประเทศกัมพูชาและลาว

4.1 การลงทุนในประเทศกัมพูชา	47
4.2 การลงทุนในประเทศลาว	54

บทที่ 5 วิเคราะห์บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา

5.1 ภาครัฐกิจธนาคารพาณิชย์	56
5.2 ภาครัฐกิจประกันภัย	70
5.3 ภาครัฐกิจหลักทรัพย์	74
5.4 ภาครัฐกิจบริการด้านการเงินอื่น	76
5.5 ผลสำรวจความคิดเห็นจากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และบุคคลทั่วไป	76
5.6 ผลสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจสถาบันการเงินในประเทศกัมพูชา	82
5.7 ความเห็นนักวิจัย	83

บทที่ 6 วิเคราะห์บริการด้านการเงินในประเทศลาว

6.1 ภาครัฐกิจธนาคารพาณิชย์	84
6.2 ภาครัฐกิจประกันภัย	92
6.3 ภาครัฐกิจหลักทรัพย์	97
6.4 ภาครัฐกิจบริการด้านการเงินอื่น	100
6.5 ผลสำรวจความคิดเห็นจากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และบุคคลทั่วไป	101
6.6 ผลสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจสถาบันการเงินในประเทศลาว	102
6.7 ความเห็นนักวิจัย	108

บทที่ 7 ร่างแผนยุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ตลาดสาขาบริการการเงินในประเทศกัมพูชาและลาว

7.1 ช่องทางการเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา	110
7.2 ช่องทางการเข้าสู่ตลาดในประเทศลาว	113
7.3 ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์	116

บทที่ 8 บทสรุป

8.1 บทสรุป	119
8.2 ความเห็นผู้วิพากษ์และผู้เข้าร่วมการสัมมนา	125
8.3 ประโยชน์ที่ประเทศลาวและกัมพูชาจะได้รับจากงานวิจัย	126
8.4 ข้อจำกัดของการทำวิจัย	127
8.5 ผู้มีอุปการะคุณ	127
8.6 หมายเหตุ	127

บรรณานุกรม	128
------------------	-----

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภูมิที่ 3.1	สินทรัพย์ทางการเงินของประเทศสมาชิกอาเซียน และ 4 กลุ่มประเทศ.....	18
แผนภูมิที่ 3.2	สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่มีใบอนุญาตในอาเซียน.....	22
แผนภูมิที่ 3.3	ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของธนาคาร.....	28
แผนภูมิที่ 3.4	ดัชนีการเป็นตัวกลางทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนและภูมิภาคอื่น.....	30
แผนภูมิที่ 3.5	ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนโดยเฉลี่ย.....	32
แผนภูมิที่ 3.6	สินทรัพย์รวมของธุรกิจประกันภัยในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่นๆ.....	34
แผนภูมิที่ 3.7	การลงทุนในหลักทรัพย์โดยอาเซียน-5.....	45
แผนภูมิที่ 5.1	จำนวนผู้ฝากเงินและลูกค้าสินเชื่อ.....	60
แผนภูมิที่ 5.2	การเติบโตในระบบธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชา.....	60
แผนภูมิที่ 5.3	การเติบโตของสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชา.....	61
แผนภูมิที่ 5.4	การเติบโตของสินทรัพย์ในระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชา.....	61
แผนภูมิที่ 5.5	หนี้ต่อคุณภาพในระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชา.....	62
แผนภูมิที่ 5.6	สินเชื่อจำแนกเป็นรายสาขา.....	63
แผนภูมิที่ 5.7	ผลตอบแทนในสาขานาการพาณิชย์.....	63
แผนภูมิที่ 5.8	ความต้องการของผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการด้านการเงิน สาขานาการพาณิชย์ของประเทศกัมพูชา.....	77
แผนภูมิที่ 5.9	ความต้องการของผู้ใช้บริการบริการด้านการเงินสาขาประกันภัย.....	78
แผนภูมิที่ 5.10	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา.....	79
แผนภูมิที่ 5.11	ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินของไทยในประเทศกัมพูชา.....	79
แผนภูมิที่ 6.1	โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศลาว.....	86
แผนภูมิที่ 6.2	แสดงสัดส่วนการเติบโตของตลาดประกันภัยในประเทศลาว (2548-2552).....	94

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 3.1	โครงสร้างสถาบันการเงินของอาเซียน.....21
ตารางที่ 3.2	สินทรัพย์รวมทั้งหมดของสถาบันการเงินของอาเซียน.....22
ตารางที่ 3.3	หน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน.....25
ตารางที่ 3.4	การเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ของประชาชน.....27
ตารางที่ 3.5	ธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ติด 500 อันดับธนาคารที่มีชื่อเสียงของโลก (ASEAN Commercial Banks in Global Top 500 Brand Names).....33
ตารางที่ 3.6	โครงสร้างของธุรกิจประกันภัยในอาเซียน.....37
ตารางที่ 3.7	โครงสร้างของธุรกิจประกันภัยที่เป็นเจ้าของโดยคนในประเทศและคนต่างด้าว.....38
ตารางที่ 3.8	ความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัยในอาเซียนและประเทศอื่น.....40
ตารางที่ 3.9	สาขาและบริษัทลูกของธนาคารในอาเซียน.....43
ตารางที่ 4.1	การลงทุนที่ได้รับอนุมัติจาก CIB ปี 2548 – 2552.....47
ตารางที่ 4.2	โครงการส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชาที่ได้รับอนุมัติจาก CIB ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2552 (แยกตามวัตถุประสงค์ของกิจการ).....49
ตารางที่ 4.3	มูลค่าการลงทุนของประเทศต่างๆในโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุน ในกัมพูชา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2552.....50
ตารางที่ 4.4	โครงการที่นักธุรกิจไทยถือหุ้นที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2537 - 31 ธันวาคม 2552 (แยกตามวัตถุประสงค์ของกิจการ).....52
ตารางที่ 4.5	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศลาว 10 อันดับแรกแยกตามประเทศ ตั้งแต่ปี 2544-2552.....54

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.6	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศลาวแยกตามสาขาการลงทุน ตั้งแต่ปี 2544-2552.....	55
ตารางที่ 5.1	รายชื่อธนาคารที่ปิดกิจการระหว่างปี 2543 – 2545 เนื่องจากไม่สามารถเพิ่มทุนได้.....	57
ตารางที่ 5.2	รายชื่อธนาคารที่ดำเนินกิจการในกัมพูชา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552.....	59
ตารางที่ 5.3	รายชื่อธนาคารและขนาดของสินทรัพย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552.....	65
ตารางที่ 6.1	จำนวนธนาคารพาณิชย์ในประเทศลาว ณ เดือนพฤษภาคม 2554.....	85
ตารางที่ 6.2	ส่วนแบ่งตลาดประกันภัยในประเทศลาว.....	93
ตารางที่ 7.1	เป้าหมายการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา.....	110
ตารางที่ 7.2	เป้าหมายการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศลาว.....	114

บทที่ 1 : บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มา

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบวาระพนมเปญเพื่อกำหนดทิศทางการก้าวเข้าสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียน (Phnom Penh Agenda Towards a Community of Southeast Asian Nations) โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers : AEM) เป็นผู้รับผิดชอบศึกษาแนวทางการดำเนินการภายใต้ 4 หลักการ ได้แก่ (1) ประสานความร่วมมือกับความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) (2) ให้อาเซียนเป็นจุดหมายเดียวในสาขาการท่องเที่ยว (3) ให้อาเซียนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านการรักษาความสงบ ความมั่นคง โดยเฉพาะในการต่อต้านการก่อการร้าย (4) ให้ร่วมกันหาแนวทางบริหารทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ที่ประกาศเจตนารมณ์กำหนดแนวทางการพัฒนาอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2562 (ค.ศ. 2020) โดยมีเสาหลัก 3 ด้าน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ (3) ด้านความมั่นคง

ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนจึงได้ประกาศปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) ซึ่งประกอบด้วย (1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน จากปี ค.ศ. 2020 ให้สำเร็จภายในปี ค.ศ. 2015

ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 19-22 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) และตารางเวลาเพื่อดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ Strategic Schedule เพื่อเป็นพิมพ์เขียวในการจัดตั้ง AEC โดยมีเป้าหมายสุดท้าย คือการเร่งรัดการจัดตั้ง AEC เป็นภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ที่จะเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน (single market and single production base) โดยการเคลื่อนย้าย สินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานอย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น

แผนงานสำคัญภายใต้ AEC Blueprint จะครอบคลุมการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน

4 ด้านได้แก่

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยในแผนงานฯ ได้กำหนดเวลาที่จะค่อยๆ ลดเลิกอุปสรรคระหว่างกันเป็นระยะตามตารางเวลาที่กำหนด ได้แก่ ลดภาษีสินค้าเป็น 0% และลดหรือเลิกมาตรการที่มีใช้ภายในปี 2553 เปิดตลาดภาคบริการภายในปี 2558 และเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2553 ทั้งนี้ ระดับการเปิดเสรีจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผลการเจรจาระหว่างกัน
2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)
3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น IAI (Initiative for ASEAN Integration) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก
4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาคเพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก (หนังสือกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 500/ก.พ.ร. ลงวันที่ 25 กันยายน 2550)

การยกระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอาเซียนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) จัดเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจประเภทตลาดร่วม โดยเฉพาะจะมีการเปิดเสรีภาคบริการและการลงทุนให้เคลื่อนย้ายเสรีภายในสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ ในปี 2550 อาเซียนได้มีการจัดทำแผนงานเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) ซึ่งตาม AEC Blueprint จะมีข้อผูกพันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีบริการด้านการเงินภายในประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดซึ่งรวมถึงประเทศไทย ลาว และกัมพูชาด้วย โดยลักษณะของการเปิดเสรีดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์ (2550) ได้สรุปรวบรวมการเปิดเสรีตามหลักการทยอยเปิดเสรี 2 หลักการ ได้แก่ (1) หลักการเปิดเสรีภายใต้หลักการ ASEAN-X หมายถึงให้ประเทศที่มีความพร้อมในการเปิดเสรีสามารถดำเนินการได้ก่อน ส่วนประเทศสมาชิกที่เหลือสามารถเข้าร่วมเปิดเสรีได้ภายหลัง และ (2) หลักการเปิดเสรีโดยคำนึงถึงนโยบายของชาติและระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ ดังนั้น เพื่อดำเนินการตามหลักการดังกล่าวในส่วนของภาคบริการด้านการเงิน จึงได้มีการกำหนดให้ทยอยเปิดเสรีสาขาย่อยต่างๆ ตามที่แต่ละประเทศสมาชิกได้ระบุไว้ภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) และจัดทำรายการบริการด้านการเงินที่ขอทำความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้า (Pre-agreed Flexibilities) จากนั้นจะเป็นการทยอยเปิดเสรีสาขาย่อยที่เหลือภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020)

จากแผน AEC Blueprint ดังกล่าว ทำให้ทั้งประเทศไทย ลาว และกัมพูชา ต้องเร่งเปิดเสรีบริการด้านการเงินภายในประเทศของตนตามข้อผูกพัน และเตรียมการปรับปรุงกฎระเบียบภายในประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ การเคลื่อนย้ายการค้าและการลงทุน ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับธุรกิจการเงินไทยในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในลาว กัมพูชา และประเทศอื่นๆ ในอาเซียน นำมาซึ่งประโยชน์ต่อประเทศไทยทั้งรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศ และความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ทำการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจการเงินของไทยจำนวน 98 แห่ง ในปี 2552 พบว่า ผู้ประกอบการไทยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะเปิดเสรีการค้าภาคบริการด้านการเงินภายในประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายเชิงนโยบายว่าการเปิดเสรีภายในอาเซียน มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ (First Priority) ต่อยุทธศาสตร์การค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย และแผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะเป็นปัจจัยสนับสนุนยุทธศาสตร์การค้าเสรีดังกล่าว นอกจากนี้ สาขาบริการการเงิน (Financial Services) เป็นสาขาที่มีความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกด้านเงินทุนให้แก่ภาคธุรกิจไทยทุกสาขาที่กำลังเข้าสู่ตลาดในลาวและกัมพูชาภายใต้การรวมกลุ่มเศรษฐกิจเป็นประชาคมอาเซียนภายในปีค.ศ. 2015

อย่างไรก็ดี เนื่องจากระบบเศรษฐกิจการเงินของลาวและกัมพูชายังต้องพึ่งกลไกของรัฐจากกระทรวงการคลังและธนาคารกลางสูงมากในการผลักดันโครงการพัฒนาตลาดบริการด้านการเงินให้สำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่งจำเป็นที่ภาครัฐไทยต้องเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการเข้าสู่ตลาดบริการการเงินในลาวและกัมพูชาของนักธุรกิจไทย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐระหว่างไทย กับ ลาว และ กัมพูชา ทั้งในรูปแบบการศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด และการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกันเพื่อส่งเสริมการเปิดตลาด ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการผลักดันให้ภาคเอกชนไทยสามารถเข้าไปพัฒนาตลาดบริการด้านการเงินในลาวและกัมพูชาได้ดีกว่าให้เอกชนไทยดำเนินการต่างๆ ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ด้วยศักยภาพของผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศไทยในปัจจุบันที่มีอยู่สูง ประกอบกับแรงผลักดันจากภาครัฐเพื่อช่วยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการใช้เวทีอาเซียนและเป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จะช่วยทำให้เอกชนไทยขยายการให้บริการในสาขาการเงินออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคการเงินทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดอย่างลาวและกัมพูชาอีกด้วย

จากความสำคัญที่กล่าวข้างต้นนำไปสู่การตั้งคำถามหลักของการวิจัย ได้แก่

1. ปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อผู้ให้บริการด้านการเงินไทยในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินของลาวและกัมพูชา
2. บริการด้านการเงินของไทยสาขาใดที่มีศักยภาพที่จะเข้าสู่ตลาดในประเทศลาวและกัมพูชา

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ขนาดและความพร้อมของตลาดบริการการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา ตลอดจนนโยบาย ระบบกฎหมาย และการกำกับดูแล ที่อาจเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อภาคเอกชนไทยในการเข้าสู่ตลาดบริการการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการบริการการเงินในสาขาย่อยต่างๆ ของประเทศลาวและกัมพูชา เพื่อนำมากำหนดช่องทางการเข้าสู่ตลาดของผู้ให้บริการไทย
3. เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของไทยในการเข้าสู่ตลาดสาขบริการการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะการเข้าสู่ตลาดในสาขบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน เฉพาะกรณีผู้ประกอบการธุรกิจบริการด้านการเงินไทยที่ประสงค์จะเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินของประเทศลาวและกัมพูชา
2. บริการด้านการเงินที่ศึกษา เป็นไปตามคำนิยามของกรอบองค์การการค้าโลก ซึ่งตรงกับนิยามในกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน
3. รูปแบบการเปิดตลาด เป็นไปตามคำนิยามของกรอบองค์การการค้าโลก ซึ่งตรงกับกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการวิจัยออกเป็น

1. การวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมาย การกำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน ของประเทศลาวและกัมพูชา รวมถึงการรวบรวมสถิติผู้ให้บริการด้านการเงิน และขนาดของตลาดการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา ในเอกสารที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้วของหน่วยงานราชการ องค์กรระหว่างประเทศ หรือ เอกชนที่เชื่อถือได้

2. การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น

2.1 การสอบถามและเก็บข้อมูลจากส่วนราชการ และหน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา

2.2 การสอบถามและเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการด้านการเงินของไทย ที่ได้เข้าไปประกอบธุรกิจ หรือ เคยประกอบธุรกิจในประเทศลาวและกัมพูชา

2.3 การสอบถามและเก็บข้อมูลจากนักลงทุนไทย ที่ได้ไปลงทุนในประเทศลาวและกัมพูชา เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำธุรกิจ และความต้องการใช้บริการด้านการเงิน

2.4 การสอบถามและเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการด้านการเงินของไทย ที่ประสงค์จะขยายกิจการไปยังประเทศลาวและกัมพูชา

1.5. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กระทรวงการคลังในฐานะหน่วยงานหลักในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบอาเซียน โดยเฉพาะเพื่อใช้เจรจาเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. กระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย ลาว และกัมพูชา โดยประเทศลาวและกัมพูชาสามารถทราบถึงจุดอ่อน ข้อบกพร่อง หรือข้อจำกัดในระบบกำกับดูแลอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนภายในประเทศ
3. การเผยแพร่เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ให้แก่หน่วยงานกำกับดูแลภาคบริการด้านการเงินของไทยเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางกำกับดูแลสถาบันการเงินของไทยที่ประสงค์จะดำเนินธุรกิจในตลาดและกัมพูชา และเผยแพร่ผู้ให้บริการด้านการเงินภาคเอกชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนขยายกิจการไปสู่ประเทศลาวและกัมพูชา นอกจากนี้ สาธารณชนทั่วไปสามารถใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และการประกอบธุรกิจ

บทที่ 2 : แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การรวมกลุ่มเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ (Economic Integration) เป็นรากฐานรองรับด้านนโยบายที่สำคัญ โดย Chacholiades (1990) ได้การอธิบายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจสามารถแบ่งประเภทของการรวมกลุ่มออกเป็น 5 ประเภท เรียงตามลำดับขั้นของการยกระดับการรวมกลุ่ม ดังนี้

- ประเภทที่ (1) : เป็นการพัฒนาการรวมกลุ่มในระดับเริ่มต้น โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายในกลุ่ม (Preferential Trading Club) เพื่อลดภาษีศุลกากรเป็นพิเศษให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
- ประเภทที่ (2) : การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) เพื่อยกเลิกภาษีศุลกากรให้แก่ประเทศภาคีคู่เจรจาที่เข้าร่วมจัดตั้งเขตการค้าเสรี
- ประเภทที่ (3) : การจัดตั้งสหภาพศุลกากร (Customs Union) เพื่อยกเลิกภาษีศุลกากรภายในสหภาพ และกำหนดอัตราภาษีศุลกากรเดียวกันเพื่อเรียกเก็บจากประเทศนอกสหภาพ
- ประเภทที่ (4) : การจัดตั้งตลาดร่วม (Common Market) โดยมีการยกเลิกภาษีศุลกากรพร้อมกับเปิดเสรีปัจจัยการผลิต (บริการและการลงทุน) ให้เคลื่อนย้ายภายในตลาดร่วมได้อย่างสะดวก
- ประเภทที่ (5) : สหภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นระดับการพัฒนาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์ โดยภายในสหภาพนอกจากจะรวมกันเป็นตลาดร่วมแล้ว ยังกำหนดนโยบายด้านการเงิน การคลัง และเศรษฐกิจสังคม ร่วมกันอีกด้วย

มีประเด็นท้าทายสำหรับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการรวมกลุ่มในประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันได้แก่ข้อสงสัยที่ว่าจะเกิดการค้าระหว่างประเทศภายในกลุ่มประเทศที่มีต่างก็มีความได้เปรียบหรือความถนัดในการผลิตสินค้าและบริการประเภทเดียวกันได้หรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ Krugman (1979) ได้นำเอาทฤษฎีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect Competition) มาใช้อธิบายการเกิดการค้าระหว่างประเทศในสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งนำไปสู่การสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน โดยอธิบายว่าประเทศสมาชิกภายในกลุ่มสามารถจะทำการค้าระหว่างกันได้ถึงแม้ว่าสินค้าที่ค้าขายกันจะเป็นสินค้าในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-Industry Trade) สาเหตุหลักเป็นเพราะสินค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันนี้อาจมีความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์ (Differential Products) ซึ่งความแตกต่างของสินค้าจะทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคสินค้าได้อย่าง “หลากหลาย” มากยิ่งขึ้น (Gain from Variety) นั่นเอง ทั้งนี้ คำอธิบายของ Krugman นำไปสู่ความเชื่อมั่นในการดำเนินนโยบายจัดทำความตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้าภายในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการอธิบายเกี่ยวกับแนวทางในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจากมุมมองทางทฤษฎีเชิงประวัติศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีอยู่ 2 แนวทางหลัก ได้แก่ แนวทางที่เชื่อในการค้าแบบพหุภาคี (Multilateral or International Approach) กับแนวคิดที่เชื่อในการค้าภายในภูมิภาคและแบบทวิภาคี (Regional or Bilateral Approach) (Chacholiades, 1990; Trebilcock & Howse, 1999)

แนวทางการรวมกลุ่มแบบพหุภาคีเกิดขึ้นจากประวัติศาสตร์การเจรจาการค้าภายใต้กรอบความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade: GATT) ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน และนำไปสู่การจัดตั้งเป็นสถาบันด้านการค้าระหว่างประเทศเต็มรูปแบบในชื่อองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ในขณะที่แนวทางการรวมกลุ่มภารกิจในภูมิภาคหรือทวีปามีวิวัฒนาการมาพร้อม ๆ กับการเจรจาแบบพหุภาคีภายใต้ GATT โดยเกิดจากความพยายามในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคยุโรป ซึ่งเริ่ม ก่อตัวขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (Trebilcock & Howse, 1999) ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในปัจจุบัน ได้แก่ การรวมกลุ่มเป็นสหภาพยุโรป และสมาคมเขตการค้าเสรียุโรป (European Free Trade Area: EFTA) ทั้งนี้ เมื่อโลกแห่งการค้าแบบพหุภาคีภายใต้กรอบ WTO ในทางปฏิบัติมักจะประสบกับปัญหาความล่าช้าและทวีความยุ่งยากซับซ้อนในการเจรจามากขึ้น แนวทางเรื่องการรวมกลุ่มเศรษฐกิจการค้าในภูมิภาคจึงกลายเป็นนโยบายการค้าที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจกันมากในปัจจุบัน และยังเป็นแนวทางที่ประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสนใจเป็นอย่างมากจนนำไปสู่ความพยายามในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งก็เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในแบบภูมิภาคอย่างหนึ่ง

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีการเงินและการค้าบริการด้านการเงิน

จากระดับของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในขั้นตอนของตลาดร่วม (Common Market) นำไปสู่ความพยายามให้เกิดการเคลื่อนย้ายเสรีในปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะด้านบริการและการลงทุน ดังนั้น การเปิดเสรีให้เกิดการเคลื่อนย้ายภาคบริการ (Free Movement on Services) จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในขั้นตอนของการเป็นตลาดร่วม และในส่วนของภาคบริการด้านการเงิน ทั้งนี้ การหาชุดคำอธิบายปรากฏการณ์การเปิดเสรีภาคการเงินมักปรากฏทฤษฎีทางวิชาการอยู่ 2 ทฤษฎีใหญ่ๆ ทฤษฎีแรกว่าด้วยทฤษฎีการเปิดเสรีทางการเงิน (Financial Liberalization) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีการนำเสนอทางวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การเงินอย่างกว้างขวาง ส่วนอีกทฤษฎีหนึ่งเป็นการผสมผสานทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (Trade Theory) โดยเฉพาะทฤษฎีการค้าเสรี (Trade Liberalization) เข้ากับแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีภาคการเงิน นำไปสู่ทฤษฎีการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงิน (Trade Liberalization in Financial Services) ซึ่งเป็นทฤษฎีหรือแนวคิดที่มีการศึกษากันค่อนข้างจำกัดในวงวิชาการ

2.2.1 ทฤษฎีการเปิดเสรีทางการเงิน (Financial Liberalization)

การเปิดเสรีทางการเงินมีคำอธิบายแยกออกเป็นความหมายที่มีความครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ด้านการเงินแตกต่างกันออกเป็น 2 ความเห็นใหญ่ ความเห็นแรกมองว่าการเปิดเสรีทางการเงินประกอบด้วยรายการยกเลิกหรือผ่อนคลายกิจกรรมทางการเงินในสองระดับใหญ่ๆ ระดับแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับผ่อนคลายการควบคุมเงินทุน (Capital Controls) หรือการเคลื่อนย้ายเงินทุน (Capital Flows) ซึ่งมีนัยเกี่ยวข้องกับการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาคในส่วนของการชำระเงิน (Balance of Payment) ด้านบัญชีทุนเคลื่อนย้าย (Capital Account) ส่วนอีกระดับหนึ่งเกี่ยวข้องกับการยกเลิกหรือผ่อนคลายกิจกรรมทางธุรกิจต่างๆ ในระบบการเงิน (Financial System) ซึ่งรวมทั้งตลาดการเงิน (Financial Market) และสถาบันการเงิน (Financial Institution)¹ (Caves, Frankel, & Jones, 1993; Key, 1999) ส่วนอีกความเห็นหนึ่งมองว่าการเปิดเสรีทางการเงินเป็นการยกเลิกหรือผ่อนคลาย

¹ ในระบบการเงินจะมีตลาดการเงินและตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediaries) หรือที่เรียกว่าสถาบันการเงิน เพื่อทำหน้าที่ให้บริการด้านการเงินแก่ผู้ต้องการระดมทุนและผู้มีเงินทุนส่วนเกินที่ต้องการออม โปรดดูรายละเอียดในส่วนของแนวคิดภาคบริการด้านการเงิน

การควบคุมอัตราดอกเบี้ย สินเชื่อ จำนวนผู้ประกอบการในธุรกิจการเงิน ตลอดจนการผ่อนคลายกิจกรรมทางธุรกิจต่างๆ ในระบบการเงิน (Financial System) (สมชัย ฤชุพันธุ์, 2542; Caprio, Hanson, & Honohan, 2001)

จากสองความเห็นข้างต้น จึงพอจะสรุปได้ว่า หากกล่าวถึงการเปิดเสรีทางการเงินแล้ว จะมีความหมายทั้งอย่างกว้างและอย่างแคบ โดยในความหมายอย่างกว้างจะครอบคลุมทั้งการเปิดเสรีบัญชีทุนเคลื่อนย้าย (Capital Account Liberalization) ในระบบดุลการชำระเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องข้องกับเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomics) และอีกส่วนจะครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีระบบการเงินซึ่งรวมถึงตลาดการเงินและสถาบันการเงิน อันเกี่ยวข้องข้องกับการศึกษาเศรษฐกิจเป็นรายสาขาหรือรายภาค (Sectoral Economy) ส่วนการเปิดเสรีทางการเงินในความหมายอย่างแคบจะมุ่งศึกษาไปที่การเปิดเสรีเฉพาะส่วนของการเปิดเสรีระบบการเงิน

ดังนั้น หากเปรียบเทียบกับการศึกษาการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยใช้การเปิดเสรีทางการค้าภาคบริการด้านการเงินด้วย จึงย่อมเกี่ยวพันกับทฤษฎีว่าด้วยการเปิดเสรีทางการเงินในความหมายอย่างแคบ เพราะบริการด้านการเงินต้องดำเนินการโดยผ่านตลาดการเงินและสถาบันการเงิน ซึ่งถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบบการเงิน

ระบบการเงินเกิดขึ้นเพื่อเป็นช่องทางจัดสรรทรัพยากรทางด้านเงินทุนจากผู้มีเงินทุนส่วนเกิน (surplus resources) ไปยังผู้ขาดแคลนเงินทุน (resource deficits) ดังนั้น ความสำคัญของระบบการเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ จึงไม่เพียงแต่การตอบสนองความพอใจด้านการออม (saving) เท่านั้น แต่ยังต้องอำนวยความสะดวกให้แก่การสะสมเงินลงทุน (investment capital) ด้วย เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Carmichael & Pomerleano, 2002) การจัดสรรทรัพยากรด้านเงินทุนดังกล่าวทำได้โดยผ่านตลาดการเงิน (Financial Market) และผ่านตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediary) โดยตลาดการเงินจะเป็นตัวจัดสรรเงินทุนโดยตรง (Direct Finance) จากผู้มีเงินทุนส่วนเกินไปยังผู้ขาดแคลนเงินทุน ในขณะที่ตัวกลางทางการเงินจะเป็นตัวจัดสรรเงินทุนทางอ้อม (Indirect Finance) กล่าวคือ ต้องผ่านสถาบันการเงิน (Financial Institutions) ซึ่งจะเป็นผู้ให้บริการด้านการเงินให้แก่ทั้งผู้มีเงินทุนส่วนเกินและผู้ขาดแคลนเงินทุนอีกที (Carmichael & Pomerleano, 2002; Mishin, 2007)

ทั้งนี้ การเปิดเสรีระบบการเงิน ซึ่งเป็นการเปิดเสรีทางการเงินในความหมายอย่างแคบนั้น มีประเด็นเกี่ยวข้องข้องกับแนวคิดในการกำหนดนโยบายอย่างน่าสนใจ โดยสมชัย ฤชุพันธุ์ (2542) ได้ให้ความแตกต่างระหว่างแนวคิดเชิงนโยบายของคำว่า “นโยบายการเงิน” กับคำว่า “นโยบายระบบการเงิน” กล่าวคือ นโยบายการเงิน (Monetary Policy) คือ นโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่ใช้เงินเป็นเครื่องมือ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเกี่ยวพันกับตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ 3 ตัว คือ ปริมาณเงิน อัตราดอกเบี้ย กับสินเชื่อ และผู้ที่ดำเนินนโยบายการเงินจะต้องมี “การใช้อำนาจเงิน” เพื่อหุ้มนเงินเข้าแทรกแซงตลาด ในขณะที่นโยบายระบบการเงิน (Financial System Policy) คือ นโยบายในการวางระบบของภาคการเงินที่เป็นภาคเศรษฐกิจภาคหนึ่งว่าควรประกอบด้วยตลาดอะไรบ้าง มีสถาบันอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด สถาบันแต่ละประเภททำหน้าที่อะไรบ้าง และจะมีการกำกับและตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของสถาบันเหล่านี้อย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของ “การใช้อำนาจรัฐ” ไปให้คุณให้โทษกับธุรกิจสั่งปรับได้ จับคนเข้าคุกได้ สั่งให้เลิกประกอบธุรกิจได้

จากแนวคิดเชิงนโยบายของสมชัย ฤชุพันธุ์ ที่กล่าวข้างต้น จึงน่าจะสรุปได้ว่าแนวคิดเชิงนโยบายการเปิดเสรีการค้าภาคบริการด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับกลไกในระบบการเงินนั้น ควรเกี่ยวข้องข้องกับการใช้อำนาจรัฐในการเข้าไปจัดการกับระบบการเงินเป็นหลัก จะยกเว้นในส่วนของการอัตราดอกเบี้ยหรือการให้สินเชื่อที่ต้องใช้อำนาจเงินเข้าจัดการ อันเป็นเรื่องของการใช้นโยบายการเงิน

อนึ่ง สำหรับกรณีของประเทศไทย การเปิดเสรีทางการเงินในความหมายอย่างแคบที่กระทำในอดีตที่ผ่านมา (ก่อนเกิดวิกฤตการเงินไทยปี 2540-คณะผู้วิจัย) มีองค์ประกอบที่ชัดเจนอยู่ 8 ประการ ได้แก่ (1) การ

ยกเลิกการควบคุมอัตราดอกเบี้ยและปล่อยให้อัตราดอกเบี้ยลอยตัวตามกลไกตลาด (2) การยกเลิกการควบคุมการปริวรรตเงินตรา (3) การยกเลิกการประกาศค่าเสมอภาคของเงินบาท (Par Value) และปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวตามกลไกตลาดโดยใช้ระบบลอยตัวแบบมีการกำกับ (Managed Float) โดยอิงกับตะกร้าเงิน (A Basket of Currencies) (4) การเพิ่มจำนวนธนาคารพาณิชย์ไทย (5) การอนุญาตให้เปิดกิจการวิเทศธนกิจในประเทศไทย (6) การเพิ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ทั้งธนาคารเดิมที่มีสาขาแล้ว และการยกระดับ BIBF เป็นสาขา (7) การขยายขอบเขตของธุรกิจของสถาบันการเงินเพื่อให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจได้กว้างขวางมากขึ้น และ (8) การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (Financial Infrastructure) ให้มีความสมบูรณ์มั่นคงมากขึ้น เช่น การจัดตั้ง Over-the-Counter (OTC) การตั้ง Bond Dealer Club (BDC) การตั้ง Credit Bureau และการตั้งสถาบันประเมิน (Rating) เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ เป็นต้น (สมชัย ฤชุพันธุ์, 2542)

2.2.2 ทฤษฎีว่าด้วยการเปิดเสรีทางการค้าภาคบริการด้านการเงิน

เมื่อการเปิดเสรี (Liberalization) มีการนำเอามิติทางเศรษฐกิจด้านการค้า (Trade) เข้ามาเกี่ยวข้อง จะนำไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า (Trade Liberalization) หรือที่นิยมเรียกกันในปัจจุบันว่าการค้าเสรี (Free Trade) และเมื่อนำมาเกี่ยวข้องกับมิติทางเศรษฐกิจในภาคบริการด้านการเงินอีก จึงก่อให้เกิดปรากฏการณ์เชิงนโยบายเศรษฐกิจว่าด้วยการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงิน (Free Trade in Financial Services Sector)

ทฤษฎีทางวิชาการว่าด้วยการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินยังมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับเรื่องการเปิดเสรีทางการเงิน และส่วนใหญ่จะอิงอยู่กับแนวคิดทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก โดยเฉพาะภายหลังจากการเจรจาการค้าโลกรอบอุรุกวัยจบลงเมื่อปี ค.ศ. 1993 นำมาซึ่งการสร้างกฎเกณฑ์กติกาใหม่ที่เรียกว่าความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) และนับเป็นครั้งแรกที่ภาคบริการซึ่งรวมถึงภาคบริการด้านการเงินต้องกลายมาเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทางการค้าของโลก (Key, 1999) โดยการเจรจาการค้าบริการถูกหยิบยกเป็นหัวข้อใหญ่ที่เสนอโดยประเทศพัฒนาแล้วในการเจรจารอบอุรุกวัย โดยมีหัวใจหลักอยู่ที่การลดหรือยกเลิกอุปสรรคทางการให้บริการ (reduction or elimination of barrier to services) เช่นเดียวกับการเจรจาเปิดเสรีการค้าสินค้า (Trebilcock & Howse, 1999)

การที่ “บริการ” สามารถซื้อขายหรือค้าขายกันได้ เป็นหัวใจสำคัญมากในเชิงทฤษฎี เพราะในอดีตที่ผ่านมา นักเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศมักจะละเลยหรือให้ความสนใจเรื่องการค้าในภาคบริการ เหตุผลมาจากความเชื่อในข้อสมมุติที่ว่าธรรมชาติของ “บริการ” เป็นสาขาที่ไม่สามารถทำการค้าได้ (Non-tradable) เพราะบริการแตกต่างจากสินค้าตรงที่เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangibility or Invisibility) ไม่มีสภาพคงทนถาวร (Non-durable) และที่ต่างจากสินค้าอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การบริโภคกับการผลิตบริการจะเกิดขึ้นพร้อมกัน (พรเทพ บุญญาภิกุล, 2548; Trebilcock & Howse, 1999) นอกจากนี้ บริการยังแตกต่างจากสินค้าในแง่ของความรู้พรมแดน (Unstoppable-No concrete Barriers) กล่าวคือ การค้าสินค้านั้นรัฐบาลสามารถควบคุมการนำเข้าส่งออกได้ที่พรมแดน แต่การบริการแทบจะไม่สามารถควบคุมการนำเข้าส่งออกได้เลย เพราะจับต้องไม่ได้และการบริการหลายแบบเกิดขึ้นได้ ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์ โทรสาร หรืออินเทอร์เน็ต ทำให้การควบคุมโดยใช้มาตรการภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพในกรณีของสินค้านั้นไม่สามารถทำได้ในกรณีการบริการ ดังนั้น การควบคุมการบริการที่มีประสิทธิภาพที่สุดจึงได้แก่ การควบคุมโดยใช้กฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศ (พิมพ์ชนก วอนขอพร, 2551)

แต่ข้อสมมุติดังกล่าวเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะก่อนเริ่มเจรจาการค้าโลกรอบอุรุกวัยเมื่อปี 2529 มีการให้เหตุผลอธิบายเพื่อโต้แย้งข้อสมมุติดังกล่าวอย่างน้อย 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป (technological development) ทำให้ธุรกรรมการให้บริการลูกค้าไม่จำเป็นต้องให้บริการกันในเชิงกายภาพ ตัวอย่างเช่น ธุรกรรมด้านธนาคารหรือประกันภัยระหว่างประเทศ ที่กระทำกันง่ายและรวดเร็วทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประการที่สอง ประเทศส่วนใหญ่หลังสงครามโลกครั้งที่สองมักออกกฎหมายกักการกำกับดูแลเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมบริการหลักๆ เช่น บริการโทรคมนาคม บริการขนส่งสาธารณะ ทำให้เกิดการผูกขาด (Monopoly) แต่ในช่วงทศวรรษที่ ค.ศ. 1970s และ 1980s เป็นต้นมาเริ่มมีแนวคิดที่จะยกเลิกการจำกัดการแข่งขันในอุตสาหกรรมบริการเหล่านี้มากขึ้น นำไปสู่ความต้องการให้เกิดการแข่งขันระหว่างประเทศ โดยการเปิดเสรีอุตสาหกรรมบริการเหล่านี้ด้วยการลดอุปสรรคทางกฎหมายในการกำกับดูแล ประการที่สาม บริการหลายๆ ประเภทซึ่งแต่เดิมมองว่าเป็นบริการที่เป็นส่วนประกอบหนึ่งหรือปัจจัยนำเข้าของการผลิตสินค้า เช่น บริการออกแบบทางวิศวกรรมหรือบริการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เริ่มที่จะมีตลาดซื้อขายบริการเฉพาะของตนเองแยกออกจากตลาดสินค้ามากขึ้น และขยายตลาดไม่ใช่แค่ในประเทศเท่านั้น แต่จะมีลักษณะของการค้าระหว่างประเทศภายในบรรษัทข้ามชาติในบริการจำพวกที่เป็นปัจจัยนำเข้าของการผลิตสินค้าด้วย บริการที่ซื้อขายระหว่างประเทศนี้รวมถึงการให้บริการประกันวินาศภัยข้ามชาติที่มีการเรียกร้องให้ชำระสินไหมประกันภัยจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่งผ่านระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสาร เหตุผลหลักๆ ที่กล่าวมานี้เป็นการเพิ่มพูนศักยภาพในการค้าบริการระหว่างประเทศมากขึ้น (Trebilcock & Howse, 1999)

กล่าวโดยเฉพาะภาคบริการด้านการเงิน นอกจากจะมีเหตุผลในฐานะบริการที่ค้าขายได้ อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศสะดวกรวดเร็วผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว บริการด้านการเงินยังถือเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย (Finished product) และเป็นปัจจัยการผลิตให้แก่สินค้า (service as input) ด้วย โดยบริการด้านการเงินจะจัดหาเงินทุนสนับสนุนการผลิตสินค้าอีกด้วย (Trebilcock & Howse, 1999)

เมื่อการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยสิ้นสุดลงในปี 2537 จึงเกิดการบรรจุภาคบริการรวมถึงภาคบริการด้านการเงินเข้าไปด้วยอย่างเป็นทางการในรูปของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) และกลายเป็นความตกลงที่มีผลผูกพันประเทศสมาชิกพร้อมๆ กับการจัดตั้งองค์การการค้าโลก ขึ้นมาทำหน้าที่เป็นองค์การระหว่างประเทศเพื่อกำกับดูแลและจัดระเบียบการค้าโลก อย่างไรก็ตาม การเจรจาภาคบริการด้านการเงินไม่ได้บรรลุผลสำเร็จในปี 2537 แต่ยังมีเจรจากันต่อจนกระทั่งบรรลุผลเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2540 และนำไปสู่การเปิดตลาดการค้าภาคบริการด้านการเงินตามข้อผูกพันที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ช่วงต้นปี 2542 (Dobson & Jacquet, 1998)

ทั้งนี้ การค้าในภาคบริการตามแนวคิดของ WTO แบ่งลักษณะการค้าหรือการให้บริการ ออกเป็น 4 รูปแบบ (Modes) (WTO, 2005) ได้แก่

รูปแบบที่ 1 (Mode 1) : การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) เป็นการ “ให้” บริการจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง อาทิ การให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

รูปแบบที่ 2 (Mode 2) : การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption Abroad) โดยผู้บริโภคหรือบริษัทไป “ใช้” บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ

รูปแบบที่ 3 (Mode 3) : การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Commercial Presence) โดยองค์กรธุรกิจต่างชาติไป “จัดตั้ง” บริษัทลูกหรือสาขาเพื่อให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ ธนาคารต่างประเทศไปจัดตั้งสำนักงานประกอบกิจการในประเทศหนึ่ง

รูปแบบที่ 4 (Mode 4) : บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค (Presence of Natural Persons) เป็นการที่บุคคลธรรมดาแต่ละคนเดินทางจากประเทศของตนเพื่อไปให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง อาทิ ไปเป็นที่ปรึกษาบริษัท หรือเป็นนางแบบแฟชั่นในอีกประเทศหนึ่ง

เมื่อบริการสามารถค้าขายกันได้ผ่านการให้บริการ 4 รูปแบบดังกล่าว การค้าในภาคบริการการเงินย่อมสามารถให้บริการระหว่างกันได้ 4 รูปแบบการให้บริการได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ บริการการเงินที่สามารถเจรจาเปิดเสรีเพื่อค้าขายกันได้มีลักษณะอย่างไรรั้น WTO ได้ให้คำจำกัดความของบริการการเงินและประเภทของบริการการเงินที่สามารถนำมาเปิดเสรีการค้าว่า บริการการเงิน หมายถึง “การบริการใดๆ ที่มีลักษณะทางการเงิน ซึ่งเสนอโดยผู้ให้บริการการเงินของสมาชิก โดยการบริการการเงินจะรวมถึง การประกันภัยและบริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย การธนาคาร และการบริการการเงินอื่นๆ” โดยแบ่งประเภทหรือธุรกรรมของบริการการเงินเพื่อการค้าเสรี 16 ประเภท ได้แก่

- (1) การประกันภัยโดยตรง (รวมถึงการประกันภัยร่วม) ซึ่งแบ่งได้เป็น การประกันชีวิต และการประกันวินาศภัย
- (2) การประกันภัยต่อและการประกันช่วง
- (3) ตัวกลางประกันภัย เช่น นายหน้าและตัวแทน
- (4) การบริการสนับสนุนการประกันภัย เช่น การให้คำปรึกษา การคณิตศาสตร์ประกันภัย การประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการเรียกร้องตามสิทธิ
- (5) การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน
- (6) การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์มและการให้กู้เพื่อการพาณิชย์
- (7) การให้เข้าทรัพย์สินแบบบิลิสซึ่งทางการเงิน
- (8) การบริการชำระเงินและการส่งเงินทั้งปวง รวมถึงสินเชื่อบัตรชำระหนี้และบัตรเดบิต เช็คเดินทาง และตราฟัธนาการ
- (9) การค้าประกันและภาระผูกพัน
- (10) การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใด จำพวก ตราสารตลาดเงิน (รวมถึงเช็ค ธนบัตร บัตรเงินฝาก) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อนุพันธ์ทางการเงิน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทฟิวเจอร์และ ออปชั่น ตราสารเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย รวมถึงผลิตภัณฑ์ เช่น การสวอป สัญญาซื้อขายล่วงหน้า เป็นต้น หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ ตราสารเปลี่ยนมืออื่น และสินทรัพย์ทางการเงินรวมถึงทองคำแท่ง

(11) การมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่ายและการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว

(12) นายหน้าค้าเงิน

(13) การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการเงินสดหรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการกองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและการจัดการสินทรัพย์เพื่อบุคคลอื่น

(14) การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึง หลักทรัพย์อนุพันธ์ทางการเงินและตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ

(15) การจัดหาและให้บริการข่าวสารทางการเงินและการประมวลข้อมูลทางการเงินและซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่น ๆ และ

(16) การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวงซึ่งระบุในข้อก่อนหน้านี้ (ตั้งแต่ (1) ถึง (11)) รวมถึงการยืนยันเครดิตและการวิเคราะห์สินเชื่อ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2542)

จะเห็นได้ว่าบริการด้านการเงินตามคำจำกัดความของ WTO ครอบคลุมบริการ 16 ประเภทที่หลากหลายมาก และเกี่ยวข้องกับการให้บริการโดยตัวกลางทางการเงินหรือสถาบันการเงิน ทั้งประเภทธนาคาร ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย หลักทรัพย์ จัดการกองทุนรวม และบริการด้านการเงินเฉพาะอื่นๆ เช่น ลิขสิทธิ์ และที่ปรึกษาทางการเงินด้วย ซึ่งครอบคลุมประเภทของสถาบันการเงินที่ Kumer (1997) ได้แบ่งประเภทไว้²

จากแนวทางของ WTO ทำให้เห็นภาพได้ว่า การเจรจาเพื่อเปิดเสรีการค้าภาคบริการด้านการเงินนั้น จะมีแนวทางในการเจรจาเพื่อ “เปิดตลาด” การค้าบริการด้านการเงินทั้ง 16 ประเภทย่อยตาม 4 รูปแบบข้างต้น อย่างไรก็ดี การเปิดตลาดในภาคบริการโดยอภัยหนึ่งก็คือการ “ลดอุปสรรคทางการค้าจากกฎเกณฑ์การกำกับดูแลภายในประเทศ (Domestic Regulation)” นั้นเอง โดย Gamberale & Mattoo (2002) ได้อธิบายว่าอุปสรรคสำคัญของการค้าบริการ จะอยู่ที่ข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์การกำกับดูแลภายในประเทศที่รัฐบาลของแต่ละประเทศกำหนดขึ้นเพื่อปกป้องการเข้ามาแข่งขันของผู้ประกอบการให้บริการจากต่างประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อุปสรรคทางการค้าบริการจะอยู่ที่ตัวมาตรการของทางการภายในประเทศที่เป็นตัวควบคุมหรือกำกับการดำเนินกิจกรรมในสาขาบริการนั้นๆ เป็นสำคัญ

² Kumer (1997) ได้แบ่งประเภทของสถาบันการเงินไว้ค่อนข้างกว้าง โดยจำแนกตามบริการออกได้เป็น 6 ประเภทหลัก คือ (1) สถาบันที่รับเงินฝาก (Deposit-Taking Institutions) ได้แก่ ธนาคารต่างๆ ที่ให้บริการรับฝากเงิน (2) สถาบันรับประกันความเสี่ยง (Risk-Pooling Institutions) ได้แก่ บริษัทประกันชีวิตและประกันวินาศภัย โดยให้บริการรับประกันความเสี่ยง (3) สถาบันออมเงินที่มีพันธสัญญา (Contractual Saving Institutions) ได้แก่ กองทุนรวม กองทุนบำเหน็จบำนาญ ซึ่งให้บริการออมเงินแบบรวมกลุ่ม (4) ผู้ทำตลาด (Market Makers) เช่น ธนาคารเพื่อการลงทุน บริษัทหลักทรัพย์ เพื่อให้บริการต่างๆ ในตลาดการเงิน (5) ผู้ให้บริการด้านการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Sectoral Financiers) เช่น บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัทลิซซิง เป็นต้น โดยเป็นผู้ให้บริการด้านการเงินเป็นการเฉพาะในขอบเขตจำกัด และ (6) ผู้ให้บริการด้านการเงิน (Financial Service Providers) เช่น บริการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ บริการที่ปรึกษาทางการเงิน เป็นต้น ซึ่งแม้จะไม่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงินโดยตรงเหมือนสถาบันการเงินที่กล่าวมาใน (1) ถึง (5) แต่จะช่วยอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับบริการด้านการเงินต่างๆ

อย่างไรก็ดี สำหรับกฎเกณฑ์การกำกับดูแลภายในภาคบริการด้านการเงินถือเป็นสิ่งสำคัญหรือยังมีความจำเป็นต้องกำกับดูแลเข้มงวดกว่าภาคบริการอื่นๆ โดยมีทฤษฎีเรื่องการกำกับดูแลทางการเงิน (Financial Regulation) รองรับ โดยการกำกับดูแลทางการเงิน (Financial Regulation หรือนิยมใช้คำว่า Financial Supervision) เป็นกฎเกณฑ์กติกาเฉพาะเพื่อควบคุม (control) หรือดูแล (oversight) พฤติกรรมต่างๆ ของธุรกิจทางการเงิน (Carmichael & Pomerleano, 2002; Goodhart, Hartmann, Llewellyn, Rojas-Suárez & Weisbrod, 1998) ทั้งนี้ ภาคบริการด้านการเงินมีความจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลเข้มงวดเป็นพิเศษกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น เพื่อรักษาเสถียรภาพเชิงระบบ (Systemic Stability)คุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection) และควบคุมอำนาจผูกขาด (Monopoly Power) ในธุรกิจการเงิน โดยเสถียรภาพเชิงระบบมีความสำคัญเป็นพิเศษเนื่องจากคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญของภาคบริการด้านการเงินคือสามารถก่อผลกระทบต่อเนื่องในวงกว้าง (Contagion Effect) ได้ กล่าวคือ หากภาคบริการด้านการเงินประสบปัญหา จะทำให้ทั้งระบบเศรษฐกิจและประชาชนผู้บริโภคได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง เป็นต้นทุนที่ตกแก่สังคม (Social Cost) สูงกว่าต้นทุนที่ตัวธุรกิจการเงิน (Private Cost) เองต้องเผชิญมากมายนัก (Goodhart et al., 1998)

นอกจากความสำคัญด้านผลกระทบวงกว้างที่เรียกว่า Contagion Effect แล้ว ภาคบริการด้านการเงินยังประสบปัญหาความล้มเหลวของกลไกตลาด (Market Failure) ที่ไม่อาจใช้กลไกตลาดเข้ามาจัดการเพื่อสร้างประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นในภาคบริการด้านการเงินได้อย่างเต็มที่ โดยมีทฤษฎีที่อธิบายสภาพปัญหาดังกล่าวได้แก่ ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ซึ่งอธิบายสาเหตุหลักของปัญหามาจากความไม่สมมาตรของสารสนเทศ (Asymmetric Information) ก่อให้เกิดปัญหาการเลือกผิด (Adverse Selection) เช่น สถาบันการเงินกลัวความเสี่ยงไม่ยอมปล่อยกู้แก่ผู้ขอกู้เพราะไม่ทราบข้อมูล ที่แท้จริงของผู้ขอกู้ ทั้งๆ ที่ผู้ขอกู้มีคุณสมบัติที่ดี นอกจากปัญหาการเลือกผิดแล้ว ความไม่สมมาตรของสารสนเทศยังนำไปสู่ปัญหาเรื่องภาวะภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard) ด้วย เช่น กรณีที่ผู้ขอกู้ได้เงินกู้แล้วไปลงทุนผิดวัตถุประสงค์ของการกู้หรือลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง ทำให้สถาบันการเงินผู้ปล่อยกู้ต้องเผชิญกับความเสียหายจากผู้ขอกู้ เป็นต้น (Mishkin, 2007)

ปัญหา Contagion Effect และ Asymmetric Information ในภาคบริการด้านการเงิน ได้รับการพิสูจน์เชิงประจักษ์จากภาวะวิกฤตการเงินที่ลามเป็นวิกฤตเศรษฐกิจในโลกในหลายช่วงเวลา โดยวิกฤตการเงินและเศรษฐกิจล่าสุดกำลังเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาและลุกลามไปทั่วโลกอยู่ในปัจจุบัน เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวคิดและทฤษฎีที่ยอมรับให้มีการกำกับดูแลภาคบริการด้านการเงินเป็นพิเศษและแตกต่างจึงมีน้ำหนัก แต่การกำกับดูแลภาคบริการด้านการเงินเป็นพิเศษดังกล่าว ย่อมสร้างปัญหาให้แก่การเปิดเสรีการค้าในภาคบริการด้านการเงินด้วย เพราะดังที่กล่าวแล้วว่า วัตถุประสงค์หลักของการเปิดเสรีภาคบริการโดยทั่วไปคือการลดอุปสรรคอันเกิดจากกฎเกณฑ์การกำกับดูแลในประเทศ (domestic regulation) แต่เมื่อภาคบริการด้านการเงินมีความจำเป็นต้องกำกับดูแลเป็นพิเศษแตกต่างจากภาคบริการอื่นโดยทั่วไป ประเด็นปัญหาที่ต้องเผชิญสำหรับการเจรจาเปิดเสรีก็คือการหาจุดสมดุลระหว่างการเปิดเสรีภาคบริการด้านการเงินที่ต้องการลดอุปสรรคด้านการกำกับดูแล กับการกำกับดูแลเพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพของระบบการเงิน คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดในธุรกิจ

2.3 ผลงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2552) ในงานวิจัยเรื่องกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทยกับประเทศต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดกรอบการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของไทย และเพื่อออกแบบกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทยกับประเทศต่างๆ โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 ประเภทหลัก ได้แก่ เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญภาครัฐและภาควิชาการในเชิงลึก และการใช้แบบสอบถามผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจการเงินภาคเอกชน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดกรอบการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของ ประเทศไทยประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยที่เกิดจากรัฐธรรมนูญ (2) ปัจจัยที่เกิดจากแนวทางปฏิบัติเชิงเปรียบเทียบ (3) ปัจจัยที่เกิดจากผลการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของประเทศไทยที่ผ่านมา และ (4) ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะเฉพาะของภาคบริการด้านการเงินในประเทศไทย โดยปัจจัยที่ (1) และปัจจัยที่ (2) เป็นปัจจัยกำหนดการสร้างกรอบการเจรจาเชิงรูปแบบ (Form) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 190 วรรคสาม เป็นปัจจัยกำหนดด้วยผลทางกฎหมายให้ต้องจัดทำกรอบการเจรจา ในขณะที่ปัจจัยจากแนวทางปฏิบัติเชิงเปรียบเทียบทั้ง 3 ตัวอย่าง นำไปสู่การกำหนดรูปแบบโครงสร้างหรือองค์ประกอบของกรอบการเจรจา ส่วนปัจจัยที่ (3) และ (4) เป็นปัจจัยกำหนดกรอบการเจรจาเชิงเนื้อหา (Substance) กล่าวคือ จากผลการเจรจาของไทยที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงประเด็นการเจรจาที่สำคัญต่างๆ ทั้งประเด็นการเจรจาด้านตัวบท และประเด็นการเจรจาด้านการเข้าสู่ตลาด ในขณะที่ปัจจัยด้านลักษณะเฉพาะของภาคบริการด้านการเงินของไทยทำให้ทราบถึงกลุ่มธุรกิจการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี ตลอดจนลักษณะทางกฎหมายและลักษณะทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี ทั้งนี้ ปัจจัยกำหนดทั้ง 4 ปัจจัยที่มีพื้นฐานความรู้มาจากเอกสารและประสบการณ์การเจรจาของคณะผู้วิจัยสามารถนำไปสนับสนุนการสร้างแนวคำถามเพื่อการสัมภาษณ์และคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อออกแบบกรอบการเจรจาที่เหมาะสมต่อไป

สำหรับการออกแบบกรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทยกับประเทศต่าง ๆ นั้น จากการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการในสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย และการใช้แบบสอบถามผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจการเงินภาคเอกชน พบว่า กรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทยควรมีลักษณะดังนี้

(1) สาขาธุรกิจย่อยของภาคบริการด้านการเงินของไทยที่ควรทยอยมาเจรจาเพื่อเปิดเสรีในระดับที่เพิ่มขึ้น เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจประกันชีวิต ธุรกิจประกันวินาศภัย ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม และธุรกิจบัตรเครดิต

(2) วัตถุประสงค์การเจรจา ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาการแข่งขันในภาคบริการด้านการเงินในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้บริโภคของไทยได้รับบริการด้านการเงินที่เพิ่มมากขึ้น มีความหลากหลาย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลภาคบริการด้านการเงินในประเทศไทย โดยคำนึงถึงสิทธิของทางการในการควบคุมเงินทุนเคลื่อนย้ายและการใช้มาตรการเพื่อความมั่นคงในระบบการเงิน เพื่อลดอุปสรรคหรือข้อกีดกันทางธุรกิจบริการด้านการเงินในประเทศคู่เจรจา และเพื่อส่งเสริมโอกาสในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศคู่เจรจา

(3) เป้าหมายและจุดยืนในการเจรจา ควรเจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ ควรคำนึงถึงระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความพร้อมของกฎหมายภายใน ควรมีระยะเวลาให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการปรับตัว และควรตั้งอยู่บนหลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

(4) ประเด็นเจรจาด้านตัวบท (Text) เสนอให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจทางการเงิน (Information Disclosure) โดยยกเว้นไม่เปิดเผยหากเป็นข้อมูลความลับด้านการเงินส่วนบุคคลของลูกค้า ให้มีความโปร่งใสในการบริหารงานด้านกำกับดูแลของทางการ (Transparency and Administration of Certain Measures) ให้มีการสงวนสิทธิของทางการในการออกมาตรการใดๆ ในการกำกับดูแลเพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพในระบบการเงิน (Measures for Prudential and Stability of Financial System) ให้มีการสงวนสิทธิของทางการในการออกมาตรการใดๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน (Measures for Stability of Exchange Rate) ให้ได้สิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมในรูปแบบการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และการให้มีเจรจาเรื่องบริการด้านการเงินใหม่ๆ (New Financial Services) โดยคำนึงถึงสิทธิของทางการในการกำกับดูแล

(5) ประเด็นเจรจาด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) เสนอเรียกร้องให้ประเทศคู่เจรจาเปิดการค้าบริการด้านการเงินในรูปแบบการให้บริการข้ามพรมแดน (Cross-Border Services) (Mode 1) แก่ธุรกิจไทย สงวนสิทธิไม่เปิดการค้าบริการด้านการเงินในรูปแบบการให้บริการข้ามพรมแดนให้กับประเทศ คู่เจรจา (Mode 1) เรียกร้องให้ประเทศคู่เจรจาอนุญาตให้ธุรกิจการเงินไทยเข้าไปลงทุนจัดตั้งสำนักงานธุรกิจ สำนักงานสาขา หรือบริษัท ลูก (Commercial Presence) ในประเทศคู่เจรจาโดยมีอุปสรรคน้อยที่สุด (Mode 3) เรียกร้องให้ธุรกิจการเงินไทยเข้าไปถือหุ้นหรือเป็นเจ้าของธุรกิจการเงินในประเทศคู่เจรจาได้ในสัดส่วนมากกว่า ร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียน โดยมีอุปสรรคน้อยที่สุด (Mode 3) และเรียกร้องให้บุคคลธรรมดาสัญชาติไทยเข้าไปทำงานในตำแหน่งต่างๆ ในธุรกิจการเงินหรือให้บริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงินในประเทศคู่เจรจาได้ (Presence of Natural Persons) โดยมีอุปสรรคน้อยที่สุด (Mode 4)

(6) แนวทางการเจรจา ควรดำเนินการในรูปแบบ Positive List Approach หรือแนวทางจัดทำรายการธุรกิจที่ต้องการผูกพันเปิดเสรี หากไม่ระบุไว้จะไม่ผูกพันการเปิดเสรีให้เป็นแนวทางหลัก โดยควรมีการทบทวนรายการทุก 3 หรือ 5 ปี เพื่อเพิ่มเติมหรือลดทอนรายการที่ผูกพันไว้แล้ว

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2549) ได้ทำการวิจัยถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีภาคบริการทางการเงินของไทย โดยใช้วิธีการวิจัยที่มีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่าทิศทางของโลกจะมีการทำความตกลงการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งภาคการเงินจะเป็นหัวข้อที่สำคัญของความตกลงการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงสร้างแรงกดดันให้ไทยต้องเข้าร่วมการเจรจาเปิดเสรีภาคการเงิน ทั้งนี้ ในงานวิจัยได้ยึดประเด็นข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาในการจัดทำ FTA กับไทยและประเทศอื่นๆ เป็นปัจจัยหลักในการศึกษา ทำให้พบว่าประเด็นการเจรจาที่สำคัญ เช่น ประเด็นด้านผลกระทบต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาค ประเด็นในเรื่องผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจจัดการกองทุน ธุรกิจประกันภัย และภาคธุรกิจการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-banks) ประเด็นด้านผลกระทบต่อผู้บริโภค ประเด็นด้านความโปร่งใส เป็นต้น ล้วนเป็นประเด็นที่ควรคำนึงถึงในการเจรจาของไทย

กอบศักดิ์ ภูตระกูล ดอน นาครทรรพ และหฤษฎ์ รอดประเสริฐ (2548) ได้ศึกษาถึงการเปิดเสรีภาคสถาบันการเงินไทยภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) และแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและกำหนดขอบเขตการศึกษาในสถาบันการเงินเฉพาะธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีความจำเป็นต้องมีการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินของโลกสูงขึ้นเรื่อยๆ ดูได้จากกระแสการรวมกลุ่มของสถาบันการเงินที่มีมากขึ้น นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทยเริ่มมีบทบาทสำคัญในระบบสถาบันการเงินไทยมากขึ้น นำไปสู่ความต้องการเปิดเสรีเพื่อให้มีการแข่งขันทางการค้าในระบบสถาบันการเงินในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งการเจรจาการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินในเวที WTO มีความสำคัญต่อการตอบสนองกระแสความต้องการเปิดเสรี ทั้งนี้ ทางของไทยได้วางแผนรองรับการแข่งขันจากต่างประเทศด้วยการกำหนดแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ เพื่อส่งเสริมการให้บริการทางการเงินอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพระบบสถาบันการเงิน และเพื่อส่งเสริมการดูแลผู้บริโภค นอกจากนี้ ทางคณะผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงประโยชน์และความท้าทายของการเปิดเสรีภาคสถาบันการเงิน โดยพบว่าการเปิดเสรีจะมีประโยชน์ทั้งในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพด้านราคาและคุณภาพของการให้บริการ แต่จะมีความท้าทายและผลกระทบจากการเปิดเสรี 3 ด้าน กล่าวคือ การเปิดเสรีทำให้สถาบันการเงินของไทยอาจแข่งขันกับสถาบันการเงินต่างชาติไม่ได้ การเปิดเสรีอาจเอื้อประโยชน์แก่ลูกค้ารายใหญ่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของสถาบันการเงินต่างชาติมากกว่าลูกค้ารายย่อย และการเปิดเสรีอาจส่งผลกระทบหรือเพิ่มความเสี่ยงในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของทางการได้

ทั้งนี้ กอบศักดิ์ ภูตระกูล และคณะ ได้เสนอแนะประเด็นเชิงนโยบายเพื่อกำหนดกรอบนโยบายการเปิดเสรีสถาบันการเงินของไทยในหลายประเด็น กล่าวคือ การเปิดเสรีภายใต้ WTO ควรเป็นการเปิดเสรีที่ทางการสามารถควบคุมการเลือกเปิดเสรีได้ในลักษณะเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทางของไทยควรสงวนสิทธิไม่ผูกพันการเปิดเสรีการค้าในรูปแบบการให้บริการข้ามแดน (Cross-border supply) และการใช้บริการในต่างแดน (Consumption aboard) โดยเฉพาะช่องทาง E-banking จนกว่าจะมีกฎหมายกำกับธุรกรรม E-commerce ให้ชัดเจนและจนกว่าไทยจะมีความพร้อมในการบริหารความเสี่ยงจากการให้บริการในรูปแบบดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ทางของไทยควรมีการประสานนโยบายการเปิดเสรีสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาค นโยบายปฏิรูประบบการเงินในประเทศ และนโยบายเปิดเสรีด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย เพราะนโยบายทั้ง 4 ด้านมีความเกี่ยวเนื่องกัน และทางของไทยควรสงวนสิทธิในการพิจารณาอนุมัติการให้บริการธุรกรรมทางการเงินใหม่ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับ

บทที่ 3

ภาพรวมระบบการเงินในอาเซียน

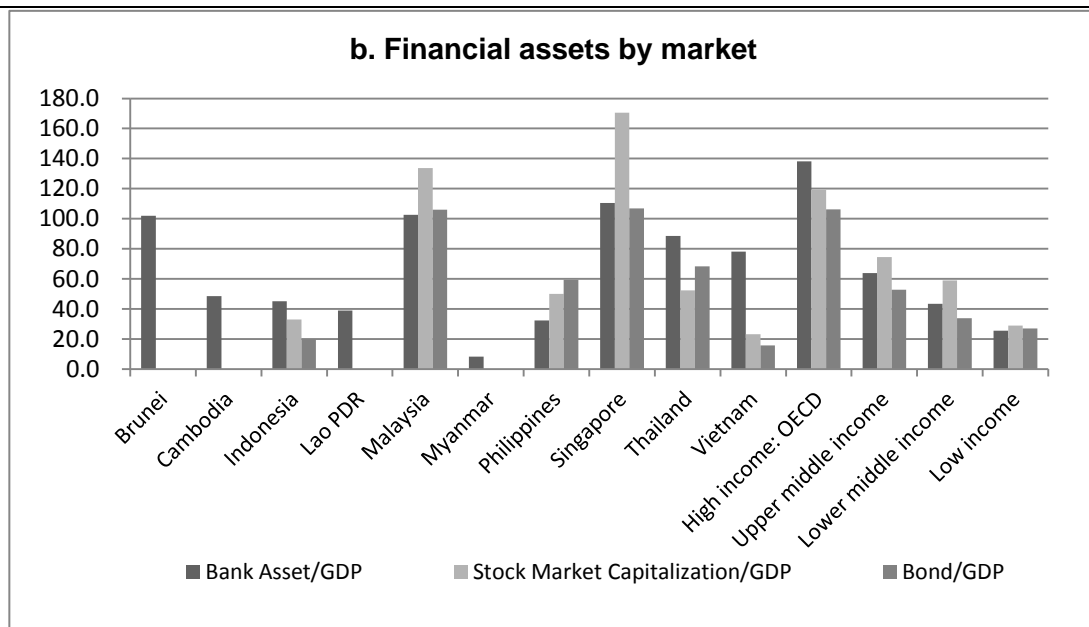
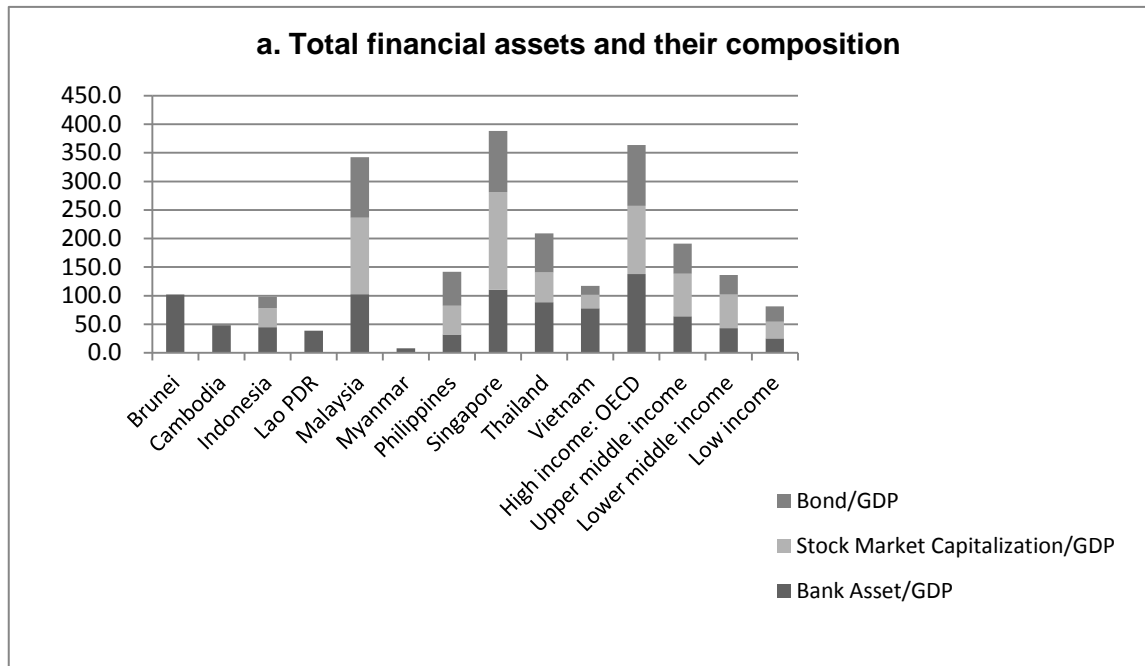
3.1 โครงสร้างระบบการเงินอาเซียน

แม้ว่าอาเซียนมีจำนวนสมาชิกเพียง 10 ประเทศ แต่มีโครงสร้างและระดับการพัฒนาของตลาดการเงินที่แตกต่างกันมากตั้งแต่ประเทศที่มีสินทรัพย์ทางการเงินสูงกว่าประเทศ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) อันได้แก่สิงคโปร์ มาจนถึงประเทศที่มีสินทรัพย์ทางการเงินต่ำกว่าประเทศในแถบแอฟริกา เช่น พม่า ซึ่งความแตกต่างภายในอาเซียนนี้สะท้อนมาจากโครงสร้างทางสังคม การเมือง และระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน แผนภูมิที่ 3.1 ได้แสดงข้อมูลสถิติทางการเงินพื้นฐานที่มีความสำคัญ ได้แก่ (1) สัดส่วนของสินทรัพย์ธนาคารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Deposit money bank assets to GDP) (2) สัดส่วนของมูลค่าหลักทรัพย์รวมตามราคาตลาดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Stock market capitalization to GDP) และ (3) สัดส่วนของมูลค่าพันธบัตรทั้งหมดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Value to bond outstanding to GDP) โดยเปรียบเทียบสัดส่วนเหล่านี้ของประเทศสมาชิกอาเซียนกับภูมิภาคอื่นๆ ในโลก ซึ่งตัวชี้วัด 3 ประการที่กล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและบทบาทของตลาดการเงินที่สำคัญ 3 ตลาด ประกอบด้วย ตลาดสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์ และตลาดพันธบัตร อนึ่ง ในการเปรียบเทียบตัวเลขเหล่านี้กับประเทศอื่นๆ ได้คำนึงถึงการใช้จ่ายต่อหัวของประชากรเป็นตัวแปรที่สำคัญ ดังนั้น จึงได้แบ่งประเทศออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประเทศ OECD ซึ่งมีรายได้สูง กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-ต่ำ และกลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อย ตามการจัดแบ่งของธนาคารโลก³

³ การจัดแบ่งนี้อิงตาม "Financial Institutions and Markets Across Countries and over Time: Data and Analysis" by Thortsen Beck and Asli Demirgüç-Kunt, 2010. โดยมีประเทศอยู่ในแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้ กลุ่ม OECD ประกอบด้วย Australia, Austria, Belgium, Canada, Switzerland, Czech Republic, Germany, Denmark, Spain, Finland, France, the United Kingdom, Greece, Hungary, Ireland, Iceland, Italy, Japan, Korea, Luxembourg, the Netherlands, Norway, New Zealand, Portugal, Slovak Republic, Sweden, และ United States. กลุ่มประเทศ Non-OECD ที่มีรายได้สูง ได้แก่ Andorra, Netherlands Antilles, United Arab Emirates, Antigua and Barbuda, Bahrain, Bahamas, the Bermuda, Barbados, Brunei Darussalam, Channel Islands, Cayman Islands, Cyprus, Estonia, Faeroe Islands, Equatorial Guinea, Greenland, Guam, Hong Kong SAR, Isle of Man, Israel, Kuwait, Liechtenstein, Macao, Monaco, Malta, Northern Mariana Islands, New Caledonia, Oman, Puerto Rico, French Polynesia, Qatar, Saudi Arabia, Singapore, Slovenia, Trinidad and Tobago, Taipei, China และ U.S. Virgin Islands กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง ได้แก่ Argentina, American Samoa, Bulgaria, Belarus, Belize, Brazil, Botswana, Chile, Costa Rica, Cuba, Dominica, Fiji, Gabon, Grenada, Croatia, Jamaica, Kazakhstan, St. Kitts and Nevis, Lebanon, Libya, St. Lucia, Lithuania, Latvia, Mexico, Montenegro, Mauritius, Malaysia, Mayotte, Panama, Palau, Poland, Romania, Russian Federation, Serbia, Suriname, Seychelles, Turkey, Uruguay, St. Vincent and the Grenadines, Venezuela และ South Africa กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-ต่ำ ได้แก่ Angola, Albania, Armenia, Azerbaijan, Bosnia and Herzegovina, Bolivia, Bhutan, the People's Republic of China, Cameroon, Republic of Congo, Colombia, Cape Verde, Djibouti, Dominican Republic, Algeria, Ecuador, Egypt, Micronesia, Georgia, Guatemala, Guyana, Honduras, Indonesia, India, Islamic Republic of Iran, Iraq, Jordan, Kiribati, Sri Lanka, Lesotho, Morocco, Moldova, Maldives, Marshall Islands, Macedonia, Mongolia, Namibia, Nicaragua, Peru, the Philippines, Paraguay, Samoa, Sudan, El Salvador, Swaziland, Syrian Arab Republic, **Thailand**, Turkmenistan, Timor-Leste, Tonga, Tunisia, Ukraine, Vanuatu และ West Bank and Gaza กลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อย ได้แก่ Afghanistan, Burundi, Benin, Burkina Faso, Bangladesh, Central African Republic, Côte d'Ivoire, Comoros, Eritrea, Ethiopia, Ghana, Guinea, Gambia, Guinea-Bissau, Haiti, Kenya, Kyrgyz Republic, Cambodia, Lao PDR, Liberia, Madagascar, Mali, Myanmar, Mozambique, Mauritania, Malawi, Niger, Nigeria, Nepal, Pakistan, Papua New Guinea, Democratic Republic of Korea, Rwanda, Senegal, Solomon Islands, Sierra Leone, Somalia, São Tomé and Príncipe, Chad, Togo, Tajikistan, Tanzania, Uganda, Uzbekistan, Viet Nam, Yemen, Dem. Rep. Of Congo, Zambia และ Zimbabwe

แผนภูมิที่ 3.1 สินทรัพย์ทางการเงินของประเทศสมาชิกอาเซียน และ 4 กลุ่มประเทศ

(ร้อยละของ GDP)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ สิ้นปี 2552 หรือ เท่าที่สามารถรวบรวมได้ล่าสุด

ที่มา: Annual reports of respective ASEAN central banks; Beck, Demirgüç-Kunt, and Levine (2000), updated 2010; World Economic Forum, 2010.

จากข้อมูลดังกล่าว นำไปสู่ข้อสังเกตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ประเทศสมาชิกในอาเซียนมีความแตกต่างอย่างมากในระดับการพัฒนาในภาคการเงิน เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย มีสัดส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Total financial assets to GDP) ในปี 2552 ที่สูง คือ ร้อยละ 388.0 สำหรับสิงคโปร์ และร้อยละ 342.1 สำหรับมาเลเซีย ในขณะที่ กัมพูชาและลาว มีสัดส่วนดังกล่าวต่ำกว่ามาก คือ กัมพูชาอยู่ที่ร้อยละ 48.4 และลาวอยู่ที่ร้อยละ 39.0 ซึ่งเมื่อพิจารณาจะเห็นว่าสัดส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินของสิงคโปร์อยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD (ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 363.6) แต่ในทางกลับกัน กัมพูชา ลาว และพม่า มีการสะสมสินทรัพย์ทางการเงินที่ค่อนข้างต่ำมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศรายได้ต่ำ เนื่องจากระดับรายได้ของประชากรที่ค่อนข้างต่ำ ระบบเศรษฐกิจยังพึ่งพาการใช้เงินสดเป็นสื่อกลาง และการพัฒนาของบริการด้านการเงินที่ยังไม่สมบูรณ์ การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรยังอยู่ในระยะเริ่มต้น⁴ ทำให้ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันที่มีบทบาทเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง การสะสมสินทรัพย์ทางการเงินที่มีความแตกต่างกันอย่างมากตามที่สังเกตได้ดังกล่าวข้างต้น ส่วนหนึ่งสามารถอธิบายได้จากการพัฒนาเชิงสถาบันที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หากเปรียบเทียบสัดส่วนของสินทรัพย์เฉพาะในสาขานาการต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Bank assets to GDP) ของประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศ ตามแผนภูมิ 3.1 b จะเห็นว่าประเทศที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ สิงคโปร์ (ร้อยละ 110.6) ส่วนประเทศที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด ได้แก่ ลาว (ร้อยละ 39.0) ซึ่งต่ำกว่าประเทศที่มีสัดส่วนสูงที่สุดเพียงประมาณร้อยละ 70 ในขณะที่แผนภูมิ 3.1 a แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของสัดส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศนั้นสิงคโปร์ห่างจากลาวถึงร้อยละ 349 ดังนั้น ความแตกต่างอย่างมากของการสะสมสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น สามารถอธิบายได้ส่วนหนึ่งว่าเกิดจากการที่พัฒนาการของตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรยังขาดประสิทธิภาพและความสมบูรณ์ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการเสริมสร้างตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรจะช่วยให้สัดส่วน Financial asset to GDP สูงขึ้นได้อย่างมาก

⁴ ตลาดหลักทรัพย์ของลาวเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม 2553 (ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2554 มีหลักทรัพย์จดทะเบียนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำนวน 2 หลักทรัพย์) ตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2554 (ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2554 ยังไม่มีหลักทรัพย์เข้าซื้อขาย)

3.2 รูปแบบสถาบันการเงินในอาเซียน

ในอาเซียน มีสถาบันการเงินหลากหลายรูปแบบ และถึงแม้ว่าจะไม่มีนิยามสากลที่ใช้สำหรับแบ่งแยกประเภทต่างๆ ของสถาบันการเงิน Yung Chul Park (2554) ได้แบ่งสถาบันการเงินในอาเซียนตามรูปแบบการให้บริการด้านการเงินเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ธนาคาร ซึ่งรวมถึงธนาคารพาณิชย์ และธนาคารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (2) สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคาร และ (3) สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน⁵

(1) ธนาคาร (Banks) โดยปกติหมายถึง สถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจหลัก ได้แก่ (ก) การรับฝากเงิน (ข) การให้สินเชื่อ และ (ค) การจัดหาให้บริการเครื่องมือในการชำระเงินและสร้างเครือข่ายของการชำระเงิน โดยธนาคารและสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ (Special purpose bank and financial institution) ได้ถูกจัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย เนื่องจากธนาคารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษนี้ดำเนินกิจกรรมหนึ่งหรือสองอย่างทั่วไประหว่างการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกับธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของธุรกิจธนาคารคือ ต้องได้รับใบอนุญาตหรืออยู่ในการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดของธนาคารกลางหรือหน่วยงานของรัฐ

(2) สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคาร (Non-bank financial institutions) โดยปกติหมายถึง สถาบันการเงินที่นอกเหนือจากที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารเต็มรูปแบบ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร เช่น การลงทุน การรวมกลุ่มความเสี่ยง การออมแบบมีสัญญา และการเป็นนายหน้าในตลาดหลักทรัพย์ ตัวอย่างของสถาบันการเงินประเภทนี้ อาทิ บริษัทประกันภัย บริษัทเงินทุน โรงรับจำนำ ผู้ออกเช็คเงินสด หน่วยให้บริการขึ้นเงิน ร้านแลกเปลี่ยนเงินตรา และผู้ให้บริการสินเชื่อภาคประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ โดยปกติแล้วสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารจะไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลเดียวกับหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคาร แต่มักจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังหรือหน่วยกำกับดูแลอื่น

(3) สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน (Capital market related financial institutions) ประกอบด้วย นายหน้า ผู้ค้าประกันหลักทรัพย์ และกองทุนเพื่อการลงทุน โดยสถาบันการเงินประเภทนี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการธุรกรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และได้รับค่านายหน้าเมื่อการซื้อขายนั้นสำเร็จ นอกจากนี้ ยังค้าประกันหลักทรัพย์ในนามของผู้ให้บริการทางการเงินขนาดใหญ่ เช่น ธนาคาร ผู้รับประกัน และผู้จัดการกองทุน

จากการศึกษาโครงสร้างของสถาบันการเงินในอาเซียน โดยพิจารณาจากจำนวนและขนาดของสถาบันการเงินในแต่ละประเทศ (ตารางที่ 3.1 และ 3.2) พบลักษณะพิเศษที่สำคัญดังต่อไปนี้

⁵ สมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีกฎหมายการธนาคารหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งระบุนิยามของคำว่า ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นไว้ และจากการศึกษาพบว่า นิยามของคำว่าธนาคารพาณิชย์ค่อนข้างคล้ายคลึงกันระหว่างประเทศสมาชิกต่างๆ ในอาเซียน ทำให้ง่ายต่อการนิยามคำว่าธนาคารสำหรับการศึกษา (Yung Chul Park, 2554)

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างสถาบันการเงินของอาเซียน

	BRU	CAM	INO	LAO	MAL	MYA	PHI	SIN	THA	VTE
1. Banks and quasi-banks										
1) Commercial banks	7	26	121	21	23	19	37	78	32	85
State-owned		1	30	4		4	2	1	2	4
Private banks	1	5	44	6	9	15	18	6	14	38
Foreign-majority owned	6	21	47	11	14		17	71	16	43
Subsidiaries	6	16	37	3	7				1	10
Branches of foreign banks		5	109	8	7				15	33
2) Other banks										
Islamic banks	1		6		21		1	1	1	
Rural banks			1,765		1		631			1
EXIM Bank			1		4		1	1	1	1
Credit guarantee institutions			3		1		2		1	
Micro finance		46	168,421	13			70		3	
Thrift banks							73			
Cooperative banks				13			43			1,617
Offshore banks and branches					50			42		
Other financial institutions	1	5			11	1			4	
2. Non-bank financial institutions										
Insurance companies	16	7	135	5	52	1	121	154	95	51
Life	9	0	46	0	11		32	32	25	40
Mixed	7	7	0	5	8	1	4	0	0	11
Nonlife		0	89	0	33		85	123	70	26
Merchant banks								50		
Finance companies	3		198		5	1	591	3		30
Lending companies							242		3	
Pawnshops			16	22			6,306			
3. Capital market related financial institutions										
Securities dealers/brokers			157		14		148	137	80	
Licensed fund managers			607		101		44	113	23	
Pension funds			276		1		4	1	33	
Venture capital companies			74		59				3	

Note: Off-shore bank is not included in commercial bank.

All of data except Singapore are at the end of 2009. The data of Singapore in at the end of March, 2010.

Sources: Central Bank of ASEAN, *Annual Report*, various issues

Each Ministries of Finance and Financial Supervisory Agencies of ASEAN, *Annual Report*, various issues

Web site of each financial institution of ASEAN

ที่มา: รายงานประจำปีของธนาคารกลางและหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศสมาชิกอาเซียน และจากเว็บไซต์หน่วยงานกำกับดูแลและบริการด้านการเงินในอาเซียน

ตารางที่ 3.2 สินทรัพย์รวมทั้งหมดของสถาบันการเงินของอาเซียน

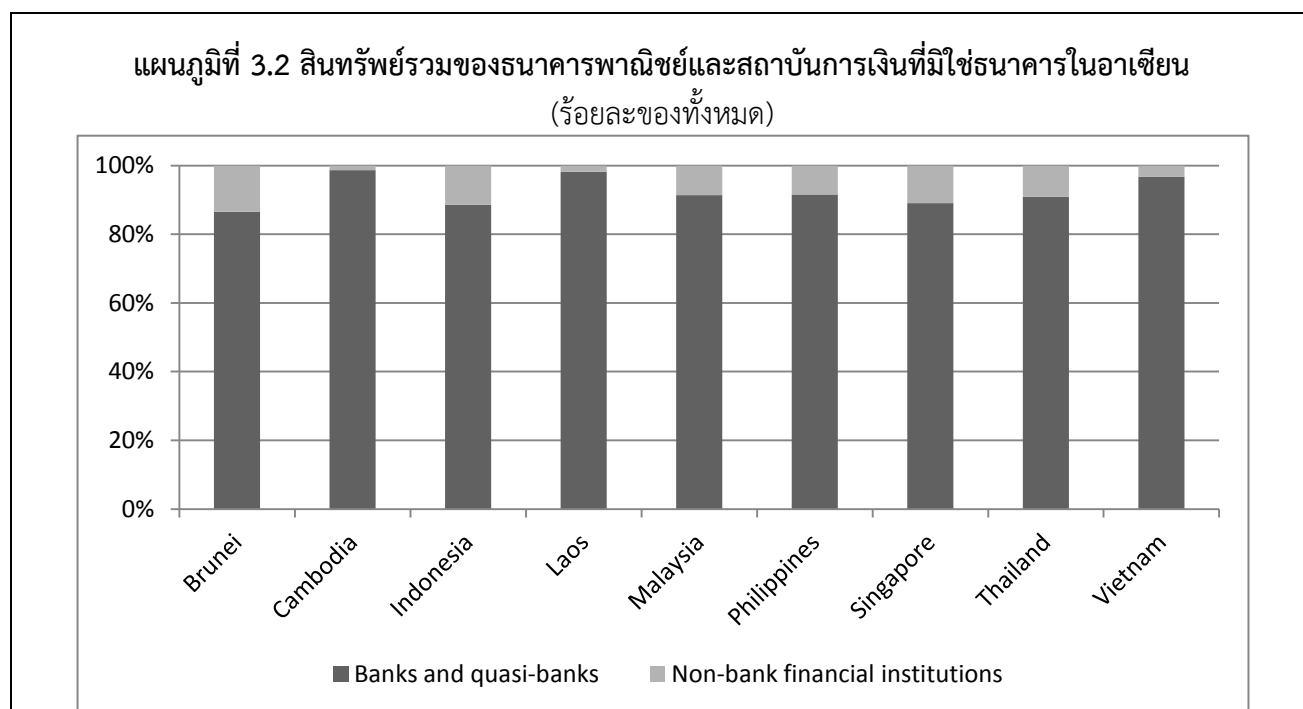
(a) Amount (Unit: US Billion Dollars)

	BRU	CAM	INO	LAO	MAL	MYA	PHI	SIN	THA	VTE	ASEAN
Banks	11.2	5.4	288.7	2.2	435.2	2.5	135.4	1182.3	400.0	171.7	2634.6
Commercial banks	6.7	4.9	269.6	2.2	331.8	2.5	118.3	1181.1	311.3	165.3	2393.7
Other banks	4.5	0.4	19.1	0.0	103.3	0.0	17.1	1.2	88.7	6.4	240.8
Non-bank financial institutions	1.7	0.1	37.2	0.0	41.3	0.0	12.5	146.0	40.0	5.9	284.8
Insurance companies	0.6	0.1	18.6	0.0	39.8	0.0	11.4	83.3	39.0	4.3	197.1
Other institutions	1.2	0.0	18.6	0.0	1.5	0.0	1.1	62.7	1.0	1.7	87.7
Total	12.9	5.4	325.9	2.3	476.5	2.6	147.9	1328.3	440.0	177.7	2919.4

(b) Composition Rate(Unit: %)

	BRU	CAM	INO	LAO	MAL	MYA	PHI	SIN	THA	VTE	ASEAN
Banks	86.6	98.6	88.6	98.2	91.3	98.9	91.5	89.0	90.9	96.7	90.2
Commercial banks	51.8	90.6	82.7	98.1	69.6	98.9	80.0	88.9	70.7	93.0	82.0
Other banks	34.8	8.0	5.9	0.1	21.7	0.0	11.6	0.1	20.2	3.6	8.2
Non-bank financial institutions	13.4	1.4	11.4	1.8	8.7	1.1	8.5	11.0	9.1	3.3	9.8
Insurance companies	4.4	1.4	5.7	1.8	8.4	1.1	7.7	6.3	8.9	2.4	6.8
Other institutions	9.0	0.0	5.7	0.0	0.3	0.0	0.8	4.7	0.2	0.9	3.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา: Combined Study on Assessing the Financial Landscape and Formulating Milestones for Monetary and Financial Integration in ASEAN

ที่มา: Combined Study on Assessing the Financial Landscape and Formulating Milestones for Monetary and Financial Integration in ASEAN

ประการที่ 1 ธนาคารเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญที่สุดในอาเซียน เห็นได้จากตารางที่ 3.2 ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินที่ครองตลาดมากที่สุด โดยเฉลี่ยสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 82 ของสินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมดของอาเซียน และถ้าพิจารณาเฉพาะประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีรายได้ น้อยจะพบว่า สัดส่วนดังกล่าวของธนาคารพาณิชย์สูงถึงร้อยละ 98 (แผนภูมิที่ 3.2) เนื่องจากการขาดซึ่งตลาด หลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรที่เป็นระบบทำให้ธนาคารพาณิชย์กลายเป็นกลไกของธุรกรรมทางการเงินเพียงอย่าง เดียวที่เชื่อถือได้ สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่แม้ว่าจะมีตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตรที่พัฒนาแล้ว เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ ก็ยังมีสัดส่วนของธนาคารพาณิชย์ที่ค่อนข้างสูงอยู่เช่นกัน กล่าวคือ มากกว่าร้อยละ 70 ของ สินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมด

นอกจากนี้ สามารถสังเกตได้ทันทีว่าในสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญเป็นของ รัฐ เช่น ใน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ พม่า ไทย ลาว และเวียดนาม มีเพียงมาเลเซียและบรูไนที่ไม่มีธนาคารที่ เป็นของรัฐ ซึ่งแม้ว่าสถาบันการเงินเหล่านี้จะมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เหมือนกับธนาคารพาณิชย์ปกติทั่วไป แต่ก็ เป็นสถาบันฯ ที่ได้รับอิทธิพลจากนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ สาเหตุที่รัฐเข้ามาเป็นเจ้าของสถาบันการเงินเหล่านี้ใน บางกรณีก็ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ หรืออาจเพราะความต้องการที่จะสนองนโยบายภาครัฐ ทั้งนี้ กิจกรรมทาง ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นของรัฐมักจะครอบคลุมไม่เฉพาะกิจกรรมปกติทั่วไปของธนาคารพาณิชย์เท่านั้น แต่ ยังครอบคลุมถึงกิจกรรมที่ดำเนินโดยธนาคารที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษด้วย ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารเพื่อ การพัฒนาภูมิภาคของอินโดนีเซีย ธนาคารที่ดิน (The Land Bank) ของฟิลิปปินส์ ธนาคารเพื่อการค้าต่างประเทศ (The Foreign Trade Bank) ของกัมพูชา และธนาคารเพื่อการพัฒนาลาว (The Laos Development Bank) ของลาว ต่างเป็นธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งดำเนินกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับกิจกรรมของธนาคารที่จัดตั้งขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ (Special-purpose banks) ของประเทศอื่นๆ

ประการที่ 2 ประเทศสมาชิกอาเซียน-5 มีสถาบันการเงินให้บริการครบทั้ง 3 ประเภท ในขณะที่ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ยังมีไม่ครบ โดยสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารและที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนใน ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีรายได้น้อยนี้จะไม่พัฒนามากนัก เนื่องจากตลาดทุนและตลาดพันธบัตรยัง อยู่ในช่วง เริ่มต้นของการพัฒนา นอกจากนี้ สำหรับกรณีของสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารที่ไม่รับฝากเงิน เช่น บริษัทผู้ ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือบริษัทเงินทุน มักจะระดมเงินจากตลาดทุนเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ดังนั้น หาก ตลาดทุนยังไม่พัฒนา จึงเป็นการยากที่สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารจะมีการพัฒนา และด้วยข้อจำกัดด้านการระดม ทุนนี้ ทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีรายได้น้อยเหล่านี้จึงมีธนาคารของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ

ประการที่ 3 ส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนถูกกำกับดูแลโดยธนาคารกลาง ในขณะที่สถาบัน การเงินประเภทอื่นไม่ได้เป็นเช่นนั้น ตารางที่ 3.3 แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของสถาบันการเงินในอาเซียนและ หน่วยงานที่กำกับดูแลสถาบันการเงินเหล่านั้น ซึ่งจะสังเกตได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนทุก ประเทศอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลาง ยกเว้น สิงคโปร์ และบรูไน โดยในสิงคโปร์ หน่วยงานที่ รับผิดชอบกำกับธนาคารพาณิชย์คือ Monetary Authority และในกรณีของบรูไนคือกระทรวงการคลัง

ธนาคารที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษหรือสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารจะอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลโดยหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป บ้างก็กำกับดูแลโดยธนาคารกลาง แต่ในบางประเทศก็ถูกกำกับดูแลโดย หน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะ หรือโดยกระทรวงการคลัง ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ซึ่งเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของไทย จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังเป็นหลัก

ประการที่ 4 บริษัทประกันภัยเป็นสถาบันการเงินที่มีใบอนุญาตเฉพาะประเภทเดียวที่มีอยู่ในทุกประเทศสมาชิกอาเซียน อย่างไรก็ตาม กิจกรรมหลักทางธุรกิจมีความแตกต่างกันระหว่างประเทศในภูมิภาค กล่าวคือ ในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีรายได้สูง ธุรกิจประกันชีวิตจะเป็นภาคธุรกิจที่ค่อนข้างพัฒนา ในขณะที่ธุรกิจประกันวินาศภัยหรือประกันทั่วไป (General insurance) ได้รับความนิยมมากกว่าประกันชีวิตในประเทศ CLMV⁶ นอกจากนี้ ในกรณีของ พม่า กัมพูชา และลาว บริษัทประกันภัยหนึ่งสามารถให้บริการได้ทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัย ไม่มีการแยกการประกอบธุรกิจระหว่างประกันชีวิตและประกันทั่วไปดังเช่นในประเทศไทยและสิงคโปร์

ประการที่ 5 สถาบันการเงินภาคประชาชน (Microfinance) มีความสำคัญมากในประเทศที่พัฒนาน้อยบางประเทศ เช่น ลาว และกัมพูชา และถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนามากกว่า การดำเนินกิจกรรมของสถาบันการเงินภาคประชาชนก็ถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดเล็กและผู้ที่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะในประเทศที่สภาพภูมิประเทศเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงแหล่งเงิน อาทิ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งมีสภาพเป็นเกาะ กัมพูชา และลาวซึ่งการคมนาคมไม่สะดวก ทั้งนี้ สถาบันการเงินภาคประชาชนในอินโดนีเซียมีจำนวนมากที่สุดถึง 1.68 แสนแห่ง กัมพูชา และฟิลิปปินส์ มีจำนวน 46 และ 70 แห่งตามลำดับ ซึ่งจดทะเบียนและอยู่ภายใต้การกำกับของธนาคารกลาง ในขณะที่ในมาเลเซีย และไทยนั้น ผู้ให้บริการสินเชื่อแก่ประชาชนภาคประชาชนจะเป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาเลเซีย ผู้ให้บริการประเภทนี้ ได้แก่ ธนาคาร และสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนา

⁶ กลุ่มประเทศ CLMV ประกอบด้วย กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ตารางที่ 3.3 หน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

	Brunei	Cambodia	Indonesia	Laos	Malaysia	Myanmar	Philippines	Singapore	Thailand	Vietnam
Banks										
Commercial banks	Ministry of Finance	National Bank of Cambodia	Bank of Indonesia	Bank of Lao PDR	Bank Negara	Central Bank of Myanmar	Banko Sentatal Ng Philipinas	Monetary Authority of Singapore	Bank of Thailand	State Bank of Viet Nam
Other banks	Ministry of Finance	National Bank of Cambodia	Bank of Indonesia	Bank of Lao PDR	Bank Negara	Central Bank of Myanmar	Banko Sentatal Ng Philipinas	Monetary Authority of Singapore	Bank of Thailand/Ministry of Finance	State Bank of Viet Nam
Non-bank financial institutions										
Insurance companies	Ministry of Finance	Ministry of Finance	BAPEPAM-LK	Ministry of Finance	Bank Negara	Ministry of Finance	Office of Insurance Commission	Monetary Authority of Singapore	Office of Insurance Commission	Ministry of Finance
Other institutions	Ministry of Finance	Ministry of Finance	BAPEPAM-LK	Ministry of Finance	Ministry of Finance	Ministry of Finance	Ministry of Finance	Monetary Authority of Singapore	Ministry of Finance	Ministry of Finance
Capital market related financial institutions										
Securities dealers/brokers	None	None	BAPEPAM-LK/Ministry of Finance	None	Securities Commission	None	Securities and Exchange Commission/Ministry of Finance	Monetary Authority of Singapore	Securities and Exchange Commission	State Securities Commission/Ministry of Finance
Licenced fund managers	None	None	BAPEPAM-LK/Ministry of Finance	None	Securities Commission	None	Securities and Exchange Commission/Ministry of Finance	Monetary Authority of Singapore	Securities and Exchange Commission	State Securities Commission/Ministry of Finance

ที่มา: Combined Study on Assessing the Financial Landscape and Formulating Milestones for Monetary and Financial Integration in ASEAN (2554)

3.3 ธนาคารพาณิชย์ในอาเซียน

3.3.1 การเข้าถึงธนาคาร (Bank Accessibility)

การเข้าถึงธนาคารเป็นตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของตลาดการเงินที่สำคัญประการหนึ่ง และเพื่อศึกษาว่าประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาคธนาคารได้เพียงใด Yung Chul Park (2554) จึงพิจารณาจากตัวชี้วัดพื้นฐาน ได้แก่ จำนวนของบัญชีธนาคารต่อประชากรผู้ใหญ่ 1,000 คน (Number of bank accounts per 1,000 adults) จำนวนสาขาธนาคารต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คน (Number of bank branches per 100,000 adults) และจำนวนเครื่อง ATM ต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คน (Number of ATMs per 100,000 adults) และนำมาเปรียบเทียบระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียน ยกเว้น สิงคโปร์ จัดเป็นประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ระดับของการเข้าถึงบริการทางการเงินจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการอธิบายระดับการพัฒนาทางการเงินของประเทศนั้นๆ ในปัจจุบัน

จากการศึกษาของ Yung Chul Park (2554) พบข้อสังเกตหลายประการ ดังนี้

1) จำนวนของบัญชีธนาคารต่อประชากรผู้ใหญ่ 1,000 คนเท่ากับ 2,236 บัญชีสำหรับสิงคโปร์ และ 2,063 บัญชีในกรณีของมาเลเซีย ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหรัฐฯ และประเทศที่มีรายได้สูงของยุโรป ซึ่งอยู่ที่ 2,022 เช่นเดียวกัน สามารถกล่าวได้ว่า การเข้าถึงธนาคารของประชาชนสิงคโปร์และมาเลเซียได้ก้าวไปอยู่ในระดับเดียวกับประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับไทยนั้นจำนวนบัญชีต่อประชากร 1,000 คนเท่ากับ 1,448 บัญชี หรือเท่ากับ ร้อยละ 79.58 ของ GDP ซึ่งนับว่ายังห่างจากประเทศพัฒนาแล้วพอสมควร สำหรับกัมพูชาจำนวนบัญชีเงินฝากต่อประชากร 1,000 คนอยู่ที่ประมาณ 96 บัญชีซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับค่ากลางของประเทศที่มีรายได้ต่ำในแอฟริกาซึ่งอยู่ที่ 163 บัญชีต่อ 1,000 คนแล้ว ส่วนตัวเลขจำนวนบัญชีเงินฝากในประเทศลาวนั้นไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ มีเพียงมูลค่าเงินฝากต่อ GDP ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 25.53 ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ระดับการพัฒนาของภาคการเงินในประเทศกัมพูชา และลาวใกล้เคียงกับระดับต่ำสุดของโลก

2) ค่าเฉลี่ยของจำนวนสาขาธนาคารต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คนสำหรับสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศที่มีรายได้สูงกว่าประเทศที่เหลือนั้น (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) เท่ากับ 10.5 – 11.8 สาขา ในขณะที่ถ้าเปรียบเทียบกับดัชนีเดียวกันนี้ของสหรัฐฯ และประเทศที่มีรายได้สูงของยุโรป ซึ่งอยู่ที่ 36 และ 32 อาจสรุปได้ว่า ภาคธนาคารของสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ อาจะยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนอย่างเต็มที่ ส่วนกรณีของกัมพูชาและลาวมีค่าต่ำกว่า คืออยู่ที่ 3.92 และ 1.64 ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนในทั้ง 2 ประเทศนี้สามารถเข้าถึงบริการธนาคารได้อย่างจำกัดมาก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเรื่องสาขาของธนาคารควบคู่ไปกับจำนวนเครื่อง ATM ต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คน แม้ว่าพบรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จำนวนเครื่อง ATM ต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คน ในมาเลเซียอยู่ที่ประมาณ 60 และ สิงคโปร์อยู่ที่ 50 (ในขณะที่สหรัฐฯ และประเทศที่มีรายได้สูงในยุโรป อยู่ที่ 175 และ 94 ตามลำดับ) และมีข้อน่าสังเกตประการหนึ่งคือ ประเทศที่มีจำนวน ATM ต่อประชากรมากที่สุดในอาเซียน คือ ประเทศไทย โดยมีค่าเท่ากับ 71.3 ในทางตรงกันข้าม ลาวมีจำนวนเครื่อง ATM ต่อประชากรผู้ใหญ่ 100,000 คนเพียง 3.49 และ กัมพูชาเพียง 4.19 ซึ่งน้อยกว่าในแอฟริกาเช่นกัน อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าในกรณีของไทย แม้สาขาธนาคารจะมีจำนวนไม่มาก แต่ด้วยนวัตกรรมของเทคโนโลยีโดยให้บริการผ่านเครื่อง ATM จำนวนมากช่วยให้ประชากรเข้าถึงแหล่งเงินได้ง่ายขึ้น

ตารางที่ 3.4 การเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ของประชาชน

	Deposits		Number of bank branches per 100,000 adults	Number of ATMs per 100,000 adults
	Number of accounts per 1,000 adults	Value (% GDP)		
Cambodia	95.8	34.68	3.92	4.19
Lao PDR	-	25.53	1.64	3.49
Indonesia	504.7	36.95	7.74	14.44
Malaysia	2,063.3	105.45	11.44	59.99
Philippines	499.1	48.61	11.81	14.25
Singapore	2,236.3	280.88	10.54	49.83
Thailand	1,448.8	79.58	11.04	71.32
Viet Nam	-	0.11	3.21	-
High-income Europe	2,022.0	-	32.0	94.0
US	2,021.9	27.3	36.33	175.7
Low-income Sub-Saharan	163.0	-	3.0	5.0

Note: as of the end of 2009 or latest available date

ที่มา : World Bank (2010).

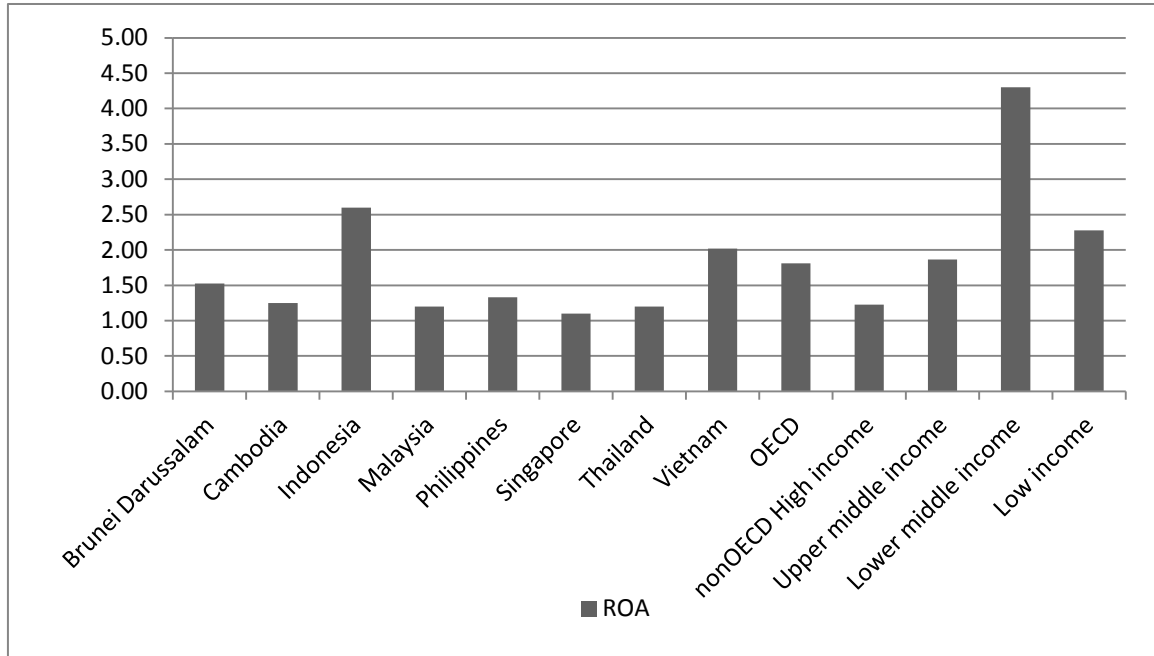
โดยสรุป การเข้าถึงทางการเงินของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น นอกเหนือจากจะขึ้นอยู่กับจำนวนสาขาที่ให้บริการแล้ว ยังสามารถพัฒนาช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ผ่านทางตู้ ATM อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงบริการทางการเงินในกัมพูชา และลาวยังจำกัดมาก จัดอยู่ในอันดับต่ำที่สุดของโลก เนื่องจากพัฒนาการของสาขานาครพาณิชย์ยังน้อยอยู่ และเครื่อง ATM ยังขาดเครือข่ายเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

3.3.2 ผลการดำเนินงานของธนาคาร

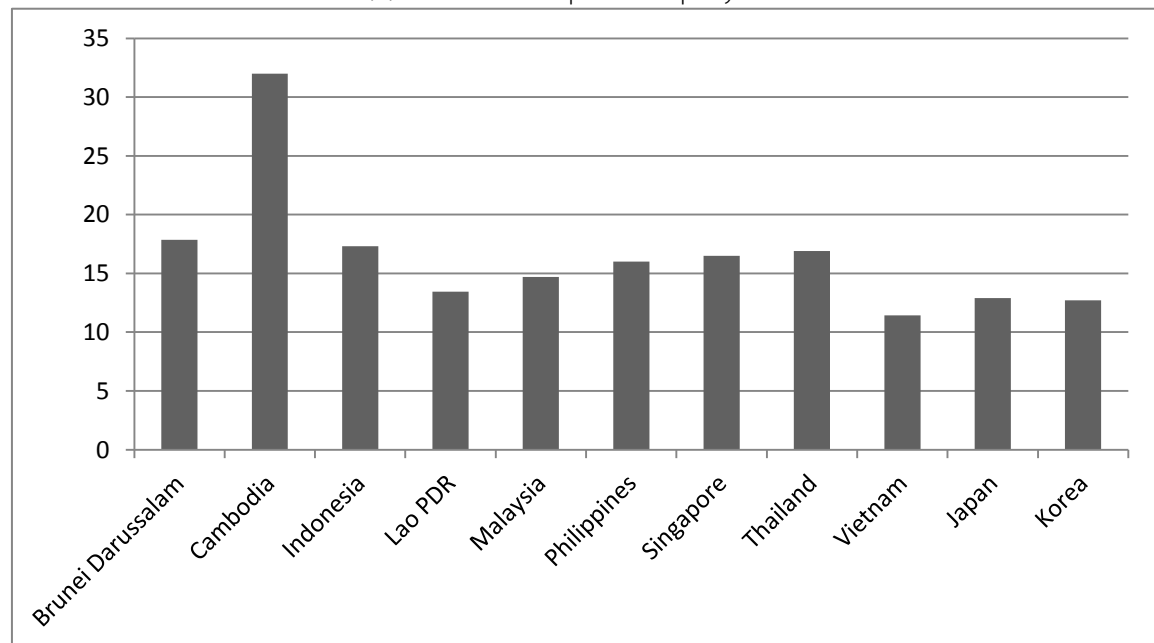
ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พิจารณาตัวชี้วัดที่สำคัญ 6 ตัวด้วยกัน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ [Returns on assets (ROA)] อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital adequacy ratios) สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing loan ratios) อัตราส่วนการปล่อยสินเชื่อต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Credit to GDP ratios) อัตราส่วนเงินฝากต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Bank deposits to GDP) และสัดส่วนของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์เทียบกับเงินกู้ทั้งหมดของธนาคาร (Commercial bank credit in total bank loans) ซึ่งตัวชี้วัดที่ 1 จะแสดงถึงความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ของธนาคารพาณิชย์ ตัวชี้วัดที่ 2 และ 3 แสดงถึงความมั่นคง (Soundness) ของธนาคารพาณิชย์ และตัวชี้วัดอีก 3 ตัวที่เหลือแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการเป็นตัวกลางทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ (Efficiency of financial intermediation)

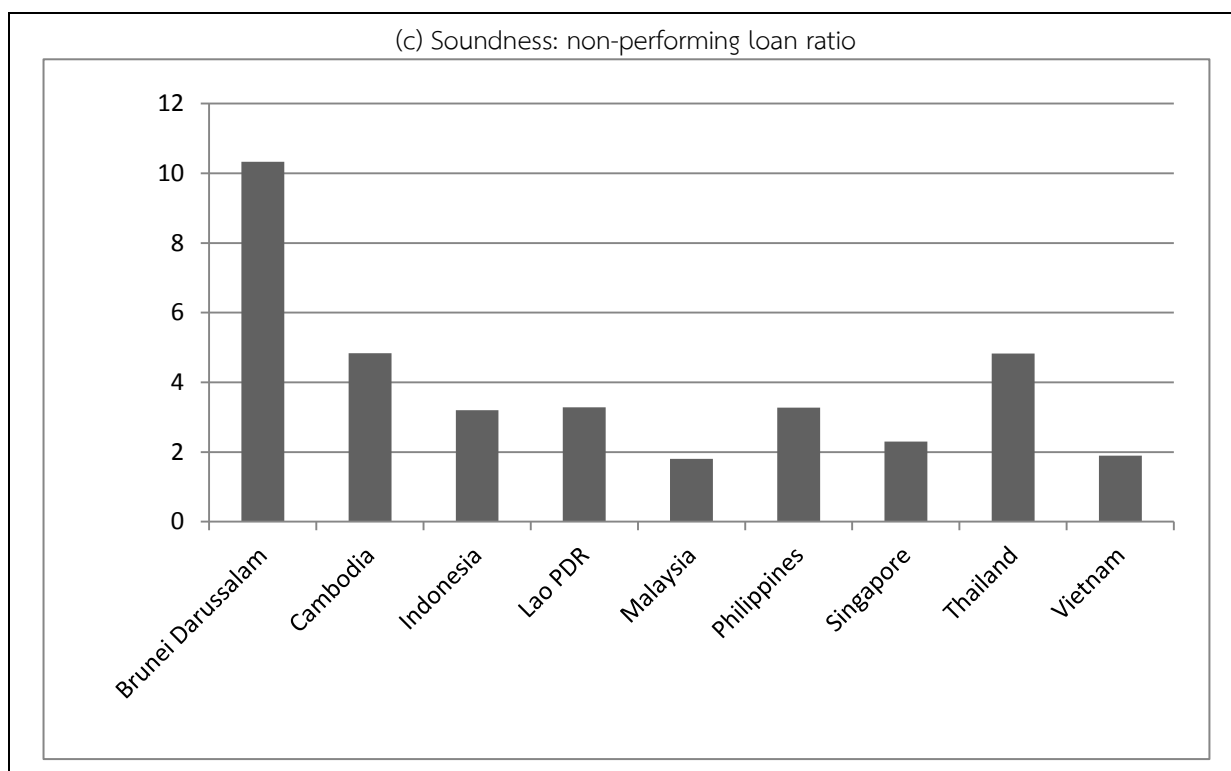
แผนภูมิที่ 3.3 ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของธนาคาร

(a) Profitability: ROA

(b) Soundness: Capital Adequacy Ratio

ที่มา: Annual Reports of individual ASEAN Central Banks; Beck, Demirgüç-Kunt, and Levine (2000), updated May 2000.

จากแผนภูมิที่ 3.3 จะเห็นได้ว่า ROA ของธนาคารที่รับฝากเงินสูงกว่า 1 สำหรับทุกประเทศสมาชิกอาเซียน (ภาพ a) โดยประเทศที่มี ROA สูงที่สุดคือ อินโดนีเซีย อยู่ที่ 2.6 รองลงมาคือ เวียดนาม อยู่ที่ 2.0 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่มีรายได้ใกล้เคียงกับอาเซียน พบว่า ROA ของอาเซียนนั้นยังไม่สูง โดยสังเกตได้จากค่าเฉลี่ยของ ROA ของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง และรายได้ปานกลาง-ต่ำ ที่มีค่าสูงกว่าของอาเซียน ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่ทำไรเท่ากับธนาคารพาณิชย์ของประเทศอื่นๆ ที่มีระดับรายได้ใกล้เคียงกัน

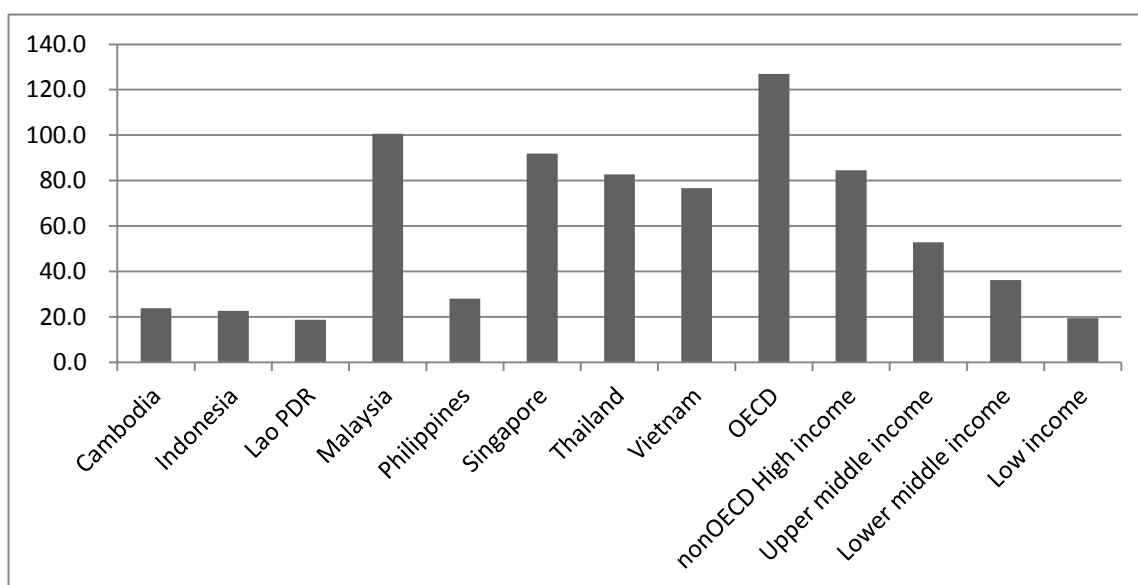
ในการศึกษาความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ เริ่มแรกจะพิจารณาจาก Capital adequacy ratio (ภาพ b) ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนมีสัดส่วนนี้สูงกว่าร้อยละ 15 และแม้ว่าประเทศที่มีสัดส่วนนี้ต่ำที่สุด ซึ่งได้แก่เวียดนามนั้น ก็ยังสูงถึงร้อยละ 11.42 ดังนั้น หากเปรียบเทียบกับอัตราส่วนขั้นต่ำที่เกือบทุกประเทศกำหนดให้ต้องดำรงไว้ที่ร้อยละ 8 จะสามารถสรุปได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนดำรงสัดส่วนของทุนไว้อย่างเพียงพอ

สำหรับ Non-performing loan ratios ของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียน (ภาพ c) โดยทั่วไปต่ำกว่าร้อยละ 5 ยกเว้น บรูไนที่มีสัดส่วนนี้อยู่ที่ร้อยละ 15 หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนจะสามารถรับมือกับสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยไม่ยากเย็นนัก และกรณีของบรูไนไม่น่าจะก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อเสถียรภาพทางการเงินของอาเซียนโดยรวม เนื่องจากเศรษฐกิจของบรูไนมีขนาดเล็ก ดังนั้น ในภาพรวมแล้วสามารถกล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ของอาเซียนมีความมั่นคง

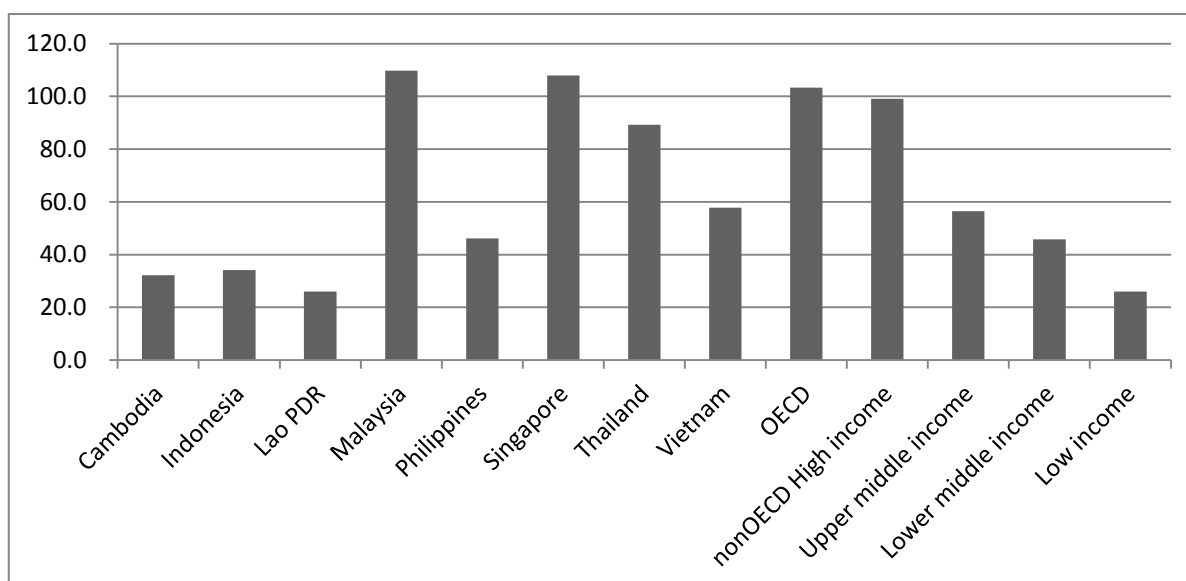
ในส่วนของคุณภาพของธนาคารพาณิชย์อาเซียนนั้น แผนภูมิที่ 3.4 แสดงให้เห็นว่าธนาคารที่รับฝากเงินของ 4 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีการขยายสินเชื่อให้แก่ภาคเอกชนในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับ GDP (ภาพ a) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไทย และเวียดนาม ซึ่งมีสัดส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง และรายได้ปานกลาง-ต่ำ ในทางกลับกัน สัดส่วนนี้ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เหลือ 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว และฟิลิปปินส์ จะต่ำกว่า

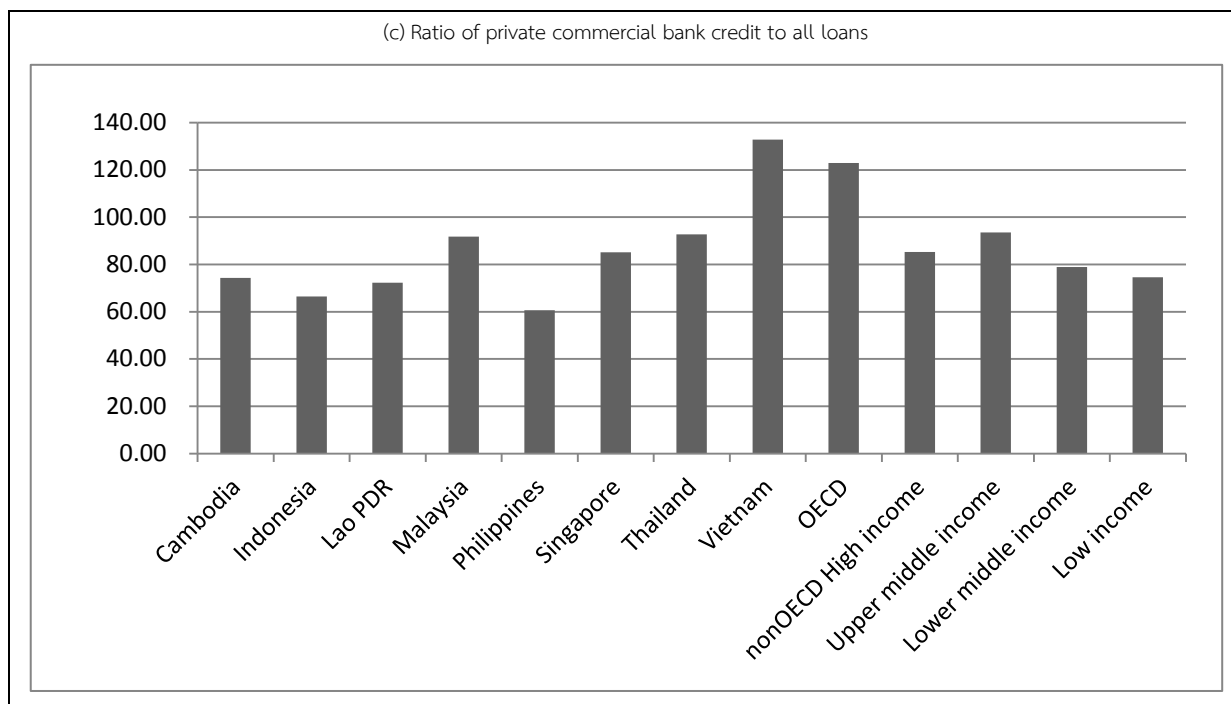
แผนภูมิที่ 3.4 ดัชนีการเป็นตัวกลางทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนและภูมิภาคอื่น

(a) Ratio of private credit to GDP

(b) Ratio of bank deposits to GDP

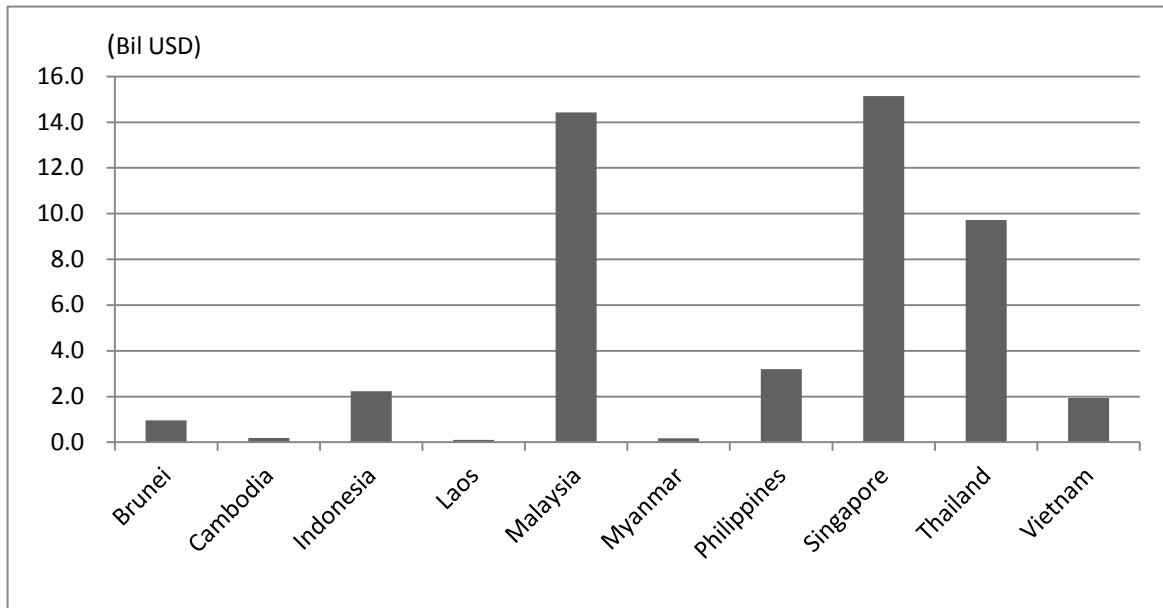
ที่มา: Annual Reports of ASEAN central banks, 2009, 2010.

อัตราส่วนของเงินฝากธนาคารต่อ GDP คล้ายคลึงกับในด้านสินเชื่อ (ภาพ b) กล่าวคือ สัดส่วนโดยเปรียบเทียบค่อนข้างสูงในกรณีของมาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย และต่ำในกรณีของกัมพูชา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาสัดส่วนของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์เทียบกับเงินกู้ทั้งหมดของธนาคาร จะพบว่าไม่มีประเทศใดในอาเซียนที่มีสัดส่วนนี้เกินร้อยละ 100 ยกเว้น เวียดนาม ซึ่งถือว่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD หรือประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง ทั้งนี้ มีเพียงมาเลเซียและสิงคโปร์เท่านั้นที่มีสัดส่วนนี้เทียบได้กับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูงซึ่งไม่ใช่สมาชิก OECD

3.3.3 ขนาดของธนาคารและชื่อเสียงของธนาคาร

ขนาดและชื่อเสียงของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนเป็นปัจจัยในการประเมินความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก เพราะธนาคารต้องอาศัยชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือในการทำธุรกิจ การศึกษานี้ได้เปรียบเทียบขนาดธนาคารโดยประเมินสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์อาเซียนโดยเฉลี่ย (แผนภูมิที่ 3.5) ซึ่งคำนวณจากการนำสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละประเทศหารด้วยจำนวนธนาคารพาณิชย์ พบว่า ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนโดยเฉลี่ยมีมูลค่า 4.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งถือว่ามีความขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์รายใหญ่ที่สุดอันดับที่ 500 ของโลกที่มีมูลค่าประมาณ 14.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนยังมีความแตกต่างกันมากในแต่ละประเทศ เช่น ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในสิงคโปร์ และมาเลเซียมีมูลค่ามากกว่า 14 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนขนาดของธนาคารพาณิชย์ในไทยมีมูลค่าเกือบ 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในประเทศอาเซียนอื่นๆ มีมูลค่าน้อยกว่า 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

แผนภูมิที่ 3.5 ขนาดของธนาคารพาณิชย์ในอาเซียนโดยเฉลี่ย

ที่มา: Official websites of ASEAN central banks.

ในการจัดอันดับธนาคารพาณิชย์ที่มีชื่อเสียง 500 แห่งแรก ตามการจัดอันดับของ Brand Finance ของสหราชอาณาจักร⁷ พบว่ามีธนาคารพาณิชย์ 24 แห่งที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศสมาชิกอาเซียน (ตาราง 3.5) และใน 24 ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว มีเพียงธนาคารเดียวที่จัดอยู่ใน 100 อันดับแรก (ธนาคาร DBS ของสิงคโปร์จัดอยู่ในอันดับที่ 73) ดังนั้น สรุปได้ว่าแม้จะมีธนาคารพาณิชย์ของอาเซียนติดอันดับธนาคารพาณิชย์ที่มีชื่อเสียง 500 แห่งแรก แต่ธนาคารเหล่านั้นก็ถือว่ายังมีขนาดเล็ก และหากพิจารณาในแง่ของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด จะเห็นได้ว่ามีเพียงธนาคารของสิงคโปร์ 3 แห่ง และธนาคารของมาเลเซีย 1 แห่งเท่านั้น ที่ติดอยู่ใน 100 อันดับแรก นอกจากนี้ ยอดรวมมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของธนาคารอาเซียน 24 แห่งข้างต้น ยังมีมูลค่าน้อยกว่ามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของธนาคารแต่ละธนาคารที่ใหญ่ที่สุด 3 อันดับแรก ซึ่งได้แก่ ICBC, China Construction Bank และ HSBC ด้วย⁸

⁷ Brand Finance ของสหราชอาณาจักรใช้วิธีหักลดกระแสเงินสด [Discounted cash flow (DCF)] เพื่อหาค่าลิขสิทธิ์ในอนาคตที่ประเมินได้ โดยใช้อัตราส่วนลดที่เหมาะสม เพื่อหามูลค่าปัจจุบันสุทธิของเครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้อง ได้เป็นมูลค่าของตราสัญลักษณ์ทางการค้า

⁸ สำนักงานใหญ่ของ ICBC และ China Construction Bank ตั้งอยู่ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนสำนักงานใหญ่ของ HSBC ตั้งอยู่ที่สหราชอาณาจักร

ตารางที่ 3.5 ธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ติด 500 อันดับธนาคารที่มีชื่อเสียงของโลก
(ASEAN Commercial Banks in Global Top 500 Brand Names)

Country	Number of Banks	Banks with top 500 brand names
Indonesia	5	Mandiri, BRI, BCA, Bank Danamon, CIMB Niaga
Malaysia	8	Maybank, CIMB, Public Bank, RHB, Am Bank, Hong Leong Bank, Hong Leong Group, EON Bank
Philippines	3	Bank of the Philippine Islands, Banco De Oro Unibank, Metrobank
Singapore	3	DBS, United Overseas Bank, OCBC Bank
Thailand	5	Bangkok Bank, SCB, Kasikorn, Bank of Ayudhya, Krung Thai Bank

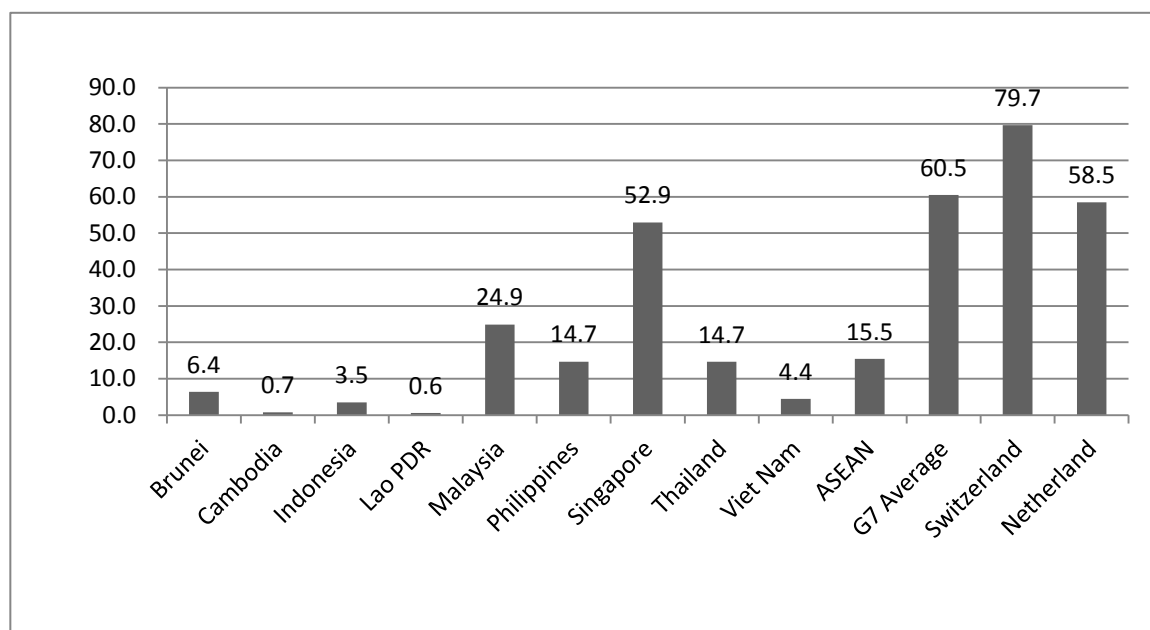
ที่มา: Brand Finance, available at: http://www.brandirectory.com/league_tables

3.4 ธุรกิจประกันภัยในอาเซียน

3.4.1 โครงสร้างของธุรกิจประกันภัยในอาเซียน

ในการศึกษาระดับการพัฒนาของธุรกิจประกันภัยในอาเซียน ได้พิจารณาตัวชี้วัดหลายประการ ได้แก่ มูลค่าของสินทรัพย์ อัตราเบี้ยประกันชีวิตเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Insurance penetration ratio) และสัดส่วนของการถือครองของต่างชาติในบริษัทประกันภัย โดยในแผนภูมิที่ 3.6 แสดงสัดส่วนมูลค่าสินทรัพย์รวมของธุรกิจประกันภัยต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของอาเซียนและประเทศอื่นๆ พบว่า ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนดังกล่าวในอาเซียนคิดเป็นเพียงร้อยละ 15.5 ซึ่งถือว่าต่ำเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศกลุ่ม G-7 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 60.7 (มีเพียงธุรกิจประกันภัยของสิงคโปร์ที่มีสัดส่วนตัวเลขดังกล่าวใกล้เคียงกับประเทศพัฒนาแล้ว) นอกจากนี้ ค่าสัดส่วนดังกล่าวในกลุ่มอาเซียนก็มีความแตกต่างกันมาก โดยสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีธุรกิจประกันภัยใหญ่ที่สุดในอาเซียน (เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ) คือ มีค่าสัดส่วนดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 52.9 ลำดับถัดมาได้แก่ มาเลเซีย (ร้อยละ 24.9) ฟิลิปปินส์และไทย (ร้อยละ 14.7) ส่วนบางประเทศ เช่น ลาว และกัมพูชา มีค่าสัดส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เพียงร้อยละ 0.6 และ 0.7 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 3.6 สินทรัพย์รวมของธุรกิจประกันภัยในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่นๆ
(ร้อยละของ GDP)

ที่มา: ASEAN Secretariat, ASEAN Insurance Data Base; Sigma Swiss Re (2010).

จากการศึกษาจำนวนของบริษัทประกันภัย และสินทรัพย์ของบริษัทประกันภัย เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของธุรกิจประกันภัย (ตารางที่ 3.6) พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็นด้วยกัน ดังนี้

ประการแรก ในแง่ของจำนวนบริษัทประกันภัยในอาเซียน พบว่า ประกันภัยวินาศภัยนั้นมีจำนวนการให้บริการเป็นส่วนใหญ่ โดยในปี 2009 มีบริษัทประกันภัยวินาศภัย 443 แห่งจากบริษัทประกันภัยทั้งสิ้น 625 แห่ง และมีบริษัทประกันชีวิตเพียง 165 แห่ง ส่วนธุรกิจประกันภัยที่มีบริการทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัยมีจำนวนน้อยมาก (จำนวนบริษัทประกันภัยวินาศภัยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.9 ประกันชีวิตคิดเป็นร้อยละ 26.4 และประกันภัยที่มีบริการหลายประเภทคิดเป็นเพียงร้อยละ 2.7)

ประการที่สอง ในประเทศที่มีรายได้น้อยบางประเทศ เช่น กัมพูชา และลาว ธุรกิจประกันชีวิตยังไม่มีพัฒนาอย่างจริงจัง มีแต่เพียงบริษัทประกันภัยวินาศภัยและบริษัทประกันภัยที่มีบริการหลายประเภท เนื่องจากรายได้และระดับการพัฒนาของตลาดการเงินที่ต่ำไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจประกันชีวิตซึ่งโดยปกติแล้ว ธุรกิจประกันชีวิตจะพัฒนาขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีรายได้ต่อหัวประชากรที่สูงขึ้น เพราะเป็นเครื่องมือทางการเงินระยะยาว

ประการที่สาม ในแง่ของมูลค่าสินทรัพย์หรือปริมาณเบี้ยประกันที่ได้รับชำระ ธุรกิจประกันชีวิตถือว่ามีความสำคัญที่สุดในตลาด กล่าวคือ สินทรัพย์ของบริษัทประกันชีวิตคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 195.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่สินทรัพย์ของบริษัทประกันภัยวินาศภัยมีมูลค่าเพียง 36.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับขนาดของบริษัทนั้น บริษัทประกันชีวิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1,186.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนบริษัทประกันวินาศภัยมีค่าเฉลี่ยประมาณ 81.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า โดยทั่วไปแล้วขนาดของบริษัทประกันภัยวินาศภัยมีขนาดเล็กกว่าบริษัทประกันชีวิต

ประการที่สี่ บริษัทประกันภัยจำนวนมากในอาเซียนถูกควบคุมกิจการโดยเจ้าของและผู้จัดการที่เป็นบุคคลต่างด้าว (ตารางที่ 3.7) โดยสัดส่วนของบริษัทประกันภัยที่เป็นต่างด้าว และบริษัทประกันภัยในประเทศที่ถูกควบคุมกิจการโดยบุคคลต่างด้าวสูงถึงร้อยละ 40 สำหรับทั้งการประกันชีวิตและวินาศภัย ในขณะที่สัดส่วนของบริษัทประกันภัยในประเทศมีประมาณร้อยละ 59.5 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีรายได้น้อย ได้แก่ กัมพูชา ลาว และเวียดนามนั้น บริษัทประกันที่มีเจ้าของหรือถูกควบคุมกิจการโดยบุคคลต่างด้าวเป็นผู้ที่มีอำนาจในตลาดมากที่สุด โดยในลาว บริษัทประกันภัยทุกแห่งมีเจ้าของหรือถูกควบคุมกิจการโดยบุคคลต่างด้าว ส่วนกัมพูชา และเวียดนาม บริษัทประกันภัยที่มีเจ้าของหรือถูกควบคุมกิจการโดยบุคคลต่างด้าวมียอดสูงถึงร้อยละ 57.1 และ 54.1 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากระบบการศึกษาและองค์ความรู้ด้านประกันภัยในประเทศเหล่านี้ยังคงไม่พัฒนา ทำให้มีเพียงบริษัทต่างด้าวหรือบริษัทที่ถูกควบคุมกิจการโดยบุคคลต่างด้าวที่สามารถประกอบกิจการธุรกิจประกันภัยได้

3.4.2 ความมั่นคงทางการเงิน

ตารางที่ 3.8 แสดงให้เห็นถึงตัวชี้วัดความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัยในอาเซียน ซึ่งนำไปสู่ข้อสังเกตหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ในปี 2552 ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนทุนต่อสินทรัพย์ของบริษัทประกันภัยอาเซียนอยู่ที่ร้อยละ 6.1 แต่หากพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่าประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศมีสัดส่วนดังกล่าวเกินกว่าร้อยละ 10 แต่บางประเทศกลับมีสัดส่วนดังกล่าวต่ำมาก เช่น สัดส่วนทุนต่อสินทรัพย์ของบรูไน ติดลบร้อยละ 4.1 สิงคโปร์ อยู่ที่ร้อยละ 2.8 และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ซึ่งการที่สัดส่วนดังกล่าวมีค่าต่ำอาจทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความมั่นคงของบริษัทประกันภัยในประเทศเหล่านี้ แม้ว่าสัดส่วนทุนต่อสินทรัพย์จะไม่ได้มีความสำคัญสำหรับบริษัทประกันภัยเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ แต่ก็ยังคงเป็นตัวชี้วัดความมั่นคงทางการเงินที่สำคัญ

ประการที่สอง บริษัทประกันภัยของอาเซียนมักจะลงทุนในพันธบัตรหรือหลักทรัพย์รัฐบาลมากกว่าที่จะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้ว บริษัทประกันชีวิตมีส่วนของพันธบัตรและหลักทรัพย์รัฐบาลต่อสินทรัพย์ทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 36.7 และบริษัทประกันภัยวินาศภัยอยู่ที่ร้อยละ 25.3 ในทางกลับกัน ส่วนของหุ้นต่อสินทรัพย์ทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 21.8 สำหรับบริษัทประกันชีวิต และร้อยละ 10.3 สำหรับบริษัทประกันภัยวินาศภัย ทั้งนี้ ส่วนของพันธบัตรและหลักทรัพย์รัฐบาลต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทประกันภัยของอาเซียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าของสหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร ดังนั้น จึงอาจอนุมานได้ว่าบริษัทประกันภัยของอาเซียนพอใจที่จะถือสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าเมื่อเทียบกับบริษัทประกันภัยของประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ราคาหุ้นของอาเซียนมีความผันผวนมากกว่าราคาหุ้นในตลาดประเทศพัฒนาแล้ว

ประการที่สาม ส่วนรวมของหุ้น และพันธบัตร/หลักทรัพย์รัฐบาล ต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทประกันชีวิต (ร้อยละ 58.5) มีค่าสูงกว่าของบริษัทประกันภัยวินาศภัย (ร้อยละ 35.6) ซึ่งแนวโน้มลักษณะนี้ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการประกันชีวิตที่เป็นระยะยาว ทำให้บริษัทประกันชีวิตต้องลงทุนในตลาดหุ้น แทนที่การฝากเงินในธนาคารพาณิชย์

ประการที่สี่ การลงทุนในหุ้นหรือพันธบัตรรัฐบาลของบริษัทประกันภัยจะมีน้อยในกรณีประเทศที่มีรายได้ต่ำ เช่น ลาว และกัมพูชา ซึ่งยังไม่มีตลาดทุนที่จัดตั้งอย่างเป็นระบบ ทำให้แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่บริษัทประกันภัยจะสามารถถือหุ้นได้ ด้วยเหตุนี้ ตลาดทุนที่มีการวางระบบที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาธุรกิจประกันภัย

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า บริษัทประกันภัยของอาเซียนมีแนวโน้มที่จะถือสินทรัพย์ที่มีความปลอดภัยโดยเปรียบเทียบและมีความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงทางตลาดต่ำ

ตารางที่ 3.6 โครงสร้างของธุรกิจประกันภัยในอาเซียน

	Number of Company							Asset(Mil USD)				
	Life		Non-life		Composite		Total	Life		Non-life		Total
	Number	(%)	Number	(%)	Number	(%)		Asset	(%)	Asset	(%)	
Brunei	9	56.3	7	43.8	0	0.0	16	572.7	63.2	230.9	25.5	906.3
Cambodia	0	0.0	7	100.0	0	0.0	7	0.0	0.0	75.5	100.0	75.5
Indonesia	46	34.6	87	65.4	0	0.0	133	15,068.7	77.9	4,272.6	22.1	19,341.3
Lao PDR	0	0.0	5	50.0	5	50.0	10	0.0	0.0	35.5	100.0	35.5
Malaysia	11	21.2	33	63.5	8	15.4	52	40,271.9	83.8	7,783.1	16.2	48,054.9
Philippines	32	26.4	85	70.2	4	3.3	121	20,960.9	88.4	2,754.0	11.6	23,715.0
Singapore	31	20.1	123	79.9	0	0.0	154	82,879.4	85.8	13,770.7	14.2	96,650.0
Thailand	25	26.3	70	73.7	0	0.0	95	33,204.0	85.6	5,596.8	14.4	38,800.8
Viet Nam	11	29.7	26	70.3	0	0.0	37	2,825.2	66.1	1,449.2	33.9	4,274.4
ASEAN	165	26.4	443	70.9	17	2.7	625	195,782.8	84.4	35,968.3	15.5	231,853.8

ที่มา: ASEAN Secretariats, ASEAN Insurance database, 2009

ตารางที่ 3.7 โครงสร้างของธุรกิจประกันภัยที่เป็นเจ้าของโดยคนในประเทศและคนต่างด้าว

(a) Number of Insurance Companies

	Life				Nonlife				Composite				Total			
	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total
Brunei	6	0	3	9	3	1	3	7	0	0	0	0	9	1	6	16
Cambodia	0	0	0	0	3	4	0	7	0	0	0	0	3	4	0	7
Indonesia	28	18	0	46	67	20	0	87	0	0	0	0	95	38	0	133
Lao PDR	0	0	0	0	0	5	0	5	0	5	0	5	0	10	0	10
Malaysia	7	0	4	11	22	0	11	33	4	0	4	8	33	0	19	52
Philippines	24	7	1	32	77	5	3	85	3	1	0	4	104	13	4	121
Singapore	9	8	14	31	13	73	37	123	0	0	0	0	22	81	51	154
Thailand	24	0	1	25	65	0	5	70	0	0	0	0	89	0	6	95
Viet Nam	1	1	9	11	16	3	7	26	0	0	0	0	17	4	16	37
ASEAN	99	34	32	165	266	111	66	443	7	6	4	7	372	151	102	625

(b) Composition Ratio

	Life				Nonlife				Composite				Total			
	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total	Domestic	Domestic controlled by Foreign	Foreign	Total
Brunei	66.7	0.0	33.3	100.0	42.9	14.3	42.9	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	56.3	6.3	37.5	100.0
Cambodia	0.0	0.0	0.0	0.0	42.9	57.1	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	42.9	57.1	0.0	100.0
Indonesia	60.9	39.1	0.0	100.0	77.0	23.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	71.4	28.6	0.0	100.0
Lao PDR	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0
Malaysia	63.6	0.0	36.4	100.0	66.7	0.0	33.3	100.0	50.0	0.0	50.0	100.0	63.5	0.0	36.5	100.0
Philippines	75.0	21.9	3.1	100.0	90.6	5.9	3.5	100.0	75.0	25.0	0.0	100.0	86.0	10.7	3.3	100.0
Singapore	29.0	25.8	45.2	100.0	10.6	59.3	30.1	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	14.3	52.6	33.1	100.0
Thailand	96.0	0.0	4.0	100.0	92.9	0.0	7.1	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	93.7	0.0	6.3	100.0
Viet Nam	9.1	9.1	81.8	100.0	61.5	11.5	26.9	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	45.9	10.8	43.2	100.0
ASEAN	60.0	20.6	19.4	100.0	60.0	25.1	14.9	100.0	41.2	35.3	23.5	100.0	59.5	24.2	16.3	100.0

ที่มา: ASEAN Secretariats, ASEAN Insurance database, 2010

ตารางที่ 3.8 ความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัยในอาเซียนและประเทศอื่น
(ร้อยละ)

	Capital/assets		Equity/assets		Government securities and bonds/assets	
	Life	Non-life	Life	Non-life	Life	Non-life
Brunei Darussalam	-4.1	11.7	24.1	0.1	44.2	0.0
Cambodia	Na	66.0	Na	0.0	na	8.8
Indonesia	11.5	49.2	22.9	19.8	17.6	6.8
Lao PDR	na	32.5	Na	0.0	na	0.0
Malaysia	3.2	0.3	15.7	5.0	14.4	19.8
The Philippines	10.9	45.8	6.1	14.9	37.4	15.0
Singapore	2.8	4.9	35.1	7.3	43.5	39.4
Thailand	11.6	29.9	7.0	18.8	57.4	19.0
Viet Nam	16.1	47.8	5.4	0.0	5.5	25.2
ASEAN	6.1	18.1	21.8	10.3	36.7	25.3
US			4.0	22.0	20.0	49.0
UK			40.0	5.0	18.0	24.0
Japan			8.0	21.0	46.0	18.0

ที่มา: ASEAN Secretariat, ASEAN Insurance Database, 2009; Sigma Swiss Re (2010).

3.5 สถาบันการเงินอื่นๆ

สถาบันการเงินประเภทอื่นๆ ในอาเซียนมีหลายรูปแบบ ทำให้ยากต่อการจัดแยกเป็นประเภทเดียว ดังนั้น Yung Chul Park (2554) ได้จัดแบ่งสถาบันการเงินอื่นๆ เหล่านี้ออกเป็น 5 ประเภทตามคุณลักษณะหลักบางประการ

ลักษณะที่ 1 กิจกรรมทางธุรกิจของสถาบันการเงินบางประเภทจำกัดเฉพาะกิจกรรมหรือเครื่องมือทางการเงินบางประเภทเท่านั้น ตัวอย่างเช่น Bank Pembangunan Malaysia Berhad เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดหาเงินทุนระยะยาวสำหรับโครงสร้างพื้นฐาน⁹ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (The Export and Import Banks) ของอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย เน้นในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกและนำเข้าเป็นหลัก และในหลายประเทศมีธนาคารที่จัดตั้งขึ้นเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และ BANK Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank) นอกจากนี้ ยังมีธนาคารอิสลาม ในบรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ที่ให้บริการเฉพาะผลิตภัณฑ์และบริการธนาคารตามหลักศาสนาอิสลามเท่านั้น

ลักษณะที่ 2 กิจกรรมทางธุรกิจของสถาบันการเงินอื่นๆ บางแห่งจะจำกัดอยู่ในภูมิภาคหรือพื้นที่หนึ่งๆ เท่านั้น เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีธนาคารในชนบท (Rural bank) อยู่ 1,765 และ 631 แห่ง ตามลำดับ โดยสถาบันการเงินเหล่านี้จะดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอยู่ในพื้นที่ที่จำกัด ซึ่งในบางกรณีไม่อนุญาตให้มีสาขามากกว่าที่กำหนดด้วย มาเลเซียก็มีสถาบันการเงินท้องถิ่นหลายแห่งตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาภูมิภาคหนึ่งๆ เป็นการเฉพาะ เช่น Sabah Development Bank หรือ Sabah Credit Corporation

ลักษณะที่ 3 สถาบันการเงินภาคประชาชน (Micro-finance institution) ที่ให้บริการเงินกู้วงเงินต่ำแก่ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อย กิจกรรมทางธุรกิจของสถาบันการเงินประเภทนี้ก็จะจำกัดเฉพาะอยู่ที่กลุ่มลูกค้าบางประเภทเท่านั้น

ลักษณะที่ 4 บริษัทเงินทุน (Finance company) ซึ่งโดยปกติมีความเชี่ยวชาญในการให้บริการเงินกู้วงเงินต่ำแก่ลูกค้า และโดยทั่วไป บริษัทเงินทุนจะไม่รับเงินฝากจากลูกค้า แต่จะระดมทุนด้วยการออกหลักทรัพย์ในตลาดทุน ด้วยเหตุนี้ หากไม่มีตลาดทุนที่มีการจัดการที่ดีแล้ว บริษัทเงินทุนจะไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสม และเนื่องจากบริษัทเงินทุนไม่มีการรับฝากเงิน จึงมีขนาดค่อนข้างเล็ก โดยเฉลี่ยนอกจากนี้ มีหลายกรณีที่บริษัทเงินทุนสามารถให้บริการสินเชื่อทางการเงินด้วย โดยลูกค้าหลักของบริษัทเงินทุนเหล่านี้ คือ ผู้ที่ต้องการซื้อสินค้าที่มีอายุการใช้งานนาน (รวมถึงรถยนต์)

⁹ มาเลเซียมีสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนา [Development financial institutions (DFI)] 13 แห่ง โดย 6 แห่งจัดตั้งภายใต้ Development Financial Institutions Act 2002 ได้แก่ Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank), Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank), Bank Pembangunan Malaysia Berhad (Infra and long term financing), Export-Import Bank of Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad และ Bank Simpanan Nasional ส่วนอีก 7 แห่งที่เหลือ ได้แก่ Malaysian Industrial Development Finance Berhad (SME), Sabah Development Bank Berhad (local bank), Borneo Development Corporation (Sabah) Sendirian Berhad (local), Borneo Development Corporation (Sarawak) Sendirian Berhad (local), Sabah Credit Corporation, Lembaga Tabung Haji (Islamic bank) และ Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad.

ลักษณะที่ 5 ในอาเซียนบางประเทศ เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ มีธนาคารที่ให้บริการธุรกรรมการเงินข้ามประเทศ (Offshore bank) โดยกิจกรรมทางธุรกิจของธนาคารประเภทนี้จะจำกัดเฉพาะการระดมทุนจากต่างประเทศและจัดหาเงินทุนให้แก่ลูกค้าที่อยู่ต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น การให้บริการด้านธนาคารเกี่ยวกับสกุลเงินของประเทศต่างๆ ในเอเชียที่มีในสิงคโปร์ (Asian Currency Unit in Singapore) และการให้บริการทางการเงินใน Labuan มาเลเซีย

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินในอาเซียน

3.6.1 ธนาคารพาณิชย์

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์ของอาเซียน Yung Chul Park (2554) ได้ทำการเปรียบเทียบจำนวนสาขาที่มีในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญ 3 ธนาคารของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ (ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) กับจำนวนสาขาของสถาบันทางการเงินระดับโลก 3 แห่ง ได้แก่ HSBC, Standard Chartered และ CitiBank

ตารางที่ 3.9 แสดงให้เห็นว่า การขยายสาขาไปยังต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนหนึ่งไปยังประเทศอาเซียนอื่นมีค่อนข้างจำกัด และยังไม่มีธนาคารพาณิชย์ของประเทศสมาชิกอาเซียนธนาคารใดเลยที่มีสาขาหรือบริษัทลูกครบในทุกประเทศสมาชิกอาเซียน โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีกิจกรรมระหว่างประเทศมากที่สุดในอาเซียน (ได้แก่ Maybank ของมาเลเซีย ธนาคารกรุงเทพของไทย และ UOB ของสิงคโปร์) มีบริษัทลูกใน 6 ประเทศสมาชิกอาเซียน และ 1 สาขาใน 1 ประเทศสมาชิกอาเซียนเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของ Maybank มีสาขาหรือบริษัทลูกในอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน กัมพูชา และเวียดนาม และมีสำนักงานตัวแทนในพม่า

นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าธนาคารพาณิชย์ของฟิลิปปินส์มีเครือข่ายในอาเซียนค่อนข้างจำกัด เช่น Banco De Oro Unibank INC (BDO) ซึ่งเป็นธนาคารที่ใหญ่ที่สุดในฟิลิปปินส์ ไม่มีบริษัทลูกหรือสาขาในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเลย แต่กลับมีบริษัทลูกในเขตเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ฮองกง มาเก๊า เยอรมัน อิตาลี และสหรัฐฯ และมีสำนักงานตัวแทนในฝรั่งเศส อิสราเอล และจีนไทเป

ในทางตรงกันข้าม ธนาคารพาณิชย์ระดับโลกดูเหมือนจะมีกิจกรรมที่กว้างขวางในอาเซียน ยกตัวอย่างเช่น Standard Chartered มีบริษัทลูกในอาเซียน 7 ประเทศ และสำนักงานตัวแทนใน 3 ประเทศ ในขณะที่ HSBC และ Citibank มีบริษัทลูกในอาเซียน 7 ประเทศ ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าธนาคารพาณิชย์ระดับโลก เช่น Standard Chartered, HSBC และ Citibank มีเครือข่ายและกิจกรรมทางการเงินที่ครอบคลุมภายในภูมิภาคอาเซียนมากกว่าธนาคารพาณิชย์ของอาเซียนเอง

ตารางที่ 3.9 สาขาและบริษัทลูกของธนาคารในอาเซียน
(Bank Branches and Subsidiaries in ASEAN)

		ID	MY	PH	SG	TH	BR	KH	LA	MM	VN
Global Banks	HSBC	●	●	●	●	●	●				●
	Standard Chartered	●	●	●	●	●	●	Rep	Rep	Rep	●
	Citibank	●	●	●	●	●	●				●
ID	Mandiri	●			●						
	BCA	●									
	BNI	●			●						
MY	Maybank	●	●	●	●		●	●		Rep	●
	Public Bank		●					●	●	Rep	
	CIMB	●	●		●	●	IB			Rep	
PH	Metrobank			●	Rep						
	BDO			●							
	BPI			●							
SG	DBS	●	●	Rep	●	Rep				Rep	Rep
	UOB	●	●	●	●	●	●			Rep	●
	OCBC	JV	Off Shore		●	●	●			Rep	●
TH	SCB				●	●		●	●		JV
	Bangkok Bank	●	●	●	●	●			●	Rep	●
	B. Ayudhya					●			●		

หมายเหตุ: Rep หมายถึง a representative office; JV หมายถึง a joint venture bank.

ที่มา: official websites of ASEAN commercial banks.

3.6.2 ประกันภัย

ธุรกิจประกันภัยในอาเซียนเปิดเสรีให้กับนักลงทุนต่างชาติมากกว่าการเปิดเสรีในสาขาธนาคารพาณิชย์ สังเกตจากตารางที่ 3.7 ข้างต้นจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของบริษัทประกันภัยในอาเซียนที่มีเจ้าของเป็นต่างชาติและที่ถูกควบคุมโดยต่างชาติมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 40

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตลาดประกันภัยของอาเซียนจะมีระดับการเปิดตลาดสูงโดยเปรียบเทียบกิจกรรมในระดับภูมิภาคของบริษัทประกันภัยอาเซียนยังจำกัดอยู่มาก โดยที่บริษัทประกันภัยของอาเซียนมีขนาดค่อนข้างเล็กโดยเฉลี่ย ทำให้ไม่สามารถขยายการดำเนินกิจกรรมไปยังตลาดต่างประเทศได้ นอกจากนี้ บริษัทประกันภัยของอาเซียนหลายบริษัทยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์ด้านการประกันภัยที่มีความซับซ้อนมากกว่าและมีระยะเวลาการถือครองยาวนานกว่าเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ ทำให้เป็นการยากที่บริษัทประกันภัยซึ่งเป็นของประเทศสมาชิกอาเซียนจะแข่งขันกับบริษัทประกันภัยขนาดใหญ่ของต่างชาติ (โดยเฉพาะชาติตะวันตก) ซึ่งเข้ามาบุกตลาดอาเซียนมานานแล้ว

3.6.3 หลักทรัพย์

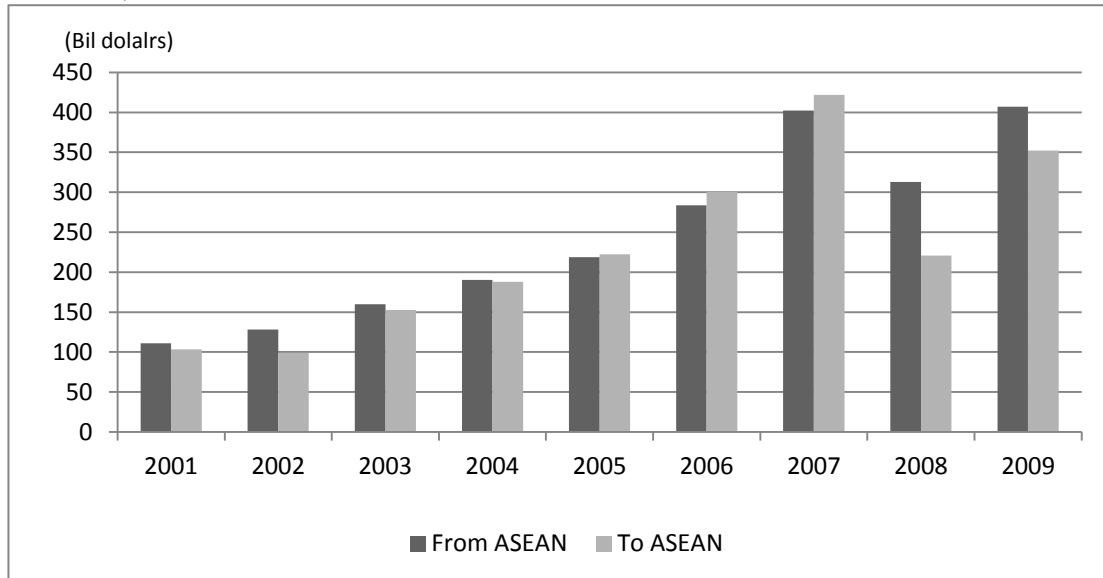
Yung Chul Park (2554) ได้ศึกษากระแสการลงทุนในหลักทรัพย์จากประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) ไปยังประเทศอาเซียนอื่นๆ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น

ประการแรก สิงคโปร์เป็นผู้ลงทุนในหลักทรัพย์รายใหญ่ที่สุดในอาเซียน-5 โดยในปี ค.ศ. 2009 เงินทุนจากสิงคโปร์ไหลเข้าไปยังสมาชิกอาเซียนอีก 4 ประเทศถึง 27.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 84.2 ของยอดรวมเงินทุนไหลเข้าระหว่างกันในกลุ่มภาคที่มีมูลค่าทั้งหมด 32.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลำดับต่อไป ได้แก่ มาเลเซีย โดยการลงทุนในหลักทรัพย์ของมาเลเซียในประเทศอาเซียนอื่นคิดเป็นร้อยละ 12.13 ของเงินทุนไหลเข้าระหว่างกันในกลุ่มภาค

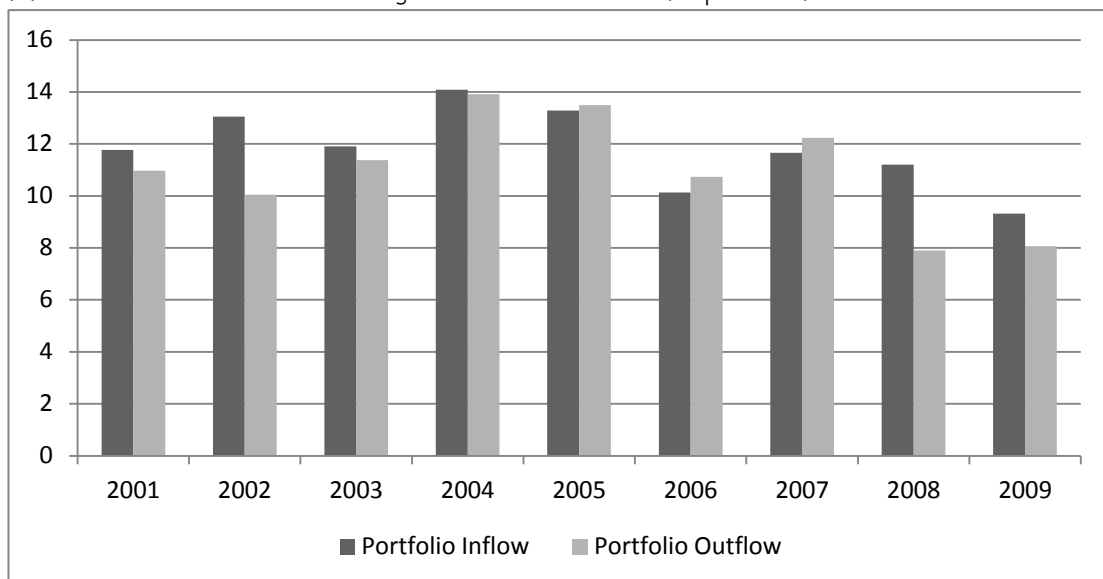
ประการที่สอง จากแผนภูมิที่ 3.7 พบว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ของอาเซียน 5 ประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา กล่าวคือ ยอดรวมการลงทุนในหลักทรัพย์สำหรับขาเข้าและขาออกของอาเซียนในปี ค.ศ.2001 มีมูลค่า 111.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 103.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ในขณะที่ในปี ค.ศ. 2009 ยอดการลงทุนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็น 352.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 407.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ทั้งนี้ แม้ว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศจะลดลงอย่างมากในช่วงวิกฤตการณ์การเงินโลกในปี ค.ศ. 2008 การลงทุนในหลักทรัพย์ภายในภูมิภาคในช่วงปี ค.ศ. 2009 ยังคงมีเสถียรภาพ

แผนภูมิที่ 3.7 การลงทุนในหลักทรัพย์โดยอาเซียน-5
(Portfolio Investment by ASEAN 5 Countries)

(a) Total portfolio investment (in billions of US dollars)

(b) Portfolio investment among 5 ASEAN Countries (in percent)

หมายเหตุ: ASEAN 5 countries หมายถึงประเทศ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์, สิงคโปร์, และ ไทย

Source: IMF, *Portfolio Investment: Coordinated Portfolio Investment Survey (CPIS)*, 2010.

ประการที่สาม จากการที่ประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศมีแนวโน้มของการลงทุนในหลักทรัพย์ข้ามประเทศเพิ่มขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ยอดการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างกันเองของอาเซียน 5 ประเทศก็เพิ่มขึ้นด้วย โดยในปี ค.ศ.2001 ยอดการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างอาเซียน 5 ประเทศด้วยกันเอง มีมูลค่า 12.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มขึ้นเป็น 49.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ.2007 ก่อนที่ลดลงเหลือ 24.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ.2008 และเพิ่มกลับมาอยู่ในระดับ 32.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2009

ประการที่สี่ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ในระดับภูมิภาคของอาเซียน 5 ประเทศจะเพิ่มขึ้น อัตราการเติบโตของการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างอาเซียนด้วยกันยังต่ำกว่าอัตราการเติบโตของการลงทุนในหลักทรัพย์ไปยังภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนี้พบว่า ในปี ค.ศ. 2009 สัดส่วนการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างกันเองของอาเซียน 5 ประเทศ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.1 สำหรับการไหลออกของการลงทุน และร้อยละ 9.3 สำหรับการไหลเข้าของการลงทุน ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวเลขดังกล่าวโดยเปรียบเทียบกับปี ค.ศ. 2001 (ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 11 และ 11.8) และปี ค.ศ.2005 (ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 13.5 และ 13.3) ก็จะได้เห็นว่า การลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างอาเซียน ประเทศไม่ได้เพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่กลับลดลงด้วยอัตราที่ค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของมาเลเซีย และไทย โดยสัดส่วนการลงทุนในหลักทรัพย์ไปยังประเทศอาเซียนอื่นต่อการลงทุนทั้งหมดของมาเลเซียลดลงจากร้อยละ 29 ในปี ค.ศ. 2001 เหลือร้อยละ 14.7 ในปี ค.ศ. 2009 และของไทยลดลงจากร้อยละ 14.8 เหลือร้อยละ 2.6 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่าอาเซียนมีความพยายามที่จะเพิ่มการลงทุนในประเทศนอกภูมิภาค เช่น จีน เกาหลี สหรัฐฯ และประเทศอื่นๆ ในยุโรป มากกว่าที่จะลงทุนในประเทศอาเซียนด้วยกันเอง ตลอดช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ตลาดการเงินของอาเซียนยังไม่พัฒนา ทำให้ตลาดอาเซียนมีความน่าสนใจน้อยลงในสายตานักลงทุนอาเซียนด้วยกัน

บทที่ 4

ภาพรวมการลงทุนในประเทศกัมพูชาและลาว

4.1. การลงทุนในประเทศกัมพูชา

4.1.1 ภาพรวมการลงทุนในกัมพูชา

กัมพูชาได้เริ่มเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศตั้งแต่ปี 2537 โดยมีสภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia: CDC) ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติการส่งเสริมโครงการลงทุนทั้งหมดในประเทศ โดยมีหน่วยงานในสังกัด คือ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (Cambodia Investment Board : CIB) เป็นกลไกในการดำเนินการภายใต้กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา (Law on Investment of the Kingdom of Cambodia) ซึ่งกระบวนการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา มีการทำงานแบบ One Stop Service เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวตั้งแต่การสมัคร ตอบรับหรือปฏิเสธการลงทุน ตลอดจนดำเนินการออกใบรับรองการจดทะเบียนเพื่อให้การลงทุนดำเนินการได้

ข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ (มกราคม 2553) แสดงให้เห็นถึงการลงทุนจากต่างประเทศในกัมพูชา โดยในช่วงปี 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 โดย CIB ได้อนุมัติโครงการส่งเสริมการลงทุนไปแล้วรวมทั้งสิ้น 534 โครงการ คิดเป็นมูลค่าเงินลงทุนสะสม 1,576.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 การลงทุนที่ได้รับอนุมัติจาก CIB ปี 2548 – 2552

รายการ	หน่วย	2548	2549	2550	2551	2552	2552/2551 อัตราการเพิ่ม(ลด) %
มูลค่าเงิน ลงทุน	ล้านดอลลาร์ สหรัฐ	379.6	207.7	480.7	259.9	149.0	- 110.90 ล้าน USD (- 42.67)
จำนวน โครงการ	โครงการ	104	99	130	101	100	- 1 โครงการ (-0.99)

ที่มา : Cambodia Investment Board (CIB)

โครงการที่ CIB อนุมัติในปี 2552 (ตารางที่ 4.2) ได้แก่

- อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม 23 โครงการ เงินลงทุน 23.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการลดลงร้อยละ 39.47 และเงินลงทุนลดลงร้อยละ 52.77 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ที่อนุมัติ 38 โครงการ เงินลงทุน 48.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนักลงทุนรายใหญ่ คือ จีน รองลงมา ได้แก่ ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮ่องกง อังกฤษ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ไทย และกัมพูชา

- อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร 19 โครงการ เงินลงทุน 35.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการเพิ่มร้อยละ 375 และเงินลงทุนเพิ่มร้อยละ 47.92 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ที่อนุมัติ 4 โครงการ เงินลงทุน 24.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เพิ่มขึ้นเป็นการลงทุนปลูกอ้อย ยางพารา และโรงงานแปรรูปโดยนักลงทุนจีน เวียดนาม กัมพูชา ไทย และสิงคโปร์

- ธุรกิจการท่องเที่ยว 13 โครงการ เงินลงทุน 17.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการลดลงร้อยละ 35 และเงินลงทุนลดลงร้อยละ 83.23 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ที่อนุมัติ 20 โครงการ เงินลงทุน 101.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนักลงทุนกัมพูชา เกาหลีใต้ สิงคโปร์ เวียดนาม จีน และฝรั่งเศส

- อุตสาหกรรมผลิตรองเท้า 7 โครงการ เงินลงทุน 7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการเพิ่มร้อยละ 250 และเงินลงทุนเพิ่มร้อยละ 250 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ที่อนุมัติ 2 โครงการ เงินลงทุน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนักลงทุนไต้หวัน จีน เกาหลีใต้ ฮองกง และไทย

- อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining) 6 โครงการ เงินลงทุนรวม 7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการเพิ่มร้อยละ 50 และเงินลงทุนเพิ่มร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2551 ที่อนุมัติ 4 โครงการ เงินลงทุน 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนดูทราย และสำรวจแร่เหล็ก โดยนักลงทุนกัมพูชา จีน เวียดนาม สิงคโปร์ และออสเตรเลีย

- อุตสาหกรรมด้านพลังงาน 5 โครงการ เงินลงทุน 14.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ได้แก่ การลงทุนในระบบสายส่งไฟฟ้า โรงงานผลิตไฟฟ้าพลังน้ำที่จังหวัดเกาะกง การผลิตพลังงานไบโอแก๊ส 1 เมกะวัตต์ โดย นักลงทุนกัมพูชา จีน เวียดนาม และออสเตรเลีย

- อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ 4 โครงการ เงินลงทุน 4.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ได้แก่ การลงทุนสร้างโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ โดยนักลงทุนกัมพูชา เกาหลีใต้ และฝรั่งเศส

- อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อย่างละ 2 โครงการ โดยนักลงทุนกัมพูชา เกาหลีใต้ และอังกฤษ

ในปี 2552 จีนเป็นต่างชาติที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชามากที่สุด จำนวน 28 โครงการ (ร้อยละ 28 ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ) รองลงมา คือ เวียดนาม 13 โครงการ เกาหลีใต้ 11 โครงการ สิงคโปร์ 7 โครงการ และ ไต้หวัน 6 โครงการ ส่วนไทยลงทุนในกัมพูชาอยู่ในลำดับที่ 6 ของจำนวนโครงการ และอยู่ในลำดับที่ 3 ด้วยยอดเงินลงทุน 15.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (รองจากจีน ซึ่งเงินลงทุน 42.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเวียดนาม 24.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ปลูกอ้อยและผลิตน้ำตาล การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปและรองเท้า (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.2 โครงการส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชาที่ได้รับอนุมัติจาก CIB
ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2552 (แยกตามวัตถุประสงค์ของกิจการ)

ลำดับ ที่	ประเภท	จำนวนโครงการที่อนุมัติ	ทุนจดทะเบียน (ล้าน USD)
1	Garment	23	23,000,000
2	Agro-Industry	19	35,500,000
3	Tourism	13	17,000,000
4	Shoes	7	7,000,000
5	Mining	6	7,000,000
6	Energy	5	14,212,500
7	Wood Processing	4	4,800,000
8	Food Processing	2	3,000,000
9	Animal Meal	2	2,000,000
10	Medical Supplies	2	2,000,000
11	Fertilizer	1	15,000,000
12	Telecommunication	1	2,000,000
13	Building Material	1	1,500,000
14	Infrastructure	1	1,000,000
15	Household Goods	1	1,000,000
16	Metal	1	1,000,000
17	Plastic	1	1,000,000
18	Sock	1	1,000,000
19	Tobacco	1	1,000,000
20	Water Supply	1	1,000,000
21	Others	7	8,000,000
Total		100	149,012,500

ที่มา : CIB

หมายเหตุ : ลำดับตามจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติ

ตารางที่ 4.3 มูลค่าการลงทุนของประเทศต่างๆในโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา
ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2552

ลำดับ ที่	ประเทศ	จำนวนโครงการที่มีส่วนถือหุ้น	มูลค่าจดทะเบียนในส่วนที่ถือหุ้น (USD)
1	Cambodia	32	26,998,500
2	China	28	42,330,000
3	Vietnam	13	24,700,000
4	Korea	11	9,210,000
5	Singapore	7	6,510,000
6	Taiwan	6	6,000,000
7	Thailand	5	15,500,000
8	Hong Kong	2	2,000,000
9	England	2	2,000,000
10	France	2	1,600,000
11	Australia	2	1,221,250
12	Indonesia	2	1,170,000
13	Japan	2	1,070,000
14	Russia	1	2,000,000
15	United State	1	1,062,000
16	Canada	1	1,000,000
17	India	1	1,000,000
18	Spain	1	1,000,000
18	Cyprus	1	950,000
19	Netherlands	1	840,750
20	Malaysia	1	800,000
21	Italy	1	50,000
TOTAL			149,012,500

ที่มา : CIB

หมายเหตุ : ลำดับตามจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติ

รัฐบาลกัมพูชาได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศเป็นอย่างมาก และมีนโยบายส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขระเบียบการลงทุนที่เอื้ออำนวยแก่นักลงทุนต่างชาติ อาทิ การอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิต่าง ๆ แก่โครงการที่ได้รับการส่งเสริม การอนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรี การให้สิทธิเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทุกอย่างยกเว้นที่ดิน แต่สามารถเช่าได้นานถึง 99 ปี และอนุญาตให้นักลงทุนเป็นเจ้าของกิจการบางประเภทได้ถึงร้อยละ 100 การให้สิทธิในการส่งออกเงินทุน ผลกำไรของกิจการ และยังสามารถลงทุนด้วยเงินทุนของตนเองทั้งหมด นอกจากนี้ ในกรณีที่ขาดแรงงานที่มีฝีมือภายในประเทศ ก็สามารถจ้างแรงงานต่างชาติที่มีฝีมือเข้ามาทำงานได้ รวมทั้งได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความโปร่งใสและลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตประกอบการลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่ CDC ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่

- (1) อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง
- (2) สาธารณูปโภคและพลังงาน
- (3) โครงการที่ใช้แรงงานและสามารถเพิ่มการจ้างงาน
- (4) อุตสาหกรรมส่งออก
- (5) อุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป
- (6) การพัฒนาเมืองและชนบท
- (7) เขตการส่งเสริมพิเศษ (Special Promotion Zones, SPZs)
- (8) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4.1.2. การลงทุนของนักธุรกิจไทยในกัมพูชาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

โครงการที่นักลงทุนไทยนิยมเข้ามาลงทุนและทำการค้าในกัมพูชาตั้งแต่อ่อนเปิดประเทศเริ่มจากการเข้ามาตัดไม้ ทำร้านอาหาร โรงแรม นำสินค้าเข้ามาจำหน่ายและซื้อของเก่า (เศษเหล็ก กระดาษ ฯลฯ) เพื่อส่งกลับไปขายต่อในไทย แต่ภายหลังจากกัมพูชาเริ่มนโยบายส่งเสริมการลงทุนในปี 2537 โครงการที่นักลงทุนไทยเข้ามาลงทุนมีความหลากหลายมากขึ้น โดยโครงการที่นักธุรกิจไทยถือหุ้นซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 31 ธันวาคม 2552 สรุปรวมจำนวน 81 โครงการ มูลค่ารวม 362.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นเงินลงทุนเฉพาะในส่วนของนักธุรกิจไทย 226.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 62.53 ของโครงการ แยกเป็นการลงทุนแต่ละประเภทดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 โครงการที่นักธุรกิจไทยถือหุ้นที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน
ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2537 - 31 ธันวาคม 2552 (แยกตามวัตถุประสงค์ของกิจการ)

ประเภท	จำนวน (โครงการ)	จำนวนเงินทุน (ล้าน USD)	
		รวม	ไทย
Food Processing	9	20.56	17.54
Wood Processing	2	27.50	23.62
Chemical	2	1.40	0.89
Media	2	1.16	1.07
Petroleum	2	1.05	0.30
Assembly Plant	1	2.00	2.00
Electricity Plant	2	11.20	8.00
Hospital	1	0.49	0.24
Medical	1	10.0	10.0
Gas	2	1.00	0.54
Mining	6	7.36	5.98
Construction	1	1.33	1.33
Hotel	9	138.40	63.15
Telecom	2	17.60	16.40
Textile	2	1.50	0.74
Garment	6	5.65	5.65
Agro-Industry	11	75.70	40.44
Industry	14	18.75	13.65
Services	4	18.50	13.55
Shoes	2	2.00	1.50
TOTAL	81	362.35	226.59

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลของ CIB ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2537 ถึง 30 มิถุนายน 2552 พบว่าโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้มีการดำเนินการจริงบางโครงการเท่านั้น และจำนวนเงินลงทุนที่แท้จริงก็มีทั้งสูงและต่ำกว่าที่แจ้งขอไว้เช่นกัน โดยโครงการลงทุนของไทยซึ่งมีดำเนินการจริงมี 16 กลุ่มธุรกิจไทยที่เข้าไปดำเนินการ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ, 2553) ได้แก่

1. สถานีวิทย์และสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ในนามบริษัท K.C.S Cambodia
2. สถานีวิทย์และสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ลงทุนร่วมระหว่างกลุ่มกันตนาและกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา ในนามบริษัท Mica Media
3. โรงงานจำหน่ายก๊าซ LPG จำนวน 2 โครงการ คือ บริษัท Khmer Unique Gas และ World Gas

4. บริษัทรับเหมาก่อสร้างนพวงศ์

5. โรงแรมจำนวน 8 แห่ง คือ Inter Continental (ในนามบริษัท Regency) โรงแรม Royal Angkor ใน จ. เสียมราฐ (ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา) โรงแรม Imperial Angkor Palace ใน จ. เสียมราฐ (ของกลุ่มบริษัท TCCC) โรงแรม Phokeethra Resort & Spa (Cambodia) ในกรุงพนมเปญ (ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา สร้างแทนโรงแรม Royal Phnom Penh ซึ่งถูกเผาในเหตุการณ์จลาจลเมื่อ 29 มกราคม 2546) โรงแรมของบริษัท V&V ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา เพื่อสร้างโรงแรมและสนามกอล์ฟในกรุงพนมเปญ โรงแรม ในอำเภอปอยเปต จ. บันเตียเมียนจย ได้แก่โรงแรม Poi Pet International Club โรงแรม Star Vegas Resort & Club และโรงแรม Angkor Plaza

6. โรงพยาบาลจำนวน 1 โครงการ ลงทุนโดยโรงพยาบาลกรุงเทพ ในนาม Royal Angkor International Hospital ในจ.เสียมเรียบ เปิดให้บริการเมื่อปลายปี 2549 และ Royal Rattanak ในกรุงพนมเปญ เปิดให้บริการเมื่อปลายปี 2550 และกำลังก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลแห่งใหม่ อีก 1 แห่งในกรุงพนมเปญ ขนาด 250 เตียง

7. การลงทุนของบริษัทซีเมนต์ไทย จำกัด และบริษัทในเครือรวม 5 โครงการ ได้แก่ โรงงานปูนซีเมนต์ Kampot Cement (K. Cement Brand) ในจังหวัดกัมปอต โรงงานผลิตซีเมนต์ผสมสำเร็จรูป (Mixed Cement Plant) โรงงานผลิตซีเมนต์บล็อก CPAC Monier การปลูกยูคาลิปตัสเพื่อทำกระดาษในนามบริษัท CPAC Agro Industry และบริษัท CPAC Monier เพื่อผลิตกระเบื้องมุงหลังคา

8. การให้บริการโทรคมนาคม – จำนวน 1 โครงการ คือ Cambodia Shinawatra ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Mfone ให้บริการคลื่นโทรศัพท์ไร้สายแบบ Fixed Phone และ Mobile Phone

9. โรงงานประกอบรถจักรยานยนต์ Honda

10. โรงงานพลาสติก จำนวน 3 โรงงาน ได้แก่ โรงงาน Phnom Penh Supply ผลิตขวดน้ำดื่ม กระจกพลาสติก Modern Plastic Packaging (MPP) และโรงงาน Modern Development

11. โรงงานผลิตน้ำดื่มยี่ห้อ LYON ของกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา ในนามบริษัท Cambodia Development

12. โครงการปลูกอ้อยบนพื้นที่สัมปทานจำนวน 6 โครงการ ได้แก่ของกลุ่มบริษัทน้ำตาลขอนแก่น ในนามบริษัท Koh Kong Plantation, Koh Kong Sugar Industry ของกลุ่มบริษัท TCCC ได้แก่ MRT-TCC Sugar Investment ของกลุ่มบริษัทน้ำตาลมิตรผล ได้แก่ (Cambodia) Cane and Sugar Valley, Angkor Sugar และ Tonle Sugar Cane

13. โครงการเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชไร่ของกลุ่มบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ในนาม C.P. (Cambodia) การลงทุนของบริษัทสามารถเทเลคอม จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ การให้บริการวิทยุการบินในนาม Cambodia Air Traffic Service การสร้างโรงงานไฟฟ้า Kampot Power Plant เพื่อขายไฟให้แก่โรงงานกัมปอตซีเมนต์ และโครงการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จ. เสียมเรียบ

14. โครงการโรงไฟฟ้าขนาด 10 MKW ของกลุ่มบริษัท TCCC 1 โครงการ ในนาม Suvannaphum Investment

15. โรงงานผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของกลุ่มบริษัทบางกอกการ์เมนต์ ในนามบริษัท Baxter Brenton (Cambodia) Clothing Manufacturing)

16. โรงงานผลิตรองเท้า 2 โครงการ คือ Dance Supply (Cambodia) และ Cambo Shoes

4.2 การลงทุนในประเทศลาว

ประเทศลาว ได้ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2531 และได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Management Committee: FIMC) ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น Department for the Promotion and Management of Domestic and Foreign Investment: DDFI) สังกัดคณะกรรมการแผนการร่วมมือ (State Planning Committee) ซึ่งต่อมา ได้เปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมส่งเสริมการลงทุน (Investment Promotion Department: IPD) กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment) ทำหน้าที่กำกับดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ และออกใบอนุญาตส่งเสริมการลงทุน โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายการลงทุนของประเทศ ทั้งนี้ IPD ได้จัดตั้ง One Stop Service Unit (OSU) เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักลงทุนต่างชาติในการขอใบอนุญาต รวมทั้งมีระบบบริการอื่นๆ สำหรับนักลงทุนที่มีการลงทุนในประเทศอยู่แล้วด้วย

ในช่วงปี 2544-2552 ประเทศลาว มีมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศ รวมจำนวน 9.68 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่มีการลงทุนในลาวมากที่สุด คือ ประเทศไทย มีเงินลงทุนจำนวน 2.64 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 241 โครงการ รองลงมาได้แก่ จีน มีเงินลงทุน 2.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนโครงการ 340 โครงการ ตามด้วยเวียดนาม มีเงินลงทุน 2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ 211 โครงการ

ตารางที่ 4.5 มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ 10 อันดับแรกในประเทศลาวแยกตามประเทศ
ตั้งแต่ปี 2544-2552

	ประเทศ	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุนรวม (ดอลลาร์สหรัฐ)
1.	ไทย	241	2,649,624,157
2.	จีน	340	2,585,616,604
3.	เวียดนาม	211	2,163,124,657
4.	ฝรั่งเศส	68	454,083,746
5.	เกาหลีใต้	142	445,332,515
6.	ญี่ปุ่น	42	433,442,363
7.	อินเดีย	6	352,807,000
8.	ออสเตรเลีย	32	334,453,528
9.	มาเลเซีย	43	151,317,974
10.	สิงคโปร์	29	113,240,650
	รวม	1,154	9,683,043,194

ที่มา: Investment Promotion Department (IPD), Ministry of Planning and Investment, Lao PDR

สำหรับสาขาการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุดสะสมตั้งแต่ปี 2544-2552 ได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า โดยมีมูลค่า 4.15 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา ได้แก่ เหมืองแร่ และบริการ โดยมีมูลค่า 3.16 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.6 มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในประเศลาวแยกตามสาขาการลงทุน
ตั้งแต่ปี 2544-2552**

	สาขา	จำนวนโครงการ	มูลค่าการลงทุน (ดอลลาร์สหรัฐ)
1.	การผลิตไฟฟ้า	47	4,153,051,585
2.	เหมืองแร่	202	3,162,124,956
3.	บริการ	226	1,402,287,005
4.	เกษตรกรรม	211	1,155,164,225
5.	อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	262	1,025,642,679
6.	การค้าขาย	133	312,202,360
7.	ก่อสร้าง	43	288,480,951
8.	โรงแรมและร้านอาหาร	85	235,411,245
9.	ธนาคาร	23	165,096,000
10.	โทรคมนาคม	5	156,165,978
11.	อุตสาหกรรมไม้	49	118,833,034
12.	สิ่งทอ	40	30,474,920
13.	ที่ปรึกษา	61	21,245,252
	รวม	1,387	12,226,000,190

ที่มา: Investment Promotion Department (IPD), Ministry of Planning and Investment, Lao PDR

อย่างไรก็ดี ในปี 2553 ประเทศลาวได้มีการแก้ไขกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อดึงดูดเงินลงทุนเพิ่มขึ้น โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี และการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินสำหรับอยู่อาศัยในประเทศลาว

ทั้งนี้ จากข้อมูลของเว็บไซต์ www.business-in-asia.com ในปี 2554 ประเทศที่มีการลงทุนสะสมในประเทศลาว (ระหว่างปี 2543-2553) มากที่สุด คือ เวียดนาม จากเดิมที่มีการลงทุนในประเทศลาวเป็นอันดับที่สาม โดยมีการลงทุน 2.77 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีจำนวนโครงการลงทุน 252 โครงการ รองลงมา ได้แก่ จีน ที่มีการลงทุน 2.71 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีจำนวนโครงการลงทุน 397 โครงการ สำหรับไทย จากเดิมที่มีการลงทุนในประเทศลาว เป็นอันดับที่หนึ่งได้ตกลงมาเป็นอันดับที่สาม โดยมีการลงทุนจำนวน 2.68 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีโครงการลงทุน 276 โครงการ

ในส่วนของการลงทุนที่สำคัญของไทยในลาว ได้แก่ โรงงานผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ในเมืองหงสา ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัทบ้านปูและโรงไฟฟ้าราชบุรี บริษัทอิตาเลียน-ไทย ที่มีการลงทุนก่อสร้างเขื่อนในประเทศลาวหลายแห่ง และบริษัทน้ำตาลมิตรผลมีการลงทุนปลูกอ้อยในประเทศลาว เป็นต้น

บทที่ 5

วิเคราะห์บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา

5.1 ภาครัฐกิจธนาคารพาณิชย์

5.1.1 ความเป็นมา

กัมพูชาได้ก่อตั้งธนาคารแห่งชาติ (National Bank of Cambodia) ขึ้นครั้งแรกในปี 2497 ภายหลังจากการเป็นอิสระจากการปกครองของฝรั่งเศส นับจากนั้นกัมพูชาจึงเริ่มพิมพ์ธนบัตรและใช้เงินสกุลเรียล (Riel) ขึ้นแทนการใช้สกุลเงินของลาวและเวียดนาม หลังจากนั้นก็ได้มีธนาคารของรัฐและเอกชนขนาดเล็กเกิดขึ้นมาให้บริการจำนวนหนึ่ง ต่อมาในปี 2507 เป็นช่วงของการดำเนินนโยบายสร้างชาติภายใต้หลักสังคมนิยม (Sangkum Reastre Niyum) ระบบธนาคารจึงถูกปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับนโยบายของรัฐ โดยปรับปรุงธนาคารแห่งชาติจากการเป็นองค์กรกึ่งอิสระให้เป็นองค์กรของรัฐ และปิดกิจการธนาคารพาณิชย์เอกชนและธนาคารต่างชาติที่ให้บริการในประเทศลง โดยรัฐได้ตั้งธนาคารขึ้นมาใหม่เองเพื่อให้บริการ ได้แก่ Bank of Inadanajai, Development Bank, และ Rural Agricultural Bank หลังจากนั้นไม่นาน ในปี 2513 ระบบธนาคารในกัมพูชาก็เริ่มเปิดให้เอกชนเข้ามาให้บริการอีกครั้งคู่กับธนาคารที่รัฐตั้งขึ้นมา โดยมีธนาคารแห่งชาติเป็นผู้กำกับดูแล

อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษที่มีการแทรกแซงทางการเมืองจากเขมรแดง ธนาคารแห่งชาติกัมพูชาก็ถูกวางระเบิดจากกลุ่มเขมรแดงเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านระบบทุนนิยม ในช่วงนั้นมีการล้มเลิกระบบเงินตราและระบบธนาคาร และเศรษฐกิจของกัมพูชาก็ตกต่ำ จนกระทั่งในปี 2522 กองกำลังทหารที่มีเวียดนามหนุนหลังเข้ามาขับไล่เขมรแดง ภาครัฐกิจธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชาจึงได้กลับฟื้นตัวขึ้นมาได้ โดยมีการก่อตั้งธนาคารกลางของกัมพูชา (Bank of Cambodia) ขึ้นมากำกับดูแล ต่อมาในช่วงปี 2532 ได้มีการปรับโครงสร้างธนาคารท้องถิ่น 20 แห่งให้เป็นธนาคารเฉพาะกิจที่สามารถดำเนินกิจการได้ แต่จำกัดขอบเขตภายในท้องถิ่นของตน ในส่วนของธนาคารกลางของกัมพูชานั้นได้ดำเนินการกิจโดยเป็นหน่วยงานที่บริหารนโยบายการเงินและกำกับดูแลสถาบันการเงินต่างๆในประเทศ

ในปี 2534 เป็นต้นมาจึงมีการออกใบอนุญาตธนาคารพาณิชย์ให้กับเอกชน โดยธนาคารพาณิชย์แห่งแรกได้แก่ Cambodia Commercial Bank (CCB) ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน และภายหลังจาก Paris Peace Accord ในวันที่ 23 ตุลาคม 2534 ระบบสถาบันการเงินในกัมพูชาได้เปลี่ยนโฉมหน้าโดยมีการเปิดเสรีใบอนุญาตธนาคารทำให้ในปี 2537 มีจำนวนธนาคารพาณิชย์ได้รับใบอนุญาตแล้วถึง 30 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการร่วมทุนกับ NBC ต่อมาในปี 2539 ได้มีการยกกฎหมายธนาคารกลางขึ้นเพื่อที่จะกำหนดบทบาทของธนาคารกลางในการทำหน้าที่บริหารนโยบายการเงินและการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ ระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชาในช่วงนั้นมีธนาคารที่ได้รับอนุญาต 2 รูปแบบได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ที่จัดตั้งภายใต้กฎหมายกัมพูชา และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ จึงทำให้มีธนาคารพาณิชย์ในประเทศกัมพูชาอีก 22 ธนาคาร มีสาขาธนาคารต่างชาติได้รับอนุญาตแล้ว 7 แห่ง และ

ธนาคารที่มีรัฐบาลเป็นเจ้าของอีก 1 แห่ง ทั้งนี้ National Bank of Cambodia (NBC) ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีรัฐบาลถือหุ้นใหญ่ เป็นผู้มีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุด NBC มีสาขาในจังหวัดต่างๆ ของกัมพูชา 20 แห่ง นอกจากนี้ยังมี NGOs ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านการเงินฐานรากอีกจำนวนมาก

ในปี 2542 กฎหมายธนาคารและสถาบันการเงินได้ตราขึ้นมาเพื่อพัฒนาระบบสถาบันการเงินในกัมพูชา กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการให้ใบอนุญาต รูปแบบการจัดตั้งองค์กร การบริหาร และกฎเกณฑ์การกำกับดูแลโดยทั่วไป ในช่วงปลายปี 2542 ระบบสถาบันการเงินในกัมพูชา ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ 17 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยธนาคารของรัฐ 1 แห่ง สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ 3 แห่ง ธนาคารที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายในประเทศกัมพูชาอีก 9 แห่งและ ธนาคารเฉพาะกิจอีก 4 แห่ง (IMF, 2003)

ในปลายปี 2543 ได้มีการปรับโครงสร้างระบบสถาบันการเงินครั้งใหญ่ ซึ่งส่งผลให้มีการถอนใบอนุญาตและเลิกกิจการธนาคารถึง 12 แห่งที่ไม่สามารถเพิ่มทุนจาก 2 หมื่นล้านรียัล เป็น 5 หมื่นล้านรียัล ซึ่งในจำนวนนั้นมีสาขาธนาคารพาณิชย์ไทย 2 ธนาคารได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกรุงไทย ที่ขอปิดกิจการลงด้วยความสมัครใจ

ตารางที่ 5.1 รายชื่อธนาคารที่ปิดกิจการระหว่างปี 2543 – 2545 เนื่องจากไม่สามารถเพิ่มทุนได้

ชื่อธนาคาร / สาขาธนาคารต่างประเทศ	วันที่ปิดกิจการ
1 Bangkok Bank	8 ธันวาคม 2543
2 Thai Farmers Bank	3 กรกฎาคม 2543
3 Cambodia Agriculture-Commercial Bank	8 ธันวาคม 2543
4 Phnom Penh City Bank	8 ธันวาคม 2543
5 Chansavangwonk Bank Corporation	31 กรกฎาคม 2543
6 Rich Nation Bank	8 ธันวาคม 2543
7 Great International Bank	8 ธันวาคม 2543
8 Global Commercial Bank	8 ธันวาคม 2543
9 Peace Commercial Bank	8 ธันวาคม 2543
10 Cambodia Bank International	31 กรกฎาคม 2543
11 Angkor Bank	31 กรกฎาคม 2543
12 Cambodia farmers Bank	31 กรกฎาคม 2543
13 Singapore Commercial Bank	19 มีนาคม 2545
14 First Oversea Bank	19 มีนาคม 2545
15 Emperor International Bank	4 เมษายน 2545
16 Standard Chartered Bank (ลดระดับเหลือเพียงสำนักงานตัวแทน)	1 พฤษภาคม 2545
17 Credit Agricole Indosuez Bank	18 กันยายน 2545

ที่มา: National Bank of Cambodia

สถานะปัจจุบัน

ภายหลังจากการปรับโครงสร้างระบบสถาบันการเงินโดยมีการปิดสถาบันการเงินที่ไม่ประสงค์จะเพิ่มทุนไปจำนวน 17 แห่ง ทำให้ธนาคารในกัมพูชาที่เหลืออยู่มีการพัฒนาในเชิงรูปแบบการให้บริการและขนาดของกิจการไปมาก ในบรรดาสถาบันการเงินทั้งหมด ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทมากที่สุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชา ในปี 2550 ระบบธนาคารสามารถสนับสนุนการลงทุนในภาคเศรษฐกิจได้สูงถึง 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงขึ้นกว่าสองเท่าเมื่อเทียบกับจำนวน 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2549 นอกจากนี้ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ยังมีการอนุญาตให้มีธนาคารพาณิชย์เปิดกิจการใหม่ 10 แห่งจากการลงทุนของออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ และ ธนาคารเฉพาะกิจอีก 2 แห่ง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการพัฒนาของระบบสถาบันการเงินของกัมพูชาจะมีความคืบหน้าไปมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นแล้ว ยังถือว่าบทบาทของธนาคารพาณิชย์นั้นยังน้อยอยู่มากเพราะระบบเศรษฐกิจของกัมพูชานั้นใช้เงินสดเป็นสื่อกลางของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ดังนั้นในปี 2550 สัดส่วนเงินฝากทั้งระบบในสถาบันการเงินจึงมีเพียงร้อยละ 18 ของ GDP และส่วนมากกระจุกอยู่เฉพาะในเขตเมืองหลวงและเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่

ณ 31 ธันวาคม 2552 มีธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ NBC อยู่ 27 แห่ง และธนาคารเฉพาะกิจ 6 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถาบันการเงินฐานรากที่ได้รับใบอนุญาตแล้วอีก 26 แห่งและมี NGOs ที่ให้บริการด้านการเงินแต่ไม่ได้จดทะเบียนอีกกว่า 60 แห่ง (NBC Annual Supervisory Report, 2009)

ตารางที่ 5.2 รายชื่อธนาคารที่ดำเนินกิจการในกัมพูชา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552

Number of Offices of Cambodian banks

As of December 31, 2009

Table 1

	2009			2008		
	Total	Phnom Penh ¹	Provincial	Total	Phnom Penh ¹	Provincial
Commercial Banks						
1 Aleda Bank Plc.	232	14	218	226	14	212
2 Canadia Bank Plc.	24	12	12	24	11	13
3 ANZ Royal Bank (Cambodia) Ltd.	19	11	8	20	11	9
4 Singapore Banking Corporation	14	10	4	4	2	2
5 Cambodia Asia Bank Ltd.	13	8	5	13	7	6
6 Cambodian Public Bank	12	4	8	12	6	6
7 Advanced Bank of Asia Ltd.	8	6	2	6	4	2
8 May Bank, Phnom Penh Branch*	7	6	1	2	1	1
9 Cambodia Mekong Bank Public Ltd.	6	4	2	6	4	2
10 OSK Indochina Bank Ltd	5	5	-	1	1	-
11 Cambodian Commercial Bank Ltd.	4	1	3	4	1	3
12 Union Commercial Bank Plc.	4	1	3	4	1	3
13 Vattanac Bank Ltd.	3	2	1	2	1	1
14 Angkor Capital Bank	2	2	-	1	1	-
15 Foreign Trade Bank of Cambodia	2	2	-	1	1	-
16 Krung Thai Bank Public Co. Ltd., P.P. Branch*	2	1	1	2	1	1
17 Bank for Investment and Development of Cambodia PLC ²	2	1	1	1	1	-
18 Phnom Penh Commercial Bank	1	1	-	1	1	-
19 Booyong Khmer Bank	1	1	-	1	1	-
20 Camko Bank	1	1	-	1	1	-
21 First Commercial Bank, Phnom Penh Branch*	1	1	-	1	1	-
22 Shinhan Khmer Bank	1	1	-	1	1	-
23 Kookmin Bank Cambodia Plc	1	1	-	1	1	-
24 Maruhan Japan Bank Plc	1	1	-	1	1	-
25 Bank of India Phnom Penh Branch*	1	1	-	-	-	-
26 Saigon Thuong Tin Commercial Joint Stock Bank (Sacombank)*	1	1	-	-	-	-
27 HwangDBS Commercial Bank Plc.	1	1	-	-	-	-
Sub-total	369	100	269	336	75	261
Specialized Banks						
28 First Investment Specialized Bank	6	1	5	1	1	-
29 Anco Specialized Bank	1	1	-	1	1	-
30 Best Specialized Bank	1	1	-	1	1	-
31 Cambodian Development Specialized Bank	1	1	-	1	1	-
32 Rural Development Bank	1	1	-	1	1	-
33 PHSME Specialized Bank	1	1	-	1	1	-
Sub-total	11	6	5	6	6	-
Total	380	106	274	342	81	261

* Foreign branches

¹ Including head office

² Including Branch in Ho Chi Minh (Vietnam)

ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

5.1.2 วิเคราะห์ขนาดของตลาด

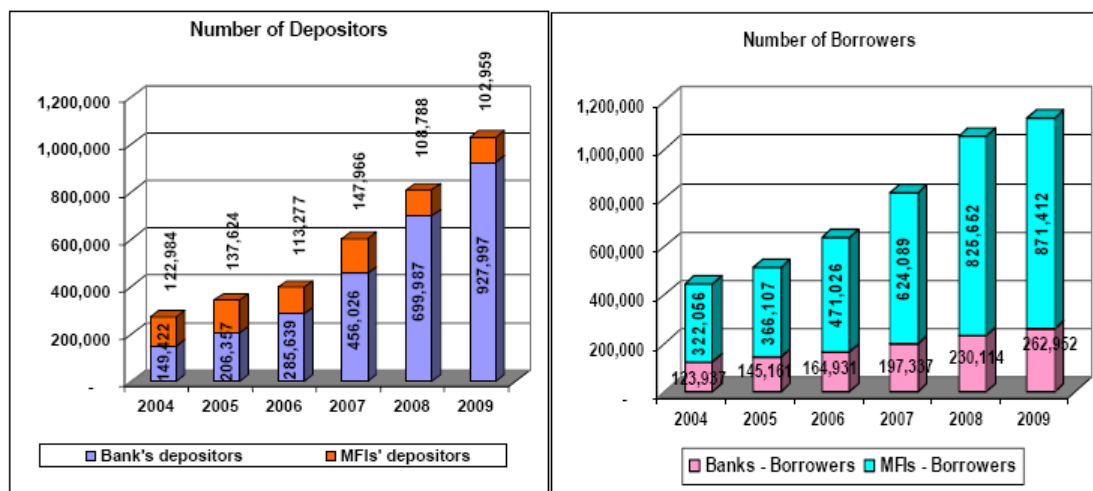
จำนวนลูกค้า

ในปี 2547 จำนวนผู้ฝากเงินในระบบธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชามีเพียงประมาณ 1.5 แสนราย ตัวเลขดังกล่าวเติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดดตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา จนทำให้ ณ สิ้นปี 2552 จำนวนผู้ฝากเงินในระบบธนาคารพาณิชย์มีสูงถึงประมาณ 9.3 แสนราย หรือเพิ่มขึ้นถึง 5.2 เท่าภายในระยะเวลา 5 ปี

ในด้านของสินเชื่อเช่นกัน แม้ว่าจำนวนลูกค้าสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์จะมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนลูกหนี้ในระบบธนาคารฐานราก ประกอบกับระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของกัมพูชายังไม่มีมากนัก ดังนั้นจำนวนลูกหนี้ในระบบธนาคารพาณิชย์จึงเพิ่มขึ้นจาก 1.2 แสนรายในปี 2547 เป็น 2.6 แสนรายในปี 2552 หรือเพิ่มขึ้นเพียง 1.16 เท่าในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

แผนภูมิที่ 5.1 จำนวนผู้ฝากเงินและลูกค้าสินเชื่อ

Number of Depositors and Borrowers

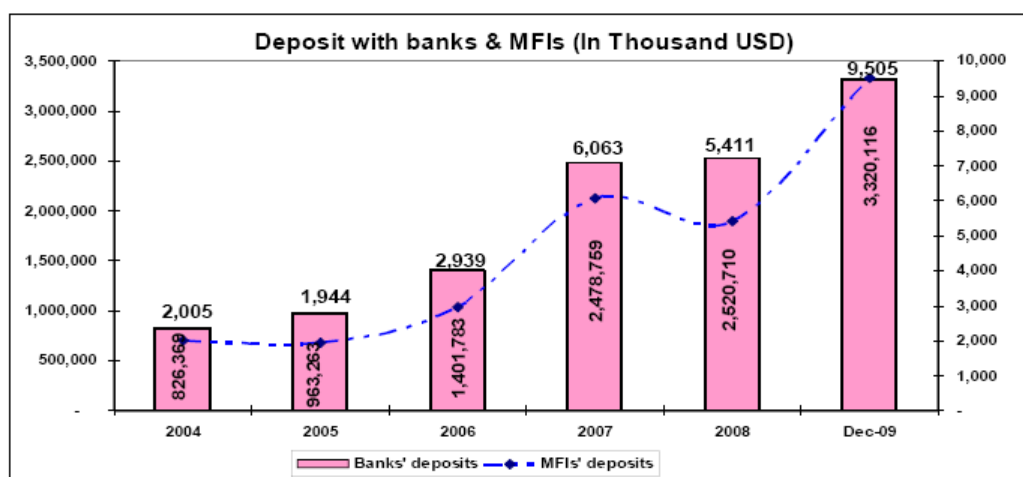
ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

มูลค่าของตลาด

จากพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น กัมพูชามีอัตราการเติบโตด้านเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์จาก 826 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2547 เป็น 3,320 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2552 หรือเติบโตขึ้น 3 เท่าในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จากแผนภูมิด้านล่างจะสังเกตได้ว่าในปี 2551 เงินฝากในระบบธนาคารฐานรากได้รับผลกระทบจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจโลกแต่เงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์นั้นได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย และยังสามารถคงระดับการเติบโตของเงินฝากขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 5.2 การเติบโตในระบบธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชา

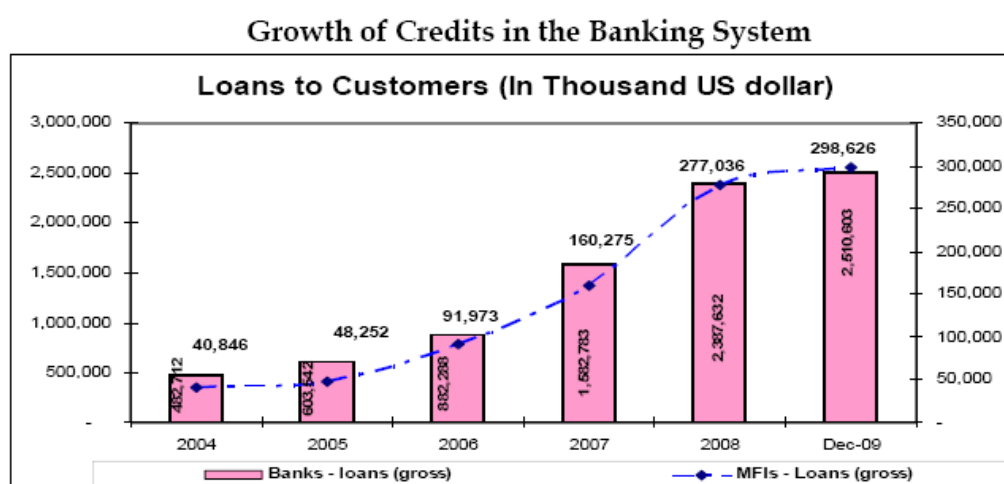
Growth of Deposits in the Banking System

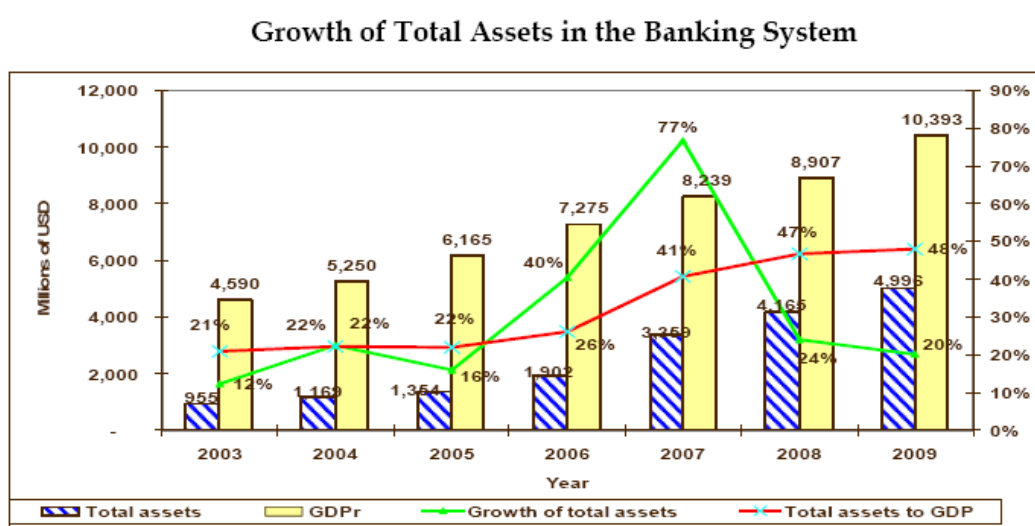
ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

มูลค่าของสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชานั้นเพิ่มสูงขึ้นกว่า 4.2 เท่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2547 นั้นสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์มีมูลค่ารวมเพียง 482 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่สินเชื่อ ณ สิ้นปี 2552 มีมูลค่าสูงถึง 2,510 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม การเติบโตของสินเชื่อในช่วงปี 2551 – 2552 นั้นชะลอลงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินโลก ประกอบกับกฎระเบียบด้านการจัดอันดับสินเชื่อ (credit classification) จากธนาคารกลางที่ออกมาใช้บังคับในปี 2552 ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ต้องประเมินความเสี่ยงของลูกค้าหนี้สินเชื่อเดิมใหม่ นอกจากนี้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ทำให้ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งลังเลที่จะปล่อยสินเชื่อรายใหม่ เพราะเกรงว่าจะทำให้ความเสี่ยงของธนาคารเพิ่มมากขึ้น

แผนภูมิที่ 5.3 การเติบโตของสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ในของกัมพูชา

แผนภูมิที่ 5.4 การเติบโตของสินทรัพย์ในระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชา

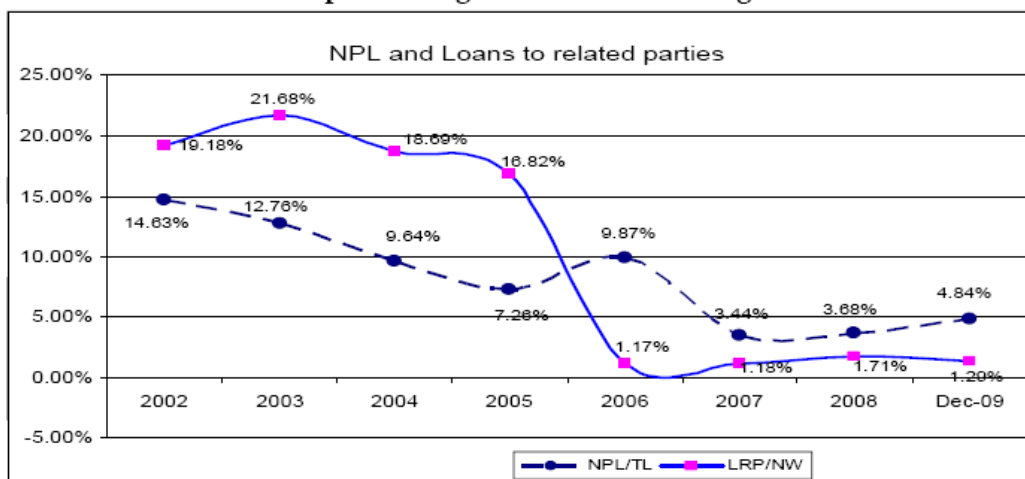
ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

ด้านสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ต่างๆในระบบนั้น เติบโตขึ้นในอัตราที่ก้าวหน้าต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปี 2551 ซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤติการเงินโลก ทำให้อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์ชะลอลงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์นั้นได้เติบโตขึ้นจาก 955 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2546 เป็น 4,996 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2552 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนสินทรัพย์ในสาขานาการพาณิชย์ต่อ GDP ของประเทศกัมพูชาแล้ว พบว่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 48 ในปี 2552 ซึ่งนับเป็นการเติบโตที่มีนัยสำคัญ

คุณภาพของสินทรัพย์

คุณภาพของสินทรัพย์ในสาขานาการพาณิชย์ของกัมพูชานั้นมีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนหนี้ด้อยคุณภาพต่อสินเชื่อทั้งหมดลดลงจากระดับร้อยละ 14.63 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 3.44 ในปี 2550 นอกจากนี้สัดส่วนสินเชื่อที่สถาบันการเงินปล่อยให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็มีปริมาณลดลงอย่างมาก ภายหลังปี 2548 แสดงให้เห็นว่าธนาคารในกัมพูชามีระบบการกำกับดูแลที่ดีขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับมูลค่าสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นมากในปีเดียวกันแล้ว นับว่าลูกหนี้ในกัมพูชาเป็นลูกหนี้ที่มีคุณภาพและเป็นตลาดที่น่าดึงดูดใจเลยทีเดียวสำหรับผู้เล่นรายใหม่ อย่างไรก็ตาม จากแผนภูมิด้านล่างพบว่าสัดส่วน NPL ในปี 2551 และ 2552 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.68 และร้อยละ 4.84 ของสินเชื่อรวมทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤติการเงินโลกในปี 2551 และการใช้บังคับกฎระเบียบในการจัดชั้นลูกหนี้ใหม่โดยธนาคารกลางที่เริ่มใช้เมื่อต้นปี 2552 ทำให้การจัดชั้นลูกหนี้ที่มีความเข้มงวดมากขึ้น

แผนภูมิที่ 5.5 หนี้ด้อยคุณภาพในระบบธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชา
Non-performing Loans in the Banking Sector

NPL = Non-performing Loan (หนี้ด้อยคุณภาพ)

TL = Total Loan (สินเชื่อทั้งหมด)

LRP = Loan to Related Parties (สินเชื่อที่ให้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง)

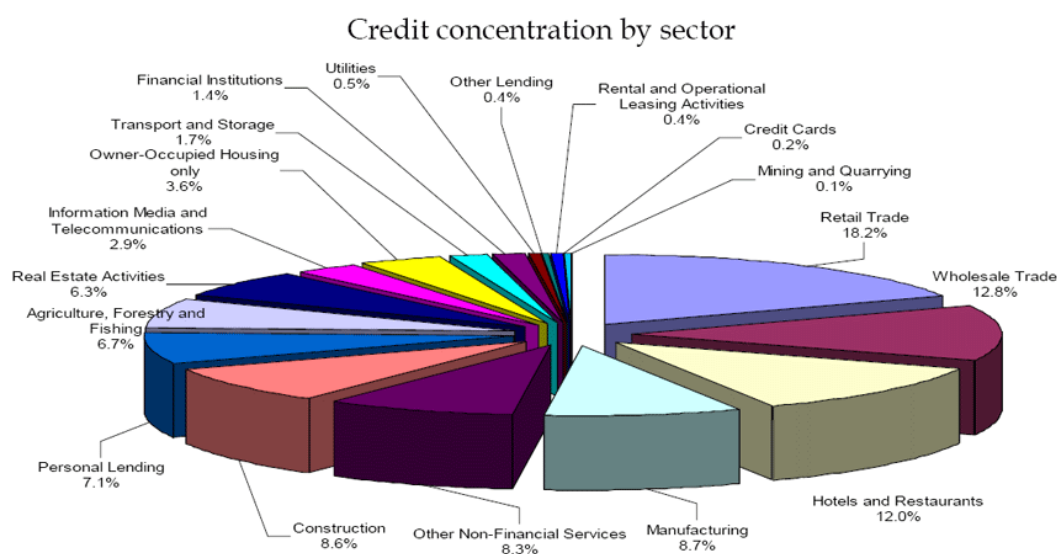
NW = Net Worth (ส่วนทุน)

ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

เมื่อจำแนกสาขาของลูกหนี้ธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชานั้น พบว่าสาขาที่เป็นลูกค้าหลักของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งนับเป็นร้อยละ 18 ของลูกหนี้ทั้งหมดในปี 2552 ได้แก่สาขาการค้าปลีก (Retail Trade) ตามมาด้วยสาขาการค้าส่ง (Wholesale Trade) ซึ่งนับเป็นร้อยละ 13 ของลูกหนี้ทั้งหมด และสาขา

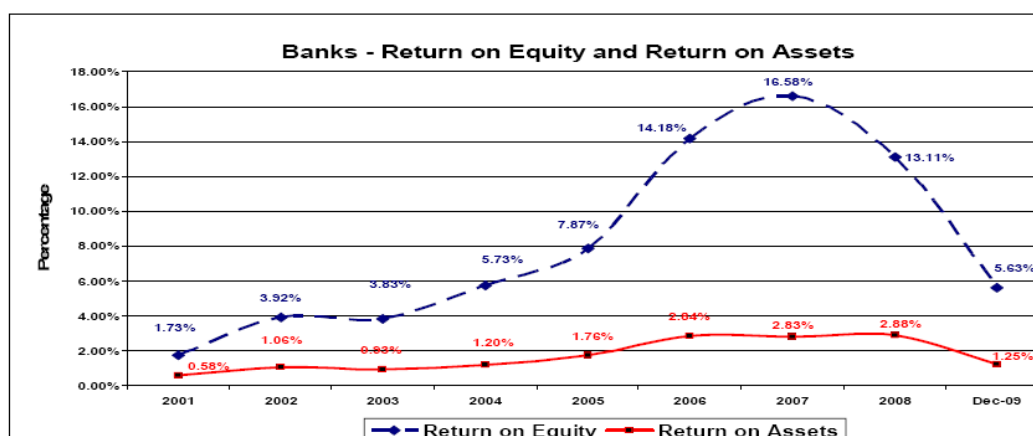
โรงแรมและร้านอาหาร (Hotels and Restaurants) ซึ่งนับเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 ของลูกหนี้ทั้งหมด ทั้งนี้ สาขาการค้าส่งและค้าปลีกนั้นประกอบไปด้วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมากที่เป็นกลไกหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจในกัมพูชา เพราะไม่เพียงแต่มูลค่าของการค้าเท่านั้น การจ้างงานในสาขาค้าส่งและค้าปลีกนี้ก็มีจำนวนมาก ส่งผลให้การบริโภคภาคครัวเรือนสูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ยังมีไม่มากนักประกอบกับความเชื่อที่ว่าสาขาอสังหาริมทรัพย์เป็นสาขาที่มีความเสี่ยงสูง จึงทำให้ยอดสินเชื่อในสาขาการก่อสร้างและพัฒนาอสังหาริมทรัพย์รวมกันนั้นจึงมีสัดส่วนอยู่เพียงร้อยละ 15 ของลูกหนี้ทั้งหมด

แผนภูมิที่ 5.6 สินเชื่อจำแนกเป็นรายสาขา

แผนภูมิที่ 5.7 ผลตอบแทนในสาขานาการพาณิชย์

Profitability in the Banking Sector

จากการที่ธุรกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องและสัดส่วนหนี้ด้อยคุณภาพต่ำลง ทำให้ผลตอบแทนต่อส่วนทุนในสาขานาการพาณิชย์นั้นเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับในตั้งแต่ปี 2544 จนถึงระดับสูงที่สุดที่ร้อยละ 16.56 ในปี 2550 ก่อนที่จะลดลงมาที่ร้อยละ 13.11 ในปี 2551 และ 5.63 ในปี 2552 อย่างไรก็ตามรายงานของ NBC ได้แจ้งว่าสาเหตุหลักของการที่ผลตอบแทนต่อส่วนทุนลดลงในช่วงปี 2551 และ 2552 นั้นเนื่องจากการขยายสาขาจำนวนมากของธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะในปี 2552 นั้นมีการเปิดสาขาใหม่สูงถึง 22 สาขาในระยะเวลา 1 ปี จึงทำให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในบัญชีของธนาคาร

5.1.3 สภาพการแข่งขัน

ณ สิ้นปี 2552 มีธนาคารพาณิชย์ได้รับใบอนุญาตและเปิดให้บริการในประเทศกัมพูชาจำนวน 27 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 3 ราย มีสำนักงานที่ให้บริการรวมทั้งสิ้น (สำนักงานใหญ่และสาขา) 369 แห่ง อยู่ในกรุงเทพมหานคร 100 แห่งและในต่างจังหวัดอีก 269 แห่ง ทั้งนี้มีการจ้างงานในระบบธนาคารพาณิชย์ 10,684 ตำแหน่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในธนาคารรายใหญ่ 5 อันดับแรก

หากเปรียบเทียบขนาดของสินทรัพย์ พบว่าธนาคารที่มีขนาดสินทรัพย์ใหญ่ที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. Cambodia Public Bank มีสินทรัพย์รวมมูลค่า 3,932,487 ล้านดอลลาร์ หรือ ประมาณ 917.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสำนักงานใหญ่และสาขารวม 12 แห่ง และมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 18.9
2. Aceda Bank Plc. ซึ่งเดิมเคยเป็นธนาคารฐานรากมาก่อน มีสินทรัพย์มูลค่า 3,799,281 ล้านดอลลาร์ หรือ ประมาณ 886.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสำนักงานใหญ่และสาขารวม 232 แห่งทั่วประเทศ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 18.2
3. Canadia Bank Plc. มีสินทรัพย์รวมมูลค่า 3,130,658 ล้านดอลลาร์ หรือ ประมาณ 730.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสำนักงานใหญ่และสาขารวม 24 แห่งทั่วประเทศ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 15
4. ANZ Royal Bank (Cambodia) Ltd. มีสินทรัพย์รวมมูลค่า 2,153,368 ล้านดอลลาร์ หรือ ประมาณ 502.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสำนักงานใหญ่และสาขารวม 19 แห่งทั่วประเทศ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 10.3
5. Foreign Trade Bank of Cambodia มีสินทรัพย์รวมมูลค่า 1,152,163 ล้านดอลลาร์ หรือ ประมาณ 268.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสำนักงานใหญ่และสาขารวม 2 แห่ง มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 5.5

ทั้งนี้ ธนาคาร 5 อันดับดังกล่าวรวมกันแล้วมีส่วนแบ่งตลาดตามมูลค่าสินทรัพย์ร้อยละ 67.9 ของมูลค่าสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ซึ่งในส่วนของประเทศไทยมีธนาคารกรุงไทยสาขาพนมเปญเป็นธนาคารไทยที่มีขนาดสินทรัพย์อยู่ในลำดับที่ 11 โดยมีสินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2552 อยู่ที่ 405,643 ล้านดอลลาร์ หรือ 94.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีส่วนแบ่งการตลาดเพียงร้อยละ 1.9

ตารางที่ 5.3 รายชื่อธนาคารและขนาดของสินทรัพย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552

COMPARISON OF TOTAL ASSETS As of December 31, 2009

Table 3

	2009	Share	2008	Share	Growth Rate (%) 2009 over 2008
Commercial Banks					
1 Cambodian Public Bank	3,932,487	18.9%	4,060,377	23.9%	-3.1%
2 Aceda Bank Plc.	3,799,281	18.2%	2,817,755	16.6%	34.8%
3 Canadia Bank Plc.	3,130,658	15.0%	2,411,010	14.2%	29.8%
4 ANZ Royal Bank (Cambodia) Ltd.	2,153,368	10.3%	1,700,784	10.0%	26.6%
5 Foreign Trade Bank of Cambodia	1,152,163	5.5%	1,078,204	6.3%	6.9%
6 Vattanac Bank Ltd.	790,555	3.8%	775,627	4.6%	1.9%
7 May Bank, Phnom Penh Branch*	719,051	3.5%	556,076	3.3%	29.3%
8 Union Commercial Bank Plc.	613,049	2.9%	482,470	2.8%	27.1%
9 Cambodian Commercial Bank Ltd.	612,358	2.9%	628,779	3.7%	-2.6%
10 First Commercial Bank, Phnom Penh Branch*	560,143	2.7%	298,684	1.8%	87.5%
11 Krung Thai Bank Public Co. Ltd., P.P. Branch*	405,643	1.9%	392,302	2.3%	3.4%
12 Bank for Investment and Development of Cambodia Plc	399,973	1.9%	56,168	0.3%	612.1%
13 Advanced Bank of Asia Ltd.	234,558	1.1%	176,421	1.0%	33.0%
14 Shinhan Khmer Bank	196,391	0.9%	228,427	1.3%	-14.0%
15 Singapore Banking Corporation	195,742	0.9%	191,141	1.1%	2.4%
16 Cambodia Mekong Bank Public Ltd.	181,580	0.9%	194,192	1.1%	-6.5%
17 CAMKO Bank Ltd.	180,650	0.9%	157,494	0.9%	14.7%
18 Maruhan Japan Bank Plc	179,853	0.9%	167,314	1.0%	7.5%
19 OSK Indochina Bank Ltd	175,941	0.8%	59,329	0.3%	196.6%
20 Saigon Thuong Tin Commercial Joint Stock Bank*	153,194	0.7%	-	0.0%	0.0%
21 Angkor Capital Bank	144,114	0.7%	60,700	0.4%	137.4%
22 Phnom Penh Commercial Bank	142,768	0.7%	78,944	0.5%	80.8%
23 Hwang DBS Commercial Bank Plc	136,038	0.7%	-	0.0%	0.0%
24 Cambodia Asia Bank Ltd.	125,170	0.6%	108,603	0.6%	15.3%
25 Kookmin Bank Cambodia Plc	98,359	0.5%	52,881	0.3%	86.0%
26 Booyong Khmer Bank	80,531	0.4%	63,306	0.4%	27.2%
27 Bank of India Phnom Penh Branch*	55,824	0.3%	-	0.0%	0.0%
Sub-total	20,549,440	98.7%	16,796,989	98.8%	22.3%
Specialized Banks					
28 Rural Development Bank	147,205	0.7%	81,771	0.5%	80.0%
29 First Investment Specialized Bank	68,718	0.3%	63,841	0.4%	7.6%
30 PHSME Specialized Bank	22,100	0.1%	20,279	0.1%	9.0%
31 Best Specialized Bank	21,757	0.1%	15,003	0.1%	45.0%
32 Anco Specialized Bank	15,411	0.1%	10,810	0.1%	42.6%
33 Cambodia Development Specialized Bank	5,748	0.0%	7,765	0.0%	-26.0%
Sub-total	280,939	1.3%	199,471	1.2%	40.8%
Total	20,830,379	100%	16,996,459	100%	22.6%

*: Foreign branches

Note: All figures are unaudited and as reported by banks

ที่มา - NBC Annual Supervisory Report 2009

5.1.4 กฎระเบียบในสาขานาการพาณิชย์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของกัมพูชา (The Law on Banking and Financial Institution of Cambodia)¹⁰ ได้รับการพิจารณาผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 19 ตุลาคม 2542 และมีผลใช้บังคับเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2542 ซึ่งภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าว การประกอบธุรกิจธนาคารนั้นได้แก่

1. การให้สินเชื่อ รวมถึงสินเชื่อ การค้ำประกัน และภาระผูกพันที่มีการลงนาม
2. การรับฝากเงินเป็นการทั่วไปจากสาธารณะ
3. การจัดให้มีระบบชำระเงินตราทั้งเงินตราสกุลท้องถิ่นและสกุลเงินต่างชาติ

¹⁰
ภาคผนวก 4

ซึ่งหากธนาคารใดมีบริการไม่ครบทั้ง 3 องค์ประกอบที่กล่าว ก็จะถูกเรียกว่าเป็นธนาคารเฉพาะกิจ (Specialized Bank) นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ยังสามารถดำเนินการในรายการต่อไปนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเองหรือเป็นตัวแทนของลูกค้า หรือร่วมกับธนาคารเฉพาะกิจรายอื่น ในการ;

1. รับเงินฝากเพื่อวัตถุประสงค์ของการซื้อหลักทรัพย์ (ขึ้นกับความต้องการของลูกค้า)
2. ซื้อ หรือ ค้ำ หลักทรัพย์
3. เก็บรักษาหลักทรัพย์
4. จัดการหลักทรัพย์ทั้งเป็นรายหลักทรัพย์ หรือ เป็นกลุ่มหลักทรัพย์
5. จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ในช่วงแรกของการนำหลักทรัพย์ออกจำหน่าย
6. จัดโครงสร้างการลงทุนทางการเงิน (Financial Engineering)
7. คำตราสารอนุพันธ์
8. ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับหลักทรัพย์เพื่อตนเองหรือเพื่อธุรกิจอื่น โดยสอดคล้องกับกฎหมายที่มีอยู่

ธนาคารจะเปิดดำเนินการในประเทศกัมพูชาได้นั้นต้องได้รับใบอนุญาตจาก NBC ซึ่งก่อนที่ธนาคารกลางจะออกใบอนุญาตได้นั้น จะต้องมั่นใจว่าธนาคารมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการต่อไปนี้

1. ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติผู้ถือหุ้นและสถานะทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ
2. ผู้ถือหุ้นหลักมีศักยภาพในการปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะดำเนินการร่วมกันหรือต่างคนต่างดำเนินการในการกิจของการเพิ่มทุนเพื่อให้ธนาคารเข้มแข็ง
3. ความเพียงพอของบุคลากร เทคโนโลยี และทรัพยากรด้านการเงินในการดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้

ทุนขั้นต่ำและสภาพคล่องเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดตั้งธนาคารในกัมพูชา โดยมีข้อกำหนดหลักตามกฎหมายดังนี้

1. ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการ ผู้ยื่นคำขอจะต้องจดทะเบียนเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน โดยมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วตามที่หน่วยงานกำกับดูแลประกาศกำหนด ซึ่งตามประกาศของ NBC เลขที่ B7-08.193 PK ลงวันที่ 19 กันยายน 2551 ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วขั้นต่ำของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ 1.5 แสนล้านรียัล หรือ ประมาณ 35 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสำหรับธนาคารเฉพาะกิจได้แก่ 3 หมื่นล้านรียัล หรือ ประมาณ 7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
2. ก่อนได้รับใบอนุญาต สาขาธนาคารต่างชาติจะต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วอย่างต่ำเท่ากับทุนขั้นต่ำของธนาคารในข้อ 1
3. ให้ NBC เป็นผู้กำหนดทุนขั้นต่ำของธนาคารที่จัดตั้งในประเทศกัมพูชา โดยส่วนหนึ่งของทุนตามอัตราที่กำหนดโดย NBC (ประมาณ ร้อยละ 5 ของทุนขั้นต่ำ) จะต้องฝากไว้กับ NBC เพื่อเป็นหลักประกัน
4. ผู้ขออนุญาตจัดตั้งธนาคารใหม่ หรือ สาขาธนาคารต่างชาติ จะต้องแสดงให้เห็นว่ามีมูลค่าสินทรัพย์ที่หักด้วยหนี้สงสัยจะสูญและภาระผูกพัน เกินกว่าภาระหนี้สินที่มีต่อบุคคลที่สามอย่างน้อยเท่ากับทุนขั้นต่ำ

5.1.5 ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขานาการพาณิชย์

กัมพูชาเริ่มกระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกเมื่อเดือนตุลาคม 2537 และได้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2547 โดยเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกลำดับที่ 148 ทั้งนี้ กัมพูชาถือเป็นประเทศสมาชิกที่อยู่ในกลุ่ม 32 ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก

ก. ข้อผูกพันทั่วไปของกัมพูชาในองค์การการค้าโลก¹¹

ข้อผูกพันทั่วไปของข้อผูกพันการค้าบริการภายใต้กรอบองค์การการค้าโลกของกัมพูชา ประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การให้เงินสนับสนุน กัมพูชาไม่ผูกพันในการให้การประคับประคองคนชาติในการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ และการให้บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค ในประเด็นเรื่องการให้เงินสนับสนุนต่าง ๆ รวมถึงเพื่อการค้นคว้าและพัฒนา

2. มาตรการภาษี ไม่มีข้อจำกัดในการให้การประคับประคองคนชาติในเรื่องมาตรการด้านภาษีสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน การบริโภคในต่างประเทศ และการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ

3. ที่ดิน ในการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติกัมพูชาอาจเช่าได้แต่ไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้

4. การได้มาซึ่งสิทธิ กัมพูชามีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดในเรื่องการเป็นเจ้าของ การบริหารจัดการ การดำเนินการ แบบทางกฎหมาย และขอบเขตของกิจกรรม ซึ่งแสดงในใบอนุญาตหรือในรูปแบบอื่นตามที่ได้รับอนุญาต การจัดตั้ง หรือได้รับอำนาจในการดำเนินการหรือให้บริการโดยผู้ให้บริการต่างชาติรายเดิม จะไม่มีข้อจำกัดที่เพิ่มเติมมากไปกว่าเดิมก่อนการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกของกัมพูชา

5. สิทธิพิเศษด้านการลงทุน มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดสำหรับการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ โดยนักลงทุนที่มองหาสิทธิพิเศษภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมายการลงทุน จะต้องมีความจำเป็นในการให้การฝึกอบรมที่เพียงพอ และต่อเนื่องแก่เจ้าหน้าที่กัมพูชา รวมถึงเพื่อการสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงด้วย

6. บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดยกเว้นสำหรับมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาและอาศัยอยู่ชั่วคราวของบุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้มาติดต่อธุรกิจ

บุคคลธรรมดาผู้:

- เดินทางเข้ามายังประเทศกัมพูชาเพื่อเข้าร่วมประชุมทางธุรกิจ จัดทำสัญญาทางธุรกิจ รวมถึงเจรจาสำหรับการค้าขายบริการ และ/หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คล้ายกัน;

- อาศัยอยู่ในกัมพูชาโดยไม่มีการรับรายได้ จากแหล่งภายในกัมพูชา

- ไม่มีส่วนร่วมในการค้าขายทางตรงแก่สาธารณชนหรือผู้ให้บริการทั่วไป

ในการนี้ จะต้องมีการมีวีซ่าเพื่อเข้ามาติดต่อธุรกิจต้องมีกำหนดเวลา 90 วัน สำหรับการเข้าพักอาศัยใน 30 วันแรก โดยอาจได้รับการต่ออายุได้

¹¹ ภาคผนวก 1

บุคคลผู้รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจเพื่อการพาณิชย์

ผู้ทำงานในตำแหน่งระดับสูงหรือบริหารที่ได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานที่ถูกระบุไว้ด้านล่าง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจให้บริการของรัฐบาลสมาชิกอื่นในกัมพูชา จะสนับสนุนการจ้างงานของบุคคลที่ระบุไว้ตาม ข้อ ก), ข) และ ค) ด้านล่าง โดยบุคคลดังกล่าวไม่มีข้อจำกัดเรื่องกำหนดระยะเวลาพำนักราชอาณาจักร

บุคลากรที่ถูกโอนย้ายภายในกิจการ

บุคคลธรรมดาที่ได้รับการว่าจ้างโดยนิติบุคคลของรัฐบาลสมาชิกอื่นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และเข้ามาชั่วคราวเพื่อให้บริการแก่สาขา บริษัทลูก และบริษัทในเครือในกัมพูชา และมาดำรงตำแหน่งเป็น :

ก) **ผู้บริหาร:** ผู้ไม่ต้องการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคลากรภายในองค์กรที่สั่งการด้านการบริหารในองค์กร มีอำนาจตัดสินใจ และได้รับการกำกับดูแลและควบคุมจากผู้บริหารระดับสูงกว่าขึ้นไป จากคณะกรรมการบริหาร หรือจากผู้ถือหุ้นในธุรกิจ ผู้บริหารดังกล่าวต้องไม่ปฏิบัติงานจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการหรือบริการจริงขององค์กร

ข) **ผู้จัดการ:** ผู้ไม่ต้องการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคคลธรรมดาที่ถูกจ้างโดยนิติบุคคล และมีความรู้ในระดับเชี่ยวชาญพิเศษหรือมีความรู้ที่เหมาะสมกับนิติบุคคลทางด้านผลิตภัณฑ์ บริการ การวิจัย เครื่องมือ เทคนิค หรือการบริหารจัดการ และเป็นผู้สั่งการในระดับเบื้องต้นในองค์กรหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในองค์กร กำกับดูแลและควบคุมการทำงานของพนักงานระดับจัดการ เชี่ยวชาญหรือกำกับดูแลอื่น ๆ เป็นผู้มีอำนาจในการจ้างหรือให้ออก หรือกระทำการอย่างอื่นด้านบุคลากร และมีอำนาจดุลพินิจในการดำเนินงานประจำทั่วไป แต่ไม่รวมถึงการเป็นผู้บังคับบัญชาระดับล่าง เว้นแต่พนักงานภายใต้การกำกับดูแลเป็นพนักงานอาชีพ และไม่เป็นพนักงานที่ทำงานที่จำเป็นต้องให้การให้บริการ

ค) **ผู้เชี่ยวชาญ:** บุคคลธรรมดาภายในองค์กรผู้มีความรู้ในระดับชำนาญการ และมีความรู้ที่เหมาะสมกับงานบริการ วิจัย เทคนิค หรือการบริหารในองค์กร

ทั้งนี้ บุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ที่ถูกนิยามว่าเป็นบุคลากรภายในกิจการ ต้องได้รับการอนุญาตพำนักราชอาณาจักรชั่วคราวและการอนุญาตให้ทำงาน โดยการอนุญาตดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา

ข. ข้อผูกพันการเปิดตลาดสาขาธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชาในองค์กรการค้าโลก

1) การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์มและการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ การบริการชำระหนี้และการส่งเงินทั้งปวง รวมถึงสินเชื่อบัตรชำระหนี้และบัตรเครดิต เช็คเดินทาง และตราฟัธนาการ โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านการเปิดตลาด Mode 1 ยกเว้นการรับฝากเงินจากสาธารณชนจะต้องนำกลับมาลงทุนในกัมพูชา ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 2 ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 3 ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตผ่านสถาบันการเงินที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น ธนาคาร และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากนี้ที่ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป สำหรับการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1-3 และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากนี้ที่ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

2) การให้เช่าทรัพย์สินแบบ리스ซึ่งทางการเงิน และการค้ำประกันและภาระผูกพัน (ผูกพันเฉพาะที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์เท่านั้น) ไม่ผูกพันการเปิดตลาดใน Mode 1 ใน Mode 3 ไม่ผูกพันจนกว่าจะมีการกำหนดกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากนี้ที่ได้รับระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป และไม่ผูกพันใน Mode 1 -4 สำหรับการปรับตัวระยะยืนยงคนชาติภายใต้กิจกรรมย่อยนี้

3) การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใด ได้แก่ ตราสารตลาดเงิน (รวมถึงเช็ค ธนบัตร บัตรเงินฝาก) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อนุพันธ์ทางการเงิน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทฟิวเจอร์และออฟชั่น ตราสารเกี่ยวกับอัตราการแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย รวมถึงผลิตภัณฑ์ เช่น การสวอป สัญญาการซื้อขายล่วงหน้า หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ ตราสารเปลี่ยนมืออื่น และสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงทองคำแท่ง

4) การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็นดังกล่าว

5) นายหน้าค้าเงิน

6) การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการเงินสด หรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการกองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและจัดการสินทรัพย์เพื่อบุคคลอื่น

7) การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงหลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ

8) การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ

9) การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวงซึ่งระบุในอนุวรรค (v) ถึง (xv) รวมถึงการยืนยันเครดิตเกี่ยวกับการลงทุนและเงินลงทุน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าถือสิทธิ และการปรับโครงสร้างและกลยุทธ์ของบริษัท

สำหรับข้อผูกพันการเปิดตลาดสำหรับบริการในข้อ 3) – 9) ข้างต้นนั้น ไม่ผูกพันใน Mode 1 ไม่มีข้อจำกัดสำหรับ Mode 2 สำหรับ Mode 3 ไม่ผูกพันในบริการสาขาย่อย 3) – 9) จนกว่ารัฐบาลของกัมพูชาจะกำหนดประเภทของบุคคลที่สามารถประกอบบริการเหล่านี้ ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และธุรกิจดังกล่าวต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับอำนาจ และไม่ผูกพันใน Mode 4 ยกเว้นตามที่ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป นอกจากนี้ กัมพูชาไม่ผูกพันการปรับตัวระยะยืนยงคนชาติสำหรับบริการสาขาย่อย 3) – 9)

ค. ข้อผูกพันทั่วไปของกัมพูชาในกรอบอาเซียน¹²

สำหรับข้อผูกพันทั่วไปของกัมพูชาภายใต้กรอบอาเซียนนั้น มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดและการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ ดังนี้

1. ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดในการจัดตั้งองค์กรธุรกิจของผู้ให้บริการต่างชาตินั้น จะต้องเป็นรูปแบบบริษัทหรือธุรกิจที่ได้รับอนุญาตให้มีผู้ถือหุ้นต่างชาติร้อยละ 100 เป็นสาขาหรือสำนักงานตัวแทนที่ได้รับอนุญาต มีธุรกิจร่วมลงทุนหรือการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาต (ยกเว้นธุรกิจนำเข้าส่งออก สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติต้องไม่เกินร้อยละ 49) และมีสัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ สำหรับในประเด็นเรื่องการจ้างงานของคนงานต่างชาติดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบของกัมพูชา

2. กัมพูชามีข้อจำกัดในการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติในการจัดตั้งองค์กรธุรกิจของผู้ให้บริการต่างชาติ โดยต่างชาติไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อหรือเป็นเจ้าของที่ดินในกัมพูชา อย่างไรก็ตาม สามารถเช่าซื้อที่ดินได้ถึง 70 ปี และเป็นเจ้าของตึกได้ การเช่าซื้อที่ดินสามารถต่ออายุได้ นอกจากนี้ การจัดตั้งองค์กรธุรกิจของผู้ให้บริการต่างชาติต้องเป็นไปตามใบอนุญาตที่ออกโดยหน่วยงานที่ได้รับอำนาจ และมีรูปแบบและข้อกำหนดของการลงทุนและการดำเนินธุรกิจจะถูกระบุในใบอนุญาตลงทุนของแต่ละโครงการ โดยเป็นไปตามกฎหมายการลงทุนและกฎหมายพาณิชย์ของกัมพูชา สำหรับในประเด็นเรื่องการจ้างงานของคนงานต่างชาติให้เป็นไปตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองของกัมพูชา

ง. ข้อผูกพันการเปิดตลาดของกัมพูชาในกรอบอาเซียน

ภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ 1-4 นั้น กัมพูชามีระดับการเปิดเสรีบริการด้านการเงินในสาขานาการพาณิชย์เทียบเท่ากับการเปิดเสรีของกัมพูชาภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก สำหรับความตกลงการค้าบริการของอาเซียนรอบที่ 5 นั้น กัมพูชามีข้อผูกพันเพิ่มเติมในสาขารัฐกิจลิขสิทธิ์ [การให้เช่าทรัพย์สินแบบลิขสิทธิ์ทางการเงิน (financial leasing)] ใน Mode 3 โดยเปิดตลาดเพิ่มเติมให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารกลางกัมพูชา สามารถให้บริการลิขสิทธิ์ได้ อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินลิขสิทธิ์จะไม่สามารถให้บริการธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้ นอกจากนี้ กัมพูชาได้ยกเลิกข้อจำกัดด้านการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติใน Mode 3 ของสาขาการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิขสิทธิ์ทางการเงินอีกด้วย

5.2. ภาคธุรกิจประกันภัย

5.2.1 สภาพธุรกิจโดยทั่วไป

บริการการเงินในสาขาการประกันภัยในกัมพูชายังเป็นธุรกิจที่ค่อนข้างใหม่ และอยู่ระหว่างการพัฒนา โดยปัจจุบันมีเพียงการให้บริการประกันวินาศภัย (หรือในกัมพูชาจะเรียกว่า General Insurance) มีผู้ให้บริการจำนวน 6 บริษัท และมีบริษัทประกันภัยต่อเพียง 1 บริษัท โดยในส่วนของธุรกิจประกันชีวิต ยังอยู่ในกระบวนการพิจารณาผู้ขอใบอนุญาต

¹² ภาคผนวก 2

กฎหมายการประกันภัยของกัมพูชาบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2543 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการปรับปรุงโดยคาดว่าจะเสร็จสิ้นในปี 2555 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นไปในทางเดียวกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ให้มากที่สุด นอกจากนี้ กัมพูชายังได้มีการจัดทำแผนพัฒนาภาคการประกันภัย ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเงินสำหรับปี 2549 – 2558

จากจำนวนผู้ให้บริการต่างชาติในสาขาประกันวินาศภัย 6 บริษัท มี 3 บริษัทเป็นบริษัทต่างชาติ (มาเลเซีย ฮองกง และสิงคโปร์) โดยต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 และสามารถเปิดสาขาได้ไม่จำกัดจำนวน นอกจากนี้ กฎหมายปัจจุบันไม่อนุญาตให้ผู้บริโภคสามารถซื้อบริการประกันภัยจากต่างประเทศ นอกเสียจากเป็นบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีในประเทศกัมพูชาเท่านั้น

การอนุมัติใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยในกัมพูชาใช้เวลาดำเนินการภายใน 90 วัน และสำหรับการออก Insurance Policy ใหม่ ก็ต้องได้รับอนุญาตก่อนเช่นกัน โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์

ธนาคารและสถาบันการเงินสามารถประกอบธุรกิจประกันภัยในกัมพูชาได้ แต่จะต้องได้รับใบอนุญาต มีเงินกองทุน และระบบบริหารงานแยกต่างหาก

สำหรับประเด็นด้านบุคลากร กัมพูชาสนับสนุนให้มีการจ้างงานคนกัมพูชาเป็นหลักในธุรกิจประกันภัย อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบันคือประเด็นเรื่องการขาดบุคลากรในระดับผู้บริหาร

5.2.2 กฎระเบียบในสาขาประกันภัย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายประกันภัยแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา¹³ (Insurance Law of the Kingdom of Cambodia) ได้รับการพิจารณาผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 20 มิถุนายน 2543 ซึ่งภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าวระบุว่า การประกอบธุรกิจประกันภัยนั้นจะสามารถกระทำได้เฉพาะบริษัทประกันภัย ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง (Ministry of Economy and Finance) ของกัมพูชาเท่านั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยได้แก่กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้ระบุคุณสมบัติเบื้องต้นของกรรมธรรม์ประกันภัย ความรับผิดชอบของบริษัทประกันภัย ผู้เอาประกัน และบริษัทรับประกันภัยต่อ

ในกฎหมายประกันภัยดังกล่าว ยังได้มีข้อกำหนดเป็นการเฉพาะสำหรับการทำประกันภัยประเภทต่างๆ ดังนี้

(1) การประกันภัยอสังหาริมทรัพย์ (Properties Insurance) ซึ่งกำหนดให้มูลค่าทุนประกันไม่เกินกว่ามูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ และมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการโอนช่วงของผู้เอาประกันให้บริษัทประกันภัยในการติดตามดำเนินคดีกับบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออสังหาริมทรัพย์

¹³ ภาคผนวก 5

(2) การประกันชีวิตและอุบัติเหตุส่วนบุคคล (Life and Personal Accident Insurance) ซึ่งกำหนดนิยามว่าให้รวมถึงการประกันชีวิต อุบัติเหตุ และประกันสุขภาพ และกำหนดให้บริษัทประกันภัยไม่สามารถรับโอนช่วงจากผู้เอาประกันหรือรับผลประโยชน์แทนผู้เอาประกัน นอกจากนี้ยังระบุข้อกำหนดและเงื่อนไขเบื้องต้นที่ต้องระบุในกรมธรรม์ และกรณีที่บริษัทประกันภัยได้รับยกเว้นไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายรวมถึงหากเกิดกรณีพิพาทระหว่างบริษัทประกันภัยและผู้เอาประกัน ให้นำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล

(3) การประกันภัยภาคบังคับ (Compulsory Insurance) ซึ่งรวมถึงการประกันภัยบุคคลที่ 3 สำหรับยานพาหนะ การประกันอุบัติเหตุจากการก่อสร้าง และการประกันอุบัติเหตุสำหรับผู้โดยสารยานพาหนะที่ขนส่งมวลชน

นอกจากนี้ ได้กำหนดทุนจดทะเบียนเบื้องต้นสำหรับบริษัทประกันภัย ดังนี้

- บริษัทประกันชีวิต ต้องมีทุนจดทะเบียนเป็นเงินรียล ในมูลค่าที่เทียบเท่ากับ 5 ล้าน SDR¹⁴ ในวันที่ได้รับใบอนุญาต

- บริษัทที่รับประกันวินาศภัยทั่วไป จะต้อง มีทุนจดทะเบียนเป็นเงินสกุลรียล ในมูลค่าที่เทียบเท่ากับ 5 ล้าน SDR ในวันที่ได้รับใบอนุญาต

- บริษัทที่ประกอบธุรกิจทั้งประกันชีวิตและประกันภัย จะต้อง มีทุนจดทะเบียนเป็นเงินสกุลรียล ในมูลค่าที่เทียบเท่ากับ 10 ล้าน SDR ในวันที่ได้รับใบอนุญาต

สำหรับผู้ที่จะประกอบธุรกิจตัวแทนการประกันภัย และนายหน้าประกันภัย (Insurance Agents and Insurance Brokers) นั้นกฎหมายประกันภัยแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาได้มีส่วนที่กล่าวถึงเพียงนิยามของตัวแทน (Insurance Agent) ว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายที่ได้รับค่าตอบแทนจากบริษัทประกันและบริหารธุรกิจประกันแทนบริษัทประกันภัยภายในขอบเขตที่กำหนด ส่วนนายหน้าประกันภัย (Insurance Brokers) นั้นเป็นบุคคลตามกฎหมายที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างผู้เอาประกันและบริษัทประกัน เพื่อประโยชน์ของผู้เอาประกันในด้านการจัดทำกรมธรรม์และการเรียกร้องสินไหมทดแทน สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับนายหน้าและตัวแทนประกันภัยนั้นจะมีการระบุไว้ต่างหากในกฎหมายลูก (sub-decree) ต่อไป

นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าปรับและบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอีกด้วย

¹⁴ SDR หรือ Special Drawing Rights เป็นการกำหนดหน่วยเงินตราโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยหน่วย SDR ประกอบด้วยตะกร้าเงินของสกุลเงินหลัก 4 สกุลที่ได้รับการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันในสากล ซึ่งปัจจุบันได้แก่ ดอลลาร์สหรัฐ ยูโร เยน และปอนด์สเตอร์ลิง

5.2.3 ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาประกันภัย

ก. ภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก¹⁵

1) บริการประกันชีวิต มีข้อจำกัดด้านการเปิดตลาดใน Mode 1 คือ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถทำสัญญากับบริษัทประกันภัยที่มีใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยในราชอาณาจักรกัมพูชาเท่านั้น สำหรับ Mode 2 และ 3 ไม่มีข้อจำกัด และไม่ผูกพันใน Mode 4 ยกเว้นตามที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป และไม่มีข้อจำกัดด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติใน Mode 1-3 แต่ไม่ผูกพันใน Mode 4 ยกเว้นตามที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

2) บริการประกันวินาศภัย สำหรับ Mode 1 ไม่มีข้อจำกัดด้านการเปิดตลาดในประกันภัยทางทะเล อากาศ และการขนส่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป หรือเมื่อมีการออกกฎหมายกฎระเบียบที่เหมาะสม และมีบริษัทในประเทศได้รับการรับรอง แล้วแต่เงื่อนไขใดจะสามารถดำเนินการได้ก่อน ซึ่งเมื่อบรรลุเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นแล้ว การให้บริการประกันภัยทางทะเล อากาศ และการขนส่ง อาจทำได้โดยบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชา สำหรับบริการประกันวินาศภัยประเภทอื่นๆ ทั้งหมด บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถทำสัญญาได้กับบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชาเท่านั้น สำหรับ Mode 2 และ 3 ไม่มีข้อจำกัดด้านการเปิดตลาด และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

3) การประกันภัยต่อ และการประกันช่วง ไม่มีข้อจำกัดสำหรับการเปิดตลาดภายใต้ Mode 1 ยกเว้นว่าบริษัทต่างๆ ต้องทำการประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในบริษัทประกันภัยต่อกัมพูชา (Cambodia Re) จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2551 และสำหรับสัญญาประกันภัยที่มีวงเงินประกันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ จะต้องทำประกันภัยต่อในประเทศจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 หลังจากนั้นจะไม่มีข้อจำกัด Mode 2 และ 3 ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นใน Mode 3 ซึ่งบริษัทจะต้องทำประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในกัมพูชาถึงวันที่ 1 มกราคม 2551 แต่ไม่มีข้อจำกัดภายหลังจากนั้น และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

สำหรับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1-3 และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

4) การบริการสนับสนุนการประกันภัย (รวมถึงบริการนายหน้าและตัวแทน) ไม่มีข้อจำกัดในการเปิดตลาดและการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติใน Mode 1-3 และไม่ผูกพันใน Mode 4 นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป

ข. ภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน¹⁶ รอบที่ 1-5 นั้น กัมพูชามีระดับการเปิดเสรีบริการด้านการเงินเทียบเท่ากับการเปิดเสรีของกัมพูชาภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก ยกเว้นในสาขาการประกันภัยสาขาค่อ และการประกันช่วง ซึ่งมีข้อจำกัดที่น้อยกว่า (หรือเปิดตลาดมากกว่า) ในกรอบองค์การการค้าโลกในประเด็นเรื่องการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1) โดยบริษัทต่างๆ ต้องทำการประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในบริษัทประกันภัยต่อกัมพูชา (Cambodia Re) ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 สำหรับสัญญาประกันภัยที่มีวงเงินประกันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ จะต้องทำประกันภัยต่อในประเทศจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 หลังจากนั้นจะไม่มีข้อจำกัด

¹⁵ ภาคผนวก 1

¹⁶ ภาคผนวก 2

5.3 ภาครัฐกิจหลักทรัพย์

5.3.1 สภาพธุรกิจโดยทั่วไป

การพัฒนาตลาดหลักทรัพย์และระบบธุรกิจหลักทรัพย์ของกัมพูชายังเป็นอยู่ในระยะเริ่มต้น โดยกัมพูชาได้จัดตั้งและเปิดดำเนินการตลาดหลักทรัพย์เป็นครั้งแรกในวันที่ 11 กรกฎาคม 2554 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศ โดยมีการวางแผนว่าจะมีหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ 3 แห่งที่จะเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ในช่วงเปิดทำการ อย่างไรก็ตามในขณะที่จัดทำรายงานฉบับนี้ (ณ สิ้นเดือน สิงหาคม 2554) ยังไม่มีหลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนและซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชา

การทำธุรกิจซื้อขายหลักทรัพย์ในกัมพูชาเป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2 ฉบับ คือ กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ของรัฐบาล (Law for government securities) และกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่ของรัฐบาล (Law on non-government securities)

กัมพูชาไม่มีข้อจำกัดของการทำธุรกิจหลักทรัพย์โดยชาวต่างชาติ ยกเว้นการห้ามมิให้ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของที่ดิน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต่างชาติสามารถทำธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ได้ แต่ต้องจัดตั้งเป็นบริษัทลูก (subsidiary) และได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ SECC

กรณีการเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กัมพูชา กัมพูชามีนโยบายแบ่งบริษัทจดทะเบียนออกเป็น 2 ประเภท คือ บริษัทมหาชนจำกัด (Public limited company) ซึ่งต้องจดทะเบียนต่อกระทรวงพาณิชย์กัมพูชาและอยู่ภายใต้กฎหมายธุรกิจทางพาณิชย์ และอีกประเภทคือ บริษัทรับอนุญาต (Permitted entity) ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจาก SECC และรัฐบาล ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจต่างๆ และบริษัทต่างชาติจัดอยู่ในกลุ่มบริษัทรับอนุญาต

5.3.2 กฎระเบียบในสาขาหลักทรัพย์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กัมพูชามีกฎหมายการออกและซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่ของรัฐบาลของกัมพูชา¹⁷ (The Issuance and Trading of Non-Government Securities) ซึ่งได้รับการพิจารณาผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2550 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลการแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ ระบบการบริการชำระราคาและส่งมอบสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การรับฝากหลักทรัพย์ และผู้ดำเนินการอื่นๆ ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นผู้ซื้อขายหรือให้บริการทางการเงิน ซึ่งรวมถึงบริษัทจำกัดหรือนิติบุคคลที่ได้ลงทะเบียนเพื่อดำเนินการออกหลักทรัพย์

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ของกัมพูชา (Cambodia Securities and Exchange Commission: CSEC) จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายฉบับนี้ โดยคณะกรรมการประกอบไปด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการคลังเป็นประธาน และคณะกรรมการอีก 7 ตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

¹⁷ ภาคผนวก 6

โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ในการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ ออกข้อกำหนดในการให้อนุญาตแก่ผู้ต้องการดำเนินงานด้านหลักทรัพย์ ซึ่งภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าว CSEC มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ ดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์ ดำเนินการออกข้อกำหนดในการให้อนุญาตแก่ผู้ดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์ การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และการบริการรับฝากหลักทรัพย์ นอกจากนี้ CSEC ยังเป็นผู้ออกข้อกำหนดในการให้ใบอนุญาตแก่บริษัทหลักทรัพย์และตัวแทนบริษัทหลักทรัพย์

การเสนอขายและออกหลักทรัพย์ในกัมพูชาจะต้องได้รับอนุญาตและเป็นไปตามข้อกำหนดของ CSEC ซึ่งเลขานุการของ CSEC จะพิจารณาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. คุณภาพของธรรมาภิบาลและประวัติการเงินของผู้ออกหลักทรัพย์
2. ความจำเป็นของตลาดหลักทรัพย์และตลาดทุนของกัมพูชา ซึ่งรวมถึงความจำเป็นในการพัฒนาตลาด
3. ความเป็นไปได้ของข้อเสนอในการออกและเสนอขายหลักทรัพย์แก่สาธารณะ ซึ่งรวมถึงการจัดทำสัญญาการจัดจำหน่าย (underwriting agreement) หรือข้อเสนอในการจัดทำสัญญาจัดจำหน่ายที่จะทำให้จำหน่ายหลักทรัพย์ได้สำเร็จตามเป้าหมาย
4. ข้อกำหนดสำหรับการนำหลักทรัพย์เข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง
5. ประเด็นอื่นๆ ที่ CSEC เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะ

ทั้งนี้ บุคคลทั่วไปไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และการบริการรับฝากหลักทรัพย์เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก CSEC อย่างไรก็ตาม ข้อบ่งชี้ดังกล่าวภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ไม่รวมถึงการให้บริการด้านการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และการบริการรับฝากหลักทรัพย์ของธนาคารแห่งชาติกัมพูชา (National Bank of Cambodia)

การจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์และตัวแทนบริษัทหลักทรัพย์จะต้องได้รับใบอนุญาตจาก CSEC ยกเว้นผู้ค้าหลักทรัพย์ที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายย่อย โดยผู้ต้องการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์จะต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อกำหนดของ CSEC และเลขานุการ CSEC ไม่สามารถปฏิเสธการให้ใบอนุญาตโดยไม่บอกเหตุผลแก่ผู้สมัครเป็นลายลักษณ์อักษร และให้โอกาสผู้สมัครในการชี้แจง

นอกจากนี้ กฎหมายการออกและซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่ของรัฐบาลของกัมพูชาฉบับดังกล่าวยังประกอบไปด้วยข้อบ่งชี้อื่นๆ ในการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การเสนอออกหลักทรัพย์ การจัดตั้งและประกอบธุรกิจด้านหลักทรัพย์ และการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ธรรมาภิบาลของการประกอบธุรกิจและการควบคุมผู้ออกหลักทรัพย์ พฤติกรรมที่ห้ามปฏิบัติ การแก้ปัญหาในกรณีที่มีข้อพิพาทและการคว่ำบาตร ตลอดจนบทลงโทษในกรณีที่มีการออกหรือเสนอขายหลักทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย หรือการดำเนินงานด้านหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น

5.3.3 ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาหลักทรัพย์

เนื่องจากกัมพูชาเพิ่งมีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์เมื่อ 11 กรกฎาคม 2554 จึงยังไม่มีข้อผูกพันในสาขาหลักทรัพย์ทั้งในกรอบขององค์การการค้าโลกและกรอบของอาเซียน

5.4 ภาครัฐกิจบริการด้านการเงินอื่น

5.4.1 ข้อผูกพันการเปิดเสรีในสาขาบริการด้านการเงินอื่น

ภายใต้พิธีสารเพื่ออนุวัติข้อผูกพันการค้าบริการด้านการเงินรอบที่ 5 ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน กัมพูชาได้ผูกพันเพิ่มเติมในสาขาการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิงทางการเงิน (financial leasing) ใน Mode 3 โดยเปิดตลาดเพิ่มเติมให้บริษัทลีสซิงที่ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารกลาง กัมพูชา สามารถให้บริการลีสซิงได้ อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินลีสซิงจะไม่สามารถให้บริการธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้ นอกจากนี้ กัมพูชาได้ยกเลิกข้อจำกัดด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติใน Mode 3 ของสาขาการให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิงทางการเงินอีกด้วย

5.5 ผลสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน จากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน จากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปในประเทศกัมพูชา โดยได้ดำเนินการใน 2 ลักษณะได้แก่ 1) ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปในประเทศกัมพูชา เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน และ 2) สัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ประกอบการธุรกิจไทยในประเทศกัมพูชา สรุปผลได้ดังนี้

5.5.1 ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม

5.5.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ในการสำรวจความคิดเห็นให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำราชอาณาจักรกัมพูชาในการนำส่งแบบสอบถาม¹⁸ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนในประเทศกัมพูชา เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และสมาคมธุรกิจไทยในประเทศกัมพูชาจำนวน 70 ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาที่มีข้อมูลครบถ้วน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้จำนวน 23 ฉบับ นับเป็นสัดส่วนการตอบแบบสอบถามร้อยละ 32.8 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.5.1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 52.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่บริษัทไทยที่ดำเนินธุรกิจในประเทศกัมพูชาซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเข้าไปลงทุนเปิดกิจการหรือสาขาของธุรกิจในประเทศกัมพูชา รองลงมาร้อยละ 30.4 เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ประจำอยู่ในประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ ร้อยละ 8.7 ประกอบอาชีพอิสระและธุรกิจส่วนตัวในประเทศกัมพูชา ทั้งนี้ ร้อยละ 87 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีอายุสูงกว่า 20 ปีขึ้นไป

¹⁸ ภาคผนวก 11

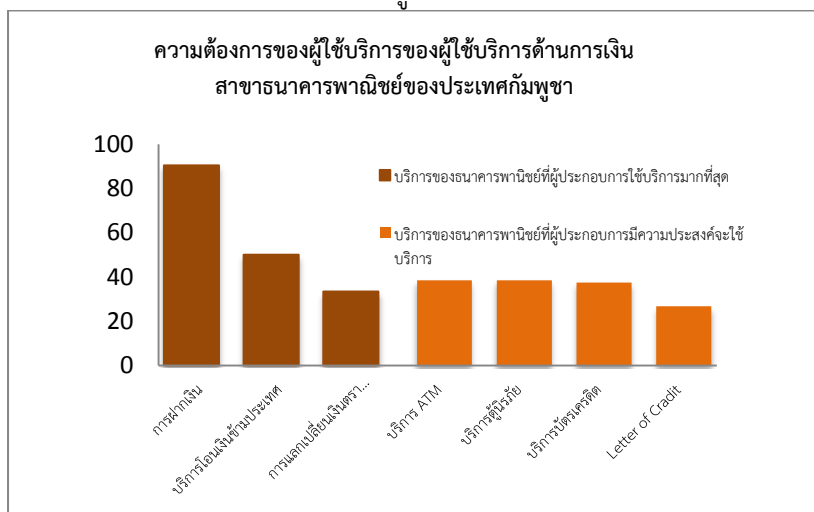
5.5.1.3 **ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม** ร้อยละ 91.3 เคยมีประสบการณ์ในการใช้บริการด้านการเงินในกัมพูชา

- สาขานาการพาณิชย์ ร้อยละ 90.5 ของผู้ที่ใช้บริการธนาคารพาณิชย์ ใช้บริการของสาขานาการพาณิชย์ของไทยที่ไปจัดตั้งในกัมพูชา ซึ่งได้แก่ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกัมพูชาพาณิชย์ (ธนาคารไทยพาณิชย์สาขากัมพูชา) ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการร้อยละ 42.1 ใช้บริการจากทั้งสองธนาคารของไทย ร้อยละ 36.8 ใช้บริการเฉพาะธนาคารกัมพูชาพาณิชย์ และร้อยละ 15.8 ใช้บริการเฉพาะธนาคารกรุงไทยสาขากัมพูชา นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 9 ราย (ร้อยละ 42.8) ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์สัญชาติกัมพูชาอีกด้วย ได้แก่ธนาคาร Acleda และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ราย (ร้อยละ 28.5) ใช้บริการสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติอื่นๆ ด้วย อันได้แก่ ธนาคาร ANZ ธนาคาร Mekong

- สาขาประกันภัย ร้อยละ 30.4 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้ใช้บริการประกันวินาศภัยในประเทศกัมพูชา โดยร้อยละ 85.7 ของผู้ให้บริการใช้บริการประกันวินาศภัยที่เป็นเครือข่ายของบริษัทต่างชาติที่จัดตั้งในกัมพูชา ได้แก่ Asia Insurance ทั้งนี้ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดใช้บริการประกันชีวิตในประเทศกัมพูชา

- สาขาหลักทรัพย์ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามใช้บริการในสาขาหลักทรัพย์ในประเทศกัมพูชา ทั้งนี้เนื่องจากกัมพูชายังอยู่ระหว่างการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ในประเทศ จึงยังไม่มีบริการในสาขาหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจความเห็น

แผนภูมิที่ 5.8

ที่มา - จากผลการสำรวจโดยคณะผู้วิจัยฯ 2554

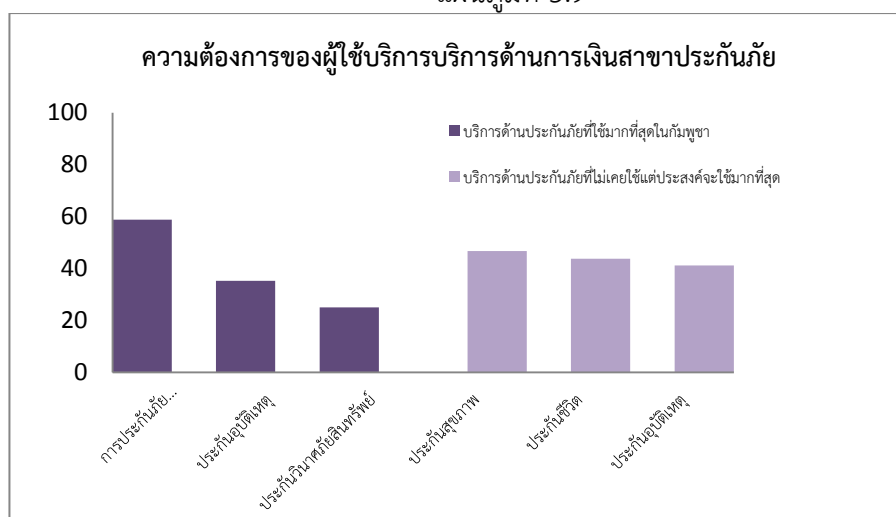
5.5.1.4 **ความต้องการของผู้ใช้บริการ** คณะผู้วิจัยได้สอบถามบริการด้านการเงินที่เคยใช้หรือประสงค์ที่จะใช้บริการในประเทศกัมพูชา โดยแบ่งออกเป็นความต้องการใช้บริการในสาขานาการพาณิชย์ ประกันภัย หลักทรัพย์ และบริการด้านการเงินอื่นๆ ผลของการสำรวจพบว่า

1) **สาขานาการพาณิชย์** บริการของธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ประกอบการไทยใช้บริการมากที่สุด (ใช้เป็นประจำและใช้บางครั้ง) คือ การฝากเงิน (ร้อยละ 90.5) รองลงมาคือบริการโอนเงินข้ามประเทศ (ร้อยละ 50) และการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (ร้อยละ 33.34) สำหรับบริการของธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ตอบ

แบบสอบถามไม่เคยใช้แต่มีความประสงค์จะใช้บริการในกัมพูชา ได้แก่ บริการ ATM (ร้อยละ 38.5) ตั๋วณิรภัย (ร้อยละ 38.5) บัตรเครดิต (ร้อยละ 37.5) Letter of Credit (ร้อยละ 26.7) สินเชื่อระยะสั้นและเงินเบิกเกินบัญชี (ร้อยละ 23.53) นอกจากนี้บางส่วนมีความประสงค์จะใช้บริการโอนเงินข้ามประเทศ แลกเปลี่ยนเงินตรา รับรองและอวัลต์ตัว ทั้งนี้ บริการของธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่เคยใช้และไม่ประสงค์จะใช้บริการ ได้แก่ สินเชื่อระยะยาวหรือสินเชื่อโครงการ

2) สาขาประกันภัย พบว่า บริการประกันภัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ในกัมพูชาเป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ การประกันภัยยานพาหนะ (ร้อยละ 58.8) รองลงมาคือการประกันอุบัติเหตุ (ร้อยละ 35.3) และประกันวินาศภัยทรัพย์สิน (ร้อยละ 25) ตามลำดับ ส่วนบริการประกันภัยที่ไม่เคยใช้แต่มีความประสงค์ที่จะใช้บริการมากที่สุด ได้แก่ การประกันสุขภาพ (ร้อยละ 46.7) และการประกันชีวิต (ร้อยละ 43.75) ประกันอุบัติเหตุ (ร้อยละ 41.2)

แผนภูมิที่ 5.9

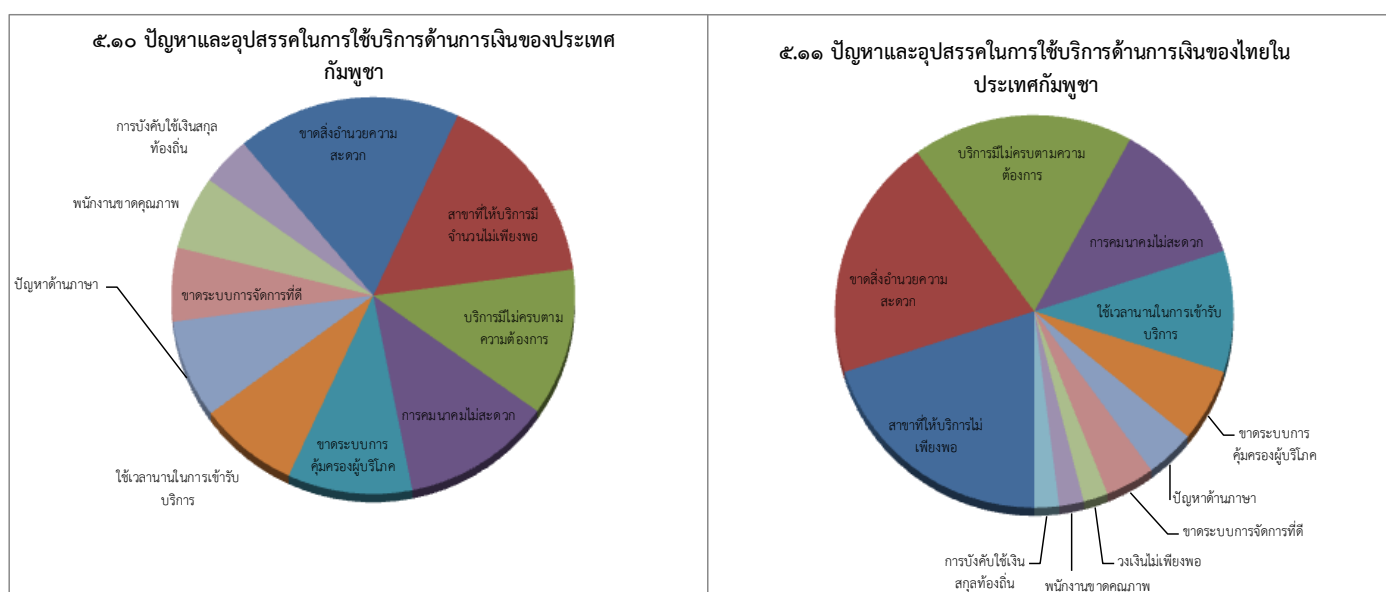
ที่มา – จากผลการสำรวจโดยคณะผู้วิจัยฯ 2554

3) สาขาหลักทรัพย์ พบว่า มีผู้ใช้บริการที่ปรึกษาทางการเงินและการจัดการกองทุนในกัมพูชาในจำนวนน้อย โดยส่วนใหญ่ยังไม่เคยและไม่ประสงค์ที่จะใช้บริการด้านหลักทรัพย์ ซึ่งอาจมีเหตุผลเนื่องจากในช่วงระหว่างทำการสำรวจความคิดเห็นกัมพูชายังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หากตลาดหลักทรัพย์เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 38.46 มีความประสงค์จะใช้บริการด้านที่ปรึกษาทางการเงิน ร้อยละ 33.3 มีความประสงค์จะใช้บริการด้านคำหลักทรัพย์ และร้อยละ 30.8 มีความประสงค์จะใช้บริการด้านจัดการกองทุน

4) บริการการเงินอื่นๆ เช่น แฟกตอริง ลีสซิ่ง Venture Capital สินเชื่อเพื่อผู้มีรายได้น้อย สินเชื่อผู้ประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วยังไม่เคยใช้บริการเหล่านี้ แต่มีร้อยละ 50 มีความประสงค์จะใช้บริการ Venture Capital ร้อยละ 36.4 มีความประสงค์จะใช้บริการลีสซิ่ง ร้อยละ 33.3 มีความประสงค์จะใช้บริการสินเชื่อเพื่อผู้มีรายได้น้อย

5.5.1.5 ปัจจัยที่กำหนดการเลือกใช้บริการสถาบันการเงินในประเทศกัมพูชา พบว่า ปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเรื่องความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินกิจการ (ร้อยละ 69.5) รองลงมาได้แก่ ความเชื่อมั่นในฐานะและความมั่นคงของผู้ให้บริการ (ร้อยละ 60.8) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยหรืออังกฤษของพนักงาน (ร้อยละ 59.1) ความรู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรเป็นการส่วนตัว (ร้อยละ 59.1) ความเป็นมิตรในการให้บริการ (ร้อยละ 56.5) การที่ผู้ให้บริการมีความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ (ร้อยละ 53.5) คุณภาพของการบริการที่รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงเวลา (ร้อยละ 52.2) ความสะดวกในการเดินทางติดต่อ (ร้อยละ 47.8) ความเป็นสัญชาติไทยของสถาบันการเงิน (ร้อยละ 47.6) สำหรับปัจจัยที่ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสะดวกของสถานที่ตั้งสถาบันการเงิน ความหลากหลายของบริการ คุณภาพของการบริการที่รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงต่อเวลา และความสะดวกสำหรับลูกค้าและ/หรือผู้ที่ติดต่อธุรกิจ ส่วนปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญน้อยถึงน้อยที่สุดในการใช้บริการสถาบันการเงินในกัมพูชา ได้แก่ การมีนโยบายจากบริษัทแม่ที่ประเทศไทย การที่สถาบันการเงินมีสาขา/สำนักงานครอบคลุมในหลายจังหวัด และการที่ลูกค้าสามารถฝากเงินหรือทำธุรกรรมด้วยเงินตราหลายสกุลได้

แผนภูมิที่ 5.10 - 5.11

5.5.1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินของไทยในประเทศกัมพูชา ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 20 เห็นว่าสถาบันการเงินมีจำนวนสาขาให้บริการไม่เพียงพอ ร้อยละ 20 เห็นว่าขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ร้อยละ 18 เห็นว่าบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ร้อยละ 12 เห็นว่าการคมนาคมไม่สะดวก ร้อยละ 10 เห็นว่าใช้เวลาในการรับบริการ นอกจากนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยเห็นว่ายังมีปัญหาอุปสรรคด้านการขาดระบบคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาด้านภาษา ปัญหาด้านขาดระบบการจัดการที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น พนักงานขาดคุณภาพ วงเงินให้บริการไม่เพียงพอ และการบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินตราสกุลท้องถิ่น

5.5.1.7 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินของกัมพูชา ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 18 เห็นว่าขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ร้อยละ 16 เห็นว่าสาขามีไม่เพียงพอ ร้อยละ 12 เห็นว่าบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ร้อยละ 12 เห็นว่าการคมนาคมไม่สะดวก ร้อยละ 10 เห็นว่าขาดระบบการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยเห็นว่ายังมีปัญหาอุปสรรคด้านภาษา ปัญหาด้านใช้ระยะเวลานานในการรับบริการ ปัญหาด้านขาดระบบการจัดการที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น พนักงานขาดคุณภาพ และการบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินสดรบกวน

5.5.1.8 การเพิ่มจำนวนสถาบันการเงินของไทยในกัมพูชา ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 82.6 เห็นว่าควรเพิ่มจำนวนสถาบันการเงินของไทยในกัมพูชา ทั้งนี้ร้อยละ 56.52 เห็นว่าควรเพิ่มจุดให้บริการในเมืองหลวง และร้อยละ 13 เห็นว่าควรเพิ่มในต่างจังหวัด อันได้แก่ เสียมราฐ สีหนุวิลล์ กัมปอต ปอยเปต เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันการเงินที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้เข้ามาดำเนินกิจการในประเทศกัมพูชาได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

5.5.1.9 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม จากผู้ตอบแบบสอบถามที่จะช่วยสนับสนุนให้สถาบันการเงินของไทยเข้าไปเปิดดำเนินการในกัมพูชา โดยเห็นว่าสถาบันการเงินของไทยมีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจในกัมพูชา อย่างไรก็ดี ควรเพิ่มสาขาให้มากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ลูกค้าบุคคลและธุรกิจ ตลอดจนการพัฒนากระบวนการพิจารณาสินเชื่อให้รวดเร็วด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลกับสถาบันการเงินในประเทศไทย นอกจากนี้ มีหลายความเห็นที่ตอบตรงกัน คือ อยากให้มีการพัฒนาระบบให้มีความสะดวกมากขึ้น ด้วยการใช้เทคโนโลยีซึ่งมีใช้อยู่แล้วในประเทศไทยเข้ามามีส่วนช่วย เช่น สามารถทำธุรกรรมผ่าน ATM หรือผ่าน Internet Bank ซึ่งจะสามารถเพิ่มประเภทและคุณภาพของบริการให้ครอบคลุมและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.5.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักธุรกิจไทย

5.5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารพนักงานของบริษัทธุรกิจไทยที่ประกอบกิจการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร การผลิตอาหารสัตว์ และการทำ contract farming กับเกษตรกรกัมพูชา ซึ่งบริษัทไทยถือครองหุ้นร้อยละ 100 ประกอบธุรกิจเลี้ยงสัตว์ ปลุกพืชไร่ ผลิตเมล็ดพันธุ์เกษตร ตลอดจนมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์และจัดจำหน่ายทั่วประเทศกัมพูชา โดยเข้ามาดำเนินธุรกิจในกัมพูชาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ภายใต้แผนการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา ซึ่งได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี (เสียภาษีย้อยละ 9 ของรายได้ไม่รวมกำไร แต่สิทธิพิเศษทางด้านภาษีนี้นหมดลงในปี 2553 และคาดว่าจะรัฐบาลกัมพูชาอาจจะไม่ต่ออายุการให้สิทธิพิเศษนี้ ซึ่งจะให้ต้องเสียภาษีย้อยละ 20)

ธุรกิจดังกล่าวในกัมพูชามีการเจริญเติบโตร้อยละ 10-15 ต่อปี ปัจจุบันมีบุคลากรชาวไทยทั้งหมด 30 คน ซึ่งเป็นระดับบริหารและมีคนงานชาวกัมพูชาประมาณ 550 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เป็นไปตามกฎหมายแรงงานปี พ.ศ. 2540 ของกัมพูชา

ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายที่ดิน ปี พ.ศ. 2544 ของกัมพูชา ต่างชาติจะไม่มีสิทธิถือครองที่ดินในประเทศกัมพูชาได้ แต่สามารถทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อการลงทุนระยะยาว อย่างไรก็ดี บริษัทได้มีบริษัทย่อยเปิดต่างหากขึ้นเพื่อถือครองที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานและบริษัท

5.5.2.2 ประสบการณ์ของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้รับการสัมภาษณ์ใช้บริการจากธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นสถาบันการเงินหลักในการดำเนินธุรกิจ โดยใช้บริการวงเงินสินเชื่อหมุนเวียนจากธนาคารกัมพูชาพาณิชย์ และธนาคารกรุงไทยสาขากรุงพนมเปญ นอกจากนี้มีการใช้บริการธนาคารสัญญาติกัมพูชาตามความจำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า

5.5.2.3 ความต้องการของผู้ใช้บริการ บริษัทฯ ได้เลือกใช้บริการการเงินกับสถาบันการเงินที่เป็นของคนไทย เนื่องจากเชื่อมั่นในการดำเนินงาน ความสะดวกในการเจรจาเรื่องสินเชื่อและการยืดหยุ่นเงื่อนไขการใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ ตลอดจนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินต่างชาติอื่นหรือสถาบันการเงินของกัมพูชาเอง ซึ่งธนาคารพาณิชย์กัมพูชาอื่นๆ มีข้อกำหนดให้ต้องใช้โฉนดที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ

นอกจากนี้ บริษัทฯ เห็นว่าบริการการเงินที่ธนาคารกรุงไทยและธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งเป็นเพียง 2 ธนาคารของประเทศไทยที่ให้บริการในกัมพูชานั้น ในขั้นนี้ อาจจะเพียงพอกับจำนวนธุรกิจไทยในกัมพูชา แต่ติดปัญหาในเรื่องวงเงินสินเชื่อที่ค่อนข้างจำกัด และระยะเวลาการพิจารณาการให้สินเชื่อใช้เวลานาน

5.5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินของไทยในประเทศกัมพูชา ปัญหาหลักคือการมีข้อกำหนดของธนาคารกลางในการกำหนดเพดานสินเชื่อต่อลูกค้าแต่ละรายไม่เกินร้อยละ 20 ของทุนของสาขา และระยะเวลาการพิจารณาการให้สินเชื่อที่บางครั้งอาจใช้เวลานาน (ประมาณ 45-90 วัน) อีกทั้งในกรณีที่วงเงินสูง สาขาต้องดำเนินการขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับธุรกิจด้านการเกษตร เนื่องจากการซื้อสินค้าเกษตรมีช่วงเวลาที่ยาวนาน ซึ่งในกรณีที่ไม่สามารถได้รับอนุมัติสินเชื่อได้ทันเวลา อาจต้องมีการเจรจากับ supplier เพื่อขอยืดเวลา ซึ่งก็อาจทำให้เสียโอกาสในการแข่งขันด้านราคา เนื่องจากอาจต้องซื้อวัตถุดิบในราคาที่สูงกว่า

5.5.2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินของกัมพูชา ปัญหาหลักคือการมีข้อกำหนดให้ต้องใช้โฉนดที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายของบริษัทฯ ปัญหารองลงมาคืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงกว่าสินเชื่อจากสถาบันการเงินไทย นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านภาษา และคุณภาพของการบริการ

5.5.2.6 การเพิ่มจำนวนสถาบันการเงินของไทยในกัมพูชา ผู้ถูกสัมภาษณ์ยินดีพิจารณาใช้บริการจากสถาบันการเงินไทยแห่งอื่นหากมีการเปิดดำเนินการในกัมพูชา ทั้งนี้บริษัทฯ มีช่องทางและศักยภาพที่จะขยายธุรกิจเพิ่มเติมหากมีแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม

5.5.2.7 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ภาครัฐควรดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางการเมือง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา นอกจากนี้ ภาครัฐเพื่อส่งเสริมการลงทุนในกัมพูชา กำลังจะถูกยกเลิก ซึ่งต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายส่งเสริมการลงทุน โดยปัจจุบันบริษัทได้รับการส่งเสริมการลงทุนโดยเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ร้อยละ 9 และภาชีนำเข้าวัตถุดิบบางประเภทของบริษัท เช่น พลาสติกชนิดแข็ง ที่เก็บภาชีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 25 หากเป็นไปได้บริษัทฯ ขอให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อสนับสนุนการลงทุนของนักลงทุนไทยในประเทศกัมพูชา

5.6 ผลสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน

5.6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ คุณอภิชาติ นันทิกุลวานิช ผู้จัดการอาวุโส ธนาคารกรุงไทย สาขากรุงเทพมหานคร ระบุว่า ธนาคารกรุงไทย มีสาขาในประเทศกัมพูชา ทั้งหมด 2 สาขา ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร และเมืองเสียมราฐ (สาขาย่อย) ทั้งสองสาขาไม่มีการให้บริการ ATM ทั้งนี้ธนาคารกรุงไทยได้ดำเนินธุรกิจในรูปแบบสาขาในกรุงเทพมหานครมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 หลังจากที่เคยปิดตัวมาแล้ว 1 ครั้ง ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย บริการที่สาขาธนาคารกรุงไทย ณ กรุงเทพมหานคร ให้บริการโดยหลัก ได้แก่ การรับฝาก-ถอนเงิน (เฉพาะสกุลดอลลาร์สหรัฐ) และการให้สินเชื่อธุรกิจ เป็นต้น สาขาของธนาคารกรุงไทย ณ กรุงเทพมหานคร สามารถพิจารณาอนุมัติการให้สินเชื่อได้เอง ในวงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท แต่ลูกค้าผู้ขอสินเชื่อจะต้องมีบัญชีเงินฝากในวงเงินที่ครอบคลุมวงเงินที่ขออนุมัติสินเชื่อดังกล่าว สำหรับสินเชื่อวงเงินสูงกว่า 10 ล้านบาท จะต้องส่งให้สำนักงานใหญ่ในประเทศไทยเป็นผู้พิจารณา ซึ่งจะใช้เวลาค่อนข้างนาน

ปัจจุบันสาขาของธนาคารกรุงไทย ณ กรุงเทพมหานคร มีบุคลากรที่เป็นคนสัญชาติไทย จำนวน 3 คน อยู่ในตำแหน่งระดับบริหาร ได้แก่ ผู้จัดการ รองผู้จัดการด้านบัญชี และรองผู้จัดการด้านสินเชื่อ และมีบุคลากรชาวกัมพูชาจำนวน 10 คน ในตำแหน่งพนักงานระดับปฏิบัติการ เช่น พนักงานรับฝาก-ถอนเงิน ประจำเคาเตอร์ (ภายใต้กฎหมายแรงงาน ปี พ.ศ. 2540 นักลงทุนต่างชาติไม่ถูกจำกัดสิทธิ์ในการจ้างงานในกัมพูชา แต่มีการกำหนดสัดส่วนแรงงานต่างชาติต่อแรงงานกัมพูชา อย่างไรก็ตาม กฎหมายแรงงานของกัมพูชาก่อนข้างอนุโลมในทางปฏิบัติ เนื่องจากกัมพูชามีความต้องการแรงงานที่มีทักษะและประสบการณ์จากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก)

กลุ่มลูกค้ารายใหญ่ของธนาคารกรุงไทย สาขากรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มลูกค้าไทยที่ประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชา สำหรับลูกค้ากัมพูชาส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้ารายเล็ก ซึ่งใช้บริการการเงินพื้นฐานทั่วไป

5.6.2 สภาพการแข่งขัน สำหรับประเด็นเรื่องการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชานั้น ผู้จัดการอาวุโสฯ เห็นว่าภาครัฐของกัมพูชาเปิดให้มีการแข่งขันในภาคธนาคารพาณิชย์อย่างเป็นธรรม สถาบันการเงินในประเทศและสถาบันการเงินต่างชาติได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม ภาคธนาคารพาณิชย์มีการแยกกลุ่มลูกค้าที่ค่อนข้างชัดเจน โดยธนาคารกรุงไทยมีกลุ่มลูกค้าหลักคือกลุ่มนักธุรกิจไทยที่ดำเนินธุรกิจในกัมพูชา เช่น กลุ่มโรงแรม และกลุ่มผู้ผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น แต่ไม่เน้นการแข่งขันในกลุ่มลูกค้ารายย่อย จึงไม่มีการติดตั้งตู้ ATM เนื่องจากมีต้นทุนที่สูงและไม่คุ้มกับกำไร ถึงแม้ว่าธนาคารแห่งชาติกัมพูชาจะไม่ได้มีข้อจำกัดในประเด็นนี้

5.6.3 ประเด็นปัญหาและข้อกังวล การที่ธนาคารกลางของกัมพูชามีกฎระเบียบในการจำกัดวงเงินให้กู้ยืมสูงสุดที่ธนาคารจะปล่อยให้กู้ยืมแก่ลูกหนี้แต่ละราย (Single lending limit) ร้อยละ 20 ของทุนทำให้ธนาคารกรุงไทยสาขากัมพูชามีขอบเขตการดำเนินธุรกิจที่จำกัด เนื่องจากนักธุรกิจไทยที่ลงทุนในกัมพูชามีความต้องการวงเงินเพื่อดำเนินกิจการและขยายธุรกิจ ดังนั้นหากธนาคารกลางของกัมพูชาพิจารณาทุนของธนาคารกรุงไทยสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยประกอบด้วย จะทำให้สามารถขยายวงเงินสินเชื่อได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านการเมืองที่เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งระหว่างไทยและกัมพูชาเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดของการเพิ่มทุนของธนาคารกรุงไทยสาขากรุงเทพมหานคร

5.7 ความเห็นนักวิจัย

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนของไทยในประเทศกัมพูชา คณะผู้วิจัย สศค. เห็นว่ากัมพูชามีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1. สาขานาการพาณิชย์ – เมื่อพิจารณาปริมาณการลงทุนในกัมพูชาที่ขยายตัวขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาดีขึ้น Real GDP per capita เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 380 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2548 เป็น 635 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2552 ประกอบกับสัดส่วนสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์กัมพูชาต่อ GDP ตามแผนภูมิที่ 401 อัตราการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ตามตารางที่ 3.4 ผลสำรวจและความต้องการของผู้บริโภค ที่ประสงค์จะใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มมากขึ้นทั้งในมูลค่าวงเงินธุรกรรมและการสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยรายอื่นเข้าไปเปิดให้บริการในประเทศกัมพูชา ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าบริการด้านการเงินโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในกัมพูชาจึงยังมีช่องว่างทางธุรกิจที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเข้าสู่ตลาดได้เพิ่มเติม นอกจากนี้ เนื่องจากกัมพูชาเป็นประเทศที่มีระดับการเปิดเสรีในสาขานาการพาณิชย์ค่อนข้างสูง ไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าว และไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ ดังนั้นการเข้าสู่ตลาดกัมพูชาในรูปแบบการเข้าไปดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งบริษัทลูก (subsidiary) หรือเป็นสาขานาการพาณิชย์ของไทย (branch) ก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้ หากสถาบันการเงินไทยประสงค์จะเข้าไปดำเนินธุรกิจกัมพูชาเพิ่มขึ้น ก็เห็นควรขยายฐานลูกค้าจากคนไทยเป็นนักลงทุนต่างชาติอื่นด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางธุรกิจ

2. สาขาประกันภัย – เนื่องจากปัจจุบันบริษัทที่ให้บริการประกันภัยในกัมพูชามีจำนวนเพียง 7 บริษัท และให้บริการเฉพาะประกันวินาศภัยเท่านั้น ในขณะที่ผลสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการพบว่ามี ความประสงค์ที่จะใช้บริการประกันสุขภาพ การประกันชีวิต และประกันอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ คณะผู้วิจัยจึงยังไม่ได้ทำการสำรวจตลาดผู้บริโภคชาวกัมพูชา จึงเห็นว่าในขั้นนี้ ผู้ประกอบการในสาขาประกันภัยควรพิจารณาศึกษาตลาดกัมพูชาและเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารจัดการไว้ หากเศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาไปมากกว่านี้และผู้บริโภคมีความรู้ในด้านบริการด้านการเงินมากกว่านี้ เมื่อตลาดผู้บริโภคในกัมพูชามีความพร้อมที่จะใช้บริการประกันชีวิต ผู้ประกอบการประกันชีวิตของไทยจะได้มีโอกาสขยายฐานธุรกิจเข้าไปยังกัมพูชา

3. สาขาหลักทรัพย์ – เนื่องจากกัมพูชาตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาเพิ่งเปิดทำการเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 และยังมีหลักทรัพย์เข้าซื้อขายในตลาดฯ ดังนั้น ในขั้นนี้บริการในสาขานี้จึงอาจจะยังไม่มี ความพร้อมที่จะรองรับผู้ให้บริการรายใหม่จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณากรณีศึกษาจากประเทศลาวพบว่า การเข้าไปดำเนินธุรกิจด้านหลักทรัพย์ของไธยนั้นเป็นไปในรูปแบบการร่วมทุนกับสถาบันการเงินท้องถิ่นเพื่อให้บริการ ดังนั้น หากกัมพูชาจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แล้วเสร็จ ก็อาจมีช่องทางการเข้าไปดำเนินธุรกิจหลักทรัพย์ในรูปแบบคล้ายคลึงกับที่เกิดขึ้นในประเทศลาวได้เช่นกัน

บทที่ 6 :

วิเคราะห์บริการด้านการเงินในประเทศลาว

6.1 ภาครัฐกิจธนาคารพาณิชย์

6.1.1 ความเป็นมา

ระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศลาวได้ค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาโดยลำดับ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ (Banking and Financial Sector of Lao PDR, July 15, 2002) ดังนี้

ระยะที่ 1 (2531 – 2534) ยุคของการปรับเปลี่ยนจากธนาคารเดี่ยวแบบผูกขาดเป็นธนาคาร 2 ระบบ ซึ่งตั้งแต่ปี 2518 ลาวมีธนาคารผูกขาดเพียงแห่งเดียวคือ State Bank of Lao (SBL) จนกระทั่งปี 2531 ที่ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ได้ถูกแยกออกมาจากภารกิจของธนาคารกลาง ต่อมาในปี 2533 ได้มีการก่อตั้งธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Lao: BOL) เพื่อทำหน้าที่ธนาคารกลางตามกฎหมาย Central Bank Law (Law No. 4) ในช่วงนี้ได้มีธนาคารพาณิชย์ที่เป็นของรัฐเกิดขึ้น 7 แห่ง อาทิ Bank pour le Commerce Exterieur du Lao (BCEL), Lao Mai Bank, Lane Xang Bank เป็นต้น ซึ่งธนาคารแต่ละแห่งแม้ว่าได้ให้บริการธนาคารพาณิชย์แต่ก็ต้องถูกบริหารและควบคุมโดย BOL ซึ่งจัดสรรพื้นที่การให้บริการแต่ละธนาคารไม่ให้ทับซ้อนกัน นอกจากนี้ ได้มีธนาคารร่วมทุนแห่งแรกเกิดขึ้นได้แก่ Joint Development Bank ซึ่งเป็นธนาคารร่วมทุนระหว่าง BOL 30% และนักลงทุนไทย 70%

ระยะที่ 2 (2535-2538) ยุคของการขยายธุรกิจของเอกชนและการเข้ามามีส่วนร่วมของต่างชาติ ซึ่ง Prime Minister Decree No. 3 ที่ออกในปี 2535 ได้วางกฎสำหรับการจัดตั้ง การบริหาร และการดำเนินการกิจการของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์จากต่างชาติได้เข้ามามีบทบาทในการให้บริการด้านการเงินในลาว สาขาธนาคารพาณิชย์ไทย 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และสาขาธนาคารของมาเลเซีย 1 แห่ง ต่อมาในปี 2536 ได้มีการจัดตั้งธนาคารของรัฐแห่งหนึ่งชื่อ Agricultural Promotion Bank เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสาขาเกษตรในชนบท ในยุคนี้ได้มีการปรับปรุงกฎหมายและกรอบการกำกับดูแล แต่เนื่องจากความอ่อนแอในการบังคับใช้กฎระเบียบและการตรวจสอบ ทำให้สินทรัพย์ต่อคุณภาพของธนาคารเฉพาะกิจที่เป็นของรัฐมีอัตราสูงถึง 35% ของสินเชื่อทั้งระบบในปี 2537 จึงส่งผลให้รัฐบาลลาวต้องเพิ่มทุนเข้าสู่ธนาคารเฉพาะกิจจำนวนมาก

ระยะที่ 3 (2539 – ปัจจุบัน) เป็นยุคของการปรับปรุงกฎระเบียบการกำกับดูแลสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดยในปี 2539 ได้มีการออกกฎระเบียบสำหรับธนาคารพาณิชย์และสำหรับธนาคารเฉพาะกิจมา 6 ฉบับ นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบด้านการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันสำรองสำหรับสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ในปี 2540 ได้มีการออกกฎหมายการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ขึ้นมาใหม่ (Decree Law on management of Commercial Banks and Other Financial Institutions) เพื่อใช้แทนกฎหมายฉบับเดิม (Prime

Minister Decree No. 3 of 1992) โดยระบุให้มีคณะกรรมการบริหารเพื่อทำหน้าที่ตัดสินใจให้กับธนาคารเฉพาะกิจ โดยให้อำนาจกระทรวงการคลังในการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการฯ และกรรมการต่างๆ แต่ถึงจะปรับปรุงกฎระเบียบอย่างไรก็ตาม ธนาคารเฉพาะกิจต่างๆ ก็ยังมีผลการดำเนินงานที่อ่อนแอ อันเนื่องจากการตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

6.1.2 สถานะปัจจุบัน

ณ สิ้นเดือน พฤษภาคม 2554 ระบบธนาคารในประเทศลาวจึงประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์และสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศรวม 25 แห่ง และสำนักงานตัวแทนธนาคารต่างประเทศ 1 แห่ง โดยสามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

1. ธนาคารพาณิชย์ที่รัฐเป็นเจ้าของ 3 แห่ง
2. ธนาคารเฉพาะกิจ 1 แห่ง
3. ธนาคารร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน 2 แห่ง
4. ธนาคารพาณิชย์ที่เอกชนเป็นเจ้าของ 7 แห่ง
5. สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 12 แห่ง
6. สำนักงานตัวแทนธนาคาร Standard Chartered Bank 1 แห่ง

ตารางที่ 6.1 จำนวนธนาคารพาณิชย์ใน ประเทศลาว ณ เดือนพฤษภาคม 2554

	Date of Inception	Banks	Ownership	Strategic Focus
1	17 July 1989	Joint Development Bank	Thai Private	All Sectors
2	1 November 1989	Banque Pour Le Commerce Exterieur Lao (BCEL)	Lao Government	Corporate Banking & SOEs
3	7 September 1992	Thai Military Bank Vientiane Branch	Thai	All Sectors
4	23 December 1992	Siam Commercial Bank Vientiane Branch	Thai	All Sectors
5	25 February 1993	Krung Thai Bank Vientiane Branch	Thai	All Sectors
6	25 February 1993	Bangkok Bank Vientiane Branch	Thai	All Sectors
7	19 June 1993	Agriculture Promotion Bank	Lao Government	Agriculture focus
8	18 April 1994	Bank of Ayudhya Vientiane Branch	Thai	All Sectors
9	4 October 1995	Public Bank Vientiane Branch	Malaysian	All Sectors
10	31 March 2000	Lao-Viet Bank	Lao 50% Vietnam 50%	All Sectors
11	18 December 2002	Lao Development Bank	Lao Government	SMEs & SOEs
12	15 September 2006	Nayobai Bank	Lao Government	47 poor districts
13	2 February 2007	Phongsavanh Bank	Lao Private	All Sectors
14	28 April 2007	ANZ Vientiane Commercial Bank Lao	ANZ 60% IFC 10% Lao Private 15% Thai Private 15%	All Sectors
15	25 February 2008	Public Bank Sikhai Branch	Malaysian	All Sectors
16	25 February 2008	Public Bank Savannakhet Branch	Malaysian	All Sectors
17	8 July 2008	Acleda bank	Cambodia	All Sectors
18	2 October 2008	International Commercial Bank Lao	Malaysian	All Sectors
19	28 November 2008	Indochina Bank	Korean Private 80% Lao Private 20%	All Sectors
20	9 December 2008	Sacom Bank Lao Branch	Vietnam	All Sectors
21	22 May 2009	ST Bank	Lao	All Sectors
22	24 June 2009	Bank of Ayudhya Savannakhet Branch	Thai	All Sectors
23	14 September 2009	Booyong Bank	Lao	All Sectors
24	16 July 2010	Banque Franco-Lao Ltd.	Lao	All Sectors
25	27 December 2010	Military Commercial Joint Stock Bank Lao Branch	Vietnam	All Sectors

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนพฤษภาคม 2554

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้ง 3 แห่ง เป็นธนาคารที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีสาขาให้บริการมากที่สุด และตั้งอยู่ในจังหวัดที่มีนโยบายเศรษฐกิจของลาว ส่วนสาขาธนาคารต่างชาตินั้นส่วนใหญ่เปิดให้บริการแต่ในกรุงเวียงจันทน์ มีเพียงธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาธนาคารจากประเทศไทย) และธนาคารพหุบลิก (สาขาธนาคารจากเวียดนาม) ที่เปิดสาขาเพื่อให้บริการในจังหวัดสะหวันนะเขต และ สิบโขบเขตการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ต่างชาตินั้นยังถูกจำกัดอยู่ในด้านการโอนเงินระหว่างธนาคาร ระบบการชำระเงิน และการให้บริการผ่านหน้าเคาเตอร์

แผนภูมิที่ 6.1 โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศลาว

ที่มา – ธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนพฤษภาคม 2554

ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสถาบันการเงินของประเทศลาว

ประเทศลาวมียุทธศาสตร์พัฒนาระบบสถาบันการเงินของประเทศลาว ปี ค.ศ. 2009-2020 ซึ่งเน้นเรื่องส่งเสริมการแข่งขัน และยึดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมแผนงานการเงินการธนาคารให้เข้มแข็ง ทั้งในส่วน of นักลงทุนลาวและนักลงทุนต่างประเทศ โดยยึดหลักความเสมอภาค (Equal playing field)

ในการส่งเสริมภาคการธนาคารนั้น มีเป้าหมายที่จะให้ภาคธนาคารมีความเข้มแข็ง ทันสมัย มั่นคง และสามารถรวมตัวเข้ากับระบบธนาคารของภูมิภาคและของโลกได้ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างความแข็งแกร่งให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจะพัฒนาให้มีความทันสมัย ส่งเสริมประสิทธิภาพในการกำกับดูแล บริหารจัดการด้านเศรษฐกิจมหภาค เพื่อพัฒนาแนวทางการกำกับดูแล สถาบันการเงินอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาระบบโครงสร้างการจัดการ เพื่อเป็นหลักในการสนับสนุนระบบสถาบันการเงินให้เติบโตอย่างสมดุลกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดย

1.1 พัฒนาระบบการรายงานข้อมูลและการบริหารข้อมูล โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีอยู่ให้ทันสมัยและรวดเร็ว พัฒนาระบบการรายงานข้อมูลให้มีมาตรฐาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูล

1.2 เพิ่มประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อความมีเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ โดยการรักษอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ระดับที่เหมาะสม และรักษาอัตราแลกเปลี่ยนให้มีเสถียรภาพโดยจะต้องสอดคล้องกับกลไกตลาด

1.3 สร้างความเข้มแข็งของระบบการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน เพื่อสร้าง
 ความมีเสถียรภาพในการดำเนินการของภาคธุรกิจ และการกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

1.4 พัฒนาระบบการบริหารภายในของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้มีระบบบริหารงานให้ดีขึ้น

2. การพัฒนาระบบธนาคารพาณิชย์ โดยกำหนดกฎเกณฑ์/เงื่อนไขที่เหมาะสมเพื่อให้ธนาคาร
 พาณิชย์ที่มีการดำเนินธุรกิจหลายรูปแบบ และมีรูปแบบความเป็นเจ้าของ (Ownership) ที่หลากหลาย สามารถ
 ได้รับใบอนุญาต รวมไปถึงธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจต่างๆ ที่มีการดำเนินการสอดคล้องกับการพัฒนา
 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของรัฐ เพื่อให้มีบริการและสินค้าหลายหลายรูปแบบ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถ
 เคลื่อนย้ายทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดสรรสำหรับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจและสังคม (Socio Economic)
 ธนาคารพาณิชย์มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง และสามารถรวมตัวกับนานาชาติทั้งระดับภูมิภาค
 และระดับโลก โดยแบ่งเป็น

2.1 ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ จะต้องมีการพัฒนาระบบการกำกับดูแลภายใน เช่น มีการจำแนก
 บทบาทและขอบเขตความรับผิดชอบให้ชัดเจนในทุกระดับ และทุกส่วน รวมทั้งขอบเขตความรับผิดชอบระหว่าง
 สำนักงานใหญ่และสาขา มุ่งเน้นที่ความสามารถและประสิทธิภาพของแต่ละธนาคารและแต่ละสาขา และพัฒนา
 ธนาคารพาณิชย์ของรัฐให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับข้อกำหนดด้านการกำกับดูแลความมั่นคงของธนาคารแห่ง
 ประเทศลาว มีอัตราเงินกองทุนที่เหมาะสม และในระยะต่อไปจะสนับสนุนให้มีการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
 นอกจากนี้ จะพัฒนาธนาคารพาณิชย์ของรัฐให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีการ
 ดำเนินการที่มุ่งเน้นเฉพาะด้าน (Specialize) ตามเป้าหมายของรัฐ

2.2 ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ อยู่ภายใต้กฎหมายธนาคาร
 พาณิชย์ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2550 ซึ่งมีการกำหนดกฎเกณฑ์/เงื่อนไขที่เปิดให้มีการแข่งขันในระบบ
 ธนาคารกว้างขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งธนาคารที่มีอยู่แล้วที่ต้องการขยายธุรกิจ และธนาคารที่จะจัดตั้งใหม่ จะต้องมีความ
 พร้อมที่จะพัฒนาให้ทันสมัยและจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดด้านการกำกับดูแลความมั่นคงของธนาคารแห่ง
 ประเทศลาวอย่างเข้มงวด โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดกฎเกณฑ์เงื่อนไขให้มีความง่ายสำหรับธนาคาร
 พาณิชย์ที่จะเข้ามาและออกไปจากธุรกิจ ให้เป็นไปตามกลไกตลาด แต่ต้องมีการสร้างระบบธนาคารให้มีความ
 ปลอดภัยและความมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีกฎเกณฑ์เงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับการให้ใบอนุญาตการดำเนิน
 ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ที่มีรูปแบบธุรกิจและการเป็นเจ้าของที่หลากหลาย สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ใช้เทคโนโลยี
 ใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบธนาคารพาณิชย์ในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งสร้างความ
 โปร่งใสและเป็นธรรมให้กับสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจสำหรับภาคธนาคาร

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดในการกำกับดูแลความมั่นคงของธนาคาร
 แห่งประเทศลาวอย่างเท่าเทียมกัน ยกเว้นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐที่จะมีการกำกับดูแลเฉพาะ

สำหรับการให้สิทธิพิเศษทางภาษี (Tax Incentive) จะเป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน
 ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต อย่างไรก็ตาม สาขาการธนาคารยังไม่ได้จัดเป็นสาขาที่ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายส่งเสริมการ
 ลงทุน

เงื่อนไขหรือกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งธนาคารต่างชาติในประเทศลาว และความแตกต่างเมื่อเทียบกับการจัดตั้งธนาคารท้องถิ่น

- ก) การจัดตั้งธนาคาร – ธนาคารลาวและธนาคารต่างชาติ มีความเสมอภาค ภายใต้หลักการเดียวกัน
- ข) โครงสร้างการถือหุ้น – ไม่ว่าจะเป็นธนาคารลาวหรือธนาคารต่างชาติ ไม่อนุญาตกรณีผู้ถือหุ้นรายเดียวอย่างน้อยต้อง 2 รายขึ้นไป ทั้งนี้ ไม่มีการจำกัดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ
- ค) เงินกองทุน – ได้ปรับเกณฑ์ใหม่ในปี ค.ศ. 2009 กล่าวคือ กรณีจัดตั้งเป็นธนาคารธุรกิจ ต้องไม่ต่ำกว่า 3 แสนล้านกีบ (ภายในปี ค.ศ. 2012) กรณีที่เป็นสาขานาชาติดังประเทศ ต้องไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านกีบ (ภายในปี ค.ศ. 2014)
- ง) ATM – ปัจจุบันไม่มีข้อจำกัดเรื่องจำนวนเครื่อง ATM ของธนาคาร แต่จำกัดกรณีที่เป็นสาขานาชาติดังประเทศ เนื่องจาก ATM เครื่องหนึ่งถือเป็นหน่วยให้บริการหนึ่งหน่วย
- จ) การขออนุญาตจัดตั้ง – กรณีที่เป็นต่างชาติ มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ผ่านกระทรวงแผนผังและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment) และ 2) ผ่าน BOL ซึ่งถ้าเงื่อนไขครบถ้วน BOL จะออกใบอนุญาตชั่วคราวให้ ผู้ขอจัดตั้งต้องดำเนินการจัดตั้งธนาคารธุรกิจให้เสร็จภายใน 180 วัน หรืออาจขอขยายเวลาได้อีก 2 ครั้ง ครั้งละ 90 วัน
- ฉ) การให้บริการโดยคนต่างชาติ – เป็นไปตามกฎหมายแรงงาน กล่าวคือ ถ้าเป็นระดับแรงงาน อนุญาตให้ มีคนต่างชาติทำงานได้ในสัดส่วนร้อยละ 10 ถ้าเป็นระดับเทคนิค ได้ในสัดส่วนร้อยละ 20

3. การให้บริการ

ธนาคารธุรกิจ ทำธุรกิจโดยการรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การโอนเงิน และการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้ ธนาคารธุรกิจสามารถเป็นตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์ ให้บริการด้านประกันภัย ให้คำปรึกษาทางการเงิน การลงทุน และให้บริการสินเชื่อทางการเงินได้ แต่ต้องจัดตั้งเป็นบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทประกันภัย แยกเฉพาะออกมาต่างหาก โดยธนาคารธุรกิจสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 แต่ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการ

การให้บริการสินเชื่อทางการเงิน มีกฎหมายเฉพาะ ซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอแก้ไข (ขณะนี้ อยู่ที่กระทรวงยุติธรรม คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณสิ้นปี ค.ศ. 2011) โดยจะแยกกระบวนการให้บริการสินเชื่อของธนาคารธุรกิจกับการให้บริการสินเชื่อเฉพาะ และจะปรับทุนขั้นต่ำให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ต้องขอใบอนุญาตจาก BOL

การทำธุรกิจ e-banking หรือ internet banking สามารถทำได้ โดยต้องขออนุญาตจาก BOL อย่างไรก็ตามขณะนี้ มีเพียงธนาคารการค้าต่างประเทศลาว (BCEL) เท่านั้นที่ให้บริการนี้

บริการ ATM ใน ประเทศลาว ยังไม่สามารถเบิกถอนต่างธนาคารได้ เนื่องจากระบบการชำระเงิน (payment system) ยังไม่สมบูรณ์

การทำบัตรเครดิต ต้องทำกับธนาคารธุรกิจ

การให้บริการ Microfinance (เปิดบัญชีเงินฝากและให้กู้รายย่อย) อนุญาตให้เฉพาะธนาคารท้องถิ่นเท่านั้น ธนาคารต่างชาติไม่สามารถทำได้ ผู้ให้บริการแบ่งออกเป็น 1) สถาบันการเงินที่รับเงินฝาก (ขนาดย่อม) 2) ประเภทที่ไม่รับเงินฝาก ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน และ 3) สหกรณ์ โดยสถาบันการเงินที่รับเงินฝาก และสหกรณ์ต้องขออนุญาตทำ Microfinance จาก BOL ส่วนกองทุนหมู่บ้านต้องจดทะเบียนกับ BOL

4. การคุ้มครองเงินฝาก (Deposit Insurance)

มีกองทุนเฉพาะเพื่อการนี้ ถือโดยกระทรวงการเงิน (Ministry of Finance) และ BOL เป็นผู้ทำหน้าที่ปกป้อง โดยคุ้มครองทุกบัญชีเงินฝาก และมีเขตแดนในการคั่น

5. สกุลเงิน และระบบอัตราแลกเปลี่ยน

ธนาคารกลางมีนโยบายส่งเสริมการใช้เงินกิบ การเปิดบัญชีสามารถเปิดได้หลายสกุล ซึ่งสกุลหลักๆ ที่นิยมเปิด ได้แก่ ดอลลาร์สหรัฐ บาท และกิบ เงินสำรองของธนาคารกลางเป็นสกุลเงินกิบ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนใช้ระบบ Managed float

6.1.3 กฎระเบียบในสาขานาการพาณิชย์

การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศลาวมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ 2550¹⁹ (Law on Commercial Banks 2007) และ กฎฎีกา (คำสั่ง) ว่าด้วยการจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ 2553²⁰ (Decree on the Implementation of the Law on Commercial Banks 2010)

กฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ นั้นได้มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. กำหนดนิยามของ “ธนาคารธุรกิจ” ว่าเป็นธุรกิจของการรับฝากเงินและสามารถใช้เงินที่รับฝากเพื่อการให้สินเชื่อหรือซื้อเงินสกุลต่างชาติและบริการชำระเงินหรือลงทุน นอกจากนี้ยังมีคานิยามของการให้สินเชื่อ การรับฝากเงิน ทุน เอกสารสินเชื่อ ทุนสำรองที่เป็นไปตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจธนาคาร ใบอนุญาต บริษัทลูก และสาขาของธนาคารต่างประเทศ

2. ขอบเขตของกฎหมายธนาคารธุรกิจ นั้นใช้บังคับกับธนาคารธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นในประเทศลาวและสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติที่ประกอบธุรกิจในประเทศลาว

3. เงื่อนไขของการให้ใบอนุญาต ได้ระบุกว้างๆ ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจพิจารณาให้ใบอนุญาตการประกอบธุรกิจธนาคารธุรกิจ โดยจะพิจารณาจากความเป็นไปได้ของแผนการดำเนินธุรกิจ ทุนจดทะเบียนและเงินกองทุนที่พอเพียง คุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และจรรยาบรรณของผู้บริหาร และต้องได้รับใบอนุญาตการลงทุนจากคณะกรรมการวางแผนและการลงทุน (Committee for Planning and Investment) ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องพิจารณาใบคำขอให้เสร็จภายใน 90 วันนับแต่ได้รับการยื่นคำขออนุญาต และหากผู้ยื่นคำขอไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดภายใน 180 วันให้ถือว่าการยื่นคำขออนุญาตเป็นโมฆะ

4. ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ ในกฎหมายได้กำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของการจัดตั้งธนาคารธุรกิจใหม่ว่าไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านกิบ และทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของสาขานาการพาณิชย์ต่างชาติไม่ต่ำกว่า 5 หมื่นล้านกิบ โดยที่เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถกำหนดทุนจดทะเบียนได้ใหม่ตามความเหมาะสมแต่ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ ดังนั้น ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยล่าสุด ณ ปี 2552 ได้มีการเปลี่ยนแปลงกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของการจัดตั้งธนาคารธุรกิจใหม่ว่าไม่ต่ำกว่า 3 แสนล้านกิบ ภายในปี 2555 และ

¹⁹ ภาคผนวก 7

²⁰ ภาคผนวก 8

ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านกีบ ภายในปี 2557 โดยเปิดโอกาสให้ธนาคารที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการแล้วสามารถเพิ่มทุนให้สอดคล้องกับประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ภายในระยะเวลา 3 ปี

นอกจากนี้กฎหมายธนาคารธุรกิจฯ ยังได้กำหนดขอบเขตของการดำเนินธุรกิจธนาคารธุรกิจ องค์ประกอบและโครงสร้างของการบริหาร องค์ประชุมของผู้ถือหุ้น ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น กรรมการและคณะกรรมการบริหาร บทบาทและความรับผิดชอบของผู้จัดการทั่วไป (General Director) หัวหน้าฝ่ายการเงิน (Chief Financial Officer) รวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูล และการปฏิบัติตาม prudential requirements ต่างๆของธนาคารกลาง

ทั้งนี้ ธนาคารธุรกิจในประเทศลาวนั้น นอกจากธุรกิจของธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังสามารถออกจำหน่าย ซ้ำ และขายพันธบัตร เป็นตัวกลางทางการเงิน ทำธุรกิจประกันภัย ทำธุรกิจสืบล้าง เป็นที่ปรึกษาทางการเงิน เป็นผู้จัดการกองทุนและที่ปรึกษาการลงทุน ออกและจัดจำหน่ายหลักทรัพย์รวมถึงการเป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ได้อีกด้วย

กฎหมาย (ดัลัด) ว่าด้วยการจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ เป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งและการประกอบธุรกิจของธนาคารธุรกิจในประเทศลาว โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งธนาคารธุรกิจ การถือหุ้นและผู้ถือหุ้น กลไกการบริหารจัดการของกรรมการธนาคารธุรกิจ การจัดตั้งบริษัทลูก สาขา สำนักงานตัวแทน การตรวจสอบ การฟื้นฟูกิจการ การระงับกิจการ การเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ได้กำหนดว่าหากธนาคารธุรกิจ ประสงค์จะประกอบธุรกิจประเภทที่เกี่ยวกับสืบล้าง ประกันภัย และหลักทรัพย์นั้นให้ตั้งเป็นหน่วยงานแยกต่างหากเพื่อดำเนินการกิจดังกล่าวตามกฎหมายกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง

6.1.4 ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาธนาคารพาณิชย์²¹

ข้อผูกพันภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

ประเทศลาวยังไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) จึงมีข้อผูกพันเฉพาะการเปิดตลาดสาขาบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน โดยมีการระบุสาขาการธนาคารและการบริการทางการเงินอื่นๆ ในตารางข้อผูกพันรอบที่ 1-5 ได้แก่ (1) การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน (2) การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ (3) การให้เช่าทรัพย์สินแบบสืบล้างทางการเงิน (4) การบริการชำระเงินและการส่งเงินทั้งปวง (5) การค้าประกันและภาระผูกพัน (6) การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้า (7) การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท (8) การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน (9) นายหน้าค้าเงิน (10) การจัดการสินทรัพย์ (11) การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และ (12) การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ ซึ่งได้ระบุข้อจำกัดที่เหมือนกันสำหรับการเข้าสู่ตลาดและการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติในตารางข้อผูกพัน โดยสรุปได้ดังนี้

1. การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1 (การให้บริการข้ามพรมแดน) และ 2 (การบริโภคนในต่างประเทศ) สำหรับ Mode 3 (การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ) ไม่ผูกพัน ยกเว้น

²¹ ภาคผนวก 3

ธนาคารพาณิชย์ตามที่ระบุในกฎหมายธนาคารพาณิชย์ ส่วน Mode 4 (บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการในประเทศผู้รับบริการ) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

2. การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์มและการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1 และ 2 สำหรับ Mode 3 ไม่ผูกพัน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ที่ระบุในกฎหมายธนาคารพาณิชย์ ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้

3. การให้เข้าทรัพย์สินแบบอิสระทางการเงิน ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

4. การบริการชำระเงินและการส่งเงินทั้งปวง ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1 2 และ 3 อย่างไรก็ดี ไม่ผูกพัน Mode 4 ยกเว้นที่ระบุในข้อผูกพันทั่วไป

5. การค้าประกันและภาระผูกพัน ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1 สำหรับ Mode 2 และ Mode 3 ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตจาก BOL ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้

6. การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใด ดังต่อไปนี้ : หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ ไม่ผูกพันใน Mode 1 และ 2 สำหรับ Mode 3 ในการเข้าสู่ตลาด ไม่ผูกพัน ยกเว้นบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุนกับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศลาว ส่วนการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลาว ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

7. การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็นดังกล่าว Mode 1 และ 2 ไม่ผูกพัน สำหรับ Mode 3 ในการเข้าสู่ตลาด ไม่ผูกพัน ยกเว้นต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุน ส่วนการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

8. การจัดการและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลผลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

9. นายหน้าค้าเงิน ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

10. การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการเงินสด หรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการกองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและจัดการสินทรัพย์เพื่อบุคคลอื่น ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

11. การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงหลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

12. การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวง ซึ่งระบุในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รวมถึงการยืนยันเครดิตเกี่ยวกับการลงทุนและเงินลงทุน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิ และการปรับโครงสร้างและกลยุทธ์ของบริษัท ไม่ผูกพันใน Mode 1 และ 2 ส่วน Mode 3 การเข้าสู่ตลาด ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ปรึกษาการลงทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจผ่านบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุนระหว่างบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติและธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศลาว ส่วนการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับ Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

6.2 ภาคธุรกิจประกันภัย

6.2.1. ความเป็นมา

ภายหลังจากที่ประเทศลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส ธุรกิจประกันภัยในประเทศลาวได้เริ่มถือกำเนิดขึ้นเมื่อมีกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยฉบับแรกเมื่อปี 2501 ที่เรียกว่า Ordinance Loi sur les Assurances et Entreprises Analogues ในช่วงนั้นมีผู้ประกอบการจำนวน 6 ราย แบ่งเป็นในประเทศ 2 ราย คือ Societe Franco-Lao Elephant Insurance และ Chanhsoth Assurance และต่างประเทศ 4 ราย คือ Le Secours, La Preservatrice, La Societe Generale d' Assurance และ American International Underwriters

ต่อมาในปี 2518 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้รับชัยชนะ บริษัทประกันภัยทั้งหมดจึงได้ปิดตัวลงโดยปริยายเนื่องจากรัฐบาลลาวประกาศรับความเสี่ยงด้านประกันภัยให้แก่ประชาชนทั้งหมด จึงไม่มีความจำเป็นต้องมีธุรกิจนี้ อย่างไรก็ตามในปี 2533 ได้มีการใช้แนวนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจโดยกระทรวงการเศรษฐกิจ การวางแผน และการคลัง (Ministry of Economy, Planning and Finance) [หรือที่ต่อไปนี้จะเรียก ย่อว่า “กระทรวงการเงิน (MOF)”] ได้ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อยกร่างกฎหมายประกันภัย (Insurance Law 1990) ซึ่งได้ประกาศบังคับใช้เมื่อเดือนธันวาคม 2533 จากนั้นในอีก 2 ปีต่อมา คือในปี 2535 จึงได้มีการก่อตั้งบริษัทประกันภัยแห่งประเทศลาว (Assurances Generales du Laos: AGL) ขึ้นเพื่อผูกขาดการทำธุรกิจประกันภัยโดยในระยะเริ่มต้น AGL ถือหุ้นโดยกระทรวงการเงินร้อยละ 20 และ Assurance Generales de France (AGF) ของฝรั่งเศสถือหุ้นร้อยละ 80 ซึ่งต่อมาในเดือนเมษายน 2543 ได้เปลี่ยนสัดส่วนการถือหุ้นเป็นกระทรวงการเงินร้อยละ 49 และบริษัท AGF ร้อยละ 51

ธุรกิจการประกันภัยในลาวได้เริ่มมีผู้เล่นรายใหม่เข้ามาในตลาดมากขึ้น โดยในปี 2551 บริษัท Tokojava Assurance, PCT Insurance และ Lao-Viet Insurance (LVI) ได้เริ่มต้นประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยรวมถึงประกันสุขภาพ และล่าสุดในปี 2553 บริษัท MSIG และ Champa ก็ได้เริ่มเข้ามาแข่งขันในธุรกิจประกันวินาศภัย ทำให้ปัจจุบันธุรกิจประกันวินาศภัยมีผู้ประกอบการจำนวนทั้งสิ้น 6 ราย และประกันชีวิต 1 ราย คือ AGL

6.2.2. สถานะปัจจุบันของธุรกิจ

ปัจจุบันมีบริษัทประกันภัยจตทะเบียนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจในประเทศลาวจำนวน 6 บริษัท ได้แก่

1) บริษัทประกันภัยแห่งประเทศลาว (AGL) ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างกระทรวงการเงินของลาว ร้อยละ 49 และบริษัท Allianz AG ของฝรั่งเศส ร้อยละ 51 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2535 รับประกันภัยทรัพย์สินและประกันชีวิต โดยส่งต่อไปยังบริษัทรับประกันภัยต่อ Allianz ในสิงคโปร์

2) Tokojava Lao Insurance ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่าง Ministry of Internal Security ประเทศลาว ร้อยละ 20 และนักลงทุนมาเลเซีย (บริษัทอสังหาริมทรัพย์) ร้อยละ 80 เน้นประกันวินาศภัย ประเภทรถยนต์ อคคีภัย และอุบัติเหตุ

3) Lao-Viet Insurance (LVI) ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่าง BCEL ร้อยละ 40 และ Lao-Viet JV bank, BIDV Insurance Company เน้นเป็นบริการเสริมให้กับลูกค้าที่ใช้บริการกับ Lao-Viet Bank โดยมีบริษัทรับประกันภัยต่ออยู่ในเวียดนาม

4) PCT Asia Insurance เป็นของกรุงเทพประกันภัยร้อยละ 19 นักลงทุนลาวร้อยละ 10 และนักลงทุนมาเลเซียร้อยละ 71 ให้บริการประกันวินาศภัยเท่านั้น

5) MSIG Insurance Lao ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างลาว ร้อยละ 49 และบริษัทमितซูยซูมิโตโม (สาขาประเทศไทย) ร้อยละ 51 รับประกันวินาศภัยทรัพย์สินและยานยนต์

6) Champa Insurance เป็นการร่วมทุนระหว่าง PTI Insurance ของเวียดนาม กับ Lao Development Bank รับประกันภัยทรัพย์สินและยานยนต์

ตารางที่ 6.2 ส่วนแบ่งตลาดประกันภัยในประเทศลาว

Market segment	2005	2006	2007	2008	2009
AGL	100	100	100	90	88.2
Top 5 companies	n/a	n/a	n/a	100	100

Source: Axco/AGL

New statistical information may have been included in the appendices.

สำหรับส่วนแบ่งตลาด บริษัท AGL เป็นผู้นำตลาดทั้งธุรกิจประกันชีวิตและประกันวินาศภัย กล่าวคือ เป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ 80 ทำให้มีอำนาจสูงในการกำหนดราคาในตลาด และเป็นเพียงบริษัทเดียวที่เสนอขายบริการประกันชีวิตในประเทศลาว ล่าสุด AGL ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนในโครงการ “blue card” ซึ่งเป็นการรับประกันภัยรถยนต์เพื่อคุ้มครองบุคคลที่สามสำหรับรถยนต์ของไทย เวียดนาม และกัมพูชา ที่เข้าผ่านแดนมายังลาว โครงการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ระหว่างรัฐบาลลาว ไทย เวียดนาม และกัมพูชา เมื่อเดือนกันยายน 2552 แม้ว่าโครงการดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ แต่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของบริษัท AGL ในฐานะผู้นำตลาดธุรกิจประกันภัยในประเทศลาว

บริษัท Tokojava และ LVI กำลังจะกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญของ AGL โดย Tokojava มีฐานลูกค้าชาวมาเลเซีย ส่วน LVI ก็มีฐานลูกค้าเวียดนามอยู่ ส่วนผู้ประกอบการที่เหลือ คือ MSIG, PTC และ Champa กำลังยังอยู่ในระหว่างระยะเริ่มต้นของการพัฒนาธุรกิจ

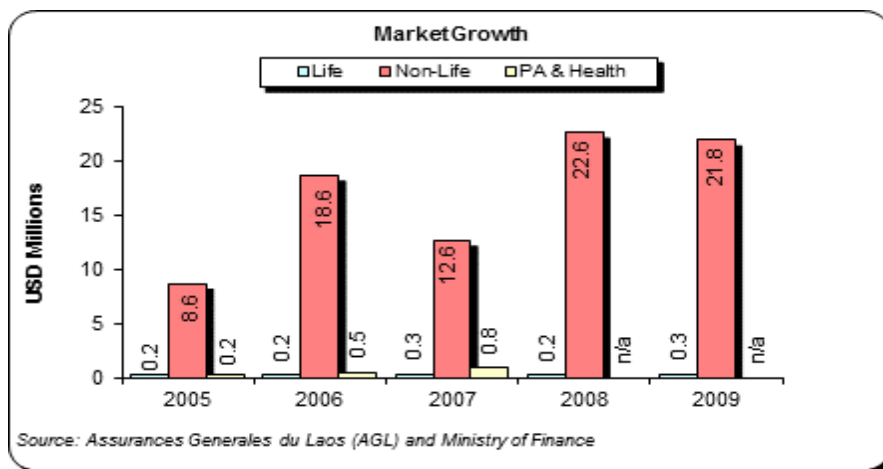
การประกันวินาศภัย ด้าน Consumer line ที่สำคัญ ได้แก่ ประกันภัยรถยนต์ และบ้าน โดยในส่วนของการรถยนต์นั้น ตลาดส่วนใหญ่เป็นของ AGL รองลงมาคือ Tokojava

การประกันวินาศภัย ด้าน Commercial line ได้แก่ โครงการพลังงานจากน้ำ โรงไฟฟ้า เหมืองแร่ ป่าไม้ (logging) และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน แต่ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานอาจมีการทำประกันภัยไม่มาก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเงินช่วยเหลือระหว่างประเทศ ส่วนเหมืองแร่ ถ้าเป็นการลงทุนโดยบริษัทไทยและยุโรป จะมีประกันภัย แต่ถ้าเป็นของจีน จะไม่มีประกัน ทั้งนี้ โดยรวมตลาดด้าน Commercial line นี้ จะเติบโตตามจำนวนและขนาดของโครงการ

สำหรับการประกันภัยเพื่อการส่งออก มีปริมาณน้อยมาก เนื่องจากประเทศลาวไม่ค่อยมีสินค้าส่งออก โรงงานขนาดใหญ่มีจำนวนไม่กีราย ได้แก่ สิ่งทอ และเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งก็ทำประกันภัยไม่ถึงร้อยละ 10

สำหรับการเจริญเติบโตของตลาดประกันภัยในประเทศลาวในช่วงปี 2548 – 2552 (แผนภูมิที่ 6.2) แสดงให้เห็นว่าธุรกิจประกันวินาศภัย (Non-life) ยังคงมีส่วนการเติบโตเมื่อเทียบกับประกันชีวิต (Life) รวมถึงประกันอุบัติเหตุ (Personal Accident: PA) และประกันสุขภาพ (Health) สูงกว่าหลายเท่า โดยในปี 2552 ประกันวินาศภัยมีส่วนการเติบโตทางธุรกิจ (วัดจากรายได้ค่าเบี้ยประกัน) คิดมูลค่า 21.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงกว่าประกันชีวิตที่มีมูลค่าการเติบโตเพียง 0.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และหากคิดเป็นสัดส่วนระหว่างประกันวินาศภัยกับประกันชีวิตแล้ว ส่วนแบ่งตลาดประกันวินาศภัยจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 96.6 ในขณะที่ประกันชีวิตมีส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ 1.4

แผนภูมิที่ 6.2 แสดงสัดส่วนการเติบโตของตลาดประกันภัยในประเทศลาว (2548-2552)

6.2.3. กฎระเบียบและแผนการพัฒนาสาขากันภัย

กระทรวงการเงินเป็นกระทรวงที่กำกับดูแลการประกันภัยในประเทศลาว ภายใต้กฎหมายประกันภัยของลาว (Insurance Law) ค.ศ. 1990²² ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 24 ธันวาคม 2533 และเป็นกฎหมายฉบับเดียวที่ครอบคลุมการประกันชีวิตและประกันวินาศภัย นอกจากนี้ยังมีดำลัด ค.ศ. 1992 เป็นกฎหมายลำดับรองครอบคลุมการกำกับดูแลในแง่เทคนิคของนโยบายและเงื่อนไขต่างๆ สำหรับการประกันวินาศภัย

²² ภาคผนวก 9

กฎหมายประกันภัยฉบับดังกล่าวแบ่งประเภทของการประกันภัยไว้ 3 ประเภท ได้แก่ (1) ประกันวินาศภัยที่เกิดต่อทรัพย์สิน (Insurance against Damage to Property) (2) ประกันภัยบุคคลที่สาม (Civil Liability Insurance) และ (3) ประกันชีวิตและการสะสมเงินทุน (Personal Insurance and Mobilisation of Fund) โดยบริษัทที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิตต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการเงินก่อน ซึ่งอาจพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัยอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่า 1 ชนิดได้ ทั้งนี้ กระทรวงการเงินมีอำนาจในการเพิกถอน และระงับการอนุญาตดังกล่าวได้ อนึ่ง การจัดตั้งบริษัทประกันขึ้นในประเทศลาวสามารถทำได้โดยจัดตั้งเป็นบริษัทตามกฎหมายลาว ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนลาวกับต่างชาติหรือเป็นการจัดตั้งของนักลงทุนในลาวที่อาจเป็นบุคคลหรือสถาบันได้ นอกจากนี้ ลาวยังอนุญาตให้บริษัทประกันภัยต่างชาติสามารถขออนุญาตเข้ามาเปิดเป็นสาขาของบริษัทประกันภัยต่างชาติในประเทศลาวได้ภายใต้กฎหมายลาว

การประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศลาวนั้นมีข้อกำหนดให้บริษัทประกันภัยหรือสาขาของบริษัทประกันภัยต่างชาติต้องมีเงินฝากเป็นประกันไว้ในธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศลาวตามจำนวนที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด นอกจากนี้จะต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดเช่นกัน

กฎหมายฯ ยังได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเป็นตัวกลางประกันภัย (Insurance Intermediaries) ซึ่งหมายความว่ารวมถึงตัวแทนของบริษัทประกันภัย นายหน้าประกันภัย และบุคลากรของบริษัทประกันและบริษัทตัวแทน/นายหน้าประกันภัยที่ได้รับอนุญาตให้นำเสนอบริการและมีความรับผิดชอบต่อผู้เอาประกันภัย ว่าบริษัทประกันและบริษัทนายหน้าจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวกลางด้วย

นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดกว้างๆ เกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนเพื่อสำรองไว้สำหรับบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัย การตรวจสอบ การเปิดเผยข้อมูล การจัดทำบัญชีกฎระเบียบเกี่ยวกับกรรมธรรม์ ความรับผิดชอบของผู้รับประกันและผู้เอาประกันทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ กระทรวงการเงินได้แจ้งว่ามีแผนที่จะปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย ในปี 2554 นี้ โดยกฎหมายฉบับใหม่จะแยกการประกันชีวิต การประกันวินาศภัย และการประกันภัยต่อ (Reinsurance) ออกจากกันอย่างชัดเจน และจะครอบคลุมถึงประเด็น อาทิ การจัดตั้งกรมการประกันภัย และการกำหนดให้บริษัทประกันภัยใช้มาตรฐานรายงานการเงินตาม IFRS ซึ่งในช่วงเปลี่ยนผ่าน จะทดลองใช้ระบบ IFRS สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปก่อน คาดว่าการยกร่างกฎหมายฉบับใหม่จะแล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2554 นี้ แต่ภายใต้กฎหมายปัจจุบันหากได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจก็จะสามารถดำเนินธุรกิจประกันภัยได้ครบทั้งหมด ทั้งการประกันชีวิต การประกันวินาศภัย และการประกันภัยต่อ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กระทรวงการเงินของลาวทำให้ทราบว่าประเทศลาวไม่มีนโยบายหรือแผนสนับสนุนธุรกิจประกันภัยเป็นการเฉพาะ สำหรับการเข้ามาทำธุรกิจของต่างชาตินั้นให้เป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศ (FDI Promotion Law) โดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เป็นการเฉพาะกับต่างชาติ นักลงทุนลาวและนักลงทุนต่างชาติสามารถจัดตั้งบริษัทประกันภัยได้ โดยส่วนใหญ่การจัดตั้งอยู่ในรูปของการร่วมทุน (Joint venture) ซึ่งปัจจุบันมีข้อกำหนดในการให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ โดยกำหนดทุนจดทะเบียน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทุนสำรอง (Fixed Deposit) 500 ล้านบาท โดยยื่นคำขออนุญาตกับกระทรวงการเงิน โดยมีผู้ออกใบอนุญาต คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเงิน ทั้งนี้ รูปแบบการจัดตั้งนั้นจำกัดให้เป็นการจัดตั้งแบบ locally incorporated company เท่านั้น ไม่อนุญาตให้จัดตั้งในรูปแบบสาขา (Direct branching)

สำหรับเงื่อนไขในการให้บริการ ไม่มีข้อแตกต่างระหว่างบริษัทประกันภัยท้องถิ่นหรือต่างชาติ สามารถให้บริการได้เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีระเบียบการคุ้มครองด้านการประกันสุขภาพ (Health Insurance) อย่างชัดเจน จึงไม่สนับสนุนให้ประชาชนไปทำประกันต่างประเทศ นอกจากนี้ การเสนอขายบริการในสาขาประกันภัยค่อนข้างเสรี (แต่ละบริษัทจะเสนอขายผลิตภัณฑ์ใดก็ได้) แต่ผลิตภัณฑ์ใดๆ ที่จะเสนอขายต้องขออนุญาตจากกระทรวงการเงินก่อน

การคิดเบี้ยประกัน (Insurance premium) ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเงิน โดยปรับค่าให้ใกล้เคียงกับของไทย และเวียดนาม และมีแผนที่จะปรับให้เท่าเทียมกันด้วย เช่น ในส่วนของประกันภัยรถยนต์ เพราะมีการเชื่อมโยงระหว่างกัน นอกจากนี้ บริษัทประกันภัยแห่งชาติลาว ก็มีการขอปรับตามสภาวะเศรษฐกิจ

6.2.4. ข้อสังเกต / อุปสรรคอื่นๆ ต่อการดำเนินธุรกิจประกันภัยของต่างชาติ

- ประเทศลาวยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการเป็นนายหน้าและตัวแทน ซึ่งจากการสอบถาม ประเทศลาวไม่มีนายหน้าประกันภัย (Broker) มีแต่ตัวแทน (Agent) ซึ่งสามารถขายประกันของหลายบริษัทได้ หากบริษัทอื่นๆ ยินยอม (งานส่วนใหญ่ของตัวแทน คือ ประกันภัยรถยนต์ และอสังหาริมทรัพย์)
- การประกันภัยต่อ ไม่มีบริษัทประกันภัยต่อตั้งอยู่ในประเทศลาว แต่บริษัทประกันภัยทุกบริษัทได้ทำ Re-insurance กับบริษัทอื่นในต่างประเทศ ทั้งนี้ ปัจจุบัน ไม่มีข้อกำหนดว่าจะต้องทำประกันภัยต่อในลาว และไม่มีข้อกำหนดเรื่องการดำรงเงินไว้ในประเทศลาว ดังนั้น การส่งเงินออกเพื่อการ Re-insurance จึงสามารถทำได้ ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด
- การโอนเงินกลับให้เป็นไปตามกฎหมายของธนาคารกลาง
- การเข้ามาทำงานของคนต่างชาติต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน กรณีผู้ให้คำปรึกษาสามารถเข้ามาเป็นบางโอกาสได้
- สำหรับการชดเชยค่าเสียหาย หรือประเด็นฟ้องร้องนั้น ที่ผ่านมา ไม่เคยมีการฟ้องร้องหรือความล้มเหลวในการชำระเงินคืน เนื่องจากมีเงินทุนเพียงพอ
- ประชาชนลาวยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันภัยมากนัก และผู้ประกอบการรวมกลุ่มเป็นสมาคมเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกด้านการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน รวมถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ประชาชนลาวนิยมข้ามพรมแดนมาซื้อกรมธรรม์ของบริษัทไทยมากกว่าเพราะมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงของธุรกิจ

6.2.5. ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาประกันภัย²³

ประเทศลาวยังไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ปัจจุบันมีสถานะเป็นผู้สังเกตการณ์ (Observer) โดยประเทศลาวได้ยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก WTO ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2540 และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนของการเข้าเป็นสมาชิก (Accession)

ส่วนในกรอบอาเซียนซึ่งประเทศลาวเป็นสมาชิกนั้น หากพิจารณาจากข้อผูกพันภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ 1-5 ในสาขาประกันภัยและบริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย พบว่า ประเทศลาวมีข้อผูกพันใน 2 สาขาย่อย ได้แก่ (1) การประกันภัยโดยตรง (รวมถึงการประกันภัยร่วม) ทั้งการประกันชีวิต (ไม่รวมการประกันสุขภาพ) และการประกันวินาศภัย และ (2) การ

²³ ภาคผนวก 3

ประกันภัยต่อและการประกันภัยช่วง แต่ไม่มีข้อผูกพันสำหรับการบริการสนับสนุนการประกันภัย เช่น การให้คำปรึกษา การคณิตศาสตร์ประกันภัย การประเมินความเสี่ยงและการบริการจัดการเรียกร้องตามสิทธิ์ และไม่รวมประกันภัยภาคบังคับ อาทิ ประกันสังคม เป็นต้น

สำหรับข้อผูกพันเฉพาะสาขาประกันภัยและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประกันภัยภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ 1-5 ในแต่ละสาขาย่อยที่ผูกพันดังกล่าวข้างต้นมีข้อผูกพันที่เหมือนกันทั้งในส่วนของสาขาย่อยการประกันภัยโดยตรง และการประกันภัยต่อและการประกันภัยช่วง ดังนี้

1. การประกันภัยโดยตรง (รวมถึงการประกันภัยร่วม) ประกอบด้วย การประกันชีวิต (ไม่รวมการประกันสุขภาพ) และการประกันวินาศภัย - ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1, 2 และ 3 ทั้งในด้านการเข้าสู่ตลาดและการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่มีข้อจำกัดในด้านสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติและจำนวนใบอนุญาต รวมทั้งไม่ห้ามคนในชาติใช้บริการในประเทศอื่น ในขณะที่ Mode 4 ไม่ได้ผูกพัน ยกเว้น ในด้านการเข้าสู่ตลาด อนุญาตให้กรณีที่ เป็นผู้จัดการอาวุโส และผู้เชี่ยวชาญ โดยการเข้าประเทศและการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ดังกล่าวเข้าประเทศลาวต้องได้รับการอนุมัติตามกฎหมายแรงงานของลาว อีกทั้งมีเงื่อนไขของการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติด้วยว่า ผู้ให้บริการต่างประเทศและพนักงานต่างประเทศของผู้ให้บริการซึ่งทำงานอยู่ในประเทศลาวต้องชำระภาษีเงินได้ส่วนบุคคลแก่รัฐบาลลาว โดยคำนวณภาษีตามข้อกำหนดที่ระบุในกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของลาว

2. การประกันภัยต่อและการประกันภัยช่วง - ไม่มีข้อจำกัดใน Mode 1, 2 และ 3 ทั้งในด้านการเข้าสู่ตลาดและการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่มีข้อจำกัดในด้านสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติและจำนวนใบอนุญาต รวมทั้งไม่ห้ามคนในชาติใช้บริการในประเทศอื่น ในขณะที่ Mode 4 ไม่ได้ผูกพัน ยกเว้น ในด้านการเข้าสู่ตลาด อนุญาตให้กรณีที่ เป็นผู้จัดการอาวุโส และผู้เชี่ยวชาญ โดยการเข้าประเทศและการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ดังกล่าวเข้าประเทศลาวต้องได้รับการอนุมัติตามกฎหมายแรงงานของลาว อีกทั้งมีเงื่อนไขของการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติด้วยว่า ผู้ให้บริการต่างประเทศและพนักงานต่างประเทศของผู้ให้บริการซึ่งทำงานอยู่ในประเทศลาวต้องชำระภาษีเงินได้ส่วนบุคคลแก่รัฐบาลลาว โดยคำนวณภาษีตามข้อกำหนดที่ระบุในกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของลาว

นอกจากนี้ ไม่ว่าจะเป็นบริการประกันภัยประเภทใด สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่อนุญาตการจัดตั้งเป็นสาขาโดยตรง และต้องจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินที่มีรูปแบบทางกฎหมายเฉพาะ รวมถึงห้ามมิให้บริษัทประกันภัยเสนอบริการประกันภัยทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัย

6.3 ภาคธุรกิจหลักทรัพย์

6.3.1. สถานะปัจจุบันของธุรกิจ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยลาว (Lao Securities Exchange: LSX) เป็นการก่อตั้งร่วมกัน (Joint venture) ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยลาว (ร้อยละ 51) กับตลาดหลักทรัพย์เกาหลีใต้ (ร้อยละ 49) มีประธานกรรมการตลาดฯ เป็นคนลาว และรองประธานฯ เป็นคนเกาหลีใต้ เริ่มเปิดให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อเดือนมกราคม 2554

ตลาดหลักทรัพย์เปิดทำการซื้อขายเวลา 8.30 – 11.30 น. โดยการซื้อขายใช้ระบบประมูล (Auction) ให้ราคาขึ้นลงจากราคาปิดได้ +/- ร้อยละ 5 โดยมีการเสนอซื้อ (bid) ค้างไว้ในระบบเพื่อรอ match ซึ่งวันหนึ่งจะมีการ execute 2 รอบ ในเวลา 10.00 น. และ 11.30 น.

ค่า Commission ถ้าเป็นการซื้อ อยู่ที่ร้อยละ 0.9 – 0.91 โดยแบ่งเป็นส่วนของ broker (ร้อยละ 0.34 – 0.35) ตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ 0.35) สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ 0.20) และ compensation fund (ร้อยละ 0.01) ส่วนการขาย จะบวกเพิ่มภาษีรัฐบาล อีกร้อยละ 0.3

ปัจจุบันมีบริษัทหลักทรัพย์ให้บริการ 2 บริษัทได้แก่ (1) บริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT เป็นการร่วมทุนระหว่างธนาคารพัฒนาลาว (ร้อยละ 70) และบริษัท KT SEAMICO ของไทย (ร้อยละ 30) ซึ่ง KT SEAMICO (ธนาคารกรุงไทยร่วมกับบริษัท SEAMICO) เป็นบริษัทหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ (2) บริษัทล้านช้าง ซึ่งเป็นบริษัทร่วมลงทุนระหว่าง Lao Development Bank (ร้อยละ 49) กับ Sacom Securities ของเวียดนาม (ร้อยละ 51)

6.3.2. กฎระเบียบในสาขาหลักทรัพย์

มีคำสั่งว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (The Government's Decree on Securities and Securities Market) ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2553 ซึ่งอยู่ระหว่างการยกระดับเป็นกฎหมาย คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2554 แบ่งออกเป็น 8 ส่วน ได้แก่ (1) ขอบททั่วไป (2) หน่วยงานกำกับหลักทรัพย์ ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ค.ต.ล. (Securities and Exchange Commission: SEC) และสำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (Office of the Securities and Exchange Commission: SECO) (3) การออกและเสนอขายหลักทรัพย์ (4) บริษัทหลักทรัพย์ (5) ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งแบ่งเป็น การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ และศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (6) ข้อห้าม การเปิดเผยข้อมูล การรายงาน การตรวจสอบ และการระงับข้อพิพาท (7) การให้รางวัลและบทลงโทษ และ (8) ขอบทส่งท้าย ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติตาม และการมีผลบังคับใช้ของคำสั่งฯ

ค.ต.ล. มีหน้าที่หลักในการประสานงานกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ ระเบียบการกำกับดูแลงานด้านหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนให้ใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ โดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ ค.ต.ล. ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรี มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

การจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ การขออนุญาตจัดตั้งคล้ายกับการจัดตั้งธนาคารธุรกิจ โดยขอผ่าน ค.ต.ล. กำหนดทุนจดทะเบียนไว้ที่ 100 พันล้านบาท โดยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องชำระก่อน ร้อยละ 30 และเพิ่มให้ครบภายใน 1 ปี

ทั้งนี้ ในคำสั่งฉบับดังกล่าวระบุชัดเจนในมาตรา 34 ว่า การจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์โดยนักลงทุนต่างชาติจะต้องจัดตั้งในรูปแบบการร่วมลงทุนกับนักลงทุนสัญชาติลาวโดยต่างชาติสามารถถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์ได้ไม่เกินร้อยละ 51 นอกจากนี้ ยังสามารถจัดตั้งในรูปแบบสาขาของบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติ ซึ่งมีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศที่บริษัทหลักทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และสามารถจัดตั้งสำนักงานตัวแทน (Representative Office) ของบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติได้ โดยต้องขออนุญาตจัดตั้งสำนักงานตัวแทนจากกระทรวงวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment)

ขอบเขตการดำเนินธุรกิจ บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตสามารถดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ ดังนี้ (1) การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (Brokerage) (2) การค้าหลักทรัพย์ (Dealing) (3) การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน (Investment Advisory) (4) การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (Underwriting) และ (5) อื่นๆ ตามที่ได้รับอนุญาตจาก ค.ล.ต. ทั้งนี้บริษัทอาจดำเนินกิจกรรมเพียงบางส่วน (partially) หรือ Full license

สำหรับสาขาของบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติสามารถประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ คือ การเป็นนายหน้าและการค้าหลักทรัพย์ (Securities Brokerage and Dealing) และอื่นๆ ตามที่ได้รับอนุญาตจาก ค.ล.ต. เท่านั้น

ส่วนสำนักงานตัวแทนของบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้เท่านั้น (1) การเป็นผู้ประสานงานและทำการศึกษาตลาด (2) ส่งเสริมความร่วมมือทางเทคนิคเกี่ยวกับการพัฒนาหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในประเทศลาว และ (3) อื่นๆ ตามที่ระบุในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยทำให้ทราบว่า นโยบายด้านหลักทรัพย์ของประเทศลาวในช่วงระยะเริ่มต้นนี้ เน้นที่การส่งเสริมและกระตุ้นสาขาหลักทรัพย์ โดยมีแผนการให้เพิ่มบริษัทหลักทรัพย์เป็น 3-5 แห่ง ภายในปี 2554 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของบริษัทเองด้วย โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การแข่งขัน และการมีทางเลือกที่หลากหลาย ส่วนการให้ใบอนุญาตบริษัทหลักทรัพย์นั้น ไม่มีการจำกัดจำนวน ไม่ขึ้นอยู่กับสัญชาติ แต่จะพิจารณาจากความตั้งใจของผู้ที่จะมาเป็นหลัก และปัจจุบันประเทศลาวยังไม่มีธุรกิจจัดการกองทุน (Fund Management) เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับ อย่างไรก็ตามคาดว่าจะสามารถทำได้ (มีกฎหมาย) ในต้นปี 2563

6.3.3. ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาหลักทรัพย์

การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็นดังกล่าว Mode 1 และ 2 ไม่ผูกพัน สำหรับ Mode 3 ในการเข้าสู่ตลาด ไม่ผูกพัน ยกเว้นต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุน ส่วนการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลาว ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงหลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ ไม่ผูกพันใน Mode 1 2 และ 3 ส่วน Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป

การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวง ซึ่งระบุในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รวมถึงการยืนยันเครดิตเกี่ยวกับการลงทุนและเงินลงทุน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิ และการปรับโครงสร้างและกลยุทธ์ของบริษัท ไม่ผูกพันใน Mode 1 และ 2 ส่วน Mode 3 การเข้าสู่ตลาด ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ปรึกษาการลงทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจผ่านบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุนระหว่างบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติและธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศลาว ส่วนการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลาว สำหรับ Mode 4 ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ได้ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป

กล่าวโดยสรุปคือ เนื่องจากบริการในสาขาหลักทรัพย์เป็นบริการด้านการเงินที่เกิดขึ้นใหม่ในระยะไม่นาน ประเทศลาวจึงยังไม่ได้ผูกพันเปิดเสรีสาขานี้ในกรอบอาเซียน ยกเว้นที่ปรึกษาการลงทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจผ่านบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุนระหว่างบริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติและธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศลาว ปัจจุบันการจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ในลาวจึงอนุญาตในลักษณะการร่วมทุนกับสถาบันการเงินท้องถิ่นอยู่ โดยต่างชาติถือหุ้นได้มากที่สุดร้อยละ 51

6.4. ภาคธุรกิจบริการด้านการเงินอื่น

6.4.1. ข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาบริการด้านการเงินอื่น²⁴

ธุรกิจบริการด้านการเงินอื่น อาทิ ลีสซิ่ง แฟคตอริง และ venture capital ยังไม่มีการพัฒนาอย่างจริงจังในประเทศลาว จึงยังไม่มีกฎระเบียบและหน่วยงานกำกับดูแล และประเทศลาวก็ยังไม่ได้ผูกพันการเปิดเสรีบริการด้านการเงินอื่นในกรอบใดๆ การให้บริการลีสซิ่ง ต้องขอจดทะเบียนเป็นบริษัทลีสซิ่ง ปัจจุบัน การแข่งขันสูง เคยมีผู้ขอจดทะเบียน กว่า 10 บริษัท แต่ได้รับอนุญาต 5-6 บริษัท นอกจากนี้ มีผู้ที่เคยได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงรับจำนำที่ผันตัวเองมาให้บริการลีสซิ่งด้วย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูงมาก

6.4.2. ข้อผูกพันทั่วไปสำหรับทุกสาขาย่อย²⁵

ประเทศลาวมีข้อผูกพันทั่วไปสำหรับทุกสาขาย่อยของสาขาบริการด้านการเงิน ดังนี้

ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด

Mode 3 โดยการจัดตั้งสำนักงานในประเทศของผู้ให้บริการต่างชาติ จะต้องอยู่ในรูปของกิจการร่วมค้า ร่วมกับนักลงทุนลาว 1 ราย หรือมากกว่า หรือ วิสาหกิจที่ถือหุ้นโดยต่างชาติทั้งหมด หรือ สาขาหรือสำนักงานตัวแทน และจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกิจการร่วมค้าจะต้องเป็นการดำเนินการระหว่างนักลงทุนต่างประเทศ 1 ราย หรือมากกว่า และนักลงทุนลาว 1 รายหรือมากกว่า นักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติที่เป็นผู้ร่วมค้าจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของทุนรวม

Mode 4 ชาวต่างชาติที่ทำงานในประเทศลาวจะต้องขึ้นกับกฎหมายการส่งเสริมและบริหารการลงทุนต่างประเทศของลาวและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม วิสาหกิจต่างชาติมีสิทธิที่จะจ้างบุคลากรที่มีฝีมือและผู้เชี่ยวชาญต่างชาติตามความจำเป็น และต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐบาลลาว

สำหรับนักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติ บุคลากรต่างชาติ สมาชิกในครอบครัวของนักลงทุน/ผู้ให้บริการชาวต่างชาติ บุคลากรต่างชาติ จะได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าประเทศ

²⁴ ภาคผนวก 3

²⁵ ภาคผนวก 3

เดินทางในประเทศ ฟ่านักอาศัยในประเทศ และเดินทางออกจากประเทศลาว ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในขณะที่อยู่ในประเทศลาว

ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

Mode 3 ผู้ให้บริการต่างชาติในประเทศลาว อาจเช่าที่ดินในประเทศลาว และโอนสิทธิในที่ดินที่เกิดจากสัญญาเช่า และอาจเป็นเจ้าของสิ่งที่เกิดจากการปรับปรุงที่ดิน และสังหาริมทรัพย์อื่น และโอนสิทธิดังกล่าว นอกจากนี้ จะต้องจ่ายภาษี อากร ค่าธรรมเนียม และภาษีอื่นๆ ตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของลาว

นอกจากนี้ มีข้อผูกพันทั่วไปของสาขาบริการด้านการเงิน ยกเว้นสาขาประกันภัย ดังนี้

- สถาบันการเงินในประเทศลาวต้องมีรูปแบบทางกฎหมายเฉพาะ
- ข้อผูกพันทั้งหมดขึ้นอยู่กับข้อกำหนดในการเข้าประเทศลาว กฎหมาย กฎระเบียบ

และกฎเกณฑ์ภายใน และเงื่อนไขของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการเงิน และ/หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นใดในประเทศลาว แล้วแต่กรณี ข้อผูกพันนี้ใช้กับธนาคารธุรกิจเท่านั้น และจำกัดเฉพาะสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบริการการธนาคาร นิติบุคคลต่างชาติต้องดำเนินธุรกิจโดยการร่วมหุ้นหรือบริษัทจำกัด แต่ไม่ใช่บริษัทจำกัดที่มีผู้เป็นเจ้าของเพียงรายเดียว

6.5 ผลสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน จากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน จากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปในประเทศลาว โดยได้ดำเนินการใน 2 ลักษณะได้แก่ 1) ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปในประเทศลาว เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน และ 2) สัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ประกอบการธุรกิจไทยในประเทศลาว สรุปผลได้ดังนี้

6.5.1 ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการสำรวจความคิดเห็นให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ ในการนำส่งแบบสอบถาม²⁶ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนในประเทศลาว เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงิน อย่างไรก็ตาม สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์ ได้ประสานเป็นการภายในแจ้งมาว่าได้รับรวบรวมและจัดส่งแบบสอบถามดังกล่าวแล้วทางไปรษณีย์ในเดือนสิงหาคม 2554 แต่มีการสูญหายของแบบสอบถามดังกล่าวก่อนถึงสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

²⁶ ภาคผนวก 12

6.5.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักธุรกิจไทย

6.5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจโรงแรมในกรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว ซึ่งมีลักษณะธุรกิจเป็นโรงแรมขนาด 80 ห้อง ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวเดินทางหลายประเทศในแถบภูมิภาค แนวโน้มมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

6.5.2.2 ลักษณะการใช้บริการด้านการเงิน มีการใช้บริการของเกือบทุกธนาคาร โดยส่วนใหญ่ใช้บริการของธนาคารท้องถิ่น (ธนาคารการค้าต่างประเทศ และธนาคารร่วมพัฒนา) มากกว่าธนาคารของไทย (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์) และมีการจ่ายเงินเดือนให้พนักงานผ่านบัญชีธนาคารด้วย โดยใช้บริการของธนาคารพวงสะหวัน ซึ่งเป็นธนาคารท้องถิ่นเช่นกัน เนื่องจากความสะดวกในการติดต่อใช้บริการ นอกจากนี้ ยังใช้บริการประกันภัยของบริษัทประกันภัยลาว-เวียต (LVI) ซึ่งเป็นบริษัทท้องถิ่น

6.5.2.3 ข้อคิดเห็นต่อการใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาว ผู้รับการสัมภาษณ์มีความเห็นว่าการใช้บริการสถาบันการเงินท้องถิ่นนั้น ในด้านการติดต่อใช้บริการมีความสะดวก ไม่มีปัญหาด้านคุณภาพของบริการ

6.5.2.4 ปัญหา/อุปสรรค เห็นว่าอัตราค่าธรรมเนียมบัตรเครดิต (Bank charge) ที่ธนาคารเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 3 ของมูลค่าที่ต้องชำระต่อการใช้บัตรแต่ละครั้งนั้น เป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถรับภาระไหวได้ จึงต้องคิดเพิ่มค่าธรรมเนียมดังกล่าวกับลูกค้า อย่างไรก็ตาม ข้อดีของบริการบัตรเครดิตในประเทศลาวคือลูกค้าสามารถเลือกสกุลเงินที่ชำระได้ นอกจากนี้ สำหรับธุรกิจประกันภัย เห็นว่ามีผู้ให้บริการน้อยรายในขณะที่มีผู้ต้องการซื้อประกันจำนวนมาก ประกอบกับการจำกัดวงเงินประกันไว้เพียง 1,000,000 บาท ในขณะที่ผู้ซื้อบางรายมีความสามารถในการซื้อสูงกว่า ทำให้การประกันภัยไม่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สำหรับบริการสินเชื่อซึ่งนั้น ในประเทศลาวมีให้บริการสำหรับยานยนต์ แต่ระยะเวลาผ่อนสั้น (3 ปี) และต้องมีเงินดาวน์สูง (ร้อยละ 30 ขึ้นไป)

6.6 ผลสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการธุรกิจสถาบันการเงินในประเทศลาว

คณะผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ผู้ให้บริการด้านการเงินในกรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว ทั้งหมด 5 แห่งแบ่งเป็น (1) สาขาธนาคารพาณิชย์ของไทย 2 แห่ง (2) ธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่นที่เป็นการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนไทยกับรัฐบาลลาว 1 แห่ง (3) บริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นกิจการร่วมทุนระหว่างธนาคารพาณิชย์ของลาวและบริษัทหลักทรัพย์ของไทย (4) บริษัทประกันภัยที่เป็นกิจการร่วมทุนระหว่างบริษัทประกันภัยญี่ปุ่นสาขาประเทศไทยกับรัฐบาลลาว

6.6.1 สรุปรายการสัมภาษณ์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเวียงจันทน์

6.6.1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ คุณกนก สกุลคุ ผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์สาขาเวียงจันทน์

6.6.1.2 ลักษณะธุรกิจ จัดตั้งในรูปแบบสาขา (Branch) ของธนาคารต่างชาติ เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1992 ถือเป็นสาขาธนาคารต่างชาติสาขาแรกในประเทศลาว นโยบายธนาคารฯ เน้นอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าธุรกิจไทยที่มาลงทุนในลาวเป็นหลัก การอนุมัติสินเชื่อเป็นการอ้างอิงลูกค้าจากสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยแล้วโอนมาใช้วงเงินที่สาขาเวียงจันทน์ ไม่มีการรับลูกค้าสินเชื่อใหม่ที่สาขาเวียงจันทน์ บริการที่ให้ไม่มีความซับซ้อน มีเฉพาะสินเชื่อ เงินฝาก และเงินโอน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นสาขาธนาคารต่างประเทศจึงไม่ติดเงื่อนไขเรื่อง Single lending limit แต่การปล่อยสินเชื่อต้อง

รายงานให้ธนาคารกลางทราบทุกครั้ง ด้านเงินฝาก ธนาคารฯ ให้บริการบัญชีเงินฝากทั่วไป (กระแสรายวัน ออมทรัพย์ ฝากประจำ) และเงินโอน ลูกค้าเงินฝากเป็นลูกค้าท้องถิ่นทั้งหมด สัดส่วนสกุลเงินฝาก ส่วนใหญ่เป็นดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 50-60) รองลงมาเป็นเงินบาท (ร้อยละ 30) และเงินกีบ (ร้อยละ 20) ปัจจุบันยังไม่มีสาขาธนาคารไทยใดในประเทศลาวที่ให้บริการ ATM เนื่องจากยังไม่มีฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงกัน ดังเช่น ATM Pool ของประเทศไทย ต้นทุนการดำเนินการค่อนข้างสูง และต้องแข่งขันกับธนาคารท้องถิ่น

6.6.1.3 มุมมองต่อธุรกิจบริการด้านการเงินในประเทศลาว คนท้องถิ่นเคยนิยมข้ามไปฝากเงินในประเทศไทยมากกว่าฝากในลาว ปัจจุบันผู้ฝากเงินเข้ามาอยู่ในระบบธนาคารมากขึ้น คือ ประมาณ 1 ล้านคน จากประชากรทั้งหมดประมาณ 7 ล้านคน ซึ่งปัจจัยที่ช่วยให้คนใช้บริการธนาคารเพิ่มขึ้น คือ การที่ราชการจ่ายเงินเดือนผ่านบัญชี และ ATM ของธนาคารรัฐเพิ่มจำนวนขึ้น และขยายออกไปต่างแขวงมากขึ้น นอกจากนี้ การให้สินเชื่อธุรกิจกับคนท้องถิ่นมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากไม่มีความคุ้นเคยกับสังคมในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เห็นว่าบริการด้านการเงินที่มีแนวโน้มการเจริญเติบโตในประเทศลาวได้แก่ (1) บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัย (Housing loan) เนื่องจากมีการเจริญเติบโตในภาคอสังหาริมทรัพย์ (2) บริการสินเชื่อ เพราะดอกเบี้ยค่อนข้างสูง (ประมาณร้อยละ 3 ต่อเดือน) ทั้งนี้ มีกลุ่มนักธุรกิจไทยที่เข้ามาประกอบธุรกิจนี้แล้ว แต่กฎหมายในเรื่องนี้ยังไม่ชัดเจน (3) ธุรกิจประกันชีวิต เพราะคนท้องถิ่นเริ่มทำประกันชีวิตเพิ่มขึ้น ในปัจจุบัน มีตัวแทนประกันของต่างชาติอยู่แล้ว เช่น AIA ศรีอยุธยา แต่ไม่ได้จัดตั้งเป็นสำนักงาน อย่างไรก็ตาม อาจต้องคำนึงถึงข้อจำกัดในเรื่องของโรงพยาบาลในประเทศลาวด้วย

6.6.1.4 ข้อสังเกต ปัญหา/อุปสรรคอื่นๆ ในการประกอบธุรกิจ บ่อยครั้งที่นักลงทุนไทยมักคิดว่าสามารถสื่อสารกับคนท้องถิ่นได้ง่ายเพราะภาษาที่ใกล้เคียงกัน แต่ขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ ธนาคารท้องถิ่นหลายธนาคารเริ่มมาจากธุรกิจอื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ ขาดความเป็นมืออาชีพในการบริหารงาน สำหรับธุรกิจไทยที่มีในประเทศลาวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจด้านพลังงาน การเกษตร ก่อสร้าง และขายตรง

6.6.2 สรุปการสัมภาษณ์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเวียงจันทน์

6.6.2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ คุณเทวกุล ชะนะกุล ผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์สาขาเวียงจันทน์

6.6.2.2 ลักษณะธุรกิจ ด้านสินเชื่อ เน้นลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติซึ่งประกอบธุรกิจในลาว ซึ่งนอกจากคนไทยแล้ว ส่วนใหญ่เป็นคนญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ (ไทยร้อยละ 50 ต่างชาติอื่นร้อยละ 50) การให้สินเชื่อ จะให้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานเงินได้ ซึ่งเป็นสินเชื่อโครงการ (เกษตร และไฟฟ้า) ประมาณร้อยละ 50 ที่เหลือเป็นด้านการค้า และอุตสาหกรรมการผลิต นอกจากนี้ ยังมีแผนที่จะให้สินเชื่อแก่นักธุรกิจท้องถิ่นที่มีฐานธุรกิจเกี่ยวข้องกับคนไทยด้วย ทั้งนี้ นโยบายธนาคารฯ สำหรับสาขาในต่างประเทศ ไม่เน้นสินเชื่อเพื่อการบริโภค แต่เน้นธุรกิจเป็นหลัก

ด้านเงินฝาก เน้นบัญชีลูกค้าธุรกิจ (Corporate account) องค์กร เช่น NGOs สถานทูต หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยสกุลเงินฝากส่วนใหญ่เป็นดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 55) รองลงมาเป็นเงินบาท (ร้อยละ 30) และเงินกีบ (ร้อยละ 25) สำหรับการลงทุน ธนาคารฯ ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล

6.6.2.3 มุมมองต่อธุรกิจบริการด้านการเงินในประเทศลาว ปัจจุบันมี ATM ในประเทศลาว ประมาณ 250 เครื่องทั่วประเทศ ในส่วนของธนาคารกรุงเทพ จะมี ATM ภายในปี ค.ศ. 2011 โดยจะเชื่อมกับธนาคาร Phongsavanh (ซึ่งเป็นคู่ธุรกิจที่ธนาคารกลางจัดให้ตั้งแต่ ค.ศ. 2004) กล่าวคือ บัตร ATM ของธนาคารกรุงเทพ สามารถเบิกถอนที่ตู้ ATM ของธนาคาร Phongsavanh เป็นเงินกีบ และบัตร ATM ของธนาคาร Phongsavanh สามารถเบิกถอนที่ตู้ ATM ของธนาคารกรุงเทพเป็นเงินบาทได้

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง รวมถึงบริการด้านการเงินที่เกี่ยวข้อง จะเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ควรพึงระวังเพราะส่วนหนึ่งเป็นการสร้างความต้องการให้เกิดขึ้นจากนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

6.6.2.4 ข้อสังเกต / ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ประเทศไทยควรมีแผนยุทธศาสตร์ของประเทศสำหรับส่งเสริมนักลงทุนไทยในการไปประกอบธุรกิจในต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบัน ยังขาดเครื่องมือในการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการเงินการธนาคาร สำหรับนักลงทุนในต่างประเทศ
- การทำธุรกิจในประเทศลาว ควรอยู่ในรูปของการเข้ามาเป็นพันธมิตร มิใช่คู่แข่ง และรัฐบาลไทยควรส่งเสริมให้มี Sovereign Fund ระดับประเทศ เพื่อช่วยให้ Soft loan แก่ นักธุรกิจไทยในการเข้าร่วมหุ้นกับประเทศลาว โดยเป็นหุ้นส่วนการค้าการลงทุนกับผู้ถือหุ้นในธุรกิจหลักๆ
- ธุรกิจที่มีศักยภาพในประเทศลาว อาทิ โครงการก่อสร้างเขื่อน ไฟฟ้า ปิโตรเลียม ยางพารา อ้อย ข้าวโพด อาหารสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

6.6.3 สรุปการสัมภาษณ์ ธนาคารร่วมพัฒนา (Joint Development Bank)

6.6.3.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ คุณสาโรจน์ สิงห์สมบูรณ์ Chief Executive Officer

6.6.3.2 ลักษณะธุรกิจ เป็นธนาคารเอกชนแห่งแรกในประเทศลาว เริ่มดำเนินธุรกิจเมื่อ 23 ปีที่แล้ว ซึ่งเดิมเป็นการร่วมทุนระหว่างประเทศลาวและไทย ปัจจุบันเป็นของคนไทยร้อยละ 100 ธนาคารร่วมพัฒนาถือเป็นธนาคารท้องถิ่น (Local Bank) มีสาขารวม 4 แห่ง มีพนักงานทั้งหมด 166 คน ปัจจุบันมี ATM ที่ใช้งานแล้ว 32 เครื่อง และอยู่ระหว่างการติดตั้งอีก 6 เครื่อง เป็นผู้ให้บริการบัตรเครดิตโดยเป็นสมาชิกหลักของ VISA และ Master Card กลยุทธ์ของธนาคารฯ เน้นเรื่องงานระบบ และเป็นผู้ให้บริการเครื่องรูดบัตร (Terminal) ร่วมกับธนาคารอื่น เป็นธนาคารแห่งแรกๆ ที่ให้บริการบัตรเครดิต และใช้บัตรแบบที่มี chip สำหรับกลุ่มลูกค้า เน้น Retail banking โดยเริ่มเน้นที่ลูกค้าระดับกลางขึ้นไป และมีการเปิดวงเงิน (credit line) ให้ นอกจากนี้ มีให้บริการ payroll ด้วย อัตราการเติบโตของธนาคารเป็นไปอย่างช้าๆ จำนวนลูกค้าไม่ได้เพิ่มขึ้นมาก แต่ปริมาณเงินของลูกค้าแต่ละรายเพิ่มขึ้น สัดส่วนสกุลเงินทั้งด้านสินเชื่อและเงินฝากส่วนใหญ่เป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 50-60) ตามด้วยเงินบาท (ร้อยละ 30) และเงินกีบ (ร้อยละ 10) นอกจากนี้ ธนาคารร่วมพัฒนามีการร่วมหุ้นกับบริษัทลิซซิงของลาว ให้บริการเช่าซื้อรถยนต์

6.6.3.3 มุมมองต่อการดำเนินธุรกิจบริการด้านการเงินในประเทศลาว ผู้รับการสัมภาษณ์ เห็นว่าตลาดบริการด้านการเงินในประเทศลาวมีขนาดค่อนข้างจำกัด ในขณะที่การแข่งขันที่มีอยู่ในปัจจุบันค่อนข้างสูง มีธนาคารประกอบธุรกิจอยู่ 25 ธนาคาร และมีแนวโน้มจะมีสถาบันการเงินได้รับใบอนุญาตเพิ่มอีก 3-4 ธนาคารในระยะเวลานี้ ประชากรของลาวมีจำนวนประมาณ 7 ล้านคน คนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยใช้บริการธนาคาร มีเฉพาะกลุ่มที่ได้รับเงินโอนจากต่างประเทศที่บัญชีมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอด

ปัจจุบันยังไม่มี Housing Project ทำให้ไม่มีการให้สินเชื่อเพื่อการซื้อที่อยู่อาศัยเป็นการเฉพาะ ในส่วนของธนาคารฯ การให้สินเชื่อบ้านจะเป็นลักษณะของ SMEs อย่างไรก็ตาม การเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ ไม่ต้องขออนุญาตจากธนาคารกลาง แต่การให้สินเชื่อกับคนหรือหน่วยงานท้องถิ่นมีความเสี่ยงค่อนข้างสูง

การให้บริการลิซซิง ต้องขอจดทะเบียนเป็นบริษัทลิซซิง ปัจจุบัน การแข่งขันสูง เคยมีผู้ขอจดทะเบียน กว่า 10 บริษัท แต่ได้รับอนุญาต 5-6 บริษัท นอกจากนี้ มีผู้ที่เคยได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงรับจำนำที่ผันตัวเองมาให้บริการลิซซิงด้วย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูงมาก

ประเทศลาวมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างรวดเร็วในอีก 4 ปีข้างหน้า (ค.ศ. 2015)

นักลงทุนต่างชาติหลายประเทศเริ่มหันมาสนใจลงทุนในลาวมากขึ้น อาทิ จีน เวียดนาม เกาหลีใต้ และ มาเลเซีย เป็นต้น นอกจากนี้ลาวยังมีพื้นที่ว่างอีกมาก ค่าเช่าที่ดินนอกตัวเมืองไม่แพง คาดว่าพื้นที่ชายแดนจะพัฒนา มีการส่งสินค้าจากลาวไปยังเวียดนามมากขึ้น

6.6.3.4 ข้อสังเกต ปัญหา/อุปสรรคอื่นๆ

- ธนาคารกลางของลาวมีข้อกำหนดให้ต้องนำร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด และร้อยละ 10 ของเงินฝาก ฝากไว้ที่ธนาคารกลางโดยไม่ได้รับดอกเบี้ย ถือว่าเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง และเป็นต้นทุนที่ธนาคารฯ ไม่ได้รับผลตอบแทนเลย

- อัตราดอกเบี้ยสกุลเงินกีบสูง (เงินฝากเฉลี่ยร้อยละ 10 เงินกู้เฉลี่ยร้อยละ 15) และเงินกีบมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ธนาคารกลางไม่มีข้อกำหนดเรื่องเพดานอัตราดอกเบี้ย แต่กำหนดส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย (spread) สินเชื่อและเงินฝากไว้ที่ร้อยละ 3

- ธนาคารกลางของลาวประกอบธุรกิจให้สินเชื่อเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ โดยให้สินเชื่อกับโครงการของรัฐบาล ในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าตลาด (ร้อยละ 5) นับเป็นการแข่งขันในเชิงธุรกิจกับธนาคารพาณิชย์

- ด้านคุณภาพของบุคลากร ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีการศึกษาโดยเฉพาะระดับเทคนิคหรือผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรที่มีประสบการณ์มีการเปลี่ยน โยกย้ายงานอย่างรวดเร็ว

6.6.4 สรุปการสัมภาษณ์ บริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT

6.6.4.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ คุณวรารักษ์ วิบูลย์คนารักษ์ ผู้อำนวยการบริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT

6.6.4.2 ลักษณะธุรกิจ บริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT เป็นการร่วมทุนระหว่างธนาคารการค้าต่างประเทศลาว (ร้อยละ 70) และบริษัท KT SEAMICO (ร้อยละ 30) ซึ่ง KT SEAMICO (ธนาคารกรุงไทย ร่วมกับบริษัท SEAMICO) เป็นบริษัทหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทฯ ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ครบทุกประเภท ได้แก่ การเป็นนายหน้า การค้าหลักทรัพย์ การให้คำปรึกษา และการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ปัจจุบันมีลูกค้าเกือบ 5,000 ราย ส่วนใหญ่เป็นรายย่อย โดยแบ่งเป็นลูกค้าท้องถิ่นและต่างประเทศอย่างละครึ่ง โดยในส่วนของลูกค้าต่างประเทศ จะเป็นการขาย IPO ในไทย นโยบายบริษัทฯ เน้นการขยายฐานลูกค้า โดยไม่เก็บค่าเปิดบัญชี

6.6.4.3 ข้อมูล / ข้อสังเกตเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ของลาว ตลาดหลักทรัพย์ ร่วมก่อตั้ง (Joint venture) โดยเกาหลีใต้ ระบบต่างๆ จึงกำหนดโดยเกาหลีใต้ ประธานของตลาดหลักทรัพย์เป็นคนลาว รองประธานฯ เป็นคนเกาหลีใต้ เริ่มเปิดขายหลักทรัพย์เมื่อเดือนธันวาคม 2553 และเปิดทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์เมื่อเดือนมกราคม 2554 ตลาดหลักทรัพย์เปิดทำการซื้อขายเฉพาะ 8.30 – 11.30 น. โดยใช้ระบบประมูล (Auction) ให้ราคาขึ้นลงจากราคาปิดได้ร้อยละ 5 (+/- ร้อยละ 5) ในหนึ่งวันจะมีการ execute 2 รอบ รอบแรกเวลา 10.00 น. และรอบที่ 2 เวลา 11.30 น.

นักลงทุนต้องเปิดบัญชีหลักทรัพย์ และบัญชีธนาคารควบคู่กัน การชำระเงิน ใช้วิธีชำระผ่านทางธนาคาร (Bank settlement) ซึ่งเมื่อนักลงทุนมีคำสั่งซื้อ ระบบจะตัดวงเงิน (ตัวเลข) จากบัญชีของนักลงทุนไปอยู่ในบัญชีกลางของ Broker ก่อน ถ้าซื้อได้ จะเก็บเงินจริงหลังจากนั้น 2 วัน และถ้าซื้อไม่ได้ต้องการโอนเงินกลับ ลูกค้าต้องเป็นผู้ส่งโอนด้วยตนเอง การซื้อขายใช้เงินกับทั้งหมด

ค่า Commission ถ้าเป็นการซื้อ อัตรารวมร้อยละ 0.9 – 0.91 โดยแบ่งเป็น (1) ส่วนของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ (broker) ร้อยละ 0.34 – 0.35 ของมูลค่าหลักทรัพย์ (2) ตลาดหลักทรัพย์ใน อัตราร้อยละ 0.35 ของมูลค่าหลักทรัพย์ (3) สำนักงานคุ้มครองตลาดหลักทรัพย์ ร้อยละ 0.20 ของมูลค่าหลักทรัพย์ และ (4) compensation fund ร้อยละ 0.01 ของมูลค่าหลักทรัพย์ ส่วนการขาย จะบวกเพิ่ม ภาษีรัฐบาลอีกร้อยละ 0.3 ของมูลค่าหลักทรัพย์

6.6.4.4 ข้อจำกัด/อุปสรรคสำหรับนักลงทุนต่างประเทศ

การลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีข้อกำหนดของสำนักงานหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่า นักลงทุนต่างประเทศ 1 ราย สามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 3 และเมื่อรวมนักลงทุนต่างประเทศทุกรายแล้ว ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการนำข้อกำหนดนี้ออกเป็นคำสั่งของบริษัทมหาชน จำกัด

ปัจจุบันแม้ว่าจะมีหลักทรัพย์ซื้อขายอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ 2 บริษัท แต่ในทางปฏิบัติ นักลงทุนต่างชาติสามารถซื้อได้แค่หุ้นของโรงไฟฟ้า (EDL) เนื่องจากหุ้นของ BCEL มีการจำกัดไว้ให้ซื้อขายเฉพาะ Strategic partner เท่านั้น

นักลงทุนต่างชาติต้องจดทะเบียนกับสำนักงานหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้ได้ Investor ID ก่อน และนำ Investor ID ที่ได้ไปเป็นหลักฐานประกอบการขอเปิดบัญชีกับธนาคาร ซึ่งการขอ Investor ID นี้ ปกติใช้เวลา 4-5 วัน นอกจากนี้ เนื่องจากมีข้อกำหนดว่าต่างชาติถือหุ้นรวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 10 ตลาดจึงกำหนดระบบให้ lock เพดานการซื้อขายของต่างชาติไว้ที่ร้อยละ 10 ด้วย ซึ่งถ้าผู้ขายยังไม่มีขายออกจริง ก็จะไม่สามารถเสนอซื้อเข้าไปได้เลย

รัฐบาลลาวเองมีแนวคิดค่อนข้างปกป้อง เนื่องจากเห็นว่าตลาดหลักทรัพย์เป็นเรื่องใหม่ ยังไม่มีความพร้อม และประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องนี้ จึงยังมีกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนอีกมาก

การวางระบบทำการของตลาดหลักทรัพย์จัดทำบนพื้นฐานของระบบเกาหลีใต้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ประจำอยู่ที่ตลาดฯ ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาระบบขัดข้อง การแก้ไขจึงไม่สามารถดำเนินการได้ในทันที

6.6.4.5 ข้อสังเกต ปัญหา/อุปสรรค ในการประกอบธุรกิจ

สำนักงานหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ดำเนินนโยบายเชิงปกป้อง การดำเนินธุรกิจทุกอย่างต้องขออนุญาตก่อน อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถกำหนดกรอบระยะเวลาของการพิจารณาได้

ความน่าสนใจของตลาดยังมีไม่มาก ขณะนี้ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีเพียง 2 บริษัท ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจทั้งหมด สำหรับบริษัทเอกชน อาจยังไม่พร้อมในด้านต่างๆ เช่น ระบบบัญชี ทั้งนี้ คาดว่าบริษัทเอกชนจะสามารถเข้าตลาดฯ ได้ ในปี 2555 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ประเทศลาว ควรมีแผนระยะกลาง (3-5 ปี) เพื่อให้ผู้ประกอบการและนักลงทุนเห็นว่า จะมีบริษัทใดเข้าสู่ตลาดฯ บ้าง

สำหรับโอกาสทางธุรกิจ เล็งเห็นรายได้จากค่าธรรมเนียมการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์มากกว่าค่าธรรมเนียมการเป็นนายหน้า ส่วนการแข่งขัน มีข้อมูลว่า บริษัทของเกาหลีใต้และจีนให้ความสนใจเข้ามาจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์เช่นกัน

6.6.5 สรุปการสัมภาษณ์ บริษัท MSIG Insurance (Lao)

6.6.5.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้แทนจากบริษัท MSIG Insurance (Lao) Co., Ltd.

6.6.5.2 ลักษณะธุรกิจ เป็นบริษัทประกันภัยของญี่ปุ่นสาขาประเทศไทยที่เข้ามาร่วมลงทุนกับรัฐบาลลาวเพื่อส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนญี่ปุ่นให้มาประเทศลาวมากขึ้น อีกทั้งช่วยลาวในการพัฒนา

ตลาดประกันภัย ยุทธศาสตร์บริษัทฯ เน้นประกันสุขภาพ โดยประกันของ MSIG ครอบคลุม 24 ชั่วโมง ทั่วโลก ปัจจุบันมีลูกค้าประมาณ 2,000 ราย บริษัทฯ ยังไม่มีสำนักงานตัวแทนในประเทศลาว แต่มีศูนย์บริการ (Service Center) อยู่ที่วังเวียง และหลวงพระบาง

6.6.5.3 ข้อคิดเห็นต่อการกำกับดูแลสาขาประกันภัย ปัจจุบันกระทรวงการเงินแต่งตั้งผู้แทนทำหน้าที่ควบคุมสาขาประกันภัย แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่กำกับดูแล (Regulator) สาขาประกันภัยโดยตรง และเนื่องจากการขาดการกำกับดูแลแบบองค์รวม ทำให้การควบคุมบริษัทประกันภัยถูกแบ่งแยกและแตกต่างกันตามโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท โดยบริษัทประกันภัยที่มีรัฐร่วมถือหุ้นจะถูกกำกับดูแลโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นคนละหน่วยงานกับหน่วยงานที่กำกับดูแลบริษัทประกันภัยเอกชน การขอใบอนุญาต สามารถดำเนินการได้ โดยต้องอธิบายและชี้แจงเหตุผลต่อกระทรวงการเงิน และแสดงให้เห็นว่ามีเงินทุนเพียงพอสำหรับการประกอบธุรกิจ ตามกฎหมายเดิม ไม่มีข้อกำหนดเรื่องเงื่อนไขการเป็นกรรมการบริหารของบริษัทประกันภัย ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถเป็นกรรมการบริหารของบริษัทประกันภัยควบคู่ไปด้วยได้

6.6.5.4 มุมมองต่อธุรกิจประกันภัยในประเทศลาว การเสนอขายบริการค่อนข้างเสรี (แต่ละบริษัทจะเสนอขายผลิตภัณฑ์ได้ก็ได้) แต่ผลิตภัณฑ์ที่จะขายต้องยื่นต่อกระทรวงการเงินก่อน

- สำหรับส่วนแบ่งตลาด บริษัท AGL ซึ่งถือหุ้นโดย Alliance ร้อยละ 51 และรัฐบาลลาวร้อยละ 49 เป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 80 ทำให้มีอำนาจสูงในการกำหนดราคาในตลาด ในส่วนการประกันชีวิตในประเทศลาวมีบริษัทเดียวที่เสนอขาย คือ AGL อย่างไรก็ตามประชาชนลาวนิยมข้ามพรมแดนมาซื้อกรมธรรม์ของ AIA และไทยประกันชีวิต

- การประกันวินาศภัย ด้าน Consumer line ที่สำคัญ ได้แก่ ประกันภัยรถยนต์และบ้าน โดยในส่วนของรถยนต์นั้น ตลาดส่วนใหญ่เป็นของ AGL รองลงมาคือ Tokojava ทั้งนี้ ตามประกันภัยภาคบังคับของประเทศลาว ฝ่ายที่ผิดต้องจ่ายค่าซ่อมรถส่วนหนึ่งด้วย (อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเมาแล้วขับ)

- การประกันวินาศภัย ด้าน Commercial line ได้แก่ โครงการพลังงานจากน้ำ โรงไฟฟ้า เหมืองแร่ ไม้ (logging) และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน แต่ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานอาจทำประกันภัยไม่มาก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเงินช่วยเหลือระหว่างประเทศ ส่วนเหมืองแร่ ถ้าเป็นการลงทุนโดยบริษัทไทยและยุโรป จะมีประกันภัย แต่ถ้าเป็นของจีน จะไม่มีประกัน ทั้งนี้ โดยรวมตลาดด้าน Commercial line นี้ จะเติบโตตามจำนวนและขนาดของโครงการ

- สำหรับการประกันภัยเพื่อการส่งออก มีปริมาณน้อยมาก เนื่องจากประเทศลาวไม่ค่อยมีสินค้าส่งออก โรงงานขนาดใหญ่มีไม่กี่ราย ได้แก่ สิ่งทอ และเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งก็ทำประกันภัยไม่ถึงร้อยละ 10

- ที่ประเทศลาว ไม่มีนายหน้า (Broker) มีแต่ตัวแทน (Agent) ซึ่งสามารถขายประกันของหลายบริษัทได้ ถ้าบริษัทนั้นๆ ยินยอม ทั้งนี้ ตัวแทนสงวนไว้ให้เฉพาะคนลาวเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เปิดสาขา แต่เปิดเป็นสำนักงานตัวแทนได้ (งานส่วนใหญ่ของตัวแทน คือ ประกันภัยรถยนต์ และมีอัครภัยบ้าง)

- นักลงทุนไทยส่วนใหญ่ใช้บริการของ AGL แต่ถ้าเป็นโครงการที่สัดส่วนใหญ่ถือโดยคนไทยจะนิยมให้บริษัทประกันภัยซึ่งมีสำนักงานอยู่ในไทยเป็นผู้ดูแล

- การประกันภัยต่อ ไม่มีบริษัทประกันภัยต่อตั้งอยู่ในประเทศลาว แต่ทุกบริษัท re-insurance ออก ทั้งนี้ ปัจจุบัน ไม่มีข้อกำหนดว่าจะต้องทำประกันภัยต่อในลาว และไม่มีข้อกำหนดเรื่องการคงเงินไว้ในประเทศลาว สำหรับการส่งเงินออกเพื่อการ re-insurance ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

- ข้อจำกัด คือ กำลังซื้อของประชาชน และตลาดขนาดเล็ก อีกทั้งตลาดกระจุกตัวอยู่ที่เวียงจันทน์เท่านั้น ทำให้ธุรกิจประกันภัยยังไม่ได้รับความสนใจจากนักลงทุน อย่างไรก็ตาม คาดว่าตลาดที่ลาวจะขยายตัวได้อีก เพราะจะมีการลงทุนในโครงการขนาดกลาง (Middle-sized project) หลายโครงการ แต่ก็ต้องระวังเรื่องการแข่งขันทางด้านราคา

- ปัญหาสำคัญ คือ กฎระเบียบที่ไม่ชัดเจน เช่น ตามกฎหมายกำหนดว่าความเสี่ยงที่อยู่ใน ประเทศลาวต้องทำประกันภัยกับบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศลาว อย่างไรก็ตาม อาจมีบางโครงการที่ทำสัญญาแตกต่างออกไปได้

- ประเทศลาวยังไม่มีหลักสูตรปริญญาตรีด้านการบัญชี และยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเรื่องการประกันภัย รวมถึงการขาดผู้ประเมินความเสียหาย (Lost surveyor) ที่เป็น Third party

6.6.5.5 ข้อสังเกต ปัญหา/อุปสรรคอื่นๆ

ปัญหาของ Blue Sticker ตามกฎหมายไทย ประกันภัยรถยนต์ให้ความคุ้มครองในราชอาณาจักรไทยเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถขายประกันภัยรถยนต์ประเภทที่ 1 2 หรือ 3 ให้รถที่จดทะเบียนต่างชาติ (รถลาว) ได้ ยกเว้น พ.ร.บ. ประกันภัยบุคคลที่สาม แต่กฎหมายลาว ไม่มีข้อกำหนดเช่นนี้ จึงสามารถซื้อกรมธรรม์ลาวแล้วขยายความคุ้มครองมาที่ไทยได้

6.7 ความเห็นนักวิจัย

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนของไทยในประเทศลาว คณะผู้วิจัยเห็นว่าลาวมีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1. สาขาประกันภัย – ปัจจุบันลาวมีบริษัทประกันภัยเพียง 6 บริษัทซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะในสาขาประกันชีวิตและประกันสุขภาพที่ยังไม่มีการให้บริการในประเทศลาว ทำให้ประชากรลาวจำนวนมากได้ข้ามพรมแดนออกมาซื้อประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการด้านสุขภาพจากผู้ให้บริการโรงพยาบาลในประเทศไทยด้วยเช่นกัน สาเหตุหนึ่งที่ประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศลาวยังไม่มีการพัฒนาเนื่องจากคุณภาพของสถานพยาบาลในประเทศลาวยังไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนที่มีกำลังซื้อซึ่งส่วนใหญ่พำนักอยู่ในเขตเวียงจันทน์จึงได้ข้ามพรมแดนมารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลไทย ดังนั้นในขั้นแรกนี้ เห็นควรสนับสนุนให้บริษัทประกันภัยไทยในประเทศไทยพิจารณาออก product ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคลาว รวมทั้งการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาลาวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค และเสนอบริการแบบข้ามพรมแดนเพื่อให้ผู้บริโภคในประเทศลาวสามารถทำประกันชีวิตและประกันสุขภาพได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างชื่อเสียงของบริษัทประกันชีวิตไทยให้ผู้บริโภคลาวเกิดความคุ้นเคย และในระยะต่อไปหากผู้บริโภคในประเทศลาวมีความพร้อมและความต้องการเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ก็สามารถขยายธุรกิจเข้าไป

ดำเนินการในประเทศลาวได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากลาวไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทประกันภัย

ในด้านประกันวินาศภัย เนื่องจากการลงทุนของไทยในประเทศลาวมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และมีโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ หากพิจารณามูลค่าการลงทุนสะสมของนักลงทุนต่างชาติก็จะพบว่าประเทศไทยเคยมีการลงทุนในประเทศลาวมากเป็นลำดับ 1 มาโดยตลอด (แม้ว่าปัจจุบันอยู่ในลำดับที่ 3 รองจากเวียดนาม และจีน) ดังนั้นจึงมีความต้องการบริการประกันวินาศภัยในประเภทการประกันอัคคีภัยและประกันภัยทรัพย์สินมากขึ้นตามมา แต่ทว่าปัจจุบันยังมีเพียงบริษัทประกันภัยเพียงแห่งเดียวที่มีผู้ร่วมทุนเป็นบริษัทไทย ในขณะที่มีบริษัทประกันภัยของเวียดนามและบริษัทที่ร่วมทุนกับชาวเวียดนามอยู่ถึง 2 บริษัท นอกจากนี้ จากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศลาว ส่งผลให้มีความต้องการประกันอุบัติเหตุและประกันภัยรถยนต์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุนธุรกิจประกันวินาศภัยไทยให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจเข้าไปยังประเทศลาว

2. สาขาหลักทรัพย์ - เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่งเปิดดำเนินการได้เพียงไม่เกิน 1 ปี และมีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพียง 2 หลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มว่าจะมีหลักทรัพย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชนเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้น บริการสาขาหลักทรัพย์ในลาวจึงควรจะเน้นไปยังการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์มากกว่าการเป็นนายหน้า จึงเห็นควรสนับสนุนบริษัทหลักทรัพย์ไทยจัดตั้งธุรกิจในตลาดโดยเน้นการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์เป็นหลัก

3. สาขานาการพาณิชย์ - เนื่องจากมีธนาคารพาณิชย์ของไทยได้เข้าไปเปิดสาขาให้บริการในประเทศลาวเป็นจำนวน 5 ธนาคาร รวม 6 สาขาแล้ว คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า การขยายธุรกิจธนาคารพาณิชย์ของไทยในลาวน่าจะเพียงพอในแง่ของความหลากหลายของผู้ให้บริการ แต่ในด้านความหลากหลายของบริการและกลุ่มลูกค้านั้นอาจจะยังไม่เพียงพอ เนื่องจากบางธนาคารมีนโยบายที่จะให้บริการเฉพาะกลุ่มลูกค้าคนไทยเท่านั้น จึงเห็นควรสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ประกอบธุรกิจในประเทศลาวพิจารณาขยายฐานลูกค้าไปยังลูกค้ากลุ่มธุรกิจชาติอื่นด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากภาคอสังหาริมทรัพย์ของลาวกำลังขยายตัว ดังนั้นการพิจารณาสินค้าใหม่ในด้านสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายย่อย ก็น่าจะเป็นทางเลือกในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสาขานาการพาณิชย์ไทยได้ในอนาคต

บทที่ 7 : ร่างแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชาและลาว

7.1 ช่องทางการเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา

7.1.1 การจัดลำดับความสำคัญของสาขาบริการด้านการเงินที่จะเข้าสู่ตลาด

จากความเห็นของนักวิจัยที่ได้จากการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นในข้อ 5.7 แสดงให้เห็นว่าประเทศกัมพูชามีนโยบายเปิดเสรีสาขาบริการด้านการเงินและมีการเอื้ออำนวยประโยชน์ให้นักลงทุนต่างชาติในการเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในระดับที่ค่อนข้างสูง และเมื่อเปรียบเทียบในเชิงของศักยภาพและความต้องการของนักลงทุนไทยที่มีต่อตลาดธนาคารพาณิชย์ ประกันภัย และหลักทรัพย์ในประเทศกัมพูชาแล้ว จะเห็นได้ว่า โครงสร้างพื้นฐานของตลาดธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชามีระดับการพัฒนาตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ต่างชาติในระดับที่สูงกว่าประกันภัย ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์ในกัมพูชายังเพิ่งจะเริ่มต้น ดังนั้น ช่องทางการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการไทยจึงควรจัดลำดับความสำคัญกับการส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดในสาขาบริการธนาคารพาณิชย์เป็นอันดับแรก ตามมาด้วยสาขาประกันภัย และสาขาหลักทรัพย์ในท้ายที่สุด

7.1.2 เป้าหมายการเข้าสู่ตลาด

การเข้าสู่ตลาดธนาคารพาณิชย์ ประกันภัย และหลักทรัพย์ ควรมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยความได้เปรียบจากการเปิดเสรีภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7.1 ดังนี้

ตารางที่ 7.1 เป้าหมายการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา

สาขาบริการ	เป้าหมายการเข้าสู่ตลาด
ธนาคารพาณิชย์	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยสามารถให้บริการทางการเงินในกัมพูชาบางประเภทได้ เช่น e-banking เป็นต้น ใช้ประโยชน์จากข้อผูกพันการเปิดเสรีของกัมพูชา โดยส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเข้าไปจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Mode 3) ในรูปของการเข้าไปถือหุ้นในธนาคารท้องถิ่น (foreign equity) หรือขอจัดตั้งธนาคารใหม่ (new license) ใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีของกัมพูชาเฉพาะในกรอบอาเซียน ในบริการลิสซิงทางการเงิน (Financial Leasing) Mode 3 โดยส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจในกัมพูชาสามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบลิสซิงทางการเงินได้

สาขาบริการ	เป้าหมายการเข้าสู่ตลาด
ประกันภัย	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดการให้บริการประกันชีวิต และรวมถึงบริการด้านประกันสุขภาพและประกันอุบัติเหตุ ในทุกรูปแบบ (Mode 1 – 4) เพื่อบุกเบิกธุรกิจประกันชีวิตในกัมพูชา
หลักทรัพย์	<ul style="list-style-type: none"> บุกเบิกการเข้าสู่ตลาดการให้บริการธุรกิจหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาที่เพิ่งจะเริ่มดำเนินการ โดยเฉพาะการเข้าไปจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Mode 3) ในลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture) กับธุรกิจท้องถิ่น เช่นเดียวกับที่นักลงทุนไทยใช้ในประเทศลาว

อย่างไรก็ดี เป้าหมายที่ระบุไว้ดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการเข้าไปเจรจาเรียกร้องกับทางการกัมพูชาเพิ่มเติม เพื่อเป็นการรุกรายทางให้แก่ภาคธุรกิจเอกชน โดยวิธีการที่สำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้แก่การจัดทำข้อเรียกร้อง (Request) เพื่อไปเจรจากับการดำเนินงานด้านการเงินกับกัมพูชาในกรอบต่าง ๆ ทั้งกรอบอาเซียนและกรอบทวิภาคี

7.1.3 ร่างข้อเรียกร้องของไทย

ข้อเรียกร้อง (Request List) เป็นวิธีการหรือกลไกในการดำเนินการที่ใช้ปฏิบัติเป็นการทั่วไปในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการกับประเทศคู่เจรจา โดยเฉพาะภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก และกรอบอาเซียน สำหรับกรณีของกัมพูชานั้น การยื่นข้อเรียกร้องสามารถกระทำในช่วงระหว่างรอบการเจรจาเปิดเสรีบริการด้านการเงินภายใต้กรอบการเจรจาการค้าบริการของอาเซียน ซึ่ง ณ เวลาที่จัดทำรายงานฉบับนี้ อาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาเปิดเสรีบริการด้านการเงินในรอบที่ 6 (2554-2556) ในกรณีนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้ยกร่างข้อเรียกร้องของไทยเบื้องต้นเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในแต่ละสาขาย่อยภาคการเงิน ดังนี้

สาขานาครพาณิชย์

เนื่องจาก ณ ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ให้บริการด้านการเงินที่สำคัญที่สุดในประเทศกัมพูชาเมื่อเปรียบเทียบกับบริการด้านการเงินในสาขาอื่น บริการด้านการเงินในสาขานาครพาณิชย์เองก็ยังไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งในปริมาณ รูปแบบ และความหลากหลายของบริการ และจากผลการสำรวจพบว่าผู้ประกอบการไทยในกัมพูชามีความประสงค์จะใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่ากัมพูชาจะมีระดับการเปิดเสรีในสาขานาครพาณิชย์ที่ค่อนข้างสูง แต่ยังมีข้อจำกัดบางประเด็นที่ทางการไทยสามารถหยิบยกเป็นข้อเรียกร้องเพื่อเจรจาเปิดเสรีในสาขานาครพาณิชย์ของกัมพูชาได้ ดังนี้

(1) เรียกร้องให้ยกเลิกข้อจำกัดใน Mode 1 การให้บริการข้ามพรมแดน ที่กัมพูชากำหนดให้ต้องนำเงินฝากจากประชาชนทั่วไปกลับมาลงทุนในกัมพูชาเท่านั้น

Remove all restrictions in Mode 1 on subsectors (1) Acceptance of deposits and other repayable funds from the public (CPC 81115 – 81119) (2) Lending of all types, including, inter alia, consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of

commercial transaction (CPC 8113), and (3) All payments and money transmission service, including credit, charge and debit cards, traveler cheques and bankers drafts (CPC 81339)

(2) เรียกร้องให้ยกเลิกข้อจำกัดใน Mode 1 ในสาขาย่อย การให้เช่าทรัพย์สินแบบ리스ซึ่งทางการเงิน และการค้ำประกันและผูกพัน

None for Mode 1 on subsectors Financial Leasing and Guarantee and commitment

สาขาประกันภัย

ถึงแม้การให้บริการธุรกิจประกันภัยในกัมพูชายังไม่เป็นที่นิยมมากนัก และปัจจุบันในกัมพูชาไม่มีเพียงการให้บริการธุรกิจประกันวินาศภัยเท่านั้น อย่างไรก็ตามกัมพูชาไม่มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดในรูปแบบ Mode 2-3 ทั้งในสาขาประกันชีวิต ประกันวินาศภัย ประกันภัยต่อ และการประกันช่วง รวมถึงการบริการสนับสนุนการประกันภัย (รวมถึงบริการนายหน้าและตัวแทน) แต่ยังมีข้อจำกัดในการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1) ในสาขาประกันชีวิต คือ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถทำสัญญาบริษัทประกันภัยที่มีใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยในกัมพูชาเท่านั้น ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาด โดยเฉพาะในการให้บริการประกันสุขภาพและอุบัติเหตุ ดังนั้นจึงสามารถจัดทำข้อเรียกร้อง (Request List) แก่กัมพูชาในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

None for Mode 1 in subsector Life insurance service (CPC 81211)

สาขาหลักทรัพย์

เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาเพิ่งเริ่มดำเนินการ แต่ยังไม่มีการเปิดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์ ในขั้นตอนอาจเน้นส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยเข้าสู่ตลาดใน Mode 3 ด้วยการเข้าไปร่วมทุน (joint venture) กับธุรกิจท้องถิ่น ดังนั้นจึงสามารถพิจารณาข้อเรียกร้องในสาขาย่อยที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ ซึ่งกัมพูชายังไม่มีการผูกพันในกรอบองค์การการค้าโลกและกรอบอาเซียน ดังนี้

- เรียกร้องให้ยกเลิกข้อจำกัดใน Mode 1,2 และ 3 ในสาขาย่อย การค้าในบัญชีของตนเองหรือบัญชีของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใดการมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว นายหน้าค้าเงิน การจัดการสินทรัพย์ การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลผลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ และการบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ

None for mode 1, and 3 on subsectors:

- Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following.....

- Participation in issues of all kinds of securities, including underwriting and placement as agency (whether publicly or privately) and provision of services related to such issues

- Money broking

- Asset Management, such as portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial depository and trust services
- Settlement and clearing services for financial assets, including securities, derivative products, and other negotiable instruments
- Provision of financial information, and financial data processing and related software by suppliers of other financial services
- Advisory, intermediation and other auxiliary financial services on all the activities listed in subparagraphs (v) through (xv) of GATS Financial Services Annex, including credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy

7.2. ช่องทางการเข้าสู่ตลาดในประเทศลาว

7.2.1. การจัดลำดับความสำคัญของสาขาบริการด้านการเงินที่จะเข้าสู่ตลาด

จากความเห็นของนักวิจัยที่ได้จากการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นในข้อ 6.7 ประกอบกับภาพรวมการลงทุนของไทยในประเทศลาว คณะผู้วิจัยเห็นว่าลาวมีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาประกันภัย ทั้งประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และประกันวินาศภัย ซึ่งยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ในขณะเดียวกันตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่งเปิดกิจการ และมีแนวโน้มว่าจะมีหลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนในตลาดฯ เพิ่มมากขึ้น จึงถือเป็นโอกาสที่บริษัทหลักทรัพย์ไทยจะเข้าไปจัดตั้งธุรกิจในประเทศลาว ส่วนการขยายธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทยในประเทศลาวนั้น แม้ว่าจะมีจำนวนผู้ให้บริการจำนวนมากแล้ว แต่ยังคงขาดความหลากหลายของบริการและกลุ่มลูกค้า ดังนั้น ช่องทางการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการไทยจึงควรจัดเรียงลำดับตามความสำคัญกับการส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดในสาขาประกันภัยเป็นอันดับแรก ตามมาด้วยสาขาหลักทรัพย์ และสาขาธนาคารพาณิชย์ในท้ายที่สุด

7.2.2. เป้าหมายการเข้าสู่ตลาด

การเข้าสู่ตลาดธนาคารพาณิชย์ ประกันภัย และหลักทรัพย์ ควรมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยความได้เปรียบจากการเปิดเสรีภายใต้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 เช่นเดียวกับเป้าหมายการเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 7.2 ดังนี้

ตารางที่ 7.2 เป้าหมายการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศลาว

สาขาบริการ	เป้าหมายการเข้าสู่ตลาด
ประกันภัย	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดการให้บริการประกันชีวิต และรวมถึงบริการด้านประกันสุขภาพและประกันอุบัติเหตุ ในทุกรูปแบบ (Mode 1 – 4) เพื่อบุกเบิกธุรกิจประกันชีวิตในประเทศลาว
หลักทรัพย์	<ul style="list-style-type: none"> บุกเบิกการเข้าสู่ตลาดการให้บริการธุรกิจหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลาวที่เพิ่งจะเริ่มต้นดำเนินการ โดยเฉพาะการเข้าไปจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Mode 3) ในลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture) กับธุรกิจท้องถิ่น เช่นเดียวกับที่นักลงทุนไทยใช้ในประเทศกัมพูชา
ธนาคารพาณิชย์	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยสามารถให้บริการทางการเงินในประเทศลาว บางประเภทได้ เช่น e-banking เป็นต้น ใช้ประโยชน์จากข้อผูกพันการเปิดเสรีของประเทศลาว โดยส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเข้าไปจัดตั้งองค์กรธุรกิจ (Mode 3) ในรูปของการเข้าไปถือหุ้นในธนาคารท้องถิ่น (foreign equity) หรือขอจัดตั้งธนาคารใหม่ (new license) ใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีของประเทศลาว เฉพาะในกรอบอาเซียน ในบริการสินเชื่อทางการเงิน (Financial Leasing) Mode 3 โดยส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจในประเทศลาว สามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบสินเชื่อทางการเงินได้

อย่างไรก็ดี เป้าหมายที่ระบุไว้ดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในการเข้าไปเจรจาเรียกร้องกับทางการประเทศลาวเพิ่มเติม เพื่อเป็นการกรุยทางให้แก่ภาคธุรกิจเอกชน โดยวิธีการที่สำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้แก่การจัดทำข้อเรียกร้อง (Request) เพื่อไปเจรจากับการดำเนินงานด้านการเงินกับประเทศลาวในกรอบต่าง ๆ อาทิ กรอบอาเซียน เป็นต้น

7.2.3. ร่างข้อเรียกร้องของไทย

เนื่องจากประเทศลาว ยังไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก การยื่นข้อเรียกร้องของไทยต่อประเทศลาวจึงสามารถกระทำได้ทางหนึ่งโดยผ่านกรอบอาเซียน ในช่วงของรอบการเจรจาเปิดเสรีบริการด้านการเงินภายใต้กรอบการเจรจาการค้าบริการของอาเซียน ซึ่ง ณ เวลาที่จัดทำรายงานฉบับนี้ อาเซียนกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาเปิดเสรีบริการด้านการเงินในรอบที่ 6 (2554-2556) ในการนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้กร่างข้อเรียกร้องของไทยเบื้องต้นเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในแต่ละสาขาย่อยภาคการเงิน ดังนี้

สาขาประกันภัย

สำหรับสาขาประกัน ขอให้ (1) รวมประกันสุขภาพในสาขาย่อยประกันชีวิต และ (2) ขอให้ผู้ประกอบการชาตินาอาเซียนสามารถจัดตั้งสาขาในประเทศลาวได้ (direct branching)

- To include health insurance in the coverage of life insurance.
- To allow direct branching.

สาขาหลักทรัพย์

ขอให้ยกเลิกข้อจำกัดในการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1) การบริโภคในต่างประเทศ (Mode 2) และการจัดตั้งกิจการ (Mode 3) ในสาขาย่อย (1) การให้เข้าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งทางการเงิน (2) การค้าในบัญชีของตนเองหรือบัญชีของลูกค้า (3) การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท (4) การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ (5) นายหน้าค้าเงิน (6) การจัดการสินทรัพย์ (7) การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และ (8) การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ

None for Mode 1, 2, and 3 on subsectors as follows:

- (1) Financial leasing.
- (2) Trading for own account or for account of customers.
- (3) Participation in issues of all kinds of securities, including under-writing and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of services related to such issues.
- (4) Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software.
- (5) Money Brokering.
- (6) Asset management such as cash or portfolio management, all form of collective investment management, services.
- (7) Settlement and clearing services for financial assets, incl. Securities, derivative products, and other negotiable instruments.
- (8) Advisory, intermediation and other auxiliary financial services.

สาขานาการพาณิชย์

1. ขอให้ยกเลิกข้อจำกัดในการจัดตั้งกิจการในประเทศลาว (Mode 3) ในสาขาย่อย (1) การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน และ (2) การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภคสินเชื่อจำนอง แพลคตอริง และการให้กู้เพื่อการพาณิชย์

2. ขอให้ยกเลิกข้อจำกัดในการบริโภคในต่างประเทศ (Mode 2) และการจัดตั้งกิจการ (Mode 3) ในสาขาย่อยการค้าประกันและภาระผูกพัน

1. None for Mode 3 on subsectors as follows:

- (1) Acceptance of deposits and other repayable funds from the public.

(2) Lending of all types, including consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction.

2. None for Mode 2 and 3 on subsector Guarantees and commitments.

บริการด้านการเงินทุกสาขา

ขอให้ยกเลิกข้อจำกัดสำหรับบุคลากรชาติอาเซียนที่เข้าไปทำงานในประเทศลาวในสาขาบริการด้านการเงินทุกสาขา (Mode 4)

None for Mode 4 on all subsectors

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์

7.3.1 มาตรการของภาครัฐที่จะสนับสนุนผู้ให้บริการด้านการเงินไทยเข้าสู่ตลาดอาเซียน

จากช่องทางการเข้าสู่ตลาดกัมพูชาและลาวในสาขาบริการด้านการเงินที่ยังเปิดกว้างให้ผู้ประกอบการต่างชาติสามารถเข้าไปดำเนินธุรกิจได้อย่างไม่จำกัด บวกกับเป้าหมายของ AEC ที่จะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง เป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกให้ได้ดี ทำให้สมาชิกอาเซียนหลายประเทศต่างหันมาวางกลยุทธ์ที่จะขยายฐานธุรกิจไปยังสมาชิกอาเซียนอื่นที่มีทรัพยากรและแรงงานต่ำ ซึ่งกัมพูชาและลาวก็เป็นเป้าหมายสำคัญของการขยายธุรกิจของสิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม และไทย ดังนั้น ภาครัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนากลยุทธ์ในเชิงรุกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ธุรกิจ ผู้ประกอบการ และนักลงทุนของไทยในภาคการผลิตและบริการอื่นไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการออกไปทำธุรกิจในตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้ ในภาคการเงินนั้น ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการด้านการเงินไทย โดยเฉพาะในสาขานาการพาณิชย์ ประกันชีวิต ประกันภัย ที่ปรึกษาทางการเงิน ค่าหลักทรัพย์ ลีสซิ่ง และสินเชื่อผู้บริโภค (consumer credit) ขยายการประกอบธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ลาว และกัมพูชา โดยการเข้าไปตั้งสาขา สำนักงานตัวแทน ร่วมทุนกับผู้ให้บริการท้องถิ่น หรือ ให้บริการข้ามพรมแดนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

คณะผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่จะขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการ ควรมีมาตรการของภาครัฐ ดังนี้

1. การจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ในระดับสำนักงานภายใต้กระทรวงการคลัง เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมผู้ประกอบการสาขาบริการด้านการเงินไทยให้ขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการลงทุนสาขาบริการด้านการเงินไทยในต่างประเทศ และควรมีภารกิจเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

1) รวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธุรกิจบริการด้านการเงินในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นคู่มือให้กับผู้ประกอบการไทย

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด ช่องว่างทางการตลาดในประเทศสมาชิกอาเซียน จัดลำดับความสำคัญของสาขาบริการด้านการเงินที่มีช่องทางการขยายธุรกิจ รวมทั้งเสนอแนะแนวทาง กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ รวมทั้งมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศสมาชิกอาเซียน

3) จัดทำ Roadshow และ Business Matching สำหรับธุรกิจบริการด้านการเงินที่ประสงค์จะเข้าร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นในต่างประเทศ หรือขยายธุรกิจเข้าสู่ประเทศสมาชิกอาเซียน

4) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้เอกชนไปลงทุนในต่างประเทศ อาทิ ปรับปรุงมาตรการภาษีที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายการลงทุนไปต่างประเทศ พิจารณาแนวทางการร่วมรับประกันความเสี่ยงทางการเมือง (Political Risk) ให้กับนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

5) ให้ความช่วยเหลือเชิงวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อให้มีความเข้าใจในระบบการเงินของไทย นอกจากนี้เพื่อช่วยพัฒนากฎระเบียบการกำกับดูแลในประเทศที่ให้ความช่วยเหลือให้เป็นสากลและสอดคล้องกับไทย

2. กำหนดกลยุทธ์หรือท่าทีในการเจรจาให้แก่คณะผู้เจรจา โดยควรมีการดำเนินการแบบดึงผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายและกลยุทธ์ และคู่เจรจา เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเจรจาเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1) ผู้มีส่วนได้เสีย : ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคเอกชนในธุรกิจบริการด้านการเงิน ผู้บริโภคบริการด้านการเงิน และหน่วยงานภาครัฐที่เป็นพันธมิตรหลัก ได้แก่ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และ Financial Regulators 3 หน่วยงาน คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

2) ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายและกลยุทธ์ : ควรมีการรายงานความคืบหน้าในการเจรจาและขอนโยบายการเจรจาจากผู้มีอำนาจตัดสินใจใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ภาพรวมจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและ/หรือปลัดกระทรวงการคลัง และระดับเทคนิค/กลยุทธ์จากผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะเจรจาการค้าบริการด้านการเงินในทางปฏิบัติ

3) คู่เจรจา : ควรมีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการหารืออย่างไม่เป็นทางการแบบฉันทมิตรจากหน่วยงานที่เป็นคู่เจรจาหลัก โดยในกรณีของกัมพูชา อาทิ กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง และธนาคารแห่งชาติกัมพูชา ส่วนกรณีของลาว อาทิ กระทรวงการเงิน และธนาคารแห่งประเทศไทย

7.3.2 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมภาคเอกชน

นอกจากการปรับตัวของภาคเอกชนผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศไทยที่จะต้องเตรียมเสริมสร้างความแข็งแกร่งของฐานะการเงินและศักยภาพของตนเองเพื่อการแข่งขันในกรณีที่มีผู้ให้บริการเพิ่มขึ้นในประเทศไทย ผู้ให้บริการด้านการเงินไทย โดยเฉพาะในสาขาธนาคารพาณิชย์ ประกันชีวิต ประกันภัย ที่ปรึกษาทางการเงิน คำหลักทรัพย์ สีสซิ่ง และสินเชื่อผู้บริโภค (consumer credit) ควรพิจารณาขยายการประกอบธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ลาว และกัมพูชา โดยการเข้าไปตั้งสาขาส่งเสริมการค้า ร่วมทุนกับผู้ให้บริการท้องถิ่น หรือ ให้บริการข้ามพรมแดนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ด้วย ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ คณะผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ให้บริการด้านการเงินไทยในการเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้

1) ขยายฐานลูกค้า – จากการวิจัยพบว่าผู้ให้บริการด้านการเงินไทยหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ หรือ บริษัทประกันชีวิต และ บริษัทประกันภัย มักจะมีแนวคิดที่จะให้บริการเฉพาะลูกค้าสัญชาติไทย ทั้งนี้เนื่องจากต้องการลดความเสี่ยงในเชิงธุรกิจ อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังมีช่องทางการทำตลาดจากนักลงทุนสัญชาติอื่นในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศลาวและกัมพูชา ซึ่งเป็นนักลงทุนที่มาจากหลายประเทศ และบางประเทศก็ไม่มีสถาบันการเงินของตนเองให้บริการอยู่ในประเทศที่ตนลงทุน อาทิ นักลงทุนชาวไต้หวันในประเทศลาวแต่ไม่มีธนาคารไต้หวันในประเทศลาว และผู้เอาประกันภัยที่เป็นคนลาวซึ่งประสงค์จะซื้อประกันชีวิตจากบริษัทไทยในประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้น หากผู้ให้บริการด้านการเงินสามารถขยายฐานลูกค้าไปสู่ลูกค้าสัญชาติอื่นได้ จะทำให้การขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศมีความเป็นไปได้ในเชิงผลตอบแทนธุรกิจที่มากขึ้น

2) หาพันธมิตร – ในการไปลงทุนในต่างประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ระบบกฎหมาย และธรรมเนียมท้องถิ่น ในบางครั้งก็มีความจำเป็นต้องหาพันธมิตรมาร่วมลงทุนจึงจะทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยเห็นว่าธุรกิจบริการด้านการเงินที่มีขนาดใหญ่ในประเทศลาวและกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่เป็นการร่วมทุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับนักลงทุนต่างชาติ หรือสถาบันการเงินท้องถิ่นกับนักลงทุนต่างชาติ ดังนั้น อาจสรุปได้เบื้องต้นว่าการลงทุนในประเทศที่กำลังพัฒนาให้ประสบความสำเร็จนั้นควรมีพันธมิตรท้องถิ่นร่วมลงทุนอยู่ด้วย

3) เตรียมบุคลากร – การดำเนินธุรกิจในต่างประเทศมักมีข้อจำกัดด้านภาษาท้องถิ่นที่ใช้ โดยเฉพาะธุรกิจไทยที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศนั้น มักประสบอุปสรรคด้านความแตกต่างด้านภาษาอันส่งผลไปถึงการสื่อสารและการดำเนินการที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้น ธุรกิจในการการเงินควรเตรียมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลาง และภาษาท้องถิ่นของประเทศเป้าหมายที่จะขยายการลงทุน นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อให้บุคลากรภายในบริษัทมีความกระตือรือร้นที่จะออกไปทำงานในต่างประเทศด้วยเช่นกัน

4) เอกสาร – การออกไปทำธุรกิจในต่างประเทศรวมถึงกรณีที่บริษัทในประเทศไทยต้องการขยายฐานลูกค้าผ่านการให้บริการข้ามพรมแดนนั้น เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารสำคัญต่างๆ ให้เป็นภาษาที่อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า ดังนั้น ภาคธุรกิจจึงควรเตรียมความพร้อมด้านเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง อาทิ แปลกรมธรรม์ประกันชีวิต และเอกสารแนะนำต่างๆ เป็นภาษาท้องถิ่นที่ลูกค้าสามารถเข้าใจได้โดยง่าย จัดทำสมุดบัญชีธนาคารและเอกสารการสมัครเปิดบัญชีเป็นภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

5) ทุน – การมีทุนที่แข็งแกร่งจะช่วยเสริมให้ขอบเขตและมูลค่าการทำธุรกิจสามารถขยายได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การลงทุนเปิดสำนักงานธุรกิจในต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นต้องใช้ทุนในจำนวนมากเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล ดังนั้นภาคธุรกิจที่ประสงค์จะขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจไปยังต่างประเทศจึงควรมีการวางแผนระดมทุนที่ชัดเจนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับธุรกิจ

บทที่ 8 : บทสรุป

8.1 บทสรุป

ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint: AEC Blueprint) เป็นพิมพ์เขียวในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) โดยมีเป้าหมายสุดท้าย คือการเร่งรัดการจัดตั้ง AEC เป็นภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ที่จะเป็ตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน (single market and single production base) โดยการเคลื่อนย้าย สินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานอย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น ทำให้สมาชิกอาเซียนต้องเตรียมการปรับปรุงกฎระเบียบภายในประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกให้การเคลื่อนย้ายการค้าและการลงทุน ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับธุรกิจการเงินไทยในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในลาว กัมพูชา และประเทศอื่นๆ ในอาเซียนเพื่อช่วยสนับสนุนการขยายฐานการค้าของภาคธุรกิจอื่น นำมาซึ่งประโยชน์ต่อประเทศไทยทั้งรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศ และความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับประเทศเพื่อนบ้าน

คณะผู้วิจัยได้เลือกประเทศลาวและกัมพูชาเป็นเป้าหมายแรกในอาเซียนในการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด และกำหนดแนวทางการส่งเสริมการขยายฐานธุรกิจของผู้ให้บริการด้านการเงินไทยไปยังทั้งสองประเทศดังกล่าว ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยใช้โอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาเป็นประโยชน์ โดยการพิจารณาขยายฐานการให้บริการด้านการเงินไปยังประเทศลาวและกัมพูชา

8.1.1 การเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา

จากผลการศึกษาสภาพธุรกิจบริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนในประเทศกัมพูชาซึ่งมีปริมาณการลงทุนที่ขยายตัวขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาดียขึ้น Real GDP per capita เพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่าในระยะเวลา 4 ปีจากปี 2548 ถึงปี 2552 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โครงการลงทุนของไทยที่ได้รับการส่งเสริมในกัมพูชามีมูลค่า 226.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 62.53 ของโครงการที่ได้รับการส่งเสริมทั้งหมด ในระหว่างปี 2537 – 2552 นอกจากนี้ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บริการด้านการเงินที่อยู่ในประเทศกัมพูชา คณะผู้วิจัยเห็นว่ากัมพูชามีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

8.1.1.1 ธนาคารพาณิชย์ – จากการศึกษาสัดส่วนสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์กัมพูชาต่อ GDP จำนวนผู้ฝากเงิน และสินเชื่อภาคเอกชน พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในขณะที่หนี้ต่อคุณภาพมีสัดส่วนลดลง ทำให้เห็นว่าบริการในภาคธนาคารพาณิชย์มีความน่าสนใจในเชิงผลตอบแทนธุรกิจ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาประกอบกับการที่อัตราการเข้าถึงธนาคารพาณิชย์ของประชากรกัมพูชายังอยู่ในระดับต่ำ ผลสำรวจและความต้องการของผู้บริโภคทั้งนักธุรกิจไทยและบุคลากรไทยที่ไปทำงานในกัมพูชาที่มีความประสงค์จะใช้บริการธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้ง (1) เพิ่มมูลค่าวงเงินธุรกรรมในธนาคารพาณิชย์ไทย 2 แห่ง (ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงไทย) และ (2) สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยรายอื่นเข้าไปเปิดให้บริการในประเทศกัมพูชาเพิ่มเติม ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าบริการด้านการเงินโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในกัมพูชาจึงยังมีช่องว่างทางธุรกิจที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเข้าสู่ตลาดได้เพิ่มเติม

นอกจากนี้ เนื่องจากกัมพูชาเป็นประเทศที่มีระดับการเปิดเสรีในสาขานาการพาณิชย์ค่อนข้างสูง ไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าว และไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ ดังนั้นการเข้าสู่ตลาดกัมพูชาในรูปแบบการเข้าไปดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งบริษัทลูก (subsidiary) หรือเป็นสาขานาการพาณิชย์ของไทย (branch) ก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้หากสถาบันการเงินไทยประสงค์จะเข้าไปดำเนินธุรกิจในกัมพูชาเพิ่มขึ้น ก็เห็นควรขยายฐานลูกค้าจากคนไทยเป็นนักลงทุนชาวต่างชาติอื่นด้วยเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางธุรกิจ

8.1.1.2 ลีสซิ่งทางการเงิน (Financial Leasing) เห็นว่ากัมพูชามีการพัฒนาในสาขาอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีอัตราการบริโภคยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น จึงมีช่องว่างทางธุรกิจในสาขาลีสซิ่งทางการเงิน คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยพิจารณาช่องทางขยายธุรกิจลีสซิ่งทางการเงิน โดยสามารถทำได้ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจในกัมพูชาสามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบลีสซิ่งทางการเงินได้เพิ่มเติม หรือ (2) ข้อผูกพันของกัมพูชาภายใต้กรอบอาเซียนได้อนุญาตให้นักธุรกิจอาเซียนสามารถขออนุญาตธนาคารกลางกัมพูชาเข้าไปจัดตั้งธุรกิจลีสซิ่งได้ (ไม่ต้องอยู่ในรูปแบบธนาคารพาณิชย์) ทั้งนี้ใบอนุญาตดังกล่าวจะจำกัดเฉพาะการให้บริการลีสซิ่งเท่านั้น ไม่รวมการรับฝากเงินหรือธุรกรรมอื่นใดที่เข้าข่ายธุรกิจธนาคารพาณิชย์

8.1.1.3 ประกันภัย – เนื่องจากปัจจุบันบริษัทที่ให้บริการประกันภัยในกัมพูชามีจำนวนเพียง 7 บริษัท และให้บริการเฉพาะประกันวินาศภัยเท่านั้น ในขณะที่ผลสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการพบว่ามีความประสงค์ที่จะใช้บริการประกันสุขภาพ การประกันชีวิต และประกันอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ คณะผู้วิจัยจึงยังไม่ได้ทำการสำรวจตลาดผู้บริโภคชาวกัมพูชา จึงเห็นว่าในขั้นนี้ ผู้ประกอบการในสาขาประกันภัยควรพิจารณาพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในกัมพูชาโดยอาจให้บริการข้ามพรมแดนไปก่อน นอกจากนี้ควรพิจารณาศึกษาตลาดกัมพูชาและเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารจัดการไว้ก่อน หากเศรษฐกิจของกัมพูชามีการพัฒนาไปมากกว่านี้และผู้บริโภคมีความรู้ในด้านบริการด้านการเงินมากกว่านี้ เมื่อตลาดผู้บริโภคในกัมพูชามีความพร้อมที่จะใช้บริการประกันชีวิต ผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตของไทยจะได้มีโอกาสขยายฐานธุรกิจเข้าไปตั้งในกัมพูชา โดยอาจจัดตั้งในรูปแบบธุรกิจไทยที่จดทะเบียนในกัมพูชา หรือการร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น

8.1.1.4 หลักทรัพย์ – ตลาดหลักทรัพย์ของกัมพูชาเพิ่งเปิดทำการเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 และยังมีหลักทรัพย์เข้าซื้อขายในตลาดฯ ดังนั้น ในช่วง 1-2 ปีนี้จากนี้บริการในสาขาหลักทรัพย์จึงอาจจะยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับผู้ให้บริการรายใหม่จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การเข้าไปมีบทบาทในสาขาหลักทรัพย์เป็นรายแรกๆ แม้ว่าจะยังไม่ให้ผลตอบแทนในเชิงธุรกิจมากนัก แต่มีผลในแง่การสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของผู้ใช้บริการในกัมพูชา ซึ่งมีผลต่อเนื่องมาในด้านการทำธุรกิจที่ปรึกษาทางการเงินในการนำหลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อันจะเป็นรายได้หลักในช่วงเริ่มต้นของการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์มากกว่ารายได้จากการเป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ การเข้าไปทำธุรกิจในกัมพูชาจะเป็นไปในรูปแบบการร่วมทุนกับสถาบันการเงินท้องถิ่นเพื่อให้บริการ อันจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการสร้างฐานลูกค้าจากกลุ่มลูกค้าสถาบันการเงินและการอำนวยความสะดวกในด้านการซื้อขายและชำระราคาหลักทรัพย์

8.1.2 การเข้าสู่ตลาดในประเทศลาว

จากผลการศึกษาสภาพธุรกิจบริการด้านการเงิน ประกอบกับภาพรวมการลงทุนในประเทศลาวซึ่งมีปริมาณการลงทุนที่ขยายตัวขึ้น โดยการลงทุนจากประเทศไทยในช่วงปี 2544-2552 มีมูลค่าการลงทุนรวมสูงที่สุด 2.64 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (241 โครงการ) นับเป็นร้อยละ 27 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศลาว รองลงมาได้แก่ จีน (2.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และเวียดนาม (2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) นอกจากนี้ ผลการศึกษาและผลสำรวจความคิดเห็น ทำให้คณะผู้วิจัยเห็นว่าลาวมีศักยภาพในการเป็นเป้าหมายในการขยายธุรกิจบริการด้านการเงินของไทย ทั้งนี้ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

8.1.2.1 ประกันภัย – ปัจจุบันลาวมีบริษัทประกันภัยเพียง 6 บริษัทซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะในสาขาประกันชีวิตและประกันสุขภาพที่ยังไม่มีการให้บริการในประเทศลาว ทำให้ประชากรลาวจำนวนมากได้ข้ามพรมแดนออกมาซื้อประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศไทยโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการด้านสุขภาพจากผู้ให้บริการโรงพยาบาลในประเทศไทยด้วยเช่นกัน สาเหตุหนึ่งที่ประกันชีวิตและประกันสุขภาพในประเทศลาวยังไม่มีการพัฒนาเนื่องจากคุณภาพของสถานพยาบาลในประเทศลาวยังไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนที่มีกำลังซื้อซึ่งส่วนใหญ่พำนักอยู่ในเขตเวียงจันทน์จึงได้ข้ามพรมแดนมารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของไทย ดังนั้นในขั้นแรกนี้ คณะผู้วิจัยเห็นควรสนับสนุนให้บริษัทประกันภัยไทยในประเทศไทยพิจารณาออกสินค้าบริการ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคลาว รวมทั้งการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาลาวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค และเสนอบริการแบบข้ามพรมแดนเพื่อให้ผู้บริโภคในประเทศลาวสามารถทำประกันชีวิตและประกันสุขภาพได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างชื่อเสียงของบริษัทประกันชีวิตไทยให้ผู้บริโภคลาวเกิดความคุ้นเคย และในระยะต่อไปหากผู้บริโภคในประเทศลาวมีความพร้อมและความต้องการเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ก็สามารถขยายธุรกิจเข้าไปดำเนินการในประเทศลาวได้อย่างเต็มรูปแบบเนื่องจากลาวไม่มีข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทประกันภัย

ในด้านประกันวินาศภัย เนื่องจากการลงทุนของไทยในประเทศลาวมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และมีโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจำนวนมากขึ้นตามลำดับ หากพิจารณามูลค่าการลงทุนสะสมของนักลงทุนต่างชาติจะพบว่าประเทศไทยมีการลงทุนในประเทศลาวมากเป็นลำดับ 1 ดังนั้นจึงมีความต้องการบริการประกันวินาศภัยในประเภทการประกันอัคคีภัยและประกันภัยทรัพย์สินมากขึ้นตามมา แต่ทว่าปัจจุบันยังมีเพียงบริษัทประกันภัยเพียงแห่งเดียวที่มีผู้ร่วมทุนเป็นบริษัทไทย ในขณะที่มีบริษัทประกันภัยของเวียดนามและบริษัทที่ร่วมทุนกับชาวเวียดนามอยู่ถึง 2 บริษัท นอกจากนี้ จากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศลาว ส่งผลให้มีความต้องการประกันอุบัติเหตุและประกันภัยรถยนต์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุนธุรกิจประกันวินาศภัยไทยให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจเข้าไปยังประเทศลาว

8.1.2.2 หลักทรัพย์ - เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่งเปิดดำเนินการได้เพียงไม่เกิน 1 ปี และมีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพียง 2 หลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มว่าจะมีหลักทรัพย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชนเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลาวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นบริการสาขาหลักทรัพย์ในลาวจึงควรจะเน้นไปยังการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์มากกว่าการเป็นนายหน้า ดังนั้น จึงเห็นควรสนับสนุนบริษัทหลักทรัพย์ไทยให้บริการข้ามพรมแดน หรือจัดตั้งธุรกิจในลาวโดยในช่วงแรกเน้นการเป็นที่ปรึกษาและการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์เป็นหลัก

8.1.2.3 ธนาคารพาณิชย์ – เนื่องจากมีธนาคารพาณิชย์ของไทยได้เข้าไปเปิดสาขาให้บริการในประเทศลาวเป็นจำนวน 5 ธนาคาร รวม 6 สาขาแล้ว คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรขยายธุรกิจธนาคาร

พาณิชย์ของไทยในลาวน่าจะเพียงพอในแง่ของความหลากหลายของผู้ให้บริการ แต่ในด้านความหลากหลายของบริการและกลุ่มลูกค้านั้นอาจจะยังไม่เพียงพอ เนื่องจากบางธนาคารมีนโยบายที่จะให้บริการเฉพาะกลุ่มลูกค้าคนไทยเท่านั้น จึงเห็นควรสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ประกอบธุรกิจในประเทศลาวพิจารณาขยายฐานลูกค้าไปยังลูกค้ากลุ่มธุรกิจชาติอื่นด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากภาคอสังหาริมทรัพย์ของลาวกำลังขยายตัว ดังนั้นการพิจารณาสินค้าใหม่ในด้านสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายย่อย ก็ น่าจะเป็นทางเลือกในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยได้ในอนาคต

8.1.2.4 ลิขสิทธิ์ทางการเงิน (Financial Leasing) - เห็นว่าลาวมีการพัฒนาในการลงทุนภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีอัตราการบริโภคยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น จึงมีช่องว่างทางธุรกิจในสาขาลิขสิทธิ์ทางการเงิน คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ดำเนินธุรกิจในลาวสามารถขยายขอบเขตการให้บริการทางการเงินโดยสามารถให้บริการแบบลิขสิทธิ์ทางการเงินได้เพิ่มเติม และส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจลิขสิทธิ์ในประเทศไทยให้ศึกษาความเป็นไปได้ที่จะเข้าสู่ตลาดลาว โดยอาจจัดตั้งกิจการใหม่หรือร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ซึ่งธนาคารกลางของลาวได้อนุญาตภายใต้กรอบอาเซียนให้ธุรกิจลิขสิทธิ์ของอาเซียนสามารถให้บริการในลาวได้โดยไม่ต้องอยู่ในรูปแบบธนาคารพาณิชย์

8.1.3 ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์

8.1.3.1 มาตรการของภาครัฐที่จะสนับสนุนผู้ให้บริการด้านการเงินไทยเข้าสู่ตลาดอาเซียน

จากช่องทางการเข้าสู่ตลาดกัมพูชาและลาวในสาขาบริการด้านการเงินที่ยังเปิดกว้างให้ผู้ประกอบการต่างชาติสามารถเข้าไปดำเนินธุรกิจได้อย่างไม่จำกัด บวกกับเป้าหมายของ AEC ที่จะเปิดตลาดและฐานการผลิตเดียว เป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง เป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้ดี ทำให้สมาชิกอาเซียนหลายประเทศต่างหันมาวางกลยุทธ์ที่จะขยายฐานธุรกิจไปยังสมาชิกอาเซียนอื่นที่มีทรัพยากรและแรงงานต่ำ ซึ่งกัมพูชาและลาวก็เป็นเป้าหมายสำคัญของการขยายธุรกิจของสิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม และไทย ดังนั้น ภาครัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนากลยุทธ์ในเชิงรุกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ และนักลงทุนของไทยในภาคการผลิตและบริการอื่นไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการออกไปทำธุรกิจในตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้ ในภาคการเงินนั้น ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการด้านการเงินไทย โดยเฉพาะในสาขาธนาคารพาณิชย์ ประกันชีวิต ประกันภัย ที่ปรึกษาทางการเงิน คำหลักทรัพย์ ลิขสิทธิ์ และสินเชื่อผู้บริโภค (consumer credit) ขยายการประกอบธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะลาวและกัมพูชา โดยการเข้าไปตั้งสาขา สำนักงานตัวแทน ร่วมทุนกับผู้ให้บริการท้องถิ่น หรือ ให้บริการข้ามพรมแดนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

คณะผู้วิจัยพิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่จะขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการ ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ในระดับสำนักงานภายใต้กระทรวงการคลัง เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมผู้ประกอบการสาขาบริการด้านการเงินไทยให้ขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการลงทุนสาขาบริการด้านการเงินไทยในต่างประเทศ และควรมีภารกิจเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

1) รวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธุรกิจบริการด้านการเงินในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นคู่มือให้กับผู้ประกอบการไทย

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดช่องว่างทางการตลาดในประเทศสมาชิกอาเซียน จัดลำดับความสำคัญของสาขาบริการด้านการเงินที่มีช่องทางการขยายธุรกิจ รวมทั้งเสนอแนะแนวทาง กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ รวมทั้งมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐในการเข้าสู่ตลาดบริการด้านการเงินในประเทศสมาชิกอาเซียน

3) จัดทำ Roadshow และ Business Matching สำหรับธุรกิจบริการด้านการเงินที่ประสงค์จะเข้าร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นในต่างประเทศ หรือขยายธุรกิจเข้าสู่ประเทศสมาชิกอาเซียน

4) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้เอกชนไปลงทุนในต่างประเทศ อาทิ ปรับปรุงมาตรการภาษีที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายการลงทุนไปต่างประเทศ พิจารณาแนวทางการร่วมรับประกันความเสี่ยงทางการเมือง (Political Risk) ให้กับนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

5) ให้ความช่วยเหลือเชิงวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อให้มีความเข้าใจในระบบการเงินของไทย นอกจากนี้เพื่อช่วยพัฒนากฎระเบียบการกำกับดูแลในประเทศที่ให้ความช่วยเหลือให้เป็นสากลและสอดคล้องกับไทย

2. กำหนดกลยุทธ์หรือท่าทีในการเจรจาให้แก่คณะผู้เจรจา โดยควรมีการดำเนินการแบบตั้งผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายและกลยุทธ์ และคู่เจรจา เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเจรจาเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1) ผู้มีส่วนได้เสีย : ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคเอกชนในธุรกิจบริการด้านการเงิน ผู้บริโภคบริการด้านการเงิน และหน่วยงานภาครัฐที่เป็นพันธมิตรหลัก ได้แก่ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และ Financial Regulators 3 หน่วยงาน คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

2) ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายและกลยุทธ์ : ควรมีการรายงานความคืบหน้าในการเจรจาและขอนโยบายการเจรจาจากผู้มีอำนาจตัดสินใจใน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ภาพรวมจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและ/หรือปลัดกระทรวงการคลัง และระดับเทคนิค/กลยุทธ์จากผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะเจรจาการค้าบริการด้านการเงินในทางปฏิบัติ

3) คู่เจรจา : ควรมีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการหาหรืออย่างไม่เป็นทางการแบบฉันทมิตรจากหน่วยงานที่เป็นคู่เจรจาหลัก โดยในกรณีของกัมพูชา อาทิ กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง และธนาคารแห่งชาติกัมพูชา ส่วนกรณีของลาว อาทิ กระทรวงการเงิน และธนาคารแห่งประเทศไทยลาว

8.1.3.2 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมภาคเอกชน

นอกจากการปรับตัวของภาคเอกชนผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศไทยที่จะต้องเตรียมเสริมสร้างความแข็งแกร่งของฐานะการเงินและศักยภาพของตนเองเพื่อการแข่งขันในกรณีที่ผู้ให้บริการเพิ่มขึ้นในประเทศไทย ผู้ให้บริการด้านการเงินไทย โดยเฉพาะในสาขานาการพาณิชย์ ประกันชีวิต ประกันภัย ที่ปรึกษาทางการเงิน คำหลักทรัพย์ สีสซิ่ง และสินเชื่อผู้บริโภค (consumer credit) ควรพิจารณาขยายการประกอบธุรกิจไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ลาว และกัมพูชา โดยการเข้าไปตั้งสาขาส่งงานตัวแทน ร่วมทุนกับผู้ให้บริการท้องถิ่น หรือ ให้บริการข้ามพรมแดนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ คณะผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ให้บริการด้านการเงินไทยในการเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้

1) ขยายฐานลูกค้า – จากการวิจัยพบว่าผู้ให้บริการด้านการเงินไทยหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ หรือ บริษัทประกันชีวิต และ บริษัทประกันภัย มักจะมีแนวคิดที่จะให้บริการเฉพาะลูกค้าสัญชาติไทย ทั้งนี้เนื่องจากต้องการลดความเสี่ยงในเชิงธุรกิจ อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังมีช่องทางการตลาดจากนักลงทุนสัญชาติอื่นในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศลาวและกัมพูชา ซึ่งเป็นนักลงทุนที่มาจากหลายประเทศ และบางประเทศก็ไม่มีสถาบันการเงินของตนเองให้บริการอยู่ในประเทศที่ตนลงทุน อาทิ นักลงทุนชาวไต้หวันในประเทศลาวแต่ไม่มีธนาคารไต้หวันในประเทศลาว และผู้อุปประกันภัยที่เป็นคนลาวซึ่งประสงค์จะซื้อประกันชีวิตจากบริษัทไทยในประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้น หากผู้ให้บริการด้านการเงินสามารถขยายฐานลูกค้าไปสู่ลูกค้าสัญชาติอื่นได้ จะทำให้การขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศมีความเป็นไปได้ในเชิงผลตอบแทนธุรกิจที่มากขึ้น

2) หาพันธมิตร – ในการไปลงทุนในต่างประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ระบบกฎหมาย และธรรมเนียมท้องถิ่น ในบางครั้งก็มีความจำเป็นต้องหาพันธมิตรมาร่วมลงทุนจึงจะทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยเห็นว่าธุรกิจบริการด้านการเงินที่มีขนาดใหญ่ในประเทศลาวและกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่เป็นการร่วมทุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับนักลงทุนต่างชาติ หรือสถาบันการเงินท้องถิ่นกับนักลงทุนต่างชาติ ดังนั้น อาจสรุปได้เบื้องต้นว่าการลงทุนในประเทศที่กำลังพัฒนาให้ประสบความสำเร็จนั้นควรมีพันธมิตรท้องถิ่นร่วมลงทุนอยู่ด้วย

3) เตรียมบุคลากร – การดำเนินธุรกิจในต่างประเทศมักมีข้อจำกัดด้านภาษาท้องถิ่นที่ใช้ โดยเฉพาะธุรกิจไทยที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศนั้น มักประสบอุปสรรคด้านความแตกต่างด้านภาษาอันส่งผลไปถึงการสื่อสารและการดำเนินการที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้น ธุรกิจในการการเงินควรเตรียมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นสื่อกลาง และภาษาท้องถิ่นของประเทศเป้าหมายที่จะขยายการลงทุน นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อให้บุคลากรภายในบริษัทมีความกระตือรือร้นที่จะออกไปทำงานในต่างประเทศด้วยเช่นกัน

4) เอกสาร – การออกไปทำธุรกิจในต่างประเทศรวมถึงกรณีที่บริษัทในประเทศไทยต้องการขยายฐานลูกค้าผ่านการให้บริการข้ามพรมแดนนั้น เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารสำคัญต่างๆ ให้เป็นภาษาที่อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า ดังนั้น ภาคธุรกิจจึงควรเตรียมความพร้อมด้านเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง อาทิ แปลกรมธรรม์ประกันชีวิต และเอกสารแนะนำต่างๆ เป็นภาษาท้องถิ่นที่ลูกค้าสามารถเข้าใจได้โดยง่าย จัดทำสมุดบัญชีธนาคารและเอกสารการสมัครเปิดบัญชีเป็นภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

5) ทุน – การมีทุนที่แข็งแกร่งจะช่วยเสริมให้ขอบเขตและมูลค่าการทำธุรกิจสามารถขยายได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การลงทุนเปิดสำนักงานธุรกิจในต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นต้องใช้

ทุนในจำนวนที่มากเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล ดังนั้นภาคธุรกิจที่ประสงค์จะขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจไปยังต่างประเทศจึงควรมีการวางแผนระดมทุนที่ชัดเจนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับธุรกิจ

8.2 ความเห็นผู้วิพากษ์และผู้เข้าร่วมการสัมมนา

เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 คณะผู้วิจัยได้จัดสัมมนาเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาศาบริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชาภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558” เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้วิพากษ์ 2 ท่านได้แก่ ดร. วัชรศม์ ลีละวัฒน์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา และ ดร.ชลจิต วรวิงโส วิศวกร นักวิจัยอาวุโส สถาบันเศรษฐกิจและการคลัง และผู้ประกอบการในสาขานาการพาณิชย์ ประกันภัย และหลักทรัพย์ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนาทั้งสิ้นประมาณ 120 คน โดยสรุปสาระสำคัญของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานวิจัยในระยะต่อไป ดังนี้

8.2.1 ข้อคิดเห็น

(1) เป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์ในเชิงการนำไปใช้งานจริง ภาคธุรกิจจะได้รับประโยชน์จากงานวิจัยชิ้นนี้มาก นับเป็นงานวิจัยชิ้นแรกๆ ที่ทำเพื่อส่งเสริมการขยายตัวของภาคเอกชน อันจะส่งผลดีต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวมในที่สุด ต้องการให้ภาครัฐมีงานวิจัยในลักษณะนี้ออกมาอีก (ดร. วัชรศม์ฯ ดร. ชลจิตฯ และผู้แทนสมาคม บลจ.)

(2) มีการศึกษาในเชิงลึกทั้งระบบกฎหมายของลาวและกัมพูชา รวมถึงสภาพของตลาดบริการด้านการเงินในลาวและกัมพูชา เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาก (ดร. วัชรศม์ฯ และ ดร. ชลจิตฯ)

(3) งานวิจัยมีการเชื่อมโยงกันในส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี จากภาพรวมในอาเซียน ภาพการลงทุนของภาคเศรษฐกิจจริงของไทยในกัมพูชาและลาว สภาพรวมของตลาดบริการด้านการเงินแต่ละสาขา ปัญหาและอุปสรรค ระดับการเปิดเสรีและข้อผูกพันในกรอบเวทีต่างๆ จนถึงแผนยุทธศาสตร์ มีความสมบูรณ์ของรายงานในระดับที่น่าชื่นชม (ดร. ชลจิตฯ)

(4) แผนยุทธศาสตร์ที่เป็นข้อเสนอแนะ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้มีการร่างข้อเรียกร้องอย่างชัดเจน ทำให้เป็นแผนปฏิบัติการที่มีทิศทางชัดเจนว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร (ดร. ชลจิตฯ)

(5) ลาว และ กัมพูชาควรเป็นประเทศแรกๆ ที่ไทยให้ความสำคัญ นอกจากนี้ควรพิจารณาพม่า และเวียดนามด้วย (ผู้แทนภาคเอกชน)

(6) ผู้วิจัยมีความรู้ในเชิงลึกเพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่มีความรับผิดชอบอยู่ ทำให้ผลงานวิจัยมีความครอบคลุมและครบถ้วน (ดร. วัชรศม์ฯ และ ดร. ชลจิตฯ)

(7) เห็นด้วยและสนับสนุนการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมกฎระเบียบการกำกับดูแลบริการด้านการเงินของต่างประเทศ โดยเฉพาะสมาชิกอาเซียน และดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินของไทยในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ (ดร. วัชรศม์ และผู้แทนจากภาคเอกชน)

8.2.2 ข้อเสนอแนะ

- (1) หากมีเวลาและงบประมาณที่พอเพียง ควรสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการด้านการเงินที่เป็นคนท้องถิ่นมาใช้ประกอบการทำวิจัยด้วย (ดร. วัชรศรฯ)
- (2) หากสามารถรวบรวมข้อมูลได้ ควรวิเคราะห์คู่แข่งที่มีในตลาดด้วย และเสนอแนะว่าจะสามารถเข้าไปแข่งขันหรือเติมช่องว่างทางการตลาดอย่างไร (ดร. วัชรศรฯ)
- (3) ควรมีการศึกษาต่อยอดในเชิงลึกของแต่ละสาขา อาทิ ศักยภาพประกันภัยไทยในอาเซียน (ดร. วัชรศรฯ และผู้แทนสมาคมประกันวินาศภัย)
- (4) ควรมีการจัดทำคู่มือขั้นตอนการลงทุนในประเทศต่างๆ ในอาเซียน (ดร. วัชรศรฯ)
- (5) บทบาทของสำนักงานที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ควรรับผิดชอบเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายการเข้าสู่ตลาดไทยของผู้ประกอบธุรกิจบริการด้านการเงินจากต่างชาติด้วย (ดร. วัชรศรฯ)
- (6) ต้องการให้มีหน่วยงานกลางที่ปรับแผนพัฒนาตลาดทุนและแผนพัฒนาระบบการเงินให้สอดคล้องกันในเชิงการเปิดเสรี (ดร. ชลจิตฯ)
- (7) ควรมีการศึกษาในระยะต่อไปด้านตลาดอินโดนีเซีย เนื่องจากมีการเติบโตที่น่าสนใจในทางเศรษฐกิจ มีศักยภาพที่นักลงทุนไทยน่าจะให้ความสนใจ โดยเฉพาะในสาขาประกันภัย (ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ)
- (8) การอ้างอิงทฤษฎีการเปิดเสรีควรพิจารณาใช้ทฤษฎีที่มีความเชื่อมโยงกับ Trade in Services มากกว่า Free Trade และ Trade in Goods (ดร. วัชรศรฯ)

8.3 ประโยชน์ที่ประเทศลาวและกัมพูชาจะได้รับจากงานวิจัย

จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของงานวิจัยฉบับนี้คือการสร้างประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) ให้เกิดขึ้นทั้งระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว และประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา โดยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะนำประโยชน์ไปสู่ประเทศลาวและกัมพูชา ดังนี้

(1) การเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจการเงินของไทยเข้าไปประกอบการในลาวและกัมพูชาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการเข้าไปส่งเสริมและพัฒนการแข่งขันให้เกิดขึ้นในตลาดการเงินของลาวและกัมพูชา ซึ่งการพัฒนาการแข่งขันดังกล่าวมีผลต่อการปรับปรุงคุณภาพ ราคา และเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาวและกัมพูชา อาทิ การทำให้ภาคธุรกิจจริง (real sector) ผู้ใช้บริการด้านสินเชื่อมีโอกาสเลือกใช้บริการจากสถาบันการเงินมากขึ้น และได้รับความสะดวกรวดเร็ว ด้วยต้นทุนทางการเงินที่ต่ำอันเนื่องมาจากการแข่งขัน ในขณะที่ผู้ฝากเงินก็มีโอกาสเลือกใช้บริการจากธุรกิจการเงินหลายแห่งหลายประเภท ด้วยบริการที่สะดวกรวดเร็วและได้รับประโยชน์จากการออมเงินที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการแข่งขันกันในธุรกิจเช่นเดียวกัน

(2) เนื่องจากผลงานวิจัยฉบับนี้จะมีการส่งให้แก่หน่วยงานราชการของลาวและกัมพูชาที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งจะทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการเงินในลาวและกัมพูชา ตลอดจนนักวิชาการในลาวและกัมพูชาได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบในงานวิจัยฉบับนี้ อันจะทำให้ภาครัฐของลาวและกัมพูชาสามารถนำไปใช้ศึกษาและประเมินศักยภาพของการให้บริการด้านการเงินในลาวและกัมพูชา ตลอดจนสามารถใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินในประเทศของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ประกอบการธุรกิจของลาวและกัมพูชาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงธุรกิจโดยเฉพาะการแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจจากประเทศไทยได้

8.4 ข้อจำกัดของการทำวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ระดับการพัฒนาในสาขาบริการด้านการเงินของ กัมพูชาและลาว รวมทั้งแสดงถึงความต้องการของผู้บริโภค และช่องทางการเข้าสู่ตลาดในสาขาบริการด้านการเงินของประเทศกัมพูชาและประเทศลาว เท่าที่จะสามารถกระทำได้ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา 1 ปีของการทำวิจัย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความประสงค์หลักที่จะเสนอแนะแนวทางให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนไทยใช้โอกาสของการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพิจารณาแนวทางการเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ลาว และ กัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศที่นักลงทุนไทยได้ออกไปลงทุนในสาขาต่างๆ เป็นมูลค่าสูง และเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจดังกล่าว ทั้งนี้ การขยายธุรกิจบริการด้านการเงินไปยังประเทศกัมพูชาและประเทศลาว จะเป็นการสร้างเสริมแหล่งเงินทุนช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจและเป็นเครื่องมือช่วยบริหารความเสี่ยงให้กับภาคธุรกิจไทยในการขยายการลงทุนไปยังประเทศดังกล่าว การจัดทำรายงานฉบับนี้มีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงแหล่งข้อมูลบางประการในสมาชิกอาเซียนบางประเทศที่ไม่มีการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลา และภาษาที่ทำให้การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจไทยในประเทศกัมพูชาและประเทศลาวไม่สามารถครอบคลุมทั่วถึงทุกราย และไม่สามารถทำการสำรวจความคิดเห็นผู้บริโภคท้องถิ่นได้

8.5 ผู้มีอุปการคุณ

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำราชอาณาจักร กัมพูชา และเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและประสานกับนักธุรกิจ สถาบันการเงิน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในระหว่างการเดินทางของคณะผู้วิจัยในการไปสำรวจความคิดเห็น ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา และ กรุงเวียงจันทน์ สปป. ลาว นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญและเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดทำวิจัยฉบับนี้

8.6 หมายเหตุ

ข้อเสนอแนะและความเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นของคณะผู้วิจัยทั้งสิ้น มิได้เป็นท่าที นโยบาย หรือมาตรการที่เป็นทางการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่นๆ

- กระทรวงพาณิชย์, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2542). *คำแปลกรรมสารสุดท้าย รวบรวมผลการเจรจาการค้า พหุภาคีรอบบอร์กาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สมชัย ฤชุพันธุ์. (2542). *เศรษฐกิจ : IMF เป็นใครมาจากไหน*. กรุงเทพฯ : ปัญญา.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2552). *รายงานฉบับสมบูรณ์ กรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดทำ ความตกลงเขตการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กอบศักดิ์ ภูตระกูล ดอน นาครทรรพ และหฤษฎ์ รอดประเสริฐ. (2548). *การเปิดเสรีภาคสถาบันการเงินไทย ภายใต้กรอบ WTO และแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน* (เอกสารวิจัยหมายเลข 3 โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก)). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรเทพ เบญญาอภิกุล. (2548). *GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ* ((เอกสารวิจัยหมายเลข 3 โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก)). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมพ์ชนก วอนขอพร. (2551). *การเจรจาการค้าบริการใน WTO* (เอกสารวิชาการหมายเลข 21 โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก)). กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง. (2549). *การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดเสรีภาคบริการด้านการเงินของประเทศไทย: รายงานฉบับสมบูรณ์* (เสนอ ASEM Trust Fund). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงพนมเปญ (มกราคม 2553)
- www.depthai.go.th/DEP/DOC/53/53000464.doc

ภาษาอังกฤษ

- Bank of Lao PDR. (2009) *Annual Economic Report*.
- Caprio, G., Hanson J.A., & Honohan, P. (2001). Introduction and Overview: The Case for Liberalization and Some Drawbacks. In G. Caprio, P. Honohan, & J.E. Stiglitz (Eds.), *Financial Liberalization: How Far How Fast?* (pp. 3-30). Cambridge: Cambridge University Press.
- Carmichael, J., & Pomerleano, M. (2002). *The Development and Regulation of Non-Bank Financial Institutions*. Washington D.C.: World Bank.
- Caves, R.E., Frankel, J.A., & Jones, R.W. (1993). *World Trade and Payments: An Introduction* (6th Edition). New York: HarperCollins.
- Chacholiades, M. (1990). *International Economics*. Singapore: McGraw-Hill.

- Gamberale, C., & Mattoo, A. (2002). Domestic Regulations and Liberalization of Trade in Services. In Bernard, H., Matto, A., & English, P. (Eds.), *Development, Trade, and WTO: A Handbook*. Washington D.C.: World Bank.
- Goodhart, C., Hartmann, P., Llewellyn, D., Rojas-Suárez, L., & Weisbrod, S. (1998). *Financial Regulation: Why, how, and where now?* London and New York: Routledge.
- Key, S.J. (1999). Trade Liberalization and Prudential Regulation: The International Framework for Financial Services. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, 75(1), 61-75.
- Kingdom of Cambodia. (2007). *Financial Sector Development Strategy 2006-2015*
- Krugman, P. (1979). Increasing Returns, Monopolistic Competition, and International Trade. *Journal of International Economics*, 9, 469-479.
- Kumar, A. (Ed.). (1997). *The Regulation of Non-Bank Financial Institutions: The United States, the European Union, and Other Countries* (World Bank Discussion Paper 362). Washington, D.C.: World Bank.
- Mishkin, F.S. (2007). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets* (8th ed.). Pearson and Addison-Wesley.
- National Bank of Cambodia [NBC] (2009). *Annual Report*
- Trebilcock, M.J., & Howse, R. (1999) *The Regulation of International Trade* (2nd ed.). London: Routledge.
- World Trade Organization [WTO]. (2005). *Understanding the WTO* (3rd Edition). Geneva: Author.
- Yung Chul Park, (2011) *Combined Study on Assessing the Financial Landscape and Formulating Milestones for Monetary and Financial Integration in ASEAN*, Research Paper for the ASEAN Secretariat

ภาคผนวก

- 1 ข้อมูลพื้นฐานในสาขาบริการด้านการเงินของกัมพูชาภายใต้องค์การการค้าโลก
- 2 ข้อมูลพื้นฐานในสาขาบริการด้านการเงินของกัมพูชา ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ 1 - 5
- 3 ข้อมูลพื้นฐานในสาขาบริการด้านการเงินของลาวภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียนของลาว
รอบที่ 1 - 5
- 4 กฎหมายธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของกัมพูชา (The Law on Banking and Financial Institution of Cambodia)
- 5 กฎหมายประกันภัยแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ค.ศ. 2000 (Insurance Law of the Kingdom of Cambodia)
- 6 กฎหมายการออกและซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่ของรัฐบาลของกัมพูชา (The Issuance and Trading of Non-Government Securities)
- 7 กฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ ของ สปป.ลาว ค.ศ. 2010 (Law on Commercial Banks 2010)
- 8 กฎฎีกา (ดำลัด)ว่าด้วยการจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยธนาคารธุรกิจ 2010 (Decree on the Implementation of the Law on Commercial Banks 2010)
- 9 กฎหมายประกันภัยของ สปป.ลาว ค.ศ. 1990 (Insurance Law 1990)
- 10 กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ค.ศ. 2010 (The Government's Decree on Securities and Securities Market Ref. No. 255 Dated 24 May 2010)
- 11 แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา (สำหรับนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป)
- 12 แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงินในประเทศลาว (สำหรับนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป)

ภาคผนวก 1

ข้อผูกพันในสาขาบริการการเงินภายใต้ต้องการการค้าโลกของกัมพูชา

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
ข้อผูกพันทั่วไป			
การให้เงินสนับสนุน		3), 4) ไม่ผูกพันสำหรับการให้เงินสนับสนุนต่างๆ รวมถึงเพื่อการค้นคว้าและพัฒนา	
มาตรการภาษี		1), 2), 3) ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับประเด็นเรื่องภาษี	
ที่ดิน		3) บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติกัมพูชาอาจเช่าได้แต่ไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้	
การได้มาซึ่งสิทธิ	ข้อจำกัดเรื่องการเป็นเจ้าของ การบริหารจัดการ การดำเนินการแบบทางกฎหมาย และขอบเขตของกิจกรรม ซึ่งแสดงในใบอนุญาตหรือในรูปแบบอื่นตามที่ได้รับอนุญาต การจัดตั้งหรือได้รับอำนาจในการดำเนินการหรือให้บริการโดยผู้ให้บริการต่างชาติดรายเดิม จะไม่มีข้อจำกัดที่เพิ่มเติมมากไปกว่าเดิมก่อนการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของกัมพูชา		
สิทธิพิเศษด้านการลงทุน	3) นักลงทุนที่มองหาสิทธิพิเศษภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมายการลงทุน จะต้องมีพันธะในการให้การฝึกอบรมที่เพียงพอและต่อเนื่องแก่เจ้าหน้าที่กัมพูชา รวมถึงเพื่อการสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงด้วย	3) ไม่มีข้อจำกัด	
บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นสำหรับมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาและอาศัยอยู่ชั่วคราวของบุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นสำหรับมาตรการที่มีผลกระทบต่อประเภทต่างๆ ที่กล่าวถึงใน	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p><u>ผู้มาติดต่อธุรกิจ</u> บุคคลธรรมดาผู้:</p> <ul style="list-style-type: none"> - เดินทางเข้ามายังประเทศกัมพูชาเพื่อเข้าร่วมประชุมทางธุรกิจ จัดทำสัญญาทางธุรกิจ รวมถึงเจรจาสำหรับการค้าขายบริการ และ/หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คล้ายกัน; - อาศัยอยู่ในกัมพูชาโดยไม่มีการรับรายได้ จากแหล่งภายใน กัมพูชา - ไม่มีส่วนร่วมในการค้าขายทางตรงแก่สาธารณชนหรือผู้ให้บริการทั่วไป <p>วีซ่าเพื่อเข้ามาติดต่อธุรกิจต้องมีกำหนดเวลา 90 วัน สำหรับการเข้าพักอาศัยใน 30 วันแรก โดยอาจได้รับการต่ออายุได้</p> <p><u>บุคคลผู้รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจเพื่อการพาณิชย์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ทำงานในตำแหน่งระดับสูงหรือบริหารที่ได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานที่ถูกระบุไว้ด้านล่าง ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจ ให้บริการของรัฐภาคีสมาชิกอื่นในกัมพูชาจะสนับสนุนการทำงานของบุคคลที่ระบุไว้ตาม ข้อ a, b และ c ด้านล่าง โดยบุคคลดังกล่าวไม่มีข้อจำกัดเรื่องกำหนดระยะเวลาพำนักราชอาณาจักร <p><u>บุคลากรที่ถือใบอนุญาตภายในกิจการ</u> บุคคลธรรมดาที่ได้รับการว่าจ้างโดยนิติบุคคลของรัฐภาคีสมาชิกอื่นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และเข้ามาชั่วคราวเพื่อ</p>	<p>ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด</p>	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>ให้บริการแก่สาขา บริษัทลูก และบริษัทในเครือในกัมพูชา และมาดำรงตำแหน่งเป็น :</p> <p>a) <u>ผู้บริหาร</u>: ผู้ไม่ต้องทำการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคลากรภายในองค์กรที่สั่งการด้านการบริหารในองค์กร มีอำนาจตัดสินใจ และได้รับการกำกับดูแลและควบคุมจากผู้บริหารระดับสูงกว่าขึ้นไป จากคณะกรรมการบริหาร หรือจากผู้ถือหุ้นในธุรกิจ ผู้บริหารดังกล่าวต้องไม่ปฏิบัติงานจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการหรือบริการจริงขององค์กร</p> <p>b) <u>ผู้จัดการ</u>: ผู้ไม่ต้องทำการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคคลธรรมดาที่ถูกจ้างโดยนิติบุคคล และมีความรู้ในระดับเชี่ยวชาญพิเศษหรือมีความรู้ที่เหมาะสมกับนิติบุคคล ทางด้านผลิตภัณฑ์ บริการ การวิจัย เครื่องมือ เทคนิค หรือการบริหารจัดการ และเป็นผู้สั่งการในระดับเบื้องต้นในองค์กรหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในองค์กร กำกับดูแลและควบคุมการทำงานของพนักงานระดับจัดการ เชี่ยวชาญ หรือกำกับดูแลอื่น ๆ เป็นผู้มีความสามารถในการจ้างหรือให้ออก หรือกระทำการอย่างอื่นด้านบุคลากร และมีอำนาจดุลพินิจในการดำเนินงานประจำทั่วไป แต่ไม่รวมถึงการเป็นผู้บังคับบัญชาระดับล่าง เว้นแต่พนักงานภายใต้การกำกับดูแลเป็นพนักงานอาชีพ และไม่เป็นพนักงานที่ทำงานที่จำเป็นต่อการทำงานให้บริการ</p>		

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>c) ผู้เชี่ยวชาญ: บุคคลธรรมดาภายในองค์กรผู้มีความรู้ในระดับชำนาญการ และมีความรู้ที่เหมาะสมกับงานบริการ วิจัย เทคนิค หรือการบริหารในองค์กร</p> <p>บุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ที่ถูกนิยามว่าเป็นบุคลากรภายในกิจการ ต้องได้รับการอนุญาตพำนักอาศัยชั่วคราวและการอนุญาตให้ทำงาน โดยการอนุญาตดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา 2 ปี และอาจต่ออายุใหม่ได้ทุกปีจนถึงสูงสุด 5 ปี</p>		
VII. บริการด้านการเงิน			
1. ประกันภัยและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย			
(a) บริการประกันชีวิต (CPC 81211)	<p>1) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถทำสัญญากับบริษัทประกันภัยที่มีใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยในราชอาณาจักรกัมพูชาเท่านั้น</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	<p>1) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	
(b) บริการประกันวินาศภัย (CPC 8129)	<p>1) ไม่มีข้อจำกัดสำหรับประกันภัยทางทะเล อากาศ และการขนส่ง ตั้งแต่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป หรือเมื่อมีการผ่านกฎหมาย มีกฎระเบียบที่เหมาะสม และมีบริษัทในประเทศได้รับการรับรอง แล้วแต่เงื่อนไขใดจะมาถึงก่อน</p> <p>เมื่อบรรลุเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นแล้ว การให้บริการประกันภัยทาง</p>	<p>1) ไม่มีข้อจำกัด</p>	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>ทะเล อากาศ และการขนส่งอาจทำได้โดยบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชา</p> <p>สำหรับบริการประกันวินาศภัยประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถ ทำสัญญาได้กับบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชาเท่านั้น</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	<p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	
(c) การประกันภัยต่อ และการประกันช่วง (CPC 81299)	<p>1) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นว่าบริษัทต่างๆ ต้องทำการประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในบริษัทประกันภัยต่อกัมพูชา (Cambodia Re) ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2551 สำหรับสัญญาประกันภัยที่มีวงเงินประกันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ จะต้องทำประกันภัยต่อในประเทศจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 หลังจากนั้นจะไม่มีข้อจำกัด</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นบริษัทจะต้องทำประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในกัมพูชาถึงวันที่ 1 มกราคม 2551 แต่ไม่มีข้อจำกัดภายหลังจากนั้น</p> <p>4) ไม่ผูกพัน นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	<p>1) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพัน</p>	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
		ทั่วไป	
(d) การบริการสนับสนุนการประกันภัย (รวมถึงบริการนายหน้าและตัวแทน) (CPC 8140)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	
2. การธนาคารและการบริการการเงินอื่นๆ			
ข้อผูกพันสำหรับสาขาย่อย (a), (b) และ (d) ใช้กับธนาคารพาณิชย์เท่านั้น			
(a) การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน (CPC 81118-81119) (b) การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์มและการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ (CPC 8113) (d) การบริการชำระเงินและการโอนเงินทั้งปวง รวมถึงสินเชื่อบัตรชำระหนี้และบัตรเครดิต เชื่คเดินทาง	1) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นการรับฝากเงินจากสาธารณชนจะต้องนำกลับมาลงทุนในกัมพูชา 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตผ่านสถาบันการเงินที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น ธนาคาร 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
และดริฟท์ธนาคาร (CPC 81339)			
ข้อผูกพันสำหรับสาขาย่อย (c) และ (e) เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์เท่านั้น (c) การให้เข้าทรัพย์สินแบบลิสซิงทางการเงิน (e) การค้ำประกันและภาระผูกพัน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพันจนกว่ากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องจะถูกกำหนดขึ้น 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป 	
(f) การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใด ดังต่อไปนี้ (A) ตราสารตลาดเงิน (รวมถึงเช็ค ธนบัตร บัตรเงินฝาก) (B) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (C) อนุพันธ์ทางการเงิน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า	<ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพันสำหรับสาขาย่อย (f) – (l) จนกว่ารัฐบาลของกัมพูชาจะกำหนดประเภทของบุคคลที่สามารถประกอบบริการเหล่านี้ ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และธุรกิจดังกล่าวต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับอำนาจ 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป 	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนอกประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>ประเภทพิวเจอร์และออฟชั่น (D) ตราสารเกี่ยวกับอัตรา การแลกเปลี่ยนและอัตรา ดอกเบี้ย รวมถึงผลิตภัณฑ์ เช่นการสวอป สัญญาการซื้อ ขายล่วงหน้า (E) หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ (F) ตราสารเปลี่ยนมืออื่น และสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงทองคำแท่ง</p> <p>(g) การมีส่วนร่วมในประเด็น ต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุก ประเภท รวมถึงการประกันการ จำหน่าย และการจำหน่ายใน ฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่าย ทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการ เสนอบริการที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นดังกล่าว</p> <p>(h) นายหน้าค้าเงิน</p>			

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนอกประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>(i) การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการเงินสด หรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการกองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและจัดการสินทรัพย์เพื่อบุคคลอื่น</p> <p>(j) การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงหลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ</p> <p>(k) การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ</p>			

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
(l) การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการ สนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวงซึ่งระบุ ในอนุวรรค (v) ถึง (xv) รวมถึง การยืนยันเครดิตเกี่ยวกับการ ลงทุนและเงินลงทุน การให้ คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าถือ สิทธิ์ และการปรับโครงสร้าง และกลยุทธ์ของบริษัท			

ภาคผนวก 2

ข้อผูกพันในสาขาบริการการเงินภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียนของกัมพูชา รอบที่ 1 - 5

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
ข้อผูกพันทั่วไป			
การให้เงินสนับสนุน		3), 4) ไม่ผูกพันสำหรับการให้เงินสนับสนุนต่างๆ รวมถึงเพื่อการค้นคว้าและพัฒนา	
มาตรการภาษี		1), 2), 3) ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับประเด็นเรื่องภาษี	
ที่ดิน		3) บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติกัมพูชาอาจเช่าได้แต่ไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้	
การได้มาซึ่งสิทธิ	ข้อจำกัดเรื่องการเป็นเจ้าของ การบริหารจัดการ การดำเนินการ แบบทางกฎหมาย และขอบเขตของกิจกรรม ซึ่งแสดงในใบอนุญาตหรือในรูปแบบอื่นตามที่ได้รับการอนุมัติการจัดตั้ง หรือได้รับอำนาจในการดำเนินการหรือให้บริการโดยผู้ให้บริการต่างชาติรายเดิม จะไม่มีข้อจำกัดที่เพิ่มเติมมากไปกว่าเดิมก่อนการเข้าเป็นสมาชิก WTO ของกัมพูชา		
สิทธิพิเศษด้านการลงทุน	3) นักลงทุนที่มองหาสิทธิพิเศษภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมายการลงทุน จะต้องมีพันธะในการให้การฝึกอบรมที่เพียงพอและต่อเนื่องแก่เจ้าหน้าที่กัมพูชา รวมถึงเพื่อการสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงด้วย	3) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค</p>	<p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาและอาศัยอยู่ชั่วคราวของบุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้</p> <p><u>ผู้มาติดต่อธุรกิจ</u> <u>บุคคลธรรมดาผู้:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เดินทางเข้ามายังประเทศกัมพูชาเพื่อเข้าร่วมประชุมทางธุรกิจ จัดทำสัญญาทางธุรกิจ รวมถึงเจรจาสำหรับการค้าขายบริการ และ/หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คล้ายกัน; - อาศัยอยู่ในกัมพูชาโดยไม่มีการรับรายได้ จากแหล่งภายในกัมพูชา - ไม่มีส่วนร่วมในการค้าขายทางตรงแก่สาธารณชนหรือผู้ให้บริการทั่วไป <p>วีซ่าเพื่อเข้ามาติดต่อธุรกิจต้องมีกำหนดเวลา 90 วัน สำหรับการเข้าพักอาศัยใน 30 วันแรก โดยอาจได้รับการต่ออายุได้</p> <p><u>บุคคลผู้รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจเพื่อการพาณิชย์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ทำงานในตำแหน่งระดับสูงหรือบริหารที่ได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานที่ถูกระบุไว้ด้านล่าง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตั้งธุรกิจให้บริการของรัฐบาลสมาชิกอื่นในกัมพูชาจะสนับสนุนการจ้างงานของบุคคลที่ระบุไว้ตาม ข้อ a, b และ c 	<p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นมาตรการที่กระทบต่อบุคคลธรรมดาประเภทต่างๆ ที่กล่าวถึงในการเข้าสู่ตลาด</p>	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริการในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>ด้านล่าง โดยบุคคลดังกล่าวไม่มีข้อจำกัดเรื่องกำหนดระยะเวลาพำนักรออาศัยสูงสุด</p> <p><u>บุคลากรที่ถูกโอนย้ายภายในกิจการ</u> บุคคลธรรมดาที่ได้รับการว่าจ้างโดยนิติบุคคลของรัฐภาคีสมาชิกอื่นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และเข้ามาชั่วคราวเพื่อให้บริการแก่สาขา บริษัทลูก และบริษัทในเครือในกัมพูชา และมาดำรงตำแหน่งเป็น :</p> <p>a) <u>ผู้บริหาร</u>: ผู้ไม่ต้องทำการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคลากรภายในองค์กรที่สั่งการด้านการบริหารในองค์กร มีอำนาจตัดสินใจ และได้รับการกำกับดูแลและควบคุมจากผู้บริหารระดับสูงกว่าขึ้นไป จากคณะกรรมการบริหาร หรือจากผู้ถือหุ้นในธุรกิจ ผู้บริหารดังกล่าวต้องไม่ปฏิบัติงานจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการหรือบริการจริงขององค์กร</p> <p>b) <u>ผู้จัดการ</u>: ผู้ไม่ต้องทำการทดสอบการจ้างงานในตลาดแรงงาน โดยเป็นบุคคลธรรมดาที่ถูกจ้างโดยนิติบุคคล และมีความรู้ในระดับเชี่ยวชาญพิเศษหรือมีความรู้ที่เหมาะสมกับนิติบุคคลทางด้านผลิตภัณฑ์ บริการ การวิจัย เครื่องมือ เทคนิค หรือการบริหารจัดการ และเป็นผู้สั่งการใน</p>		

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนิตยสารในประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>ระดับเบื้องต้นในองค์กรหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในองค์กร กำกับดูแลและควบคุมการทำงานของพนักงานระดับจัดการเชี่ยวชาญ หรือกำกับดูแลอื่น ๆ เป็นผู้มีความสามารถในการจ้างหรือให้ออก หรือกระทำการอย่างอื่นด้านบุคลากร และมีอำนาจดุลพินิจในการดำเนินงานประจำทั่วไป แต่ไม่รวมถึงการเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับล่าง เว้นแต่พนักงานภายใต้การกำกับดูแลเป็นพนักงานอาชีพ และไม่เป็นพนักงานที่ทำงานที่จำเป็นต้องให้บริการ</p> <p>c) ผู้เชี่ยวชาญ: บุคคลธรรมดาภายในองค์กรผู้มีความรู้ในระดับชำนาญการ และมีความรู้ที่เหมาะสมกับงานบริการวิจัย เทคนิค หรือการบริหารในองค์กร</p> <p>บุคคลธรรมดาประเภทต่าง ๆ ที่ถูกนิยามว่าเป็นบุคลากรภายในกิจการ ต้องได้รับการอนุญาตพำนักอาศัยชั่วคราวและการอนุญาตให้ทำงาน โดยการอนุญาตดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา 2 ปี และอาจต่ออายุใหม่ได้ทุกปีจนถึงสูงสุด 5 ปี</p>		
VII. บริการด้านการเงิน			
1. ประกันภัยและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย			
(a) บริการประกันชีวิต (CPC 81211)	1) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถทำสัญญากับบริษัทประกันภัยที่มีใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยในราชอาณาจักรกัมพูชาเท่านั้น	1) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการประติบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	
(b) บริการประกันวินาศภัย (CPC 8129)	<p>1) ไม่มีข้อจำกัดสำหรับประกันภัยทางทะเล อากาศ และการขนส่ง ตั้งแต่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป หรือเมื่อมีการผ่านกฎหมาย มีกฎระเบียบที่เหมาะสม และมีบริษัทในประเทศได้รับการรับรอง แล้วแต่เงื่อนไขใดจะมาถึงก่อน เมื่อบรรลุเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นแล้ว การให้บริการประกันภัยทางทะเล อากาศ และการขนส่งอาจทำได้โดยบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชา</p> <p>สำหรับบริการประกันวินาศภัยประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถ ทำสัญญาได้กับบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชาเท่านั้น</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	<p>1) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	
(c) การประกันภัยต่อ และการ	1) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นว่าบริษัทต่างๆ ต้องทำการประกันภัย	1) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
ประกันช่วง (CPC 81299)	ต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในบริษัทประกันภัยต่อภัยพิบัติ (Cambodia Re) ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2551 สำหรับสัญญาประกันภัยที่มีวงเงินประกันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ จะต้องทำประกันภัยต่อในประเทศจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 หลังจากนั้นจะไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นบริษัทจะต้องทำประกันภัยต่อร้อยละ 20 ของความเสี่ยงในภัยพิบัติถึงวันที่ 1 มกราคม 2551 แต่ไม่มีข้อจำกัดภายหลังจากนั้น 4) ไม่ผูกพัน นอกจากที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	
(d) การบริการสนับสนุนการประกันภัย (รวมถึงบริการนายหน้าและตัวแทน) (CPC 8140)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	
2. การธนาคารและการบริการการเงินอื่นๆ			
การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจากสาธารณชน (CPC 81115-81119) การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์มและการให้กู้เพื่อ	1) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นการรับฝากเงินจากสาธารณชนจะต้องนำกลับมาลงทุนในภัยพิบัติ 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด ยกเว้นต้องได้รับอนุญาตผ่านสถาบันการเงินที่ได้รับมอบอำนาจ เช่น ธนาคาร	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคนในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
การพาณิชย์ (CPC 8113) การบริการชำระเงินและการส่งเงิน ทั้งปวง รวมถึงสินเชื่อบัตรชำระหนี้ และบัตรเครดิต เชื่คเดินทาง และดราฟท์ธนาคาร (CPC 81339)	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพัน ทั่วไป	
การให้เข้าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง ทางการเงิน (CPC 81112)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) บริษัทลิสซิ่งทางการเงินที่ได้รับใบอนุญาตการประกอบ ธุรกิจจากธนาคารกลางกัมพูชาสามารถให้บริการลิสซิ่ง ได้ แต่สถาบันการเงินลิสซิ่งจะไม่สามารถให้บริการธุรกิจ ธนาคารพาณิชย์ได้ 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) เป็นไปตามที่ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพัน ทั่วไป	
การค้าประกันและภาระผูกพัน (CPC 81199**)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพันจนกว่าจะมีการบัญญัติกฎหมายและกฎระเบียบที่ เกี่ยวข้อง 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพัน ทั่วไป	
การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชี ของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขาย	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่มีข้อจำกัด	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>ในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์อื่นใดดังต่อไปนี้</p> <p>(a) ตราสารตลาดเงิน (รวมถึงเช็ค ธนบัตร บัตรเงินฝาก)</p> <p>(b) การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ</p> <p>(c) อนุพันธ์ทางการเงิน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ประเภทฟิวเจอร์และออฟชั่น</p> <p>(d) ตราสารเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย รวมถึงผลิตภัณฑ์ เช่นการสวอป สัญญาการซื้อขายล่วงหน้า</p> <p>(e) หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้</p> <p>(f) ตราสารเปลี่ยนมืออื่น และสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงทองคำแท่ง</p> <p>การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท</p>	<p>3) ไม่ผูกพัน จนกว่ารัฐบาลของกัมพูชาจะกำหนดประเภทของบุคคลที่สามารถประกอบธุรกิจให้บริการเหล่านี้</p> <p>ตลอดจนการบัญญัติกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและธุรกิจดังกล่าวต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับอำนาจ</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	<p>3) ไม่มีข้อจำกัด</p> <p>4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพันทั่วไป</p>	

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว (CPC 8132)</p> <p>นายหน้าค้าเงิน (CPC 81339**)</p> <p>การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการเงินสด หรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการกองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและจัดการสินทรัพย์เพื่อบุคคลอื่น (CPC 8119+**)</p> <p>การบริการชำระและส่งมอบบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึง</p>			

Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2: การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3: การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4: บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการ प्रतिบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
<p>หลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมืออื่นๆ (CPC 81339** หรือ CPC 81319**)</p> <p>การจัดการและการให้บริการ ข่าวสารทางการเงิน และการประมวลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ (CPC 8131)</p> <p>การบริการให้คำแนะนำ การเป็นตัวกลางและการบริการสนับสนุนทางการเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งปวงซึ่งระบุในอนุวรรค (v) ถึง (xv) รวมถึงการยืนยันและวิเคราะห์สินเชื่อ การวิจัยและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุน และเงินลงทุน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าถือสิทธิ์ และการปรับโครงสร้างและกลยุทธ์ของบริษัท (CPC 8131 หรือ CPC 8133)</p>			

ภาคผนวก 3

ข้อผูกพันในสาขาบริการการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียนรอบ 1-5 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ประเทศลาว)

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนิเทศในประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
I. ข้อผูกพันทั่วไป			
ทุกสาขาที่รวมอยู่ในตารางข้อผูกพันนี้	<p>3) การจัดตั้งสำนักงานในประเทศของผู้ให้บริการต่างชาติสามารถอยู่ในรูปของ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจการร่วมค้า ร่วมกับนักลงทุนลาว 1 ราย หรือมากกว่า - วิสาหกิจที่ถือหุ้นโดยต่างชาติทั้งหมด¹ - สาขาหรือสำนักงานตัวแทน <p>สำนักงานในประเทศของผู้ให้บริการต่างชาติจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการบริหารการลงทุนต่างประเทศของประเทศลาว</p> <p>กิจการร่วมค้าต้องจัดตั้งและจดทะเบียนภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบของประเทศลาว โดยการร่วมเป็นเจ้าของและร่วมดำเนินการระหว่างนักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติ 1 รายหรือมากกว่า และนักลงทุนลาว 1 รายหรือมากกว่า</p>	<p>3) ผู้ให้บริการต่างชาติในประเทศลาว อาจเช่าที่ดินในประเทศลาว และโอนสิทธิในที่ดินที่เกิดจากสัญญาเช่า และอาจเป็นเจ้าของสิ่งที่เกิดจากการปรับปรุงที่ดิน และสิ่งหาริมทรัพย์อื่น และโอนสิทธิความเป็นเจ้าของดังกล่าว</p> <p>วิสาหกิจต่างชาติซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายส่งเสริมและบริหารการลงทุนต่างประเทศในประเทศลาวจะต้องจ่ายภาษีกำไรรายปี โดยคำนวณตามข้อกำหนดของกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศลาว</p> <p>จะต้องจ่ายภาษีอื่นๆ ของลาว อากรและค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศลาว</p>	

¹ บริษัทที่ลงทุนโดยต่างชาติร้อยละ 100

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>กิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาจะกำกับโดยสัญญาระหว่างคู่สัญญา และข้อบทของสมาคมกิจการร่วมค้า ที่สอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศลาว</p> <p>นักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติที่เป็นผู้ร่วมค้าจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของทุนรวมทั้งหมดในกิจการร่วมค้านั้น</p> <p>วิสาหกิจที่ถือหุ้นโดยต่างชาติทั้งหมด คือนักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบของประเทศลาว ซึ่งเป็นนักลงทุนต่างชาติ 1 รายหรือมากกว่า โดยไม่มีการร่วมทุนกับนักลงทุนลาว วิสาหกิจที่จัดตั้งในประเทศลาวอาจเป็นบริษัทใหม่หรือสาขาหรือสำนักงานตัวแทนของบริษัทต่างชาติ การรวมเข้าเป็นบริษัทและการจดทะเบียนของการลงทุนต่างชาติต้องสอดคล้องกับกฎหมายวิสาหกิจ/ธุรกิจของประเทศลาว เงื่อนไข</p>		

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริการในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>ในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจที่ทุนเป็นของต่างชาติและสัญญาความร่วมมือทางธุรกิจต้องกำหนดในใบอนุญาตการลงทุนของแต่ละโครงการ ตามที่สอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบของประเศลาว</p> <p>สาขาหรือสำนักงานตัวแทนของบริษัทต่างชาติจะต้องมีข้อบังคับของสมาคมที่สอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบและกฎหมายธุรกิจของประเศลาว และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการบริหารการลงทุนต่างประเทศของประเศลาว</p> <p>4) ชาวต่างชาติที่ทำงานในประเศลาวจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการส่งเสริมและบริหารการลงทุนต่างประเทศของประเศลาวและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมือง</p> <p>อย่างไรก็ดี วิสาหกิจต่างชาติมีสิทธิที่จะจ้างบุคลากรมีฝีมือและผู้เชี่ยวชาญต่างชาติตามความจำเป็น และต้องได้รับ</p>	<p>4) ผู้ให้บริการต่างชาติและบุคลากรที่ทำงานในประเศลาวต้องจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คำนวณตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเศลาว</p>	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	<p>อนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐบาลลาว</p> <p>นักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติ บุคลากรต่างชาติของนักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาตินั้น และสมาชิกในครอบครัวของนักลงทุน/ผู้ให้บริการชาวต่างชาติและบุคลากรต่างชาติของนักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาตินั้น จะได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าประเทศเดินทางในประเทศ พำนักอาศัยในประเทศ และเดินทางออกจากประเทศลาว โดยบุคลากรดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในขณะที่อยู่ในประเทศลาว</p> <p>นักลงทุน/ผู้ให้บริการต่างชาติมีภาระผูกพันที่จะต้องพัฒนาทักษะของลูกจ้างลาว ผ่านทางการฝึกอบรมในประเทศลาวหรือในต่างประเทศ</p>		

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริการในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
บริการด้านการเงิน ไม่รวมประกันภัย ข้อผูกพันทั่วไปที่ใช้กับสาขาบริการด้านการเงิน สถาบันการเงินในประเทศลาวต้องมีรูปแบบทางกฎหมายเฉพาะ ข้อผูกพันทั้งหมดขึ้นอยู่กับข้อกำหนดในการเข้าประเทศลาว กฎหมาย กฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ภายใน และเงื่อนไขของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการเงิน และ/หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นใดในประเทศลาว แล้วแต่กรณี ข้อผูกพันนี้ใช้กับธนาคารธุรกิจเท่านั้น และจำกัดเฉพาะสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบริการการธนาคาร นิติบุคคลต่างชาติต้องดำเนินธุรกิจโดยการร่วมหุ้นหรือบริษัทจำกัด แต่ไม่ใช่บริษัทจำกัดที่มีผู้เป็นเจ้าของเพียงรายเดียว			
A. การประกันภัยและบริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย ไม่อนุญาตการจัดตั้งเป็นสาขาโดยตรง สถาบันการเงินในประเทศลาวต้องมีรูปแบบทางกฎหมายเฉพาะ ข้อผูกพันทั้งหมดขึ้นอยู่กับข้อกำหนดในการเข้าประเทศลาว กฎหมาย กฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ภายใน และเงื่อนไขของกระทรวงการเงิน และ/หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นใดในประเทศลาว แล้วแต่กรณี ห้ามมิให้บริษัทประกันภัยเสนอบริการประกันภัยทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัย ข้อผูกพันนี้ไม่รวมประกันภัยภาคบังคับ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะกองทุนประกันสังคม			
a. การประกันภัยโดยตรง (รวมถึงการประกันภัยร่วม) (a) การประกันชีวิต (ไม่รวมการประกันสุขภาพ) (b) ประกันวินาศภัย	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้น ดังต่อไปนี้ อนุญาตให้เฉพาะผู้จัดการอาวุโส และผู้เชี่ยวชาญ การเข้าประเทศและการเคลื่อนย้าย บุคคลธรรมดาตั้งกล่าวเข้าประเทศลาว	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้น ที่ระบุไว้ในข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด ผู้ให้บริการต่างประเทศและพนักงานต่างประเทศของผู้ให้บริการซึ่งทำงานอยู่ในประเทศลาวต้องชำระภาษีเงินได้ส่วน	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนิตินต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	ต้องได้รับการอนุมัติตามกฎหมาย แรงงานของประเทศลาว	บุคคลแก่รัฐบาลลาว โดยคำนวณภาษี ตามข้อกำหนดที่ระบุในกฎหมายและ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศลาว	
b. การประกันภัยต่อการประกันช่วง	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้น ดังต่อไปนี้ อนุญาตให้เฉพาะผู้จัดการอาวุโส และ ผู้เชี่ยวชาญ การเข้าประเทศและการเคลื่อนย้าย บุคคลธรรมดาตั้งกล่าวเข้าประเทศลาว ต้องได้รับการอนุมัติตามกฎหมาย แรงงานของ สปป.ลาว	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้น ที่ระบุไว้ในข้อจำกัด การเข้าสู่ตลาด ผู้ให้บริการต่างประเทศและพนักงาน ต่างประเทศของผู้ให้บริการซึ่งทำงานอยู่ ในประเทศลาวต้องชำระภาษีเงินได้ส่วน บุคคลแก่รัฐบาลลาว โดยคำนวณภาษี ตามข้อกำหนดที่ระบุในกฎหมายและ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศลาว	
B. การธนาคารและการบริการการเงินอื่นๆ			
1. การรับฝากเงินและเงินที่กู้ยืมจาก สาธารณชน (CPC 81118-81119)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ ตามที่ ระบุในกฎหมายธนาคารพาณิชย์	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริการในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป	
2. การให้สินเชื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสินเชื่อผู้บริโภค สินเชื่อจำนอง แพลตฟอร์ม และการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ (8113)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ ตามที่ระบุในกฎหมายธนาคารพาณิชย์ 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้	
3. การให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิงทางการเงิน (CPC 8112)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตารางข้อผูกพันทั่วไป	
4. การบริการชำระเงินและการส่งเงินทั้งปวง (CPC 81339**)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่มีข้อจำกัด 3) ไม่มีข้อจำกัด	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนิตยสารในประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล ข้อผูกพันทั่วไป	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล ข้อผูกพันทั่วไป	
5. การค้าประกันและภาระผูกพัน (CPC 81199**)	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่ผูกพันยกเว้นที่ได้รับอนุมัติจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย 3) ไม่ผูกพันยกเว้นที่ได้รับอนุมัติจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความ ร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทาง เศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและ ผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้	1) ไม่มีข้อจำกัด 2) ไม่ผูกพันยกเว้นที่ได้รับอนุมัติจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย 3) ไม่ผูกพันยกเว้นที่ได้รับอนุมัติจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นในกรณีของความ ร่วมมือที่สอดคล้องกับความจำเป็นทาง เศรษฐกิจ อนุญาตให้ผู้บริหารและ ผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่ตลาดได้	
6. การค้าในบัญชีของตนหรือบัญชีของ ลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในตลาด หลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายนอกตลาด หลักทรัพย์อื่นใด ดังต่อไปนี้ หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ (CPC 81321*)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นบริษัทหลักทรัพย์ ต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัท หลักทรัพย์ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ที่ จดทะเบียนในประเทศไทย	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของ ประเทศไทย	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนิตยสารในประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
7. การมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ทุกประเภท รวมถึงการประกันการจำหน่าย และการจำหน่ายในฐานะตัวแทน (ไม่ว่าจำหน่ายทั่วไปหรือเฉพาะกลุ่ม) และการเสนอบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็นดังกล่าว (CPC 8132)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
8. การจัดหาและการให้บริการข่าวสารทางการเงิน และการประมวลข้อมูลทางการเงิน และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องของผู้ให้บริการทางการเงินอื่นๆ (CPC 8131)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
9. นายหน้าค้าเงิน (CPC 81339**)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริโภคนิตต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
10. การจัดการสินทรัพย์ เช่น การจัดการ เงินสด หรือเงินลงทุน รูปแบบการจัดการ กองทุนรวมทุกประเภท การจัดการกองทุน บำเหน็จบำนาญ การดูแลทรัพย์สิน การบริการรับฝากและจัดการสินทรัพย์เพื่อ บุคคลอื่น (CPC 81323*)	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
11. การบริการชำระและส่งมอบบัญชี สินทรัพย์ทางการเงิน รวมถึงหลักทรัพย์ อนุพันธ์ทางการเงิน และตราสารเปลี่ยนมือ อื่นๆ	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	
12. การบริการให้คำแนะนำ การเป็น ตัวกลางและการบริการสนับสนุนทาง การเงินอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมที่โปร่งซึ่ง ระบุในข้อ 1B of MTN.TNC/W/50 รวมถึงการยืนยันเครดิตเกี่ยวกับการลงทุน และเงินลงทุน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับ	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นที่ปรึกษาการลงทุนทาง การเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้าน หลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจ ผ่านบริษัทหลักทรัพย์ร่วมทุนระหว่าง	1) ไม่ผูกพัน 2) ไม่ผูกพัน 3) ไม่ผูกพัน ยกเว้นเป็นไปตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของ	

Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน Mode 2) การบริการในต่างประเทศ Mode 3) การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ Mode 4) บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการแก่ผู้บริโภค

สาขาที่เปิดตลาด	ข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาด	ข้อจำกัดการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ	ข้อผูกพันอื่นๆ เพิ่มเติม
การเข้าถือสิทธิ์ และการปรับโครงสร้าง และกลยุทธ์ของบริษัท (CPC 8131 or 8133)	บริษัทหลักทรัพย์ต่างชาติและธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศลาว 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	ประเทศลาว 4) ไม่ผูกพัน ยกเว้นประเภทที่ระบุในตาราง ข้อผูกพันทั่วไป	

ภาคผนวก 4

Law on Banking and Financial Institution

18 November 1999

CHAPTER I: Banking and Financial Intermediation

Article 1. Banks are legal entities licensed to carry out banking operations as their regular business.

Article 2. Banking operations include:

1. credit operations for valuable consideration, including leasing, guarantees and commitments under signature;
2. the collection of non-earmarked deposits from the public;
3. the provision of means of payment to customers and the processing of said means of payment in national currency or foreign exchange.

Any entity carrying out even one of these three types of activities shall be considered de facto to be engaged in banking.

An entity carrying out only one of these three basic activities, or only one component of each of these three basic activities, shall be known as a “**specialized bank**”.

Article 3. Banks may also, for their customers or on their own behalf, perform or carry out:

1. all the financial operations referred to in Article 4 below, except insurance services which are the subject of a specific legislation;
2. foreign exchange operations;
3. money market intermediation, and all operations in negotiable claims on said market;
4. transactions in derivatives;
5. spot or forward dealing in precious metals, raw materials and commodities; and
6. other services related to their core activities, subject to the agreement of the supervisory authority.

Article 4. Banks as defined above may, on their own behalf and for their customers, either directly or indirectly by participating in one or more specialized institutions, carry out securities transactions which constitute financial intermediation, such as :

1. taking deposits for the purpose of subscribing or purchasing securities, pursuant to instructions received from individual customers or from open-end investment companies,

2. subscribing in and trading securities,

3. custody of securities,

4. individual or collective management of securities,

5. underwriting of securities upon their issuance,

6. financial engineering,

7. trading in derivatives, and

8. all manner of securities transactions on their own behalf, in their capacity as commercial companies and in compliance with the laws and regulations in force.

Article 5. Other specialized financial institutions may also carry out the same securities transactions for their customers.

Article 6. The National Bank of Cambodia has the power to license and supervise the specialized financial institutions in accordance with the provisions of Article 7, Paragraphs 4 and 11, and Article 33 of Law NS/RKM/0196/27 of January 26, 1996 on the Organization and Functioning of the National Bank of Cambodia.

However, securities transactions, whether carried out by the banks and by the specialized financial institutions, shall also be subject to the supervision of a special Commission, which shall ensure that savings invested in securities are protected through compliance with securities issuance conditions and with securities disclosure requirements.

The composition and functioning of this Commission shall be determined by the laws and regulations governing the financial market.

Article 7. Owing to the risks that may result from a combination of securities activities within banks or within specialized financial institutions, such as the receipt of earmarked deposits and the custody and the management of securities portfolios, the supervisory authorities of the banking system and of the financial system, acting in concert either at the time of initial licensing or by regulation, shall establish rules for regulating combination of such securities activities.

Article 8. The operations related to the banking business referred to in Article 3 Paragraphs 2, 3, 4 and 5 of this law, and carried out for customers by entities other than banks, shall comply with the rules established by the supervisory authority.

CHAPTER II: Scope

Article 9.

1. The banking and financial institutions defined in Chapter I, and hereinafter referred to as covered entities, shall be subject to the provisions of this law.

2. No person other than a covered entity may carry out banking operations on a regular basis.

3. No person other than a covered entity may make use of a business name, corporate name, advertising or, in general, any expression implying that it is an institution authorised to carry out an activity subject to authorisation in accordance with the provisions of this law.

Article 10. Covered entities shall comply either with the provisions of ordinary commercial law or with the provisions of the special legislation applicable to noncommercial companies, as well as with the provisions of this law.

In case of conflict, this law shall prevail.

CHAPTER III: Legal Form of Covered Entities

Article 11. A covered entity shall be incorporated either as a public company under commercial law or as a cooperative or a mutual noncommercial society subject to special statute.

Cooperatives or mutual societies shall belong to a common federative body called a “central body”.

Central bodies shall be responsible for ensuring cohesion among the entities affiliated with their network as well as the smooth functioning thereof. To this end, they shall take all necessary measures, in particular to safeguard the liquidity and solvency of each of these institutions and of the network as a whole.

The central bodies themselves are considered as covered entities.

Article 12. A covered entity may be locally incorporated in Cambodia or be a branch of a foreign bank.

Article 13. With prior approval of the supervisory authority, a foreign bank may open an information, liaison or representative office in the Kingdom of Cambodia, which office shall not be entitled to carry out banking operations or financial intermediation and canvassing operations.

Such establishments may be locally incorporated or be a simple entity, a delegate person, or an office, and shall be so entered in the Trade Registry.

Such offices may use the business name of the foreign bank they represent.

An authorization is given for a period of two years, which may be renewed once only

CHAPTER IV: Licensing of Covered Entities

Article 14. Before starting business, covered entities must obtain a license from the supervisory authority.

Before issuing a license, the supervisory authority shall ensure :

1. the qualifications of the shareholders and the accuracy of their reported financial position;
2. the ability of the principal shareholders to fulfill, jointly and severally, their obligation to strengthen the bank's own funds if required to do so in accordance with the provisions of Article 27 of this law;
3. the adequacy of human, technical, and financial resources for the planned activities.

The supervisory authority shall be aware of the reciprocity offered by other countries when the shareholders of a locally incorporated bank or the head offices of branches of foreign banks are from said countries.

Article 15. The supervisory authority shall reach a decision within six months of receiving the application together with all relevant documents. Applicants shall be notified of any refusal of authorisation. The supervisory authority shall maintain a current list of licensed institutions, which shall be published in the Bulletin of the National Bank of Cambodia and in the Official Gazette of the Kingdom of Cambodia.

CHAPTER V: Minimum Capital – Solvency

Article 16.

1. Before obtaining a license, a covered entity that is locally incorporated as a company or a noncommercial entity, whatever its legal form, must have fully paid-up initial capital at least equal to a sum fixed by the supervisory authority.

2. Before obtaining a license, a branch of a foreign bank must have a fully paid-up capital endowment at least equal to the minimum capital of a covered entity locally incorporated as a company.

3. The minimum capital shall be fixed by a regulation issued by the National Bank of Cambodia. A portion of the minimum capital, equal to a percentage prescribed by a regulation issued by the National Bank of Cambodia, shall be permanently deposited with the National Bank of Cambodia as a guarantee deposit.

The minimum capital of commercial banks shall amount **at least to riel 50 billion**.

Said amount has been determined on the basis of SDR = riel 5,616.

The guarantee deposit maintained with the National Bank of Cambodia shall amount at least to five percent of the minimum capital.

4. A covered entity that is either locally incorporated or operating as a branch of a foreign bank, must at all times be able to prove that its assets minus related potential losses and intangibles exceed its liabilities to third parties by an amount at least equal to the minimum capital.

Article 17. Covered entities must also observe a solvency ratio, the level of which shall be fixed by the supervisory authority in compliance with international standards. The ratio shall be calculated as a proportion of the covered entity's net worth in relation to its risks.

CHAPTER VI: Capacity of Directors and Managers

Article 18. No one may be member of a board of directors or supervisory board of a licensed entity, or, either directly or through an intermediary, direct, manage or run a licensed entity in any capacity, or be authorised to sign on behalf of such an institution if he :

1. has been convicted of :

- a crime,
- theft, fraud or breach of trust,
- misappropriation when acting as a public depository,
- extortion of funds or securities, criminal bankruptcy, injury to the credit of the State, or breach of exchange control regulations,
- usury,
- money laundering,
- forgery and / or the use of forgeries,

2. has been sentenced to a period of imprisonment for issuing bad checks,

3. has been convicted by a foreign court of law of one of the crimes or offenses listed in Paragraphs 1 and 2 above,

4. has been convicted in Cambodia or abroad for personal bankruptcy, receivership, or liquidation of assets,

5. has been relieved of his duties as a law official by virtue of a court ruling,

6. has been involved in a personal capacity in the management of a covered entity whose license has been withdrawn following a disciplinary action

CHAPTER VII: Composition, Permanent Identification, and Responsibilities of Partners in Covered Entities Constituted as Noncommercial Societies

Article 19. The conditions applicable to setting up the capital, variable or non variable, of the covered entities constituted as noncommercial societies, plus the permanent identification of members or holders of stocks, shall be defined in the special act applicable to cooperative or mutual societies.

In compliance with the provisions of Articles 11 and 14-2 of this law, the central body shall be responsible for guaranteeing the solvency and liquidity of each network vis-à-vis third parties, depositors and creditors.

CHAPTER VIII: Composition, Permanent Identification, and Responsibilities of Shareholders in Locally Incorporated Covered Entities

Article 20. The shareholders of locally incorporated covered entities may be individuals or, under conditions fixed by the supervisory authority, legal persons whose own shareholders must be clearly identified.

The supervisory authority shall particularly avoid situations where there are chains of shareholding companies, each of them holding shares in the others.

Article 21. A holding company which holds as subsidiaries, exclusively or principally, one covered entity or more, shall itself be deemed a covered entity, particularly as regards its licensing approval and submission to the supervisory authority.

Article 22. A covered entity applying for a license must inform the supervisory authority of the identity of its shareholders who directly or indirectly hold 5 percent or more of its capital or voting rights.

Article 23. Any shareholder, or any group of shareholders acting in concert, shall, directly or through the concerned covered entity, notify to the supervisory authority of any increasing in or transfer of direct or indirect equity holdings in a covered entity which would enable this shareholder or group of shareholders to acquire or to lose 5 percent of the covered entity's capital or voting rights.

Article 24.

1. Any shareholder, or any group of shareholders acting in concert, shall, directly or through the concerned covered entity, obtain the prior authorisation of the supervisory authority for taking on or disposing of equity holdings that would directly or indirectly enable this shareholder or group of shareholders to :

- acquire or to lose a half, a third, a fifth, or one tenth of the capital or voting rights of the covered entity,

- acquire or to lose the power of control over the management of the covered entity.

2. The covered entity shall be held accountable for completing the notification and authorisation request formalities.

If the formalities have not been observed, the vote of the concerned shareholders in the general meeting shall automatically be invalidated, without prejudice to other penalties applicable to such a case.

Article 25. Unless otherwise stipulated by ordinary commercial law, the minimum number of shareholders and the level of each stake in the share capital of a covered entity shall not be restricted. However, while examining an application for license, and when scrutinising a notification or application for authorisation to step across a regulatory threshold, the supervisory authority shall, on one hand, look to the presence of one or more influential shareholders, and, on the other hand, shall avoid either the extreme concentration or the excessively wide dispersal of shareholdings. However, a high concentration can be accepted if the concerned shareholder is a foreign bank of high standing.

Article 26. For the purposes of this law, a shareholder shall be deemed to be influential from the moment that he directly or indirectly holds at least 20 percent of the share capital or voting rights, or if he holds de facto decision making power as a consequence, inter alia, of widely dispersed shareholding.

Article 27. If the financial position of a covered entity so warrants, the supervisory authority shall enjoin the influential shareholders, jointly and severally, to increase the net worth until the solvency standards are met.

If they refuse to comply, the concerned influential shareholders shall be liable to penalties provided in Article 55-2 below, without prejudice, in case of voluntary liquidation, to actions in meeting disputed liabilities as opposed by creditors or depositors.

CHAPTER IX: Composition, Permanent Identification and Responsibilities of Shareholders of the Parent Company of a Covered Entity Constituted as a Branch of a Foreign Bank

Article 28. A branch of a foreign bank or foreign financial institution licensed to carry on banking or financial activities in Cambodia shall inform the supervisory authority of any

change in the composition of the influential shareholding of its parent company, as soon as such a change arises.

Article 29. The supervisory authority may call into question the validity of the license previously granted to a branch, if changes referred to in Article 28 above are likely to weaken the financial position or the accountability of the parent company abroad.

Article 30. If a branch does not abide by prudential regulations, the supervisory authority shall invite its parent company abroad to reconstitute its capital endowment as mentioned in Article 16-2 of this law or to modify the distribution of assets.

Article 31. In case of voluntary liquidation of the parent company abroad, all assets of the foreign branch in Cambodia are earmarked, on a priority basis, for repayment of resident customers, whether they are depositors of securities, gold, or cash, or whether they are creditors, as far as their rights to the assets of the branch at the time of liquidation have been acknowledged by the liquidator of the branch.

CHAPTER X: Equity Participations by Covered Entities in the Capital of Other Commercial Companies

Article 32. For the purposes of this law, holdings shall be regarded as equity participations when they directly or indirectly confer on a covered entity at least 10 percent of the capital or voting rights of another company.

Article 33. A covered entity may hold equity participations, which must at no time exceed either of the following two limits:

1. as regards each equity participation, 15 percent of the amount of the own funds of a covered entity,

2. as regards total equity participations, 60 percent of the amount of the own funds of a covered entity.

Article 34. The following shall not be subject to the individual and overall limits laid down in Article 33 of this law:

1. equity participations in industrial, real estate, or commercial undertakings whose activities are linked to the running of a covered entity,

2. equity participations in banking or financial institutions, with the prior approval of the supervisory authority,

3. companies engaged in agricultural activities.

Article 35. For the purposes of Article 34-2 of this law, the following shall be regarded as banking or financial institutions :

1. covered entities,

2. financial companies, including those engaging in the activities referred to in Article 8 of this law,

3. undertakings engaging in banking or financial operations abroad as their regular business,

4. insurance companies.

Article 36. Whenever a shareholder of a covered entity is a banking or a financial institution, or whenever a covered entity itself has a stake in a banking or a financial institution, the supervisory authority shall require for the calculation of a covered entity's net worth on which prudential ratios are based :

- either the deduction of the participations held by the covered entity in other banking or financial institutions, or the prior consolidation of balance sheets of companies of the group whenever relevant upstream.

- or downstream holdings reach at least 20 percent of the capital of related companies.

Article 37. Any acquisition of holdings by a covered entity in the capital of an industrial or a commercial undertaking registered abroad shall be subject to the prior approval of the supervisory authority.

CHAPTER XI: Establishment Abroad or in Cambodia

Article 38. Any acquisition of holdings by a covered entity in the capital of a bank or financial institution abroad, as well as any opening of a branch or representative office abroad, shall be subject to the prior approval of the supervisory authority.

Article 39. The opening of a branch in Cambodia by a covered entity shall be subject to the prior approval of the supervisory authority.

Acquisitions of holdings by a covered entity in the capital of another covered entity are governed by the provisions of Articles 19 - 27 as well as Articles 33 - 35 of this law.

CHAPTER XII: Supervisory Authority and Regulatory Power

Article 40. The Central Bank supervises the banking system and its related activities such as the money market, the interbank settlement system, and financial intermediation. To this end the Central Bank shall :

1. issue licenses and define the licensing process,

2. prepare and keep up to date a list of licensed banks which shall be published in the Official Gazette of the Kingdom of Cambodia and in the Bulletin of the National Bank of Cambodia,

3. be empowered to issue regulations for the implementation of this law which authorise the Central Bank to determine, in particular the

- a. amount of minimum capital and the nature of the assets it is backed with,
- b. prudential ratios regarding particularly liquidity, solvency, risk diversification, foreign exchange exposure, and market risk exposure,
- c. valuation rules for accounting balances,
- d. conditions under which participations can be taken and held in the capital of a covered entity or a financial institution,
- e. conditions under which participations can be taken and held in the capital of other banking or financial companies,
- f. debts which must be regarded as doubtful, and the provisioning thereof,
- g. the chart of accounts, the related accounting standards, the rules for the consolidation of accounts, and the rules of the disclosure of accounting statements,
- h. conditions applicable to the banking and financial operations that may be carried out in their relations with customers,
- i. organization of interbank joint services, including the centralization of financial information, risks, and overdue debts.
- j. granting of individual, exceptional, and temporary exemptions,
- k. requirements and authorization rules concerning modifications in the business name, legal form, capital distribution, management and activities of a covered entity, or of the head office in the case of a branch of a foreign bank,
- l. practice of door-to-door selling of banking or financial services,
- m. after consultation with the covered entities' professional association, the rules governing the operation of a deposit guarantee system,
- n. and, generally speaking, the modalities for enforcing this law in light of the differences concerning the legal form of covered entities, the scope of their network, and the nature of their activities,

4. it publishes all regulations issued by virtue of its authority in the Official Gazette of the Kingdom of Cambodia and in the Bulletin of National Bank of Cambodia,

5. it supervises the banking system through permanent off-site monitoring and periodic on-site examinations of each covered entity; if the need arises, on-site examinations may be extended to a subsidiary of a covered entity or to any other related entities, including shareholders,

6. It organises or supervises any interbank settlement system,

7. it may require that covered entities, public offices, auditors, and any other individual or legal entity disclose information considered as useful for its mission,

8. and it may, in accordance with the conditions defined in Articles 52 to 54 of this law, take disciplinary action.

Article 41. The supervisory authority's duty consists :

1. in licensing covered entities to carry out financial and banking operations in Cambodia,

2. in defining and enforcing prudential rules related to the financial structure and management that covered entities must abide by,

3. in supervising, permanently but after the fact, through both off-site and on-site examinations, the financial position and functioning of covered entities,

4. in imposing disciplinary sanctions against covered entities failing to comply with law and regulations,

5. in referring to the courts if failure to observe laws and regulations undermines the public interest.

Managers and shareholders of the covered entities are accountable for errors of strategy, for mistakes in and errors of management, and for deficiencies in internal control, in accordance with the provisions of Articles 14,19,27 and 30 of this law.

CHAPTER XIII: Prudential Measures - Internal control

Article 42. A covered entity shall, under the conditions prescribed by the supervisory authority, abide not only by the monetary policy rules defined in law NS/RKM/0196/27 of January 26, 1996 on the Organization and Functioning of the National Bank of Cambodia, but also the management standards aimed at safeguarding its liquidity and solvency vis-à-vis depositors and, more generally, as regards third parties, as well as the equilibrium of its financial structure.

In calculating the net worth of a covered entity on which prudential norms are based, the supervisory authority must deduct not only any intangible or worthless asset recorded in the balance sheet, but also any equity participation in a banking or financial institution, as well as credits and loans of whatever nature or maturity granted to shareholders or other commitments to shareholders under regulatory conditions.

Article 43. Under conditions prescribed by the supervisory authority, a covered entity must have an internal control system aiming particularly at:

1. verifying that the operations carried out by a covered entity, as well as the organization and internal procedures, comply with the laws and regulations in force, professional and ethical standards and practices, and the policy of the executive body,

2. verifying that the limits laid down for risks, in particular counterparty, exchange-rate, interest-rate and other market risks, are strictly observed,

3. monitoring the quality of accounting and financial information, in particular the arrangements whereby this information is recorded, preserved, made available, and disclosed internally and externally.

CHAPTER XIV: Accounting Obligations - External Auditors' Duties

Article 44. The provisions of ordinary commercial law or of the legal statute of noncommercial societies concerning the closing and auditing of accounts as well as certification of annual individual accounts shall apply to a covered entity under the conditions prescribed by the supervisory authority.

Article 45. A covered entity shall prepare, publish and if need be consolidate its accounts under the conditions prescribed by the supervisory authority.

A covered entity shall also periodically submit to the supervisory authority accounting statements and reports showing evidence of enforcement of legal, regulatory and prudential requirements.

Article 46. No external auditor may audit a covered entity without prior authorisation of the supervisory authority.

Before certifying the accounting statements, auditors must be satisfied of the fairness and truth of the annual accounting information reflected in the balance sheet and off-balance sheet items, income statement, and appended statements intended for publication or submission to the supervisory authority.

Auditors shall inform the court if they notice that a covered entity has violated legal or regulatory provisions, in a manner likely to undermine the public interest.

At the close of their audit, auditors shall prepare and submit to the supervisory authority a report summarizing their findings, in particular :

1. payment of capital

2. valuation methods of account balances

3. consolidation methods

4. financial position of the covered entity

5. agreements that may have been concluded, directly or indirectly, during the accounting year between the covered entity and its shareholders or its directors.

The supervisory authority may request from auditors any information about the activity or financial position of a covered entity.

Furthermore, the supervisory authority may forward to auditors its remarks or requests for explanations, to which auditors shall reply in writing.

CHAPTER XV: Professional Secrecy

Article 47. No person who participates in any capacity in the administration, direction, management, internal control, or external audit of a covered entity, and no employee of the latter, may provide to any person any confidential information pertaining to statements, facts, acts, figures or the contents of accounting or administrative documents of which he might have become aware through his functions.

Any person who fails to observe this obligation of professional secrecy shall be liable to the sanctions laid down in Article 55 of this law.

However, the obligation of professional secrecy may not be used as a ground for nondisclosure vis-à-vis the supervisory authority, auditors, provisional administrators, liquidators, or a court dealing with criminal proceedings.

CHAPTER XVI: Related Parties

Article 48. Without prejudice to the provisions of Article 42 of this law concerning the calculation of net worth, any credit granted to a related party by a covered entity shall be subject to a regulation issued by the supervisory authority so that the extent of such credit shall be limited and known permanently.

Article 49. For the purposes of this law, related parties to a covered entity are defined as follows :

1. any person holding directly or indirectly at least 10 percent of the capital or voting rights,
2. any company of which the covered entity directly or indirectly holds at least 10 percent of the capital or voting rights,
3. any individual who participates in the administration, direction, management, or internal control,
4. and the external auditors.

Article 50. The supervisory authority may require a covered entity to consider in a same way loans granted to beneficiaries regarded as related parties because of their kinship or

their financial links with persons referred to in Article 49 of this law, or beneficiaries who, despite being under the shareholding threshold fixed in Article 49, would have a significant management power owing to a wide dispersion of capital shareholding.

CHAPTER XVII: Money Laundering

Article 51. In addition to the specific legal provisions that it must observe regarding money laundering, a covered entity shall take appropriate measures to identify precisely all its customers and, above a threshold to be defined by the supervisory authority, the transactions carried out through them, and shall keep all relevant documentation thereon for at least ten years.

CHAPTER XVIII : Disciplinary Sanctions

Article 52. If a covered entity has contravened a provision of the laws or regulations governing its activities, has failed to heed a warning or not complied with an injunction, the supervisory authority may impose one of the following disciplinary sanctions :

- caution;
- reprimand;
- prohibition on the execution of certain operations and any other limitations on the carrying on of business;
- temporary suspension of one or more of the executives, with or without appointment of a provisional administrator;
- compulsory resignation of one or more of the executives, with or without appointment of a provisional administrator;
- setting up a provisional administration;
- withdrawal of the license and liquidation.,

Furthermore, the supervisory authority may, either in place of or in addition to these sanctions, impose a fine not exceeding the minimum capital of the covered entity.

Article 53. The appointment of a provisional administrator or of a liquidator is an urgent administrative and protective measure. The covered entity concerned must be given notice of the measure, which is enforceable immediately.

Article 54. The supervisory authority decides as a last resort jurisdiction in the case of the other disciplinary sanctions, which are of a moral or a financial nature. These decisions are enforceable immediately but may be appealed to the highest administrative jurisdiction on the grounds of legal flaw or irregularity.

CHAPTER XIX: Penalties

Article 55. In addition to the penalties provided for in case of violation of provisions of ordinary law or of the legal statute of noncommercial societies, the following penalties may be applied under this law:

1. Any person who, acting either for his own account or for the account of a legal person, as his regular business and on behalf of the general public carries out banking operations without a license, shall be liable before the courts to imprisonment from 1 year to 5 years and a fine from 5 million to 250 million riels, or to either of these penalties, without prejudice to the closure of the concerned establishment.

2. Any person or entity who infringes any of the provisions of Articles 9, 11, 18, 19, 27, 30, and 47, shall be liable before the courts to the penalties provided for in Article 55-1 above.

3. Any person, acting either for his own account or for the account of a legal person, shall be liable before the courts to imprisonment from one year to five years and a fine from 1 million to 10 million riels, or to either of these penalties:

- if he infringes any of the provisions of Articles 8, 13, 23, 24, 28, 38, 39, 44, 45, 46 and 51;

- or if, after formal demand from the supervisory authority, he fails to respond to request for information provided for in Article 40-7;

- or if he knowingly provides the supervisory authority with inaccurate information;

- or if he hinders examinations implemented by the supervisory authority or by the external auditors of a covered entity or hinders the missions of a provisional administrator or of a liquidator appointed by the supervisory authority.

Article 56. The penalties provided for in Article 55 shall be imposed by the courts, in particular after a prior complaint or action for damages by the supervisory authority or by the covered entities' professional association provided for in Article 72 hereafter.

CHAPTER XX : Provisional Administration – Liquidation

Article 57. If a serious and confirmed threat is weighing on the solvency of a covered entity and if appeals for reconstitution of own funds as provided for in Articles 14, 19, 27 and 30 remain without effect, the supervisory authority may, on its own initiative or at request from the executives or shareholders, appoint, at the covered entity's expense, a provisional administrator for an initial period not exceeding 3 months. If circumstances so

warrant, the provisional administrator's mission can be extended for another period of 3 months.

Article 58. As soon as he is appointed, a provisional administrator has exclusive powers to manage, direct and represent the covered entity.

Article 59. The provisional administrator's main duties are immediately to make an assessment of whether or not the covered entity is solvent, and to administer the current activities in order to preserve as far as possible the covered entity's solvency and maintain the rights of depositors and creditors.

Article 60. If the assessment concludes that the covered entity is considered solvent, and is furthermore in a position to abide by all legal and regulatory prudential norms, the administrator shall so report to the supervisory authority who shall lift the protective measures.

Article 61. If the assessment concludes that the covered entity is solvent but is not in a position to abide by, within a period not exceeding 3 months, the prudential norms relating to net worth and liquidity, the license may be withdrawn and the provisional administration converted into a voluntary liquidation, at the expense of the covered entity.

The liquidator, who may be the provisional administrator, shall liquidate all the assets and meet all liabilities of the establishment under the control of the supervisory authority.

Article 62. If the assessment concludes that the covered entity is not solvent, the license is immediately withdrawn and the provisional administration is converted into a liquidation by order of the court, at the expense of the covered entity.

The provisional administrator shall declare the suspension of payments and the case is referred to the court which shall appoint a liquidator, who may be the provisional administrator.

The liquidator shall liquidate the assets and meet the liabilities under the control of the court and in compliance with bankruptcy proceedings under ordinary law. Any banking or financial operations carried out during the liquidation remain subject to this law.

Article 63. A liquidation, voluntary or by order of the court, depending on the solvency or insolvency of the covered entity, shall be undertaken following a license withdrawal pronounced as a disciplinary sanction imposed in accordance with Article 52.

Article 64. Given the particularities of banking and financial business, balance sheet and off-balance sheet liabilities, after having been admitted, shall be met in the following order :

1. fees or other charges for the provisional administration and for the liquidation, voluntary or by order of the court,

2. taxes and fees due to the National Treasury,

3. salaries owed to the staff of the covered entity for a period of up to three months preceding the date of the liquidator's appointment,

4. preferential or secured claims if sureties have not been taken during the suspect period,

5. deposits, in cash, gold, or securities, or other claims of creditors other than banks and financial institutions, with the proviso that each depositor holding one or several accounts denominated in riels shall receive an equal amount up to two million riels,

6. other deposits, in cash, gold, or securities, or other claims of banks and financial institutions,

7. subordinated debts and equity-type loans.

Article 65. The supervisory authority, the provisional administrator or the liquidator shall submit the case to the court if they observe grave, penally reprehensible violations of any legal or regulatory provision.

Article 66. Provisional administrators and liquidators shall be chosen by the supervisory authority from a list of qualified professionals drawn up beforehand by the latter and the Ministry of Justice.

Article 67. If a provisional administrator or a liquidator is in some way hindered from performing his duty by the concerned covered entity, he may refer the matter to the court.

Article 68. The shareholders of a solvent covered entity, gathered for an extraordinary general meeting, may decide to liquidate the entity, in accordance with provisions of ordinary law. Advised of that decision, the supervisory authority shall appoint a liquidator who shall liquidate the entity under the control of the supervisory authority.

Article 69. Remuneration to be paid and other expenses to be reimbursed for provisional administration or liquidation shall be established according to prevailing regional professional scales and charged automatically to the concerned covered entity, in compliance with Article 57, 61, 62, 63, 64 of this law.

CHAPTER XXI: Customer Protection

Article 70. The supervisory authority shall define, after having consulted the profession, a corpus of rules of good conduct aimed at ensuring customer protection, in particular concerning :

1. transparency, openness and the level of charges and remuneration for banking or financial operations,

2. the opening and termination of credit lines,

3. and the renegotiation of loans.

Article 71. Credit balances of customer accounts or of accounts with other banks or financial institutions which have been dormant for 10 consecutive years, shall be transferred to the National Bank of Cambodia, which shall be accountable thereafter for administering such deposits.

CHAPTER XXII: Organization of the Profession

Article 72. Whatever its legal form or its specialization, any covered entity shall be required to belong directly - or, in the case of noncommercial societies, through the central body referred to in Article 11 - to a single professional association whose Articles of Association shall have been endorsed by the supervisory authority.

The association shall be directed by a single chairman elected by all its members pursuant to its Articles of Association. However, within the body, members having same professional specialization can band together into separate subdivisions.

Article 73. The aims of the professional association shall be to:

1. represent the collective interests of the covered entities, particularly in relations with the government authorities and with the supervisory authority,
2. provide its members and the public with information concerning every aspect of banking and financial operations,
3. conduct research into any questions of mutual interest,
4. promote professional interbank training,
5. organize and manage all interbank services, in agreement with the supervisory authority and under its control,
6. lodge a complaint before the courts in compliance with the provisions of Article 56 of this law.

CHAPTER XXIII : Transitional Provisions

Article 74.

1. Previously licensed institutions shall bring their Articles of Association, activities, and financial structure, into line with the provisions of this law within 6 months from its entry into force, and shall apply for a new license within the same period.

After having examined these applications, the National Bank of Cambodia shall publish a list of licensed institutions in accordance with the provisions of this law in the

Bulletin of the National Bank of Cambodia and in the Official Gazette of the Kingdom of Cambodia.

At the close of the six month period, any institution failing to abide by the provisions of this law and its implementing regulations shall cease doing business and be liquidated.

2. Institutions which carry out without a license the banking and financial activities referred to in Articles 2, 3 and 4 of this law shall immediately cease undertaking any new operations and apply for a license to the relevant supervisory authority within three months from the date of promulgation of this law.

3. Any entity carrying out banking activity in particular so as to promote banking intermediation in the sectors of agriculture, handicrafts, small scale trade, and services to households, may operate under conditions waiving provisions of this law, as defined by special regulation issued by the National Bank of Cambodia regarding their :

- minimum capital,
- licensing process,
- applicable prudential rules,
- conditions of establishment.

CHAPTER XXIV: Final Provisions

Article 75. All provisions contrary to this law are hereby repealed.

Article 76. This law has been marked as urgent.

Signature
NORODOM SIHANOUK

ภาคผนวก 5

INSURANCE LAW OF THE KINGDOM OF CAMBODIA

(Adopted by the National Assembly of The Kingdom of Cambodia on
20th June, 2000 at the 4th Session , 2nd Legislation)

UNOFFICIAL TRANSLATION
Prepared by RE . Dept

CHAPTER I

General Provisions

Article : 1

This law is enacted with the purpose of regulating insurance protecting the legitimate rights of the parties to insurance, strengthening supervision and control over the insurance business and contributing to the development of the insurance industry.

Article : 2

This Law shall apply to all insurance activities within the Kingdom of Cambodia.

Article : 3

Insurance as the term used in this law refers to the commercial contract whereby an insurance applicant , as contracted , pay the insurance premium to the insured, and the insurer bears a liability to indemnify for property damaged or loss caused by occurrence of possible accidents or when the insured sustains death ,bodily injury , disability or sickness or when the insured reaches the maturity being agreed by both parties as specified on the insurance schedule.

Article : 4

Only insurance company, agent and broker are eligible to carry out insurance business.

Article : 5

In carrying out the insurance business, the insurance companies, agencies and brokers have to follow the principle of fair competition in accordance with the provisions of this law.

Article : 6

Physical persons and legal persons that are mandated to conduct insurance business are required to respect the law and regulations of Kingdom of Cambodia

Article : 7

The Ministry of Economy and Finance is responsible for control and supervisions over insurance business in accordance with this law .

CHAPTER II
Insurance Contract
SECTION I
General

Article : 8

Insurance which is beneficial to physical persons or legal person being the insured and which has the insurance interest over the subject matter insured whether life or non-life can enter into the contract only with the insurance companies licensed to carry out insurance business in the kingdom of Cambodia.

Article : 9

An insurance contract is an agreement whereby the relation of rights and obligations of the insured and the insurer.

An insured means a person who concludes an insurance contract with an insurer and undertake to pay the insurance premium as contracted.

An insurer means an insurance company which concludes insurance contracts with insured and bears the liability to indemnify or to pay the insurance benefit.

Article : 10

In making insurance contracts, applicant and insures shall follow the principles of fairness, mutual benefit, unanimity through negotiation and may not harm the interests of the social public.

Article : 11

In executing the insurance contract, each party shall has the rights to cancel the insurance contract before due subject to an advance notice through the letter of recommendation or the letter of notification with duly acceptance.

Article : 12

When the physical person or legal persons purposes an insurance request and the insurance company agrees to accept the proposal , and after an agreement on contract clauses are reached , the insurance contract shall be deemed as concluded The insurance company shall then issue the insurance policy attached with the insurance certificates shall contain and specify important terms and conditions agreeable to both parties herein.

Article : 13

The Insurance certificate shall contain the following particulars:

- 1- Name and address of the insured
- 2- Subject- matter insured
- 3- Conditions to be covered

- 4- Inception date and location address of risk to be covered
- 5- Insured value
- 6- Insurance premium and mode of payment
- 7- Methods and conditions in case of claims
- 8- Period of cover
- 9- terms and conditions about nullification and loss of rights to the insurance policy and conditions which allow each party to terminate the insurance policy before the due date.

Article : 14

Only the insurance policy or cover note which specifies the responsibilities between the insurance company and the insured . The insurance application is not valid for the coverage to both parties hereto.

The proposal for the renewal , alteration or reattachment the suspended insurance policy shall be deemed approved if the insurance company has not refused this proposal within 15 days.

Article : 15

The period of insurance contract is defined in the insurance policy Modifications or additions to the original policy have to be made on an additional clause (endorsement) and signed by both parties hereto.

Article : 16

The insured shall have an insurable interest from the subject-matter insured An insurable interest means an interest or benefit to which the insured shall have the right in the relation to property, life or body of an individual .

Article : 17

After the insurance contract is concluded, the insured shall pay the insurance premium as agreed

The coverage shall come into force from the date of premium payment as stated in the insurance policy.

Article : 18

Failure in premium payment as due , the validity of coverage can not be suspended more than 30 days from the date the insurance policy is signed (20) days after the insurance contract is concluded , the insurance contract is concluded , the insurance company shall notify through a letter of recommendation, or a letter duly accepted by the insured or the representative undertaking to pay the premium, asking his /her to pay at agreed place. After being notified , if the insured still fails to pay the premium within the period of (10)days, the insurance company shall have the right to cancel the insurance contract .

Article : 19

Loss or damage arising out of the risks covered as specified on the policy schedule shall be indemnified by the insurance company . However, the insurance company shall not indemnify

the loss or damage caused by willful conducts or fraudulent of the insured.

The insurance company shall also cover the loss or damage caused by persons being under responsibility of the insured, whatever type or how serious in the case may be.

Article : 20

An insurance contract shall be deemed null and void if the insurance company has found that the insured had concealed the truth , or willful misinterpreted the material facts which leads to the change of subject-matter insured.

The forgetfulness or unintentional and unclear declaration of the insured will not lead to the cancellation of the insurance.

Article : 21

If it is found that the risk is intentionally created by the insured, whether the claim already settled or not, in the case that the insurance company has found the fraudulent or risk creation which have proofs and evidences, the insurance company shall have the rights to refer to the court to void the liability or claiming back the settled amount.

Article : 22

Terms and condition of coverage and any rights of the insured specified in the insurance policy shall be deemed null and void in the case that the arbitrator has found that the insured had committed the fraudulent admitted by the latter.

Article : 23

In the liability insurance, if the insured causes loss or damage to the third party the insurance company will directly indemnify the victim.

The liability insurance is type of coverage whereby the indemnify must be made directly to the third party, the subject-matter insured.

Article : 24

In case of reinsurance, the ceding company still bear responsibility before the insured.

The reinsurance transaction is the system of insurance which the ceding company is insured by an insurance company which reinsured wholly or partly the risk accepted.

Article : 25

Statute of limitation for the claim settlement shall be provided in the insurance policy. However, the statute of limitation shall not exceed 03 years from the date of claim occurrence.

This Statute of limitation shall be terminated by the agreement of both parties, after the survey report of the loss adjusters is finalized .

SECTION II

Properties Insurance

Article : 26

The property insurance is a contract of indemnification when a risk occurs. The claim amount paid by the insurance company to the insured must not be over the value of the subject-matter insured as declared in the insurance contract, except otherwise agreed by both parties.

Article : 27

In the event of total loss of the subject-matter insured caused by a risk which had not been written in the insurance policy , then the insurance shall be legally terminated and the insurance company shall refund the insured 90% of the insurance premium for the remaining period.

Article : 28

When the insurance company has paid the claim , the insured shall give the subrogation right to the insurance company to the claim the third party that caused the claim so that to ask for refund of the claim so that to ask for refund of the claim amount already paid.

But the insurance company can not claim against the descendants, ancestors relative by marriage , manager and employee who are living in the residence of the relative by marriage , manager and employee who are living in the residence of the insured , except it is the malicious case caused by any one among these people.

SECTION III

Life and personal accident insurance

Article : 29

For the life and personal accident insurance , the sum insured declared in the insurance policy is the maximum limit of the compensation amount.

The life of the Personal accident insurance includes the life insurance , health insurance and personal accident insurance.

Article 30:

After claim payment for life and personal accident insurance , the insurance company can not claim for subrogation right from the contracting party or beneficiary for the purpose to sue the third party. .

Article : 31

A person can make a request for his /his life insurance or for a third party subject to a written approval of the latter and with the clear declaration of the sum insured.

The following conditions are not eligible for the insurance in case of the death :

1. A person has functional nervous disease.

2. A person who is hospitalized in a psychiatric hospital

Article : 32

Beside the necessary terms and conditions specified in the insurance contract the life insurance policy shall indicate as follow :

1. Full name , date of birth of the applicant
2. Full name of the beneficiary, if any
3. Any events or terms providing about refunding of the insurance premium.
4. Conditions of exclusion if specified in the contract.

Article : 33

The Insurance on death shall be voided if the insured commits suicide.

Article : 34

The insurance policy shall be voided for the beneficiary when the beneficiary intentionally kills or colludes to kill the insured .

Article : 35

This dispute between the insurance company and the insured which cannot be settle through the compromise or arbitration , both parties can refer the case to the competent court in the Kingdom of Cambodia .

CHAPTER III
Compulsory Insurance
SECTION I

Motor Vehicle Third Party Liability Insurance

Article : 36

The physical or legal person that own and operates commercial Motor vehicle for fare in the Kingdom of Cambodia shall have to buy insurance from an insurance company for liability against loss or damage to third party arising out of the Motor vehicle operation, including all type of trailers.

This insurance valid not only to the Motor vehicle owner but to the driver and the caretaker as well.

The type of commercial Motor vehicle which are required to be insured shall be defined in the sub-decree.

Article : 37

The third party who well obey the traffic rules and sustains the bodily injury or property damage caused by the operation of commercial motor vehicle shall be indemnified by the insurance company for loss or damage timely and accordingly to the degree of damage .

Article : 38

The third party liability insurance shall not be applied to loss or damage arising out of an event occurred outside the geographical area of the kingdom of Cambodia except otherwise agreed.

Article : 39

This insurance shall be applied to the victim of the traffic accident who sustains bodily injury, disability or death whether this person being transported in the insured motor vehicle.

SECTION II
Construction Insurance

Article : 40

Physical or legal person which is the constructor shall have to buy liability insurance.

On starting the project, the constructor shall be certified that they have purchased liability insurance from an insurance Company.

The type of project which is obliged to be insured shall be defined in the sub-decree.

Article : 41

The insurance contract on liabilities in accordance with the article 40 shall include the term and conditions which indicate the maintenance period after the project completion.

SECTION III
Insurance for Passengers Transport

Article : 42

Physical person or legal person that operates the passenger transport business by various transport means shall have to purchase liability insurance for passengers being transported on their own means of transport by road, sea, river, air or railroad.

Type of means of transport which are obliged to be insured shall be defined in the sub-decree.

CHAPTER IV
Insurance Companies and State Control

SECTION I
Insurance Companies

Article : 43

Every insurance company must be registered in the commercial register and be under the supervision and control by the Ministry of Economy and Finance.

Article 44:

An Insurance company can not delegate power of management , leading and liquidation

role to any person who is condemned with crime of theft , confidence abuse , intentionally issue check without provisions, effecting the state credit, fraudulent act, hiding things obtained from illegal acts .

All condemnations for temptations or the complicity in committing the above mentioned crimes or all sentences to imprisonment of at least one year, despite of whatever crime, shall be the ground of incapacity.

Article : 45

All insurance companies, whether state-owned, private, or joint-venture shall be allowed to operate in the kingdom of Cambodia only in the form of public liability company (Anonymous company).

Article : 46

Insurance companies can carry out following insurance classes:

a- Life insurance company which is required to have registered capital in riel currency at least equivalent to 5,000,000,00 (Five Million) SDR based on exchange rate on the date of license granting

b- The general insurance company which is registered to have registered capital in riels currency at least equivalent 5,000,000,00 (Five Million) SDR based on the exchange rate on the date of license granting.

c- Life insurance and general insurance Company which is required to have registered capital in riel currency at least equivalent to 10,000,000.00 (Ten Million) SDR based on the exchange rate on the date of license granting

Article : 47

The insurance Company as mentioned below will not be allowed to carry out insurance business in the kingdom of Cambodia if :

a- Not being authorized by the competent authority.

b- Not being registered for any classes of insurance as provided in the article 46 of this law.

Article : 48

Before starting the insurance business, the licensed insurance Company shall fulfill the following formalities as required by the Ministry of Economy and Finance:

-Provide document or letter being certified that the deposited of 10 percent of the registered capital has been put at the National Treasury of the Kingdom of Cambodia. This be posit shall be maintained until the Company cease the business operation in the kingdom of Cambodia.

-Provide document or letter being certified that the solvency margin has been maintained at a recognized bank in the Kingdom of Cambodia. This solvency margin shall be defined as per type of each insurance Company, but the minimum limit of solvency shall not be lower than 50 percent of the registered capital.

SECTION II

The State Control

Article : 49

The state control shall be conducted for an advantage of the insured , the applicant and the beneficiary and for capitalization as well.

As for the state owned and joint-venture company holding at least 51%(fifty one percent) being the state share, shall have to comply with the law of the general statute of the public enterprise.

The private insurance company shall have comply with the license granted by the Ministry of Economy and Finance.

CHAPTER V

Insurance Agents and Insurance Brokers

Article : 50

An insurance agent is a physical or legal person which receives insurance commissions from insurance company and manage to handle the insurance business on behalf of the insurance company under the clearly specified mandate.

An insurance broker is a legal person which carries out insurance business for the benefit to the insured , providing the intermediary services between the insured and the insurance company to conclude an insurance contract and legally collect brokerage commission.

Article : 51

The formalities, terms and conditions for the activities of the insurance agent and broker shall be defined by the sub-decree.

CHAPTER VI

Legal Penalty

Article : 52

Those who act against the article 36, article 40 or Article 42 of this Law shall be fined from Riel150,000.00 (One hundred fifty thousand Riel) to Riel 1,500,000 (One million and five hundred thousand Riel) and imposed to buy insurance as well.

Article : 53

Any country act to the article 44 or Article 48 of this Law shall be fined from Riel 10,000,000(Ten million riel) to Riel 50,000,000 (fifty million riel) and the license must be revoked.

Article : 54

Those who act against article 47 of this Law shall be fined from Riel 50,000,000 (Fifty million riels) In case that these persons still continue committing this illegal act, they will be sentenced to imprisonment from 01 year (one year) to 05 years (five years)

**CHAPTER VII
Transitional Provision**

Article : 55

Any Persons that carries out business as specified in article 40 of this law shall be required to have insurance from an insurance company, the deadline of which is 30 june, 2001 after this law comes into force.

Any Persons that carries out business as specified in Article 36 and Article 42 of this Law shall be required to have insurance from an insurance company and the deadline of which is 31 December 2001 after this Law com into force.

Legal penalty shall be applied as specified in article 52 of this law if the two deadlines as mentioned above are expired.

**CHAPTER VIII
Final Provision**

Article : 56

Any regulation contradicts this Law shall be deemed null and void.

This Law was passed by the National assembly of the Kingdom of Cambodia on 20 June, 2000 at the 4th session, 2nd legislation.

Chairman of the National Assembly
(Signed and stamped)

Norodom Ranarith

ภาคผนวก 6

PREAH REACH KRAM

No. NS/RKM/1007/028

We

Preahkaruna Preahbath Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni

Samanphoum Cheatsasna Rakhatkateya Khemrarotheas

Puthinthreathoreamohaksat Khemreachnea Samohopheas

Kampuchekreachroathboranaksanti Sopheakmonglea Sereyvibolea

Khemarasreypireas Preah Chao Krong Kampuchea Thipdey

- Having seen the constitution of the Kingdom of Cambodia
- Having seen the Preah Reach Kret No. NS/RKT/0704/124 of 15 July 2004 on the Appointment of the Royal Government of the Kingdom of Cambodia
- Having seen the Preah Reach Kram No. 02/NS/94 of 20 July 1994 promulgating the Law on the Organization and Functioning of the Council of Ministers
- Having seen the Preah Reach Kram No. NS/RKM/0196/18 of 24 January 1996 promulgating the Law on the Establishment of the Ministry of Economy and Finance
- Having seen the proposals of the Samdech Prime Minister of the Royal Government of Cambodia and Minister of Economy and Finance

HEREBY PROMULGATE

The Law on the Issuance and Trading of Non-Government Securities as adopted by the National Assembly on 12 September 2007 at the extraordinary session of the third legislature and as adopted by the senate as to its entire form and legality on 04 October 2007 at the extraordinary session of the second legislature and whose meaning is as follows:

LAW

ON

**THE ISSUANCE AND TRADING OF
NON-GOVERNMENT SECURITIES**

CHAPTER 1

GENERAL PROVISIONS

Article 1 – Objective

The objective of this law is to regulate the securities exchange, clearing and settlement facilities, securities depositories and other operators in the securities markets, who trade or provide financial services, as well as public limited companies or permitted entities that issue securities. This law contributes to socio-economic development through capital mobilization from the public or securities investors in order to meet the demand for finance for investment.

Article 2 – Purpose of this Law

This law is intended to:

1. Develop and maintain the confidence of public investors in the Kingdom of Cambodia by protecting their lawful rights and ensuring that the offer, issue, purchase and sale of securities are carried out in a fair and orderly manner;
2. Promote the effective regulation, efficiency and orderly development of the securities markets;
3. Encourage the varieties of saving tools through buying of securities and other financial instruments;
4. Encourage foreign investment and participation in the securities markets in the Kingdom of Cambodia; and
5. Assist in facilitating the privatization of state-owned enterprises in the Kingdom of Cambodia.

Article 3 – Scope

This law shall cover non-government securities transactions in the Kingdom of Cambodia.

Article 4 – Definitions

Terminologies used in this law are defined in a glossary which is annexed herewith.

CHAPTER 2

CAMBODIA SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION

Article 5 – Mandate of Cambodia Securities and Exchange Commission

Cambodia Securities and Exchange Commission (hereafter referred to as "CSEC") shall be established under this law and administered by a Chairperson and 08 (eight) members who shall be appointed under sub-decree. CSEC Members shall have mandate of 05 (five) years. CSEC members may be discharged or transferred from the positions prior to the expiry of their appointment. CSEC members may be reappointed at the request of CSEC Chairperson after their term of appointment has expired.

Article 6 – Composition of the Cambodia Securities and Exchange Commission

Chairperson of CSEC shall be the Minister of Economy and Finance. The composition of CSEC members shall consist of the following:

1. Representative from the Ministry of Economy and Finance 01 (one) person
2. Representative from the National Bank of Cambodia 01 (one) person

3. Representative from the Ministry of Commerce	01 (one) person
4. Representative from the Ministry of Justice	01 (one) person
5. Representative from the Cabinet of Council of Ministers	01 (one) person
6. Director General of CSEC	01 (one) person
7. Experts in securities	02 (two) persons,

who are neutral in their positions and shall be selected and proposed by the Ministry of Economy and Finance.

A candidate for Director General of CSEC shall be selected and proposed by the Minister of Economy and Finance to the head of the Royal Government. Experts who serve as CSEC members shall hold post graduate degree, be competent and have appropriate qualifications to carry out their duties, as well as have experience in one or more fields relating to business, company management, securities market, law, economics, accounting and other related fields.

Article 7 – Functions of Cambodia Securities and Exchange Commission

CSEC shall have the following functions:

1. To regulate and supervise securities markets in the Kingdom of Cambodia including government securities market;
2. To enforce policy with respect to securities markets;
3. To formulate conditions for granting approvals to the operators of a securities market, clearance and settlement facility, and securities depository;
4. To formulate conditions for granting license to securities companies and securities company representatives;
5. To promote and encourage compliance with the requirements of this law;
6. To act as an appeal body in respect of decisions made by approved entities that affect members, participants or investors;

7. To consult with any qualified person for the purpose of formulating policies for the development of a securities market in the Kingdom of Cambodia;
8. To fulfill other duties prescribed by sub-decree.

Article 8 – Function of Director General of CSEC

Director General of CSEC shall have the following functions:

1. To supervise the staff and officers responsible for providing administrative support to the CSEC with respect to the development, regulation and supervision of the securities markets in the Kingdom of Cambodia;
2. To report on a regular basis and make recommendation to the Chairperson and all members of CSEC on all matters relating to the development, regulation and supervision of the securities markets in the Kingdom of Cambodia including the proposals for amendment of law and related regulation ;
3. To examine proposals to make public offers of securities and approve the proposals complying with the requirements of this law and other regulation prescribed by CSEC;
4. To examine disclosure documents required to be lodged with the CSEC in relation to a proposed public offer of non-government securities to ensure compliance with the requirements of this law and other regulations of the Law on Commercial Enterprises and to approve and register complying documents;
5. To supervise continuous disclosure to the securities market of financial and non-financial information and other information regarding the activities of public limited companies and permitted entities that issue non-government securities to public investors;
6. To monitor compliance by public limited companies and permitted entities that issue securities to public investors with the requirements of related laws and take appropriate enforcement action in cases of a material breach;

7. In relation to securities market, clearing and settlement facility and securities depository, the Director General of CSEC shall:

a) check and review applications for approvals and grant approvals where the applicant satisfies the requirements of this law and other rules and regulations prescribed by CSEC;

b) check and review and approve any amendments to the operating rules of an approved market, facility or depository;

c) monitor the activities of the approved operator of an approved market, facility or depository for compliance with their approval and the law and other requirements prescribed by CSEC;

d) investigate any suspected material breach of an approved entity's approval, or a breach of a requirement of this law, and take appropriate enforcement action, including the suspension or revocation of an approval;

e) before an approval and revocation of the approval, make consultation within plenary meeting of CSEC;

8. In relation to securities firms and representatives of securities firms, the Director General of CSEC shall:

a) review applications for licenses and grant licenses where the applicant satisfies the requirements of this law and other requirements prescribed by CSEC;

b) monitor the activities of license holders for compliance with the conditions of their operating licenses, including financial conditions;

c) monitor compliance with the business conduct requirements of this law and the Law on Commercial Enterprises;

d) consider applications to authorize an entity to act as a self-regulatory organization for securities dealers or investment advisers and grant such authorization if the applicant meets the prescribed requirements;

e) monitor compliance by any self-regulatory organization with the terms of their authorization; and

f) investigate any suspected material breach of a licensee's license or authorization, or breach of any other requirement of this Law, and take appropriate enforcement action, including the suspension or revocation of a license or authorization; and

9. To take all reasonable steps, as permitted under this law, to detect and suppress illegal, unethical and improper practices in relation to dealings in securities business.

Article 9 – Powers of the Director General in managing CSEC

For the purpose of carrying out its functions under this law, the Director General shall have the following powers:

1. to delegate any powers to individual staff of the CSEC or any other person with prior approval of the Minister of Economy and Finance;
2. if the Director General of CSEC has reason to believe that an offence has been committed under this law, the Director General may designate its staff to conduct investigation into the affairs of:
 - a) any approved or licensed person;
 - b) any person that offers securities to the public for sale or subscription;
 - c) any public limited company or permitted entity whose securities are listed or quoted on the securities market; and
 - d) any other person.
3. to gather evidence from persons under investigation;
4. to immediately report its findings to the Chairperson and members of CSEC, including any recommended enforcement action;
5. to refer any report that recommends prosecution of an offence to the Public Prosecutor;
6. to conduct surveillance of any approved securities market;

7. to publish the names and activities of persons that have been convicted of an offence under this law or been the subject of disciplinary action by the CSEC;
8. to revoke or suspend a license, approval or registration granted by the CSEC
9. Other powers provided under Article 45 of this law.

Article 10 – Special rights of CSEC

Officers of CSEC have legal capacity as judicial police and have functions as prescribed in penal procedure code in relation to the roles and functions of judicial police.

Article 11 – Organization and conduct of the CSEC

Organization and conduct of the CSEC shall be provided for by a sub-decree. CSEC shall have its own separate budget.

CHAPTER 3 OFFER AND ISSUE OF SECURITIES

Article 12 – Issuance and public offer of securities

No person can issue and make public offer of new securities unless the person is approved by CSEC in relation to proposed public offer in accordance with law and any requirements prescribed by CSEC. The person must pay any application fee prescribed in accordance with this law.

Article 13 – Examination on the proposal of issue and public offer of securities

The Director General of CSEC must examine every proposal submitted under Article 12 of this law and advise the person who submitted the proposal within 3 (three) months of the lodgment of the proposal whether CSEC considers the proposal to be in the interest of the public of the Kingdom of Cambodia.

Article 14 – Conditions for the proposal of issue and public offer of securities

For the purpose of determining whether a proposal to which this Chapter applies is in the interest of the public of Kingdom of Cambodia, the Director General of CSEC shall have regard to:

1. the quality of the governance and financial history of the issuer of the securities;
2. the needs of the securities market and the capital market generally in Cambodia, including the need to develop viable markets;
3. the likelihood of the success of the proposed issue and public offer, including the existence of an underwriting agreement or a proposal to enter into an underwriting agreement which would ensure that all the securities offered for subscription or sale under the proposed public offer would be issued or sold;
4. the requirements for listing securities on a relevant securities market;
5. the requirements for issuing a disclosure document in accordance with this Chapter; and
6. any other matter that the Director General of CSEC regards as relevant to protecting the public interest in relation to the proposal.

Article 15 – Approval of proposed issue and offer of securities

If the SECS approves a proposal submitted under Article 12 of this law, the person or persons who made the proposal may proceed to implement the making of a public offer of securities under the proposal in accordance with this law.

Article 16 – Public offer of securities

A person must not make a public offer of securities in Cambodia unless:

1. the securities to which the offer relates would be or have been issued by a public limited company incorporated in the Kingdom of Cambodia or a permitted entity that is prescribed in accordance with existing laws and regulation; and
2. except where the offer is an exempt offer as prescribed by sub-decree in accordance with this law, the terms of the offer and a disclosure document in relation to the offer which complies with the requirements of this law and any other requirements prescribed in accordance with this law shall have been approved in advance by the Director General of CSEC and, in the case of the disclosure document, registered by CSEC.

Article 17 – Application for approval of public offer of securities and registration of disclosure document

A person who proposes to make a public offer of securities may apply for approval of the proposed offer and approval and registration of a disclosure document in relation to the proposed offer to CSEC. The person shall:

1. lodge an application in the prescribed form, which includes a copy of the terms of the proposed public offer of securities and a disclosure document that meets the requirements of this law and any requirements prescribed in accordance with this law; and
2. pay the prescribed fee for lodgment of such an application.

Article 18 – Registration and approval of disclosure document

The Director General of CSEC may approve and register a disclosure document lodged with the CSEC only if it is satisfied that the document meets the requirements of laws and any requirements prescribed in accordance with this law.

Article 19 – Refusal of disclosure document

The refusal of disclosure document shall be processed as follows:

1. If the Director General of CSEC is not satisfied that a disclosure document lodged for approval meets the requirements of this law or any requirements prescribed under this law, the Director General of CSEC shall advise the applicant in writing, giving:

- a. reasons;
- b. an opportunity for the applicant or the issuer of the securities to provide further explanation of the merits of the proposed public offer; and
- c. an opportunity for the applicant or the issuer of the securities to amend the disclosure document.

2. If the disclosure document is amended and the Director General of CSEC is still not satisfied that it complies with requirements of this law or any requirements prescribed under this law, the Director General of CSEC shall advise the applicant in writing as soon as possible that the disclosure document has been refused registration.

Article 20 – Supplementary disclosure document

During the life of the disclosure document, the issuer of the disclosure document or the issuer of the securities to which the disclosure document relates, as the case may be, must lodge a supplementary or replacement disclosure document with CSEC for approval and registration, if the issuer of the disclosure document or the issuer of the securities to which the supplementary disclosure document relates becomes aware that:

1. there has been a significant change affecting a matter contained in the lodged disclosure document;

2. a significant new matter has arisen which would have been required under this law or a requirement prescribed under this law had the matter arisen when the disclosure document was prepared; or

3. the disclosure document contains a significant statement that is unclear, false or misleading or there is a significant omission from the disclosure document.

The issuer of the disclosure document or the issuer of the securities to which disclosure document relates must not publish the supplementary or replacement disclosure document unless CSEC has approved and registered the supplementary or replacement disclosure.

Article 21 – Suspension or cancellation of registered disclosure document

The Director General of CSEC may suspend the registration of disclosure document in the public interest if the Director General of CSEC is satisfied that a registered disclosure document, including a supplementary or replacement disclosure document:

1. contains any significant information that is false or misleading or omits any significant information; or

2. does not comply with this law or any requirements prescribed under this law.

The suspension of the registration of the disclosure document shall be made for a specified period not exceeding 01 (one) month and, following the period of suspension, the Director General of CSEC may cancel the registration of the disclosure document if not satisfied that the issue that gave rise to the suspension has been adequately addressed.

Article 22 – Additional requirements relating to the offer and issue of securities

Other requirements relating to the regulation and supervision of the public offer and issue of securities may be prescribed pursuant to this law by CSEC.

CHAPTER 4

CONDUCT OF SECURITIES MARKET

Article 23 – Approval for the operator of a securities market, clearance and settlement facility or securities depository

A person must not operate a securities market, a clearance and settlement facility or a securities depository unless the person has been approved by the Director General of CSEC to operate the market, facility or depository in accordance with this law or any other effective laws. This Article shall not apply to the National Bank of Cambodia that may operate clearance and settlement facility or securities depository.

Article 24 – Application to operate a securities market, clearance and settlement facility or securities depository

An application to operate a securities market, clearance and settlement facility or security depository shall be processed as follows:

1. A person may make an application for approval to operate a securities market, a clearance and settlement facility or a securities depository by lodging an application with CSEC in the form prescribed and paying the fee prescribed by CSEC.
2. After receiving an application lodged under paragraph (1) the Director General of CSEC must give a copy of the application to the Chairperson and members of CSEC with advice about the application as soon as practicable.

3. The Director General of CSEC may require an applicant to supply such further information as it considers necessary and may refuse to proceed with the application until such information is supplied.

Article 25 – Approval of application

Approval given to an application to operate a securities market, clearance and settlement facility or security depository shall be made as follows:

1. The Director General of CSEC, following a decision made by the plenary session of CSEC, shall grant an approval to a person to operate a securities market, clearance and settlement facility or securities depository if the Director General of CSEC is satisfied that the application meets the requirements prescribed in accordance with this law.

2. The Director General of CSEC shall not refuse to grant an approval without first giving the applicant the reasons in writing and giving the applicant an opportunity to be heard.

3. If the Director General of CSEC grants an approval under paragraph (1.):

- the approval shall be subject to any conditions prescribed in accordance with this law; and
- at any time during the life of the approval, the Director General of CSEC may, following a decision made by CSEC, impose additional conditions on the approval, or vary or revoke such additional conditions.

Article 26 – Securities market to have access to a clearance and settlement facility

Before the Director General of CSEC may grant approval for an application to operate a securities market, the applicant must satisfy the CSEC that the securities market which the applicant proposes to operate will have access to adequate clearance and settlement arrangements for transactions conducted on the securities market.

Article 27 – Suspension and revocation of approval

The Director General of CSEC shall have following power to regulate an operator of a securities market, clearance and settlement facility or security depository:

1. If, after the grant of an approval under this Chapter, the Director General of CSEC is satisfied that the operator of the securities market, clearance and settlement facility or securities depository has contravened a condition of the approval or a requirement of this law and any requirement prescribed in accordance with this law, the Director General of CSEC may do any of the following:

- a. direct the person holding the approval to comply with the condition or requirement;
- b. impose further conditions or restrictions on the approval;
- c. suspend the approval until the holder of the approval has shown substantial compliance with the condition or requirement; or
- d. revoke the approval.

2. The Director General of CSEC shall not take action under paragraph (1) without first consulting CSEC through plenary session and giving the holder of the approval reasons in writing and an opportunity to be heard.

Article 28 – Operating rules and procedures of approved securities market, clearance and settlement facility, or securities depository

A person shall not put into practice the operating rules and procedures of securities market, clearance and settlement facility, or securities depository unless they are approved by CSEC. The operating rules and procedures of an approved securities market, clearance and settlement facility or securities depository must adequately address the matters prescribed in accordance with this law.

Article 29 – Additional requirements relating to conduct of secondary market

The sale or purchase of securities issued in accordance with this law shall be regulated by such additional requirements prescribed by CSEC.

Article 30 – Compliance with the requirements and additional requirements of the approval

A person who has been directed by the Director General of CSEC in accordance with Article 27 (1) of this law to comply with the requirement or additional requirements of an approval shall follow the direction within a specified period prescribed by the Director General of CSEC.

CHAPTER 5

LICENSE OF SECURITIES FIRMS AND REPRESENTATIVES

Article 31 – Licensing a securities firm and representative of a securities firm

No person, except an exempt securities dealer or in respect of an exempt securities transaction as prescribed by sub-decree, shall conduct a securities business or hold himself out as conducting a securities business in the form of a securities firm unless the person has been licensed by the Director General of CSEC.

No individual person shall act or hold himself out as a representative of a permitted securities firm that is licensed under this law to conduct a securities business unless the individual person has been licensed by the Director General of CSEC as a representative of the securities firm in accordance with this law.

Article 32 – Application for license

Application for license shall be processed as follows:

1. A person may make an application for a license to operate a securities business or act as a securities representative by lodging an application with the Director General of CSEC in the form prescribed and paying the fee prescribed by CSEC.

2. The Director General of SECS may require an applicant to supply such further information as it considers necessary and may refuse to proceed with the application until such information is supplied.

Article 33 – Consideration of application for license

Consideration of the grant of a license and conditions of license shall be made as follows:

1. The Director General of CSEC may grant a license to an applicant to operate a securities business or carry out the activities as a representative of a securities firm if the Director General of CSEC is satisfied that the applicant meets the requirements prescribed by CSEC. During the life of the license, if the conditions imposed by CSEC vary, the applicant shall continue to comply with the varying conditions.

2. The Director General of CSEC shall not refuse to grant an applicant a license without first giving the applicant the reasons in writing and giving the applicant an opportunity to be heard.

3. If the Director General of CSEC grants a license under paragraph (1.):

- the license granted shall be subject to any provisions and conditions prescribed by CSEC;

- the license granted shall be subject to such conditions or restrictions as the Director General of CSEC considers appropriate, including conditions restricting the license holder to carrying out particular categories of activity that may be carried out under the type of license sought; and

- at any time during the life of the license, the Director General of CSEC may, following the decision made by CSEC, impose additional conditions on the license or vary or revoke such additional conditions.

Article 34 – Suspension and revocation of license

Measures taken against license holders include the following:

1. If, after the grant of a license under this Chapter, the Director General of CSEC is satisfied that the license holder has contravened a condition of the license or any requirement prescribed by CSEC or any regulation prescribed in accordance with this law, the Director General of CSEC may do any of the following:

- direct the license holder to comply with the condition or additional requirement;
- impose restrictions on the license;
- suspend the license until the license holder has shown substantial compliance with the condition or additional requirement; or
- revoke the license.

2. The Director General of CSEC shall not take action under paragraph (1.) without first giving the license holder reasons in writing and an opportunity to be heard.

Article 35 – Conditions of a license and the grant of a license to an investment advisor, a securities dealer and any other participant

Conditions of a license and the grant of a license to an investment advisor, a securities dealer and any other participant in a securities market, clearing and settlement facility or securities depository shall be imposed and made by CSEC.

Article 36 – Register of license holders

The Director General of CSEC shall create and keep the register of licenses it grants in such form as it considers appropriate specifying any necessary information.

Article 37 – Compliance with conditions and additional conditions of license

A person who receives a direction from the Director General of CSEC under Article 34 (1) of this law to comply with a condition or an additional condition of a license must comply with the direction within the time specified by the Director General of CSEC.

CHAPTER 6

CORPORATE GOVERNANCE AND CONTROL OF ISSUER

Article 38 – Governance requirements with respect to public limited companies or other permitted entities

Public limited companies or other permitted entities that have issued or sold securities to the public members in the Kingdom of Cambodia shall strictly adhere to existing regulations and any requirements with respect to the governance of a public limited company as prescribed by CSEC for the interest of the conduct of the securities market and protection of the investing public.

Article 39 – Corporate control requirements

Corporate control requirements may be prescribed by CSEC in order to regulate:

- the acquisition of control over the voting shares in a public limited company or permitted entity that has issued voting shares to members of the public. The prescribed requirements are intended to ensure that the acquisition of control over the voting shares in the company or entity takes place in a fair and informed way, and
- the disclosure of the ownership of a substantial holding of voting shares of a public limited company or permitted entity that has issued voting shares to members of the public. The prescribed requirements are intended to ensure that the holders of the voting shares in a public limited company or permitted entity know the identity of owners of a substantial holding of voting shares in the company or permitted entity.

CHAPTER 7

PROHIBITED BEHAVIOUR IN RELATION TO SECURITIES

Article 40 – Insider dealing

An insider of a public limited company or permitted entity includes:

- the director general, directors, management and staff of the company or permitted entity and shareholders in the company or entity that hold at least 5 (five) percent of the issued voting capital of the company or entity and any other individual whose relationship with the company or entity gives them possession or access to confidential information regarding the activities of the company or entity; and
- the Chairperson, members, Director General, directors and staff of CSEC and other concerned officers of the Royal Government or staff of an entity approved or licensed by the Director General of CSEC as intermediaries in the securities market who, due to their position, are in possession of or have access to confidential information regarding the activities of the company or entity.

Insider information means any information in relation to securities that have been or and will be issued by a public limited company or permitted entity which has not yet

been made generally available but which, upon disclosure to members of the public, would be likely to have a material effect on the price or other trading aspects of those securities.

An insider defined in Paragraph 1 must not:

- take advantage of insider information as prescribed in Paragraph 2, either directly or indirectly, when dealing in securities of the public limited company or permitted entity for the purpose of making a profit or avoiding a loss; or
- provide insider information to another individual or legal entity for the purpose of enabling that individual or legal entity to make a profit or avoid a loss.

Article 41 – False trading and market manipulation

A person must not knowingly or recklessly:

1. Do, or omit to do an act, if that act or omission has or is likely to have the effect of creating a false or misleading appearance of active trading in securities traded on a securities market conducted in Cambodia; or
2. Enter into a fictitious or artificial transaction or arrangement in relation to securities if that transaction results in:
 - the price for trading in securities on a securities market conducted in Cambodia being maintained, inflated or depressed; and
 - fluctuations in the price for trading in securities on a securities market conducted in Cambodia.

Article 42 – False or misleading statements

A person must not make a statement, or disseminate information if:

1. the statement or information is false in a material particular or is materially misleading;

2. the statement or information is likely to:
 - induce persons in Cambodia to subscribe for, buy or sell securities; or
 - have the effect of increasing, reducing, maintaining or stabilizing the price of trading in securities on a securities market conducted in Cambodia.
3. When the person makes the statement or disseminates the information:
 - the person does not care whether the statement or information is true or false; or
 - the person knows or ought to have known that the statement or information is false or misleading.

CHAPTER 8

DISPUTE RESOLUTION AND SANCTIONS

Article 43 – Mediation of dispute

For any dispute arising in relation to the conduct of securities business the disputing parties may bring the case to CSEC for mediation before filing a lawsuit to a court, except a criminal case.

Article 44 – Procedure for mediation and dispute resolution

After receiving a complaint, CSEC shall interrogate all parties about subject matters of the dispute and try to mediate them based on laws, rules and regulations.

Result of mediation shall be kept in a record made by CSEC stating whether or not both parties agree with the mediation. The mediation record must be signed by CSEC and all parties concerned each of whom must be provided with a copy of the record.

Any agreement reached in the presence of CSEC shall be effective for execution.

In case the mediation has failed, each party may refer an unsettled mediation record to a competent arbitral tribunal or appeal to a competent court. Valid period of the appeal to the arbitral tribunal or the court shall be of 90 (ninety) days, otherwise the rights to appeal will lose.

Article 45 – Additional measures taken by CSEC

In addition to the measures taken by CSEC in accordance with this law, CSEC may take additional actions as follows:

1. In case of a breach of this law or regulations prescribed in accordance with this law or a breach of other relevant laws the Director General of CSEC may:

- Issue a warning letter to a person who has contravened any provision of this law and other related laws;

- Issue an order to a person who has contravened any provision of this law and other relevant laws requiring them to compensate any damage due to the offensives committed on a specific date, pursuant to this law or other relate laws ;

- Request a competent court to issue a warrant requiring the person who has contravened any provision of this law or other related laws to compensate any damage occurred at the discretion of the court.

- Take transactional fine measure or impose administrative punishment against the person who has contravened any requirement of the laws. Type of administrative punishment shall be determined by CSEC.

- Temporarily suspend or terminate the work of the Director General, directors, management, or senior staff of the licensed company or permitted entity.

- Select and grant power to a competent person to oversee business activities or other related activities of a licensed legal entity or permitted entity. The person must submit reports to the Director General of CSEC pursuant to the conditions stipulated in the contract made with the Director General of CSEC; and

- Restrict or terminate any specific or general activity conducted by a licensed entity or permitted entity whether or not those activities have been conducted according to the conditions or requirements of the license or approval granted by the Director General of CSEC.

2. In case the CSEC is satisfied that a licensed entity or permitted entity may become insolvent or have financial problem the Director General of CSEC may use its power to appoint or request a court to appoint a competent person as a provisional administrator in order to manage and re-run or liquidate the entity in accordance with the Insolvency Law of the Kingdom of Cambodia or other provisions prescribed in sub-decree in accordance with this law. In case there is a conflict between the provisions of this law and the Insolvency Law the provisions of this law shall be referred to.

Article 46 – Right to complaint about decision made by CSEC

Any person who is not satisfied with any measure taken or decision made by CSEC may file their complaint to a competent court for review of the measure or decision.

CHAPTER 9 PENALIES

Article 47 – Illegal issuing and offering securities

Any person who issues and offers securities without approval from CSEC shall be liable to a term of imprisonment 1 (one) to 5 (five) years and to a fine of 2,000,000 (two millions) Riels to 10,000,000 (ten millions) Riels.

Any legal entity who commits offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 500,000,000 (five hundred millions) Riels.

Article 48 – Illegal public offer of securities

Any person who makes a public offer of securities in Cambodia without fulfilling the requirements prescribed under Article 16 of this Law shall be liable to a term of imprisonment of 1 (one) to 5 (five) years and to a fine of 2,000,000 (two millions) Riels to 10,000,000 (ten millions) Riels.

Any legal entity who commits offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 500,000,000 (five hundred millions) Riels.

Article 49 – Act concerning additional disclosure document or replacement disclosure document

Any person or company applying for registration of disclosure document, or any securities issuer having contravened requirements stipulated in Paragraph 1 of Article 20 of this Law, or disseminating supplementary disclosure document or replacement disclosure document without approval of and registration at CSEC shall be liable to a term of imprisonment of 1 (one) to 5 (five) years and to a fine of 2,000,000 (two millions) Riels to 10,000,000 (ten millions) Riels.

Any legal entity committing offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 500,000,000 (five hundred millions) Riels.

Article 50 – Illegal operation of securities market, clearance and settlement facility or securities depository

Any person operating a securities market, clearance and settlement facility or securities depository without approval of the Director General of CSEC in accordance with this law or other existing laws shall be liable to a term of imprisonment of 1 (one) to 5 (five) years and to a fine of 2,000,000 (two millions) Riels to 10,000,000 (ten millions) Riels.

Any legal entity committing offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 500,000,000 (five hundred millions) Riels.

Article 51 – Illegal operating rules and procedures of securities market, clearance and settlement facility or securities depository

Any person putting into practice the operating rules and procedures of securities market, clearance and settlement facility, or securities depository without approval by CSEC shall be liable to the CSEC's transactional fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 200,000,000 (two hundred millions) Riels.

Article 52 – Operate securities business without a license

Except for exempt securities dealers or those involved in operation of exempt securities, any person who conducts a securities business or hold himself out as conducting securities business in the form of a securities firm, or any person who acts or holds himself out as a representative of a securities firm to conduct a securities business, without a license granted by the Director General of CSEC shall be liable to a term of imprisonment of 1 (one) to 5 (five) years and to a fine of 2,000,000 (two millions) Riels to 10,000,000R (ten millions) Riels.

Any legal entity committing offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 500,000,000 (five hundred millions) Riels

Article 53 – Non-compliance with the CSEC’s instruction

Any person having contravened the provisions of Article 30 and 37 of this law shall be liable to the CSEC’s transactional fine of:

a. 5,000,000 (five millions) Riels to 50,000,000 (fifty millions) Riels in case of an individual.

b. 20,000,000 (twenty millions) Riels to 200,000,000 (two hundred millions) Riels in case of a legal entity.

Article 54 – Offenses as insider trading, false trading and market manipulation, false or misleading statements

Any person having contravened the provisions of Article 40 (3), Article 41 with intention, and Article 42 of this law shall be liable to a term of imprisonment of 5 (five) to 10 (ten) years and to a fine of 20,000,000 (twenty millions) Riels to 100,000,000R (one hundred millions) Riels.

Any legal entity committing offenses as stated in Paragraph 1 above shall be liable to a fine of 50,000,000 (fifty millions) Riels to 1,000,000,000 (one thousand million) Riels.

Article 55 – Additional punishments applicable to natural persons

In relation to the offenses committed under this law, one or more additional punishments may be publicized:

1. Prohibition from entering profession forever or for a period not exceeding 5 years if the offense has been committed in doing the professional work or in an occasion of doing the professional work;

2. Prohibition from driving all kinds of vehicle for a period not exceeding 5 years

3. Prohibition from residence for a period not exceeding 10 years for criminal offences, and 5 years for misdemeanor
4. Prohibition of convict from entering and residing in the territory of the Kingdom of Cambodia forever or for a period not exceeding 5 years
5. Confiscation of any instruments, materials or items that were used to commit the infraction or were intended to be used to commit the infraction
6. Confiscation of items or fund involved in the infraction
7. Confiscation of earnings or properties yielded by the infraction
8. Confiscation of utensils, materials and furnishings in the premises where the infraction was committed
9. Confiscation of one or more vehicles of verdict
10. Closure of establishment that was utilized for the preparation or commitment of the infraction forever or for a period not exceeding 5 years
11. Prohibition from conducting business in the premise that opens to or is used by public forever or for a period not exceeding 5 years
12. Exclusion from securities market
13. Posting of the passing of sentence for a period not exceeding 2 months
14. Publication of the passing of sentence in the print media
15. Broadcasting the passing of sentence by means of audiovisual communication for a period not exceeding 8 days.

Article 56 – Legal persons’ responsibilities for criminality

Any legal person shall be criminally liable, in relation to the offences prescribed in this law, for the offenses committed by organization or representatives for its benefits.

Criminal liability of any legal person does not exclude the criminal liability of natural persons involving in those offences.

Article 57 – Additional punishments applicable to legal persons

Any legal person who commits the offenses as prescribed in this law shall be liable to one or more additional punishments as follows:

- Dissolution;
- Being placed under court inspection
- Prohibition from practicing one or more activities
- Exclusion from securities market
- Prohibition from going public for funds saving
- Confiscation of items or fund involved in the infraction
- Confiscation of earnings or properties yielded by the infraction
- Posting of the passing of sentence
- Publication of the passing of sentence in the print media or broadcasting it

by means of audiovisual communication.

-

CHAPTER 10

Final PROVISIONS

Article 58 – Contrary provisions

All existing provisions contrary to this law are hereby abrogated.

the Royal Palace, Phnom Penh, 19 October 2007

(His Royal Signature)

Norodom Sihamoni

PRL.0710.545

Has informed to

His Royal Highness for signature

Prime Minister

(Signature)

Hun Sen

Has informed to Samdech Prime Minister
Senior Minister, Minister of Economy and Finance

(Signature)

Keat Chhon

No. 502 CL

For Copy and Distribution

Phnom Penh, 23 October 2007

Deputy Secretary General of the Royal Government

(Signature and Seal)

KHUN CHINKENG

**ANNEX TO THE LAW ON THE ISSUANCE AND TRADING
OF NON-GOVERNMENT SECURITIES
GLOSSARY TO BE USED IN THIS LAW**

Substantial Share Holding: means, in relation to the total number of voting shares that a person or related party or associate of the person has control over in a public limited company or permitted entity, a percentage of 5% (five) or more of the total voting shares in the company.

Underwriting Agreement: means an agreement, including a sub-underwriting agreement, under which a person that is licensed under this Law to conduct a securities business undertakes to subscribe for or purchase all or a portion of securities that have not been subscribed or purchased pursuant to a public offer of the securities for subscription, purchase or sale by the closing date for public subscriptions, purchases or sales, whether on a firm commitment or best efforts basis.

Securities Firm: means a company or partnership that is licensed in accordance with this Law to conduct a securities business.

Public Limited Company: means a company that is incorporated and registered in accordance with the Law on Commercial Enterprises for the purpose of issuing securities to members of the public.

Partnership: means a general or limited purpose business association formed by individuals and registered in accordance with the Law on Commercial Enterprises.

Company: means a private or public limited company incorporated and registered under the Law on Commercial Enterprises.

Securities and Exchange Commission of Cambodia: means a legal entity established under this Law to manage and regulate securities business.

Court: means a competent court established in the Kingdom of Cambodia to hear and determine civil or criminal actions arising under this Law.

Securities Representative: means a person who is employed by or acts by arrangement with a securities firm to perform any of the functions of the securities firm for which a license under this Law is required. It shall include any Director General, director, officer or employee of a company or any partner or employee of a partnership who performs any of these functions on behalf of the securities firm.

Securities Market: means a market, exchange or place at which, or a facility by which, offers to acquire or dispose of securities are regularly made or accepted.

Dematerialized Form: in relation to securities means a form of evidencing legal title to such securities which is generated or stored in electronic, digital or computerized form, with the capacity to be displayed and printed in a human readable form.

Buy: means all kinds of purchases made either directly or through electronic means or by subscription.

Permitted Entity: means a legal entity, other than a public limited company incorporated in Cambodia, that is permitted in accordance with the provision of this Law and other regulation to offer and issue securities to members of the public in Cambodia.

Person: means an individual or legal entity, including a company and partnership.

Related Entity: in relation to a company that makes a public offer of securities for subscription, purchase or sale means any of the following:

- (a) a founding shareholder of the company;
- (b) a close relative of a founding shareholder of the company;

- (c) a director of the company or of a subsidiary or holding company of the company;
- (d) a close relative of such a director; and
- (e) a subsidiary or holding company of the company or a subsidiary company of a holding company.
- (f) an individual or other legal entity stated in this Law or sub-decree.

Securities Depository: means a service by which a person agrees with another person (the client) to provide a service, whether or not the client is acting on behalf of any other person or persons, to:

- (a) hold or register the legal interest in securities or other financial instruments on behalf of, the client or another person nominated by the client;
- (b) have custody of the title to a security or other financial instrument, whether it is in the form of a certificate of title or in dematerialized form, as permitted by the operating rules of the securities depository, for or on behalf of the client or another person nominated by the client; or
- (c) provide such other services and facilities as are incidental to the provision of the services referred to in paragraphs (a) and (b).

Exempt Securities Transaction: means a transaction conducted by a specified person or category of persons for the subscription, purchase, issue, sale or transfer of securities as not requiring the person or category of persons to comply with the requirements of this Law.

Clearance and Settlement Facility: means a system that enables the parties to a transaction for the sale or purchase of securities to meet their obligations to each other, by verifying the details of the transaction and securing payment of the purchase price to the seller in exchange for the transfer of the securities to the purchaser.

Interest in a Managed Investment Scheme: means a legal interest, whether direct or indirect, in a scheme that has the following features:

- (a) people contribute money or money's worth to acquire rights (interests) to benefits produced by the scheme (whether the rights are actual, prospective or contingent and whether they are enforceable or not);
- (b) any of the contributions are to be pooled, or used in a common enterprise, to produce financial benefits, or benefits consisting of rights or interests in property, for members who hold interests in the scheme (whether as contributors to the scheme or as people who have acquired interests from holders) and the members do not have day-to-day control over the operation of the scheme (whether or not they have the right to be consulted or to give directions).

Securities Dealer: means a dealer who conducts securities business.

Exempt Securities Dealer: means a person who conducts any of the activities referred to in the definition of “securities business” and is prescribed by sub-decree or prakas as not being required to comply with the requirements of this Law.

Voting Shares: in a public limited company or permitted entity means any issued shares in the company or entity that confer voting rights on the registered holder of the shares.

Non-government Securities: means securities that are issued by a public limited company or other legal entity permitted to offer and issue securities to members of the public in Cambodia in accordance with laws, including:

- a) ownership securities such as share;
- b) debt securities such as bond;
- c) Interest in a Managed Investment Scheme;

- d) future instrument or derivative instrument related to securities based on a),
b) and c) above;
- e) other financial instrument determined as securities.

Equity Security: means any legal interest in or right to shares in the share capital of a public limited company or similar foreign entity and includes voting and non-voting shares, partly paid shares and preference shares.

Bearer Security: means a security, the ownership of which is determined by physical possession rather than registration of the owner on a securities register maintained by or for the issuing entity.

New Securities: means a security that has not been previously issued or sold by the issuing company at the time a public offer in relation to the security is made in accordance with this Law.

Debt Securities: means an instrument issued by a person that evidences or acknowledges indebtedness of that person with respect to money lent to, or deposited with, or otherwise owing by, that person whether secured over other property or not.

Minister: means the Minister of Economy and Finance.

Operating rules of a securities market, clearance and settlement facility or securities depository: means the rules and procedures which govern membership of and participation in the market, facility or depository service and includes (1) the articles of incorporation of the operator of the market, facility or depository; and (2) the listing rules of a securities market.

Associate: means a person with whom the first person has an existing business relationship.

Close Relative: means a husband, wife, child, parent, sister or brother of the person with whom the relationship exists.

Self Regulatory Organization: means an organization that governs their members in a way of their business conduct.

Damage: mean compensation for damages.

Public Offer: means an invitation or offer to members of the public to subscribe for or purchase securities and includes: (1) an offer of securities for subscription, purchase or sale made to any section of the public, however selected; (2) an offer of securities for subscription, purchase or sale made to individual members of the public selected at random; (3) an offer of securities for subscription, purchase or sale made to a person who has become known to the person or entity making the offer as a result of an advertisement that was intended to promote the offer or invite the person to seek information or advice about investment in securities generally; and (4) the distribution of an advertisement, disclosure document or application form in relation to the subscription, purchase or sale of securities,

but does not include:

- a personal offer of securities for subscription, purchase or sale that is made only to a related entity or associate;
- a personal offer that is made to no more than 30 persons; or
- an invitation to a person to enter into an underwriting or sub-underwriting agreement with respect to an issue of securities.

Private or Personal Offer: mean an offer that:

1. may only be accepted by the person to whom it is made; and

2. is made to a person who is likely to be interested in the offer, having regard to: (a) previous contact between the person making the offer and that person; (b) a professional or other connection between the person making the offer and that person; or (c) statements or actions by that person that indicate he is interested in offers of that kind.

Exempt Offer: means a public offer of securities that is prescribed by sub-decree or prakas as not being required to comply with the requirements of this Law.

Insolvent: means not having enough money to pay outstanding debt.

Public Investor: means a member of the public in the Kingdom of Cambodia including a natural person or legal entity, who has the financial and legal capacity to invest in non-government securities issued and made public offer in the Kingdom of Cambodia by a limited company or permitted entity which is not an associate or subsidiary or related legal entity of that company.

Securities Business of a Person: shall include the following activities:

- (a) buying or selling securities as agent for another person;
- (b) buying or selling securities with the person's own funds in the person's own name;
- (c) providing advice about investment in securities to public investors or publishing investment analysis related to securities; and
- (d) entering into an underwriting agreement with a company that makes a public offer of securities for subscription, purchase or sale, or entering into a sub-underwriting agreement with such a person.

Continuous Disclosure Document: means disclosure of information at any time during the life of a public limited company or permitted entity as required by the occurrence of a specified event or category of event.

Disclosure Document: means a written notice or statement about background of company, company financial statement, however described, inviting applications or offers to subscribe for or purchase securities, or offering securities for subscription or sale, and includes a supplementary or replacement disclosure document.

Derivative Instrument: in relation to securities means a contract that confers rights or obligations with respect to an underlying security, including the right or obligation to purchase, sell or subscribe for securities at a future date, regardless of whether the person intends to exercise that right or actually exercises that right.

ภาคผนวก 7

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

President's Office

No. 02/PO

DECREE
of the
PRESIDENT
of the
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

On the Promulgation of the Law on Commercial Banks

Pursuant to Chapter 6, Article 67, point 1 of the Constitution of the Lao People's Democratic Republic which provides for the promulgation of the Constitution and of laws adopted by the National Assembly;

Pursuant to Resolution No. 03/NA, dated 26 December 2006, of the National Assembly of the Lao People's Democratic Republic regarding the adoption of the Law on Commercial Banks; and

Pursuant to Proposal No. 02/NASC, dated 10 January 2007, of the National Assembly Standing Committee.

**The President of the Lao People's Democratic Republic
Decrees That:**

Article 1. The Law on Commercial Banks is hereby promulgated.

Article 2. This decree shall enter into force on the date it is signed.

Vientiane, 16 January 2007
The President of the Lao People's
Democratic Republic

[Seal and Signature]

Khamtai SIPHANDON

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

National Assembly

No. 03/NA
26 December 2006

LAW ON COMMERCIAL BANKS

Part I General Provisions

Article 1. Objective

This Law on Commercial Banks defines principles and regulations on the establishment, regulation and supervision of commercial banks located in the Lao People's Democratic Republic in order to promote commercial banks to have effective, transparent and stable operations so as to be able to provide financial resources for production and business, and to make an important contribution to the fiscal stability and socio-economic development of the nation.

Article 2. Commercial Bank

Commercial bank refers to an enterprise established under this law that engages in banking operations, namely, accepting deposits, extending credit, buying and selling foreign currencies, providing payment services and making investments.

Article 3. Definitions

Wherever used in this law, the following terms shall have the following meanings:

1. Banking business refers to the currency business of accepting deposits and using such funds to extend credit, to buy and sell foreign currencies, to provide payment services or to make investments;
2. Provision of credit refers to the provision of any loan, the issuance of any guarantee, and the commitment to acquire a debt security or other

- right to payment of a sum of money, and others¹ as authorised by the Bank of the Lao PDR;
3. Deposit refers to a sum of money that a customer deposits in his account at a commercial bank;
 4. Capital refers to the net worth of a commercial bank, that is, the difference between its assets and liabilities in accordance with the balance sheet of the commercial bank;
 5. Credit documentation refers to the documents relating to an agreement entered into by a bank with any other person for the provision of credit, including financial statements of the borrower and any guarantor, a detailed description of any collateral, an assessment of the value of the assets used for collateral (if any), a statement of the terms of the credit, and other credit documents;
 6. Regulatory capital refers to the minimum capital required to be maintained by a commercial bank as defined by the Bank of the Lao PDR from time to time to ensure the stability of the commercial bank;
 7. Equity interest refers to any ownership right over registered capital, any voting right, any right to undertake certain activities² or any right to receive dividends;
 8. Principal shareholder refers to a person that owns directly or indirectly ten percent or more of any class of shares with voting rights;
 9. Significant interest refers to an interest derived from holding shares with voting rights, or [an interest] that makes it possible to exercise a significant influence over the management or policies of the [relevant] legal entity or undertaking;
 10. Capital distribution refers to a distribution of cash or other property by a commercial bank to its owners made on account of such ownership, but not including any distribution consisting only of shares of the commercial bank or rights to purchase such shares;
 11. Independent directors refers to members of a commercial bank's board of directors who are not administrators or managers of the commercial bank and who are not related to the principal shareholders or to other administrators of the commercial bank by family relationship, employment, or business interest;
 12. Branch office refers to a part of a domestic or foreign commercial bank that directly conducts all or some financial activities as assigned by such bank;
 13. Administrator refers to any member of the board of directors, the general managing director, the chief financial officer, or the head of a department³ of a commercial bank;

¹ The term “and others” is a literal translation and is not subject to further specificity.

² This phrase is intentionally broad.

14. A related person to a commercial bank refers to any administrator of the commercial bank, any principal shareholder of the commercial bank, any individual who is related to such administrator or principal shareholder by marriage, or by consanguinity to the second degree, any person who has any business interest with any administrator or principal shareholder, and any person who has a significant interest in a legal entity in which the commercial bank has a significant interest;
15. License refers to an authorisation issued by the Bank of the Lao PDR granting the right to engage in the banking and financial activities described in Articles 41 and 42 of this law to an applicant that wishes to establish a commercial bank;
16. An affiliate refers to a company in which a commercial bank holds sufficient shares to have the power to control the management of such company⁴;
17. Branch of a foreign commercial bank refers to a part of a foreign commercial bank authorised to conduct banking operations in the Lao PDR under the laws and regulations of the Lao PDR.

Article 4. State Policy on Commercial Banks

The State promotes and encourages domestic and foreign investors to establish and be involved in banking business by defining policies, regulations, and measures, and by providing data, information and other facilitation to strengthen the banking sector.

The State promotes commercial banks to invest and provide credit in order to support production, business, and creation of employment to increase the income of the people, and to develop a base for the industrialisation, modernisation, and socio-economic development of the nation.

Article 5. Protection of the Interests of Depositors

Commercial banks shall protect the interests of depositors by:

1. Being members of the depositors' protection fund;
2. Creating conditions to facilitate customers to deposit or withdraw their money, including principal and interest, completely and in a timely manner;

³ In the Lao language, the same word is used for “department” and “division”. The translators have chosen “division” because it is the English term preferred by the Bank of the Lao PDR when referring to commercial banks.

⁴ The translators are aware that this definition actually describes an entity that is more closely associated with the commercial bank (such as a subsidiary) than would usually be denoted by the term “affiliate”.

3. Keeping information relating to the accounts of customers confidential, except as otherwise provided in the laws;
4. Giving notice of rates of interest on deposits, rates of service fees, and exchange rates by various means.

Article 6. Equality in Business Operations

Commercial banks that are established or that have business operations in the Lao PDR shall be equal under the laws and shall cooperate and compete with each other to expand production and business.

The State uniformly regulates commercial banks based on laws and regulations and the State protects the rights and legitimate benefits of commercial banks.

The State will not allow commercial banks to compete illegally so as to cause damage to other commercial banks, the banking system or the fiscal and monetary policies of the State.

Article 7. Independence in Business Operations

Commercial banks shall have the independence to undertake their business operations under this law and other relevant laws.

Article 8. Scope of Operation of this Law

This law shall apply to commercial banks, including branch offices of foreign commercial banks that have any establishments and operations in the Lao PDR.

Article 9. International Cooperation

The State promotes international cooperation in the banking business in various forms, such as: the exchange and sharing of experience, information and technology, and the development of human resources, so as to strengthen the banking system in the Lao PDR so that it can be integrated at a regional and international level.

Part II
Establishment and Organisational Structure of Banks

Chapter 1
Establishment

Article 10. License Applications

Any person or⁵ organisation that wishes to establish a commercial bank shall submit an application to the Bank of the Lao PDR.

The application file shall include:

1. A business plan and organisational structure of the commercial bank;
2. Certificates of the financial status [of the principal shareholders] and other necessary documents relating to the principal shareholders;
3. Certificates relating to the qualifications and experience of the proposed administrators, including their business and professional history for the past five years;
4. A list of shareholders and their proportion of shareholding;
5. Requirements for internet banks as provided under Articles 59 and 60 of this law.

A foreign commercial bank that wishes to establish its branch offices or affiliates in the Lao PDR shall have the consent in writing of its home country supervisor.

The applicant shall pay fees in accordance with regulations.

The Bank of the Lao PDR has the right to request that an applicant submit additional information for its license application if, in the opinion of the Bank of the Lao PDR, the basic information submitted is incomplete or insufficient.

Article 11. License Decisions

After receiving an application, the Bank of the Lao PDR shall consider the application and respond to the applicant in writing within ninety days from the date of its receipt of the application for a license.

The Bank of the Lao PDR shall grant a preliminary license only if the applicant can satisfy the following conditions:

1. It has a good and reasonable business plan;

⁵ The Lao word is “and” but the meaning is clearly “or”.

2. It has documents to prove that it has sufficient capital as provided in Article 13 of this law;
3. The proportion of shareholding of its shareholders can be identified and is transparent;
4. The qualifications, experience, and integrity of its administrators and principal shareholders are appropriate for undertaking banking and financial business;
5. The investment license from the Committee for Planning and Investment⁶ has been granted.

The Bank of the Lao PDR will issue a permanent license to the applicant within 10 official working days after the applicant has fulfilled additional conditions. The additional conditions are as follows:

1. [The applicant] has a sound shareholders agreement and charter, and a reasonable feasibility study;
2. The shareholders have paid their portion of shares in full;
3. [The applicant] has sufficient qualified employees;
4. [The applicant] has facilities and premises to ensure its business operations;
5. [The applicant] has developed a comprehensive mechanism for internal audit and control.

If the applicant fails to comply, within 180 days, with the conditions mentioned in the third paragraph of this article, the preliminary license shall become void. In the event that the applicant has sound reasons for failure to comply with the conditions, the Bank of the Lao PDR may extend the term to comply with the conditions for another 90 days.

After receiving the final approval for a license, the applicant shall pay fees in accordance with regulations, register its enterprise in accordance with the Enterprise Law and undertake business operations within 180 days after receiving the enterprise registration certificate.

Article 12. Licensing Responsibility of the Bank of the Lao PDR

The Bank of the Lao PDR shall have the sole responsibility for issuing licenses to banks.

⁶ This is a ministry-equivalent agency under which is established the Committee for Promotion and Management of Investment (CPMI) referred to in the two investment laws, namely in Chapter 5 of the Law on Domestic Investment, and Chapter 6 of the Law on Promotion of Foreign Investment in the Lao People's Democratic Republic.

Article 13. Minimum Registered Capital and Minimum Investment Capital

A commercial bank established under this law shall have a registered capital of not less than one hundred billion Kip.

Each branch of a foreign commercial bank established in the Lao PDR shall have investment capital of not less than fifty billion Kip.

The government may adjust the registered or investment capital from time to time, but they shall not be less than the amount stipulated in this article.

Article 14. Charter⁷

Each commercial bank shall have a charter that shall specify:

1. Its corporate name and address;
2. Its purposes;
3. The amount of its registered capital;
4. The classes and amount of its authorised shares and voting rights;
5. Names, addresses, and nationalities of the founders⁸ of the commercial bank;
6. Its organisational structure;
7. [Procedures for] meetings and methods for voting;
8. [Methods for] the distribution of dividends;
9. [Methods for] dispute settlement;
10. Method of liquidation.

The charter of a commercial bank shall have legal effect only after it receives the written approval of the Bank of the Lao PDR.

Article 15. Scope of License

A license shall be granted for an indefinite period of time. The person who receives the license shall use it correctly and shall not assign or transfer or give it to any other person to use.

⁷ The Lao term translated as “charter” refers to the same concept translated as “bylaws” in the Enterprise Law.

⁸ The literal translation of this term is “the person that has established”.

Article 16. Keeping Data and Information on Establishment

The Bank of the Lao PDR shall keep data and information on the establishment of commercial banks for inspection by the public, which shall include:

1. Name and location of the headquarter and branch offices;
2. Registered capital;
3. Number and date of the license;
4. The scope of the business operations of the commercial bank.

In the event that the license of a commercial bank is revoked, the Bank of the Lao PDR shall delete [its] data and information from the file.

Chapter 2
Organisational and Personnel Structures

Article 17. Form of Commercial Banks

A commercial bank shall be established and operated as any form of company in accordance with the Enterprise Law, except a one-person limited company.

Article 18. Structures of Commercial Banks

The organisational and personnel structures of a commercial bank include:

- The shareholders' meeting;
- The board of directors;
- The committees of the board of directors;
- The general managing director;
- The chief financial officer;
- Managers.

Each commercial bank has a headquarter office, [and] may have branch offices, service units and representative offices in the country and overseas.

Article 19. Shareholders' Meetings

The shareholders' meeting⁹ is the highest organisation of a commercial bank. There are two types of shareholders' meetings: ordinary and extraordinary meetings.

The notification to the shareholders before the meeting, the quorum for the meeting, the agenda of the meeting, the method of voting, resolutions of the meeting, and modification and cancellation of any resolution of the meeting shall be in compliance with the Enterprise Law.

An ordinary shareholders' meeting shall be conducted within four months after the end of each accounting year. In the event that the board of directors fails to call the meeting, the Bank of the Lao PDR shall call a shareholders' meeting based on the request of shareholders. If there is no such request, the Bank of the Lao PDR can call a shareholders' meeting and that shareholders' meeting shall elect a chairperson to conduct the meeting.

Article 20. Rights and Duties of Ordinary Shareholders' Meetings

The ordinary shareholders' meeting shall have the following rights and duties:

1. To approve [any] modification to the charter of the commercial bank based on the proposal of the board of directors;
2. To appoint or remove the chairperson and deputy chairperson(s), and other members of the board of directors;
3. To approve allowances for meetings of the board of directors, and salaries, bonuses and other policies¹⁰ for administrators;
4. To approve the annual report, business plan, and report of the external auditors recommended by the board of directors;
5. To approve the proposed merger of the commercial bank, the sale of all or a substantial part of the commercial bank's assets, or the dissolution of the commercial bank, as recommended by the board of directors;
6. To approve the distribution of dividends and the establishment of funds¹¹, as recommended by the board of directors;
7. To exercise such other rights and perform such other duties as provided under the laws and regulations.

⁹ The term "shareholders' meeting" is used interchangeably in two senses. First, to refer to the "meetings held by shareholders". Second, to refer to the "body of shareholders" attending such meetings.

¹⁰ The term "policies" in this context takes the meaning of "privileges".

¹¹ This is a reference to the internal funds contemplated in Article 52 of this law.

An extraordinary shareholders' meeting has the right and duty to consider necessary and emergency issues, such as the amendment of the charter, or the increase or reduction of capital.

Article 21. Board of Directors

The board of directors of a commercial bank shall have five to seven members, some of whom may be independent directors.

The board of directors includes the chairperson, deputy chairperson(s), and certain members who are appointed or removed by the shareholders' meeting. The term of the office of the board of directors shall not exceed two years and [directors] may be reappointed.

The board of directors shall meet at least once every three months. The conduct of the meeting of the board of directors shall be in accordance with the charter of the commercial bank and with laws and regulations.

Article 22. Rights and Duties of the Board of Directors

The board of directors has the following rights and duties:

1. To elaborate on and implement resolutions of the shareholders' meeting;
2. To report on the operations of the commercial bank to the shareholders' meeting;
3. To explain, answer [questions regarding], and provide detailed information on the operations of the commercial bank to the shareholders' meeting;
4. To be responsible for damage caused to the commercial bank by their misconduct;
5. To recommend the division of profits into funds and the allocation of dividends to the shareholders' meeting for consideration;
6. To propose a business plan to the shareholders' meeting for consideration and approval;
7. To appoint the governance committee, internal audit committee and risk management committee of the board of directors;
8. To appoint, transfer or remove the general managing director and chief financial officer;
9. To approve the appointment of deputy general managing director(s), based on the recommendation of the general managing director;
10. To exercise such other rights and perform such other duties as provided in the charter of the commercial bank.

A member of the board of directors cannot assign [any] other person to perform his duties.

Article 23. Qualifications of Members of the Board of Directors

A member of the board of directors of a commercial bank shall meet the following qualifications:

1. Shall have legal capacity;
2. Shall have experience in the management of, and have knowledge of, the financial and banking business;
3. Shall not have been convicted by the court of [any] offence relating to fraud, deception, falsification of documents, taking or giving bribes, corruption or money laundering;
4. Shall not have been removed from office as administrator of any other legal entity, [shall not have been] adjudicated bankrupt by a court, [and shall not have been] an administrator of a legal entity that has been adjudicated bankrupt by a court;
5. If such person used to be the employee of the Bank of the Lao PDR, he shall have ceased his position at the Bank of the Lao PDR at least one year before taking the position of a member of the board of directors.

Article 24. Committees of the Board of Directors

The committees of the board of directors include a governance committee, a risk management committee and an internal audit committee. If deemed necessary, other committees can be established based on the approval of the board of directors.

Each committee has three members of the board of directors, where one person acts as the chairperson. If there is an independent director in such committee, he shall be the chairperson of the committee. A board member may be a member of several committees, but shall be the chairperson of only one committee.

Article 25. Rights and Duties of the Governance Committee

The governance committee has the following rights and duties:

1. To select individuals qualified to become directors in accordance with established criteria; and to recommend [them] to the shareholders' meeting for consideration;
2. To select individuals qualified to become the general managing director and the chief financial officer in accordance with established

criteria; and to recommend [them] to the board of directors for appointment;

3. To study the annual action plan of the board of directors;
4. To define requirements and plans for the evaluation of the activities of the board of directors and administrators;
5. To meet at least once every six months, or extraordinarily when convened by the board of directors;
6. To summarise and evaluate its annual performance;
7. To exercise such other rights and perform such other duties as assigned by the board of directors and shareholders' meeting.

Article 26. Rights and Duties of the Risk Management Committee

To avoid or reduce risks that may occur to the commercial bank, the risk management committee has the following rights and duties:

1. To establish policies and procedures for identifying, monitoring and managing credit, market, country, operational and other risks in accordance with the regulations issued by the Bank of the Lao PDR, to monitor their implementation, and to report to the board of directors thereon;
2. To monitor and report on compliance with the laws and regulations applicable to credit and other risks, and to report to the board of directors thereon;
3. To deliver opinions on any matters submitted to it by the board of directors or that it wishes to address;
4. To meet at least once a month, or extraordinarily when convened by the board of directors;
5. To summarise and evaluate its annual performance;
6. To exercise such other rights and perform such other duties as assigned by the board of directors and shareholders' meeting.

Article 27. Rights and Duties of the Internal Audit Committee

The internal audit committee shall have the following rights and duties:

1. To establish appropriate accounting procedures and accounting controls for the commercial bank in accordance with regulations issued by the Bank of the Lao PDR;
2. To develop a plan and budget for the commercial bank's internal audit;
3. To monitor the implementation of accounting activities, and, if it is deemed necessary, to employ an external audit;
4. To assess the quality of service of the external audit company, and the auditor's independence in relation to all relationships between the independent external auditor and the commercial bank;

5. To engage [external auditors], to determine the scope of the audit and to terminate the contract of the external auditors subject to the approval of the board of directors;
6. To discuss the annual audited financial statements and quarterly financial statements with relevant management and the independent external auditor;
7. To monitor the administrators' efforts to correct deficiencies described in an audit examination;
8. To obtain advice and assistance from outside legal, accounting and other advisors as it deems necessary;
9. To deliver opinions on the issues raised by the board of directors and administrators;
10. To inform the board of directors of its decisions on the matters described in items 1, 2 and 3 [of this article], or on other necessary matters;
11. To summarise and evaluate its annual performance;
12. To meet at least once every two months or as determined by the board of directors;
13. To exercise such other rights and perform such other duties as assigned by the board of directors and shareholders' meeting.

Article 28. General Managing Director

The general managing director is responsible for the day-to-day operations of the commercial bank in accordance with the rights and duties defined in the internal regulations of the commercial bank.

The general managing director is appointed or removed by the board of directors, has a term of office of two years, and may be re-appointed.

The general managing director can be a member of the board of directors, but shall not be the chairperson or a deputy chairperson of the board of directors.

Article 29. Rights and Duties of the General Managing Director

The general managing director shall have the following rights and duties:

1. To act as the representative of, and to sign contracts and other official documents on behalf of, the commercial bank;
2. To manage day-to-day operations of the commercial bank in accordance with the scope of his rights and duties defined in the internal regulations or as assigned by the board of directors ;
3. To develop and propose, or to propose adjustments to, the annual business plan to the board of directors for consideration and approval, and then to implement such plan;

4. To appoint or remove the deputy general managing director(s) and then to propose to the board of directors for approval;
5. To appoint or remove managers and to recruit and deploy the employees of the commercial bank;
6. To provide data and information and to give explanations on particular issues of interest to the board of directors;
7. To develop and improve governance regulations and to propose [them] to the board of directors for consideration and approval;
8. To be responsible to the board of directors for all operations of the commercial bank;
9. To recommend to the board of directors, for consideration and approval, the establishment of branches and affiliates or investments in other businesses;
10. To determine the salary structure for, and to implement reward policies or sanctions towards, the employees of the commercial bank, in accordance with the regulations of the commercial bank;
11. To cooperate with, and to provide data, information and explanations, to the internal audit committee and external auditor;
12. To report on the operations of the bank to the board of directors and its committees, and to provide explanations and necessary documents as required by concerned parties¹²;
13. To exercise such other rights and perform such other duties as provided under regulations¹³.

Article 30. Chief Financial Officer and Managers

The chief financial officer is responsible for the financial [and] accounting activities of the bank, shall be appointed or removed by the board of directors, shall have a term of office of two years, and may be re-appointed.

Detailed rights and duties of the chief financial officer and managers shall be defined under specific regulations on the management of commercial banks.¹⁴

¹² The term “concerned” is used in the sense of “relevant”. Here, there is a sense that such concerned parties may include persons outside the commercial bank.

¹³ The translators were unable to definitively resolve whether this is a reference to external, imposed regulations or to the internal regulations of the commercial bank.

¹⁴ In practice, the chief financial officer in Lao companies may not have the elevated position suggested by the title and is usually under the accountancy department head. The placement of the chief financial officer here in the same articles as managers may signal an aspiration to strength and elevate the roles of chief financial officers in the future.

Article 31. Establishment of Affiliates, Branches, Representative Offices and Service Units

A commercial bank may establish affiliates, branches and representative offices within the country or overseas, based on the approval of the Bank of the Lao PDR.

The establishment of service units by a commercial bank is based on the commercial bank's own consideration.

Article 32. Requirements for the Establishment of Affiliates, Branches, and Representative Offices

A commercial bank that wishes to establish an affiliate, branch or representative office shall meet the following conditions:

1. Have an effective governance structure and internal audit system;
2. Have a network system to receive or transfer data and information so as to ensure effective monitoring;
3. Have effectively implemented prudential requirements.

The requirements for the establishment of representative offices of foreign commercial banks shall be applied in accordance with the specific regulations of the Bank of the Lao PDR and the Law on the Promotion and Management of Foreign Investment in the Lao People's Democratic Republic¹⁵.

The detailed requirements for the establishment of, and the filing of an application to establish affiliates, branches, and representative offices are provided in specific regulations of the Bank of the Lao PDR.

**Part III
Banking Operations**

**Chapter 1
Conditions and Operational Requirements**

Article 33. General Prudential Requirements

To ensure soundness of operations, commercial banks shall implement the following prudential requirements:

¹⁵ Since 2004, this law has been re-titled the Law on the Promotion of Foreign Investment in the Lao People's Democratic Republic.

1. [They] shall conduct their administration and operations in accordance with sound administrative and accounting procedures, the requirements of this law, and regulations issued by the Bank of the Lao PDR;
2. [They] shall maintain adequate capital and sufficient liquid resources, and, with due regard to the nature of their business, shall ensure that their assets are managed on an ongoing basis and diversified as to risk of loss;
3. [They] shall have adequate regulations, mechanisms and procedures to identify their actual and prospective customers, and their customers' transactions.

Article 34. Internal Regulations

Each commercial bank shall be governed by internal regulations. The main contents of such regulations shall cover its organisational structure and management systems, including the roles, rights, duties and authority of its administrators, units and employees, and also including mechanisms for monitoring and control of, and reporting by, [such persons].

Each commercial bank shall submit to the Bank of the Lao PDR a duly certified copy of its charter, and a list of the officials of the commercial bank who are currently authorised to obligate the bank, together with their specimen signatures. When amendments are made to [any of] these documents, the amended document shall be filed with the Bank of the Lao PDR within five official working days after the amendment is made.

Article 35. Confidentiality

Present and past administrators, employees, and agents of a commercial bank shall keep the information of the commercial bank confidential. Disclosure or use of such information for personal gain or gain by anyone other than the commercial bank is prohibited, unless such disclosure is for the benefit of the commercial bank itself. Confidential information may be disclosed only to the Bank of the Lao PDR, the auditors or other competent authorities as provided by the laws and regulations.

Article 36. Prevention and Countering of Money Laundering

Commercial banks shall determine measures to prevent and counter money laundering in accordance with the laws and regulations.

Article 37. Disclosure of Conflicts of Interest

An administrator of a commercial bank shall disclose in detail to the board of directors his activities and the activities of [any] person related to him where [he or such related person] has an interest relating to the commercial bank.

Where an administrator has a material interest in, or a material relationship relating to a matter being considered in a meeting, he shall leave such meeting.

Where an administrator fails to disclose a material conflict of interest in accordance with this article, the commercial bank, or a bank shareholder has the right to bring a case in court to cancel the contract and, at the same time, the Bank of the Lao PDR may suspend the administrator from office, and remove the administrator from office after the court delivers its decision.

Article 38. Responsibility of Administrators and Employees

Administrators and employees of commercial banks shall assume strict responsibility¹⁶ in implementing their work and shall place the customers' interests and the commercial banks' interests above their own.

Commercial banks shall use appropriate measures¹⁷ on administrators or employees who have caused damage to the commercial bank or its customers.

Article 39. Service Hours¹⁸

Commercial banks shall notify their service hours to their customers, and they shall not stop operations within such period[; commercial banks] shall inform their customers at least 24 hours [in advance], if they wish to stop their operations.

Article 40. Types of Banking Operations

Banking operations include two types:

1. Banking business;
2. Financial business.

¹⁶ The literal translation of this term is “high responsibility”.

¹⁷ The term “measures” is often used as an indirect way of referring to “sanctions”.

¹⁸ The literal translation of this term is “time of service”.

Article 41. Banking Business

Banking business includes:

1. Receiving deposits in the form of demand deposits, savings deposits, three-month, six-month or one-year deposits, and deposits for more than a year, [whether] bearing interest or not;
2. Extending credit in the form of short-, medium-, and long-term loans; discount purchasing and undertaking of discount purchasing of negotiable instruments; and provision of guarantee facilities. The provision of credit in other forms shall be approved by the Bank of the Lao PDR;
3. Providing payment and collection services;
4. Issuing and administering means of payment such as checks, and payment cards¹⁹;
5. Buying and selling foreign currencies;
6. Providing safekeeping services for documents and precious items.

Article 42. Financial Business

In undertaking financial business, a commercial bank may engage in the following activities:

1. Issuing, buying and selling debt securities;
2. Money broking;
3. Undertaking insurance business;
4. Financial leasing;
5. Providing services as a financial consultant;
6. Providing services as an investment portfolio manager and investment adviser;
7. Underwriting and distributing debt and equity securities, and dealing in equity securities; and
8. Such other financial activities relating to securities transactions as the Bank of the Lao PDR shall determine by regulation.

Article 43. Prohibitions on Business Activities

A commercial bank must not:

1. Enter into collusive agreements, transactions, or practices that would provide it, alone or together with others, a position of dominance in the money, capital or foreign exchange markets;

¹⁹ This term is broad enough to cover debit cards and credit cards.

2. Engage in manipulative devices or practices in its transactions that result in an unfair advantage for itself and for third parties;
3. Set, or require any person or organisation to fulfil, any illegal condition to receive the services of the commercial bank or its affiliate(s);²⁰
4. Purchase from an affiliate of the commercial bank: (i) assets of that affiliate; or (ii) securities underwritten, placed or distributed by that affiliate within the past year;
5. Provide any credit enhancement for, or extend any credit to facilitate, the purchase of securities underwritten, placed or distributed by it or its affiliate(s).

Article 44. Prudential Requirements

Each commercial bank shall observe the following measures as provided by regulations of the Bank of the Lao PDR:²¹

1. Levels of ratios and exposures concerning its assets, risk-weighted assets, off-balance sheet items and various categories of capital and reserves;
2. The maximum aggregate amount of credits, expressed as a percentage of its regulatory capital, that may be committed or outstanding to or for the benefit of any single person, group of interrelated persons, or persons related to the bank;
3. The maximum aggregate amount of credits, expressed as a percentage of the aggregate amount of total credits, committed or outstanding to or for the benefit of large clients;
4. The minimum liquidity level relative to the value of its assets, any change therein, and [any] change in its debt, and [also] in proportion to its compulsory deposit at the Bank of the Lao PDR;
5. Requirements concerning the maximum aggregate amount of real estate investments, or specific categories thereof;
6. Assessment of assets, classification of assets and debt and provisioning [for bad loans];
7. Comply with prohibitions, restrictions or conditions concerning credit extended[,] equity investments made, market risks[,] unhedged positions in foreign currencies, and others;
8. No commercial bank shall make a capital distribution, if after making the distribution, the commercial bank would have less than the minimum regulatory capital as defined by the Bank of the Lao PDR;

²⁰ For readability, the structure of this sentence has been modified.

²¹ The translators are aware that not all the items in this list are phrased as “measures”.

9. No commercial bank shall engage directly in industry, commerce, or services other than financial and banking activities;
10. No commercial bank shall extend credit secured by its own equity securities;
11. No commercial bank shall purchase its own equity securities, if the commercial bank has, or would have after the proposed transaction, less than the minimum regulatory capital.

Article 45. Corporate Records and Records of Transactions

Each commercial bank shall prepare and maintain at its head office written records containing:

1. Its charter and internal regulations and all amendments thereto;
2. A register of its shareholders;
3. Minutes of meetings and resolutions of the board of directors;
4. Minutes of meetings and resolutions of the shareholders;
5. Accounting records exhibiting clearly and correctly the state of its business affairs, its transactions, and financial condition;
6. Records showing on a daily basis for each customer particulars of transactions with or for the account of that customer, and the balance owed to or by that customer;
7. Such other records as are required by this law and by regulations of the Bank of the Lao PDR.

Article 46. Notification of Terms and Conditions

Each commercial bank shall regularly notify its customers, in accordance with regulations issued by the Bank of the Lao PDR, of the terms and conditions associated with the buying and selling of foreign currencies, and with the deposits made and credit received by them, including the compound annual interest rate.

Article 47. Non-Preferential Transactions with Related Persons

A commercial bank shall not enter into a transaction with or for the benefit of any person related to the commercial bank, such as provision of credit, buying of financial assets, procurement of goods and services, and business investments.

In the event that the related person has commenced any transaction with the commercial bank, he should be able to continue with it, but there shall not be any preferential treatment and [such transactions] must be disclosed to shareholders and to the Bank of the Lao PDR.

Article 48. Shareholding

The holding or transfer of common shares constituting more than ten percent in a commercial bank, including a merger of banks, shall require the written authorisation of the Bank of the Lao PDR.

A commercial bank that has a strong financial position can hold an equity interest in a legal entity that is not a financial business or a bank. The shares held in the legal entity must not exceed 15% of the commercial bank's regulatory capital and must not exceed 20% of the voting shares of that entity. However, the aggregate shareholding of the commercial bank in other businesses must not exceed 8% of its risk-weighted assets.

Article 49. Mergers, Acquisitions and Sales of Assets

A commercial bank may undertake a merger, acquisition, or purchase-sale of substantial assets in accordance with a resolution of the shareholders' meeting, and shall require the prior written authorisation of the Bank of the Lao PDR.

In the event that the purchase of shares and sale of assets is in an amount less than the amount described in the regulations of the Bank of the Lao PDR, an approval shall not be required.

Chapter 3 Accounts, Audits and Financial Disclosure

Article 50. Accounts and Financial Statements

A commercial bank shall maintain accounts and accounting data and shall prepare annual financial statements adequate to reflect its operations and financial condition in accordance with accounting standards.

Accounts and financial statements shall be in such form and detail and in accordance with such accounting standards as shall be provided by the regulations of the Bank of the Lao PDR.

Article 51. Income and Expenditure of Commercial Banks

The income and expenditure of a commercial bank are:

1. Income:
 - Interest;
 - Dividends;
 - Service fees;

- Other income in accordance with regulations.

2. Expenditure:

- Interest;
- Fees;
- Administrative and technical costs;
- Depreciation of assets;
- Depreciation of immovable property;
- Risk reserve fund;
- Other expenditures in accordance with regulations.

The board of directors shall approve the income-expenditure plan of the commercial bank based on the recommendation of the general managing director in accordance with the laws and regulations.

Article 52. Profit and Loss

The profit of a commercial bank is the annual positive balance of the income and expenditure of the commercial bank. The net profit is the profit after deduction of tax.

The commercial bank shall allocate [part of its] net profit to the following:

- Regulatory reserve fund;
- Business expansion fund and other funds.

The proportion to be allocated to each fund shall be decided by the shareholders' meeting in accordance with the laws and regulations, and after that, [profit] can be distributed as dividends to the shareholders.

The loss of a commercial bank is the annual negative balance of the income and expenditure of the commercial bank. In the event that the commercial bank makes a loss, the commercial bank is allowed to use the regulatory reserve fund. If the regulatory reserve fund is insufficient, the commercial bank shall increase its financial resources in accordance with the resolution of the shareholders' meeting.

Article 53. Transfer of Profits, Dividends, and Other Assets out of the Lao PDR

Foreign commercial banks and foreign shareholders conducting business operations in the Lao PDR shall be entitled to transfer their dividends and profits out of the Lao PDR after they have fulfilled financial obligations and made payment to the regulatory reserve fund in accordance with the laws and regulations of the Lao PDR.

Foreign commercial banks and foreign shareholders conducting business operations in the Lao PDR shall be entitled to transfer their assets out of the Lao PDR after they have terminated their business operations and completed the liquidation of their business.

Article 54. Accounting System and Accounting Year

Commercial banks shall comply with the accounting system in accordance with the laws and the regulations issued by the Bank of the Lao PDR.

The accounting year of each commercial bank shall commence on 1 January and end on 31 December of each calendar year.

Article 55. Internal Audit

Each commercial bank shall establish and maintain an internal audit and control function that shall ensure that:

1. Records accurately reflect transactions and dispositions of assets;
2. The preparation of financial statements follows applicable accounting principles;
3. Income and expenditures are in accordance with the authority of the concerned administrator;
4. Unauthorised acquisition, use, or disposition of assets is prevented or detected in a timely manner.

Article 56. External Audit

Each commercial bank shall be audited by an independent external auditor who shall:

1. Assist it in maintaining proper, correct and complete accounts and records;
2. Provide an audit opinion as to whether the financial statements present a full and fair view of the financial condition of the commercial bank;
3. Review the adequacy of the internal audit and control practices and procedures, and make recommendations for remediation;
4. Report to the Bank of the Lao PDR regarding any fraudulent act by any administrator or employee of the commercial bank or any of its affiliates, or regarding any irregularity or deficiency in its administration or operation that would be expected to result in material loss to the commercial bank or to any affiliate of the commercial bank.

Article 57. Publication and Disclosure

Each commercial bank shall publish reports of its financial situation as follows:

1. Within thirty days of the end of each calendar quarter, publish and disseminate in a national newspaper a fair summary of its unaudited quarterly balance sheet as at the end of the previous calendar quarter;
2. Within four months of the end of its financial year, publish and disseminate in a national newspaper its financial statements, an annual report on its operations and an auditor's opinion;
3. Provide copies of its annual report to the public on request without charge.

Article 58. Publication of Reports of Branches of Foreign Commercial Banks

Within thirty days of the end of each calendar quarter, branch offices of foreign commercial banks shall publish balance sheets and income statements on an individual basis.

Their financial statements may also be published on a consolidated basis.

**Chapter 4
Electronic Banking**

Article 59. Access to Electronic Information

Commercial banks that are authorised to provide electronic banking shall create conditions for their customers to access their accounts through computers by proprietary software or through the internet, and to permit customers to transfer funds between accounts, initiate payments and apply for credit through the computer.

Commercial banks that permit computer access must:

1. Provide their customers with a privacy policy statement;
2. Permit such customers to opt out of information sharing concerning them by such commercial banks with their affiliates or with non-affiliated third parties;
3. Have appropriate systems to maintain the security of their own internet and computer system.

Article 60. Internet Banks

Internet banks may be established that provide services to customers through electronic service systems, but that have no physical offices.

Internet banks must have adequate systems to identify, monitor, and control the transaction risks from their use of technology.

Internet banks must have adequate security for their internet platforms.

Internet banks may provide operational functions themselves or contract with third-party service providers who shall be under the supervision of the Bank of the Lao PDR. Internet banks may collect fees from their customers that use the services of third parties.

Regulations on the operations of electronic banks and internet banks shall be provided in specific regulations.

**Part IV
Supervision and Inspection**

Article 61. Supervision and Inspection Authority

The government centrally and uniformly administers the establishment and supervises the operations of commercial banks by assigning the Bank of the Lao PDR to be the central authority for such supervision and inspection. The supervision and inspection authority comprises:

1. The Bank of the Lao PDR;
2. The branches of the Bank of the Lao PDR.

Article 62. Rights and Duties of the Bank of the Lao PDR

In administering commercial banks, the Bank of the Lao PDR has the following rights and duties:

1. To define strategies, policies and the development plan for the banking system;
2. To issue regulations to elaborate on the strategies and policies relating to banking activities;
3. To disseminate, instruct, support and monitor the implementation of laws and regulations relating to banking activities throughout the country;
4. To administer commercial banks throughout the country;
5. To issue and cancel licenses of commercial banks;

6. To use measures to prevent conduct that infringes the laws and regulations relating to banking activities;
7. To train and upgrade technical personnel in [the field of] banking;
8. To coordinate and cooperate with concerned sectors²² in the implementation of its activities;
9. To coordinate and cooperate with foreign countries and international organisations, and to sign or participate in international banking conventions or treaties as assigned by the government;
10. To report on the result of its performance to the government;
11. To exercise such other rights and to perform such other duties as provided in the laws and regulations.

Article 63. Rights and Duties of Branches of the Bank of the Lao PDR

Branches of the Bank of the Lao PDR exercise rights and perform duties relating to the administration of commercial banks as assigned by the Bank of the Lao PDR, and details will be provided in specific regulations.

Article 64. Rights and Duties of Inspectors from the Bank of the Lao PDR

Inspectors from the Bank of the Lao PDR have the following rights and duties:

1. To inspect the implementation of regulations on prudential requirements, and [the implementation of] laws and regulations relating to commercial banks;
2. To examine the accounts, books, documents, electronic data, and other records of commercial banks or their affiliates;
3. To require administrators, employees and agents of commercial banks or their affiliates to provide all information on any matter relating to their administration and operations;
4. To enter any premises where a violation of this law or regulations hereunder is suspected to have been committed and to seize documents or other property connected with the suspected commission of the violation;
5. To meet with boards of directors and administrators of the commercial banks once every six months in order to assess the implementation of this law and other relevant regulations.

²² The term “sector” is used in many Lao laws to refer to the cluster of government ministries or agencies engaged in a particular activity.

Article 65. Reports of Commercial Banks

Each commercial bank shall comply with the regime for reporting to the Bank of the Lao PDR in order to allow the Bank of the Lao PDR to monitor its activities, as follows:

1. Report, in accordance with the reporting regime, on the management, operations and financial situation of the commercial bank and its affiliates;
2. Report in accordance with the demands of the Bank of the Lao PDR, such as: report on the affiliates of the commercial bank, its technical service providers and other persons undertaking activities on behalf of the commercial bank, and, if deemed necessary, such persons should provide information about their activities and about their relationship [with the commercial bank] and others.

Article 66. Supervision of Commercial Banks within the Country

Commercial banks, affiliates, branches and representative offices of foreign commercial banks operating in the Lao PDR shall be under the supervision of the Bank of the Lao PDR or of inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR.

If the supervision is supervision of affiliates, branches or representative offices of foreign commercial banks, the inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR may include inspectors from a supervision authority of the foreign country where the headquarters of such commercial bank is located. The supervision authority of the country where such commercial bank is located may undertake such supervision as well.

The Bank of the Lao PDR shall supervise affiliates, branches and representatives offices of foreign commercial banks in the Lao PDR on the same basis as commercial banks organised in the Lao PDR.

Commercial banks, affiliates, branches and representative offices of foreign commercial banks that are under supervision shall fully cooperate with the inspectors from the Bank of the Lao PDR or inspectors who are appointed by the Bank of the Lao PDR²³.

It is prohibited for any person or organisation to cause difficulties, or to prevent the supervision by the Bank of the Lao PDR.

²³ Inspectors may either be employees of the Bank of the Lao PDR or external parties appointed by the Bank of the Lao PDR, hence the two categories here.

Article 67. Cross-Border Supervision

The Bank of the Lao PDR shall exercise consolidated supervision over affiliates, branches, and representative offices of Lao commercial banks located abroad.

In undertaking such supervision, the Bank of the Lao PDR may communicate and exchange information with foreign financial sector supervisors and law enforcement authorities.

Article 68. Annual Supervision Fee

Each commercial bank shall pay an annual supervision fee to the Bank of the Lao PDR in accordance with regulations.

Article 69. Claims against the Bank of the Lao PDR

A commercial bank has the right to bring a claim before a competent court against the Bank of the Lao PDR, or officials or representatives of the Bank of the Lao PDR if they infringe this law and cause damage to the commercial bank. The action will not stop the activities of the Bank of the Lao PDR relating to the claim, except where there is a court order to stop such activities that may cause substantial loss to the commercial bank.

Part V Bankruptcy²⁴

Chapter 1 Rehabilitation and Bankruptcy

Article 70. Rehabilitation of Commercial Banks

If a commercial bank is facing financial difficulties or lack of liquidity that may lead to bankruptcy, the Bank of the Lao PDR may consider rehabilitating the commercial bank in question based on the proposal of its creditors, the commercial bank [itself], or inspectors from the Bank of the Lao PDR.

²⁴ The Lao term “bankruptcy” refers to the status of having legally been adjudicated bankrupt. There is a second Lao term “state of bankruptcy”, where the addition of the words “state of” in front of the word “bankruptcy” is intended to make a distinction between factual insolvency (in Lao: the “state of bankruptcy”) and the status of having legally been adjudicated bankrupt (in Lao: simply “bankruptcy”). In other laws, the translators have translated the second Lao term as “insolvency”. In this law, only the first Lao term is used.

Article 71. Rehabilitation Process

After it determines to rehabilitate a commercial bank, the Bank of the Lao PDR shall appoint a rehabilitation committee to take control of the commercial bank in order to rehabilitate such commercial bank within three months after the appointment of the committee. If deemed necessary, such time can be extended for another three months, but shall not exceed one year.

During the rehabilitation process, the commercial bank may undertake business operations but has to comply with the plan for rehabilitation.

Article 72. Rights and Duties of the Rehabilitation Committee

The rehabilitation committee has the following rights and duties:

1. To direct the board of directors and administrators of the commercial bank to develop and implement a rehabilitation plan;
2. To order the commercial bank to stop any activity that is not in conformity with the rehabilitation plan and any operations that may cause damage to the commercial bank;
3. To order the board of directors or administrators to remove any employee who infringes laws and regulations, and does not comply with the rehabilitation plan;
4. To request the Bank of the Lao PDR to extend or terminate the rehabilitation;
5. To be responsible for its activities in the rehabilitation;
6. To regularly report its activities to the Bank of the Lao PDR;
7. To exercise such other rights and perform such other duties as assigned by the Bank of the Lao PDR.

Article 73. Banking Bankruptcy

If, after undergoing the rehabilitation process, the concerned commercial bank cannot undertake normal banking operation, for instance where the bank cannot pay its debts completely and in a timely manner or where the value of its assets or capital is less than a quarter of the regulatory capital, then the Bank of the Lao PDR shall bring an action before the court to issue an order of bankruptcy.

After the court delivers its decision adjudicating the concerned bank as bankrupt, the Bank of the Lao PDR shall appoint a liquidation committee.

Article 74. Liquidation Committee

Members of the liquidation committee may come from the Bank of the Lao PDR or may be persons from concerned sectors, whether from the public or

the private sector, or who meet the requirements and qualifications prescribed by regulations of the Bank of the Lao PDR.

Article 75. Rights and Duties of the Liquidation Committee

The liquidation committee shall have the following rights and duties²⁵:

1. To have all the rights and duties of the administrators and shareholders of the commercial bank;
2. To continue any operations, other than taking deposits, extending credit, and making payment relating to contracts or other transactions that it deems necessary to stop;
3. To have access to and control over the offices, books of account and other records, and other assets of the commercial bank or its affiliates;
4. To protect the assets of the commercial bank against losses;
5. To make a list of creditors and debtors, and to make an inventory of the assets and property of the commercial bank and transmit a copy thereof to the Bank of the Lao PDR, which shall make a copy available for examination by the public;
6. To determine the amount that may be withdrawn by depositors or used to make payment to creditors as appropriate;
7. To cancel contracts made by the commercial bank that are illegal;
8. To report each month to the Bank of the Lao PDR on the progress of the liquidation process;
9. To exercise such other rights and perform such other duties as provided by the laws and regulations.

If the liquidation committee infringes laws and regulations in the implementation of its rights and duties as provided above, it shall be subject to removal from its position and to discipline by the Bank of the Lao PDR.

Article 76. Effects of Liquidation

The effects of the liquidation of a bankrupt commercial bank are as follows:

1. Rights of the commercial bank deriving from laws, contracts or others that have been or will be terminated shall be extended for another six months after the date of the appointment of the liquidation committee;
2. The seizure or taking of security over property or other assets of the commercial bank during the liquidation shall be cancelled, except a seizure or taking of security which has occurred six months before the

²⁵ The translators are aware that some of the rights listed in this article appear to connote a process of administration or management rather than outright liquidation.

Bank of the Lao PDR brought the action of bankruptcy before the competent court²⁶;

3. The rights of shareholders shall be cancelled, except the right to receive distribution of proceeds after the liquidation.

Article 77. Cost of the Liquidation

The cost of the liquidation shall be borne by the bankrupt commercial bank based on its actual property, [and based] on the consideration of the liquidation committee.

Article 78. Priority of Payments

The priority of payments by a bankrupt commercial bank shall be as follows:

1. Payments relating to the liquidation process;
2. Payment to depositors;
3. Salary and wages of employees or workers of the commercial bank;
4. Non-contractual obligations to the State;
5. Secured debt;
6. Unsecured debt;
7. Distribution to shareholders.

Article 79. Final Reporting to the Bank of the Lao PDR

After the completion of the liquidation of the commercial bank, the liquidation committee shall provide a report to the Bank of the Lao PDR and the concerned office of judgment enforcement.

After the Bank of the Lao PDR receives such report, the duties of the liquidation committee shall be terminated and the liquidation shall be complete.

Article 80. Termination and Withdrawal of License

The Bank of the Lao PDR shall terminate or withdraw the license of a commercial bank under the following conditions:

1. Based on the request of the commercial bank itself in accordance with a resolution of the board of directors;

²⁶ The translators are aware that the exception is not required because, in any event, the preceding sentence does not, on its face, affect any security or seizure before the liquidation committee was appointed.

2. Regulations have been infringed, as provided in Article 82 of this law;
3. The license was based on incorrect information and data;
4. Operations were not undertaken within ninety days after receiving the license;
5. Another legal entity that has a substantial interest in the commercial bank has had its license withdrawn;
6. There is a merger that causes the loss of its legal identity, or there is a sale of the commercial bank;
7. The operations of the commercial bank during the first three years are not in accordance with the business plan, without appropriate reasons;
8. In the case of a branch office of a foreign commercial bank established in the Lao PDR, its headquarter office has had its license removed in its home country.

When the license of a commercial bank is terminated or removed, the Bank of the Lao PDR shall appoint a committee for its winding-up.

Part VI

Policies toward Persons With Outstanding Achievement and Measures Against Violators²⁷

Article 81. Policies toward Person with Outstanding Achievement

Persons or organisations that have outstanding achievements in banking operations, that have substantially contributed to the promotion of banking operations, [or]²⁸ that have prevented the infringement of laws and regulations in the banking sector will be rewarded and receive other policies as provided by regulations.

Article 82. Measures against Violators

Commercial banks, and administrators, principal shareholders and employees of commercial banks who violate this law or regulations issued by the Bank of the Lao PDR, shall be subject to the following measures:

1. If it is a minor violation:
 - 1.1 Such person shall be warned in writing;

²⁷ The term “policies” is often used as an indirect way of referring to “incentives” or “privileges” and the term “measures” is often used as an indirect way of referring to “sanctions”.

²⁸ In Lao, the word is “and”.

- 1.2 [Such person] shall be fined as provided in the regulations issued by the Bank of the Lao PDR.
2. If a violation continues after such person has been subject to measures as prescribed in paragraph 1 of this article or if there is a serious violation:
 - 2.1 The commercial bank, administrators or shareholders of the commercial bank shall be fined from 1,000,000 Kip to 10,000,000 Kip;
 - 2.2 Administrators shall be suspended or removed;
 - 2.3 The commercial bank shall be ordered to restrict fund-raising or extension of credit;
 - 2.4 The license of the commercial bank shall be removed and the commercial bank shall be wound up;
 - 2.5 [Such person] shall be subject to legal proceedings.

Article 83. Violation of the Regulations on Minimum Regulatory Capital

In addition to the measures provided in Article 84 of this law, the Bank of the Lao PDR may use the following measures against a commercial bank that violates the regulations on minimum regulatory capital:

1. Require that the average total assets of the commercial bank during any calendar quarter shall not exceed its average total assets during the preceding calendar quarter;
2. Require that the commercial bank not acquire any equity interest in any legal entity or undertaking, establish or acquire any additional branch office, or engage in any new line of business;
3. Require that the commercial bank not grant any extension of credit to an affiliate unless such credit is collateralised by marketable securities issued or guaranteed by the government of the Lao PDR, held in custody by an escrow agent, whose market value exceeds at all times 125 percent of the amount of the credit;
4. Require the commercial bank or its branch offices to alter, reduce, or terminate any activity that the Bank of the Lao PDR determines has caused material losses to the commercial bank;
5. Require the commercial bank to dismiss administrators who have not behaved appropriately and who have held office for more than one hundred and eighty days immediately before the commercial bank became undercapitalised, as determined by the Bank of the Lao PDR;
6. Require that the commercial bank divest itself of or liquidate any affiliate if the Bank of the Lao PDR determines that the affiliate is in danger of becoming bankrupt or has caused material loss to the commercial bank;

7. Require that no administrator receive any bonus or receive compensation during the year when the commercial bank violates the regulations on minimum regulatory capital.

Article 84. Violations Relating to the Extension of Credit

Members of the board of directors, except those who have filed a written objection against the proposed credit, shall be jointly and severally liable for losses sustained by a commercial bank from any credit extended in violation of limits on lending under Article 44 (2) and (3) of this law.

Article 85. Violations by Individuals and Organisations

Any individual or organisation that commits an act as provided in this article of the law shall be fined from 5,000,000 Kip to 50,000,000 Kip, or shall be subject to legal proceedings depending on the severity of the case, as follows:

1. Engaging in the business of a bank without an effective license issued by the Bank of the Lao PDR;
2. Using the word "bank" or derivatives of the word "bank" in respect of a business, product, or service without an effective commercial banking license issued by the Bank of the Lao PDR, unless it shall be clear from the context in which the word "bank" is used that it does not concern financial activities;
3. Making a misstatement of material facts or false representation or doing anything to create a false appearance or engaging in any manipulative device or practice in relation to the taking of deposits;
4. Giving an exemption to a commercial bank in the implementation of requirements of this law or other regulations.

Article 86. Violation of Accounting Regulations

Any administrator or concerned person of a commercial bank who wrongly creates or records, or who falsifies or destroys, any account of the commercial bank or its customers shall be punished by imprisonment of three months to one year and shall be fined from 200,000 Kip to 2,000,000 Kip.

In the event that such person of the commercial bank who wrongly creates or records, or who falsifies or destroys, any account of the commercial bank or its customer thus causes substantial damage, [such person] shall be punished by imprisonment of one year to five years and shall be fined from 500,000 Kip to 10,000,000 Kip.

Article 87. Provision of Incorrect Information

An act of any person who reports or provides incorrect information that is important for the bank to provide credit shall be regarded as a criminal offence and [such person] shall be punished by one year to five years imprisonment and shall be fined from 200,000 Kip to 5,000,000 Kip,

**Part VII
Final Provisions**

Article 88. Implementation

The government of the Lao PDR shall issue a decree to implement this law.

Article 89. Effectiveness

This law shall enter into force one hundred and twenty days from the promulgating decree issued by the President of the Lao PDR.

Commercial banks established before the promulgation of this law shall make adjustments to comply with this law within three years after this law enters into force.

Regulations or provisions that contradict this law are null and void.

Vientiane, 26 December 2006
President of the National Assembly

[Seal and Signature]

Thongsing THAMMAVONG

ภาคผนวก 8

ภาคผนวก 8

ກົດໝາຍ

ວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ

LAW

ON COMMERCIAL BANKS

(Lao - English)

ຈັດພິມໂດຍ: ທະນາຄານແຫ່ງ ສ ປ ປ ລາວ.
ສະຫງວນລິຂະສິດ

2007

Contents

Part I.....	6
General Provisions.....	6
Part II.....	18
Establishment and Organizational Arrangement.....	18
Chapter I.....	18
Establishment.....	18
Chapter II.....	26
Organization an Personnel.....	26
Part III.....	48
Banking Operations.....	48
Chapter I.....	48
Conditions and Operational Requirements.....	48
Chapter II.....	54
Banking Operations.....	54
Chapter III.....	64
Accounts, Audit and Financial Disclosure.....	64
Chapter IV.....	72
Electronic Banking.....	72
Part IV.....	76
Supervision and Inspection.....	76
Part V.....	84
Insolvency.....	84
Chapter I.....	84
Rehabilitation and Insolvency.....	84
Part VI.....	96
Policy toward Person who has High Achievement.....	96
And Sanction Against Violators.....	96
Part VII.....	104
Final Provisions.....	104

Lao People Democratic Republic
Peace Independence Democracy Unity Prosperity

National Assembly
Vientiane Capital

No.03/NA

Date 26 December 2006

Law on Commercial Banks

PART I

GENERAL PROVISIONS

Article 1. Objective

This law on commercial bank defines principles and regulations on the establishment, regulations and supervisions of commercial banks located in the Lao People's Democratic Republic in order to promote commercial banks to have effective, transparent and stable operations to be able to provide financial resource for production, business and to provide important contribution to keep monetary stability and socio-economic development of the nation.

Article 2. Commercial bank

"Bank" means an enterprise established under this law that engaged in banking operation namely accepting deposits, extensions of credit or buying foreign exchange and payment service and investments.

Article 3. Definitions

Wherever used in this Law, the following terms shall have the following meanings:

1. "Banking business" means currency business of accepting deposits, and using such funds to make extensions of credit or buying foreign exchange and payment service or investments;
2. "Provision of credit" means provision of loan, any guarantee issued, and any commitment to acquire a debt security or other right to payment of a sum of money; and others as authorized by the bank of Lao PDR;
3. "Deposit" means a sum of money that customers deposit in a commercial bank;
4. "Capital" means the net worth of a bank that is the difference between its assets and liabilities in accordance with balance sheet accounts of the bank;
5. "Credit documentation" means, with respect to an agreement entered into by a bank with any other person for the provision of credit, including financial statements of the borrower and any guarantor, a detail description of any collateral and assessment of value of the assets used for collateral (if any), a statement of the terms of the credit, and other credit documents;
6. "Regulatory capital" means capital defined by the Bank of the Lao PDR from time to time for regulatory purposes;

7. "Equity interest" means any ownership right over registered capital or voting right, or right of undertaking activity or right to get dividend;
8. "Principal shareholder" means a person that owns directly or indirectly ten percent or more of any class of shares with voting rights of a bank;
9. "Significant interest" means an interest derived from holding of shares with voting right, or that makes it possible to exercise a significant influence over the management or policies of that juridical person or undertaking;
10. "Capital distribution" means a distribution of cash or other property by a bank to its owners made on account of that ownership, but not including any distribution consisting only of shares of the bank or rights to purchase such shares;
11. "Independent directors" means members of a bank's board of directors who are not executives or directors of the bank and are not related to principal shareholders or to other administrators of the bank by family relationship, employment, or business interest;
12. "Branch office" means a part of a domestic or foreign commercial bank and that conducts directly all or some financial activities as assigned by such bank;
13. "Administrator" means any person who is a member of the board of directors ,the general director, chief of financial officer, or head of a department of the bank

14. “Related persons” to a bank is any administrator of the bank; any principal shareholder of the bank; any natural person who is related to such administrator or principal shareholder by marriage, consanguinity to the second degree, any person has business interest with any administrator or principal shareholder; any person that has a significant interest in a juridical person in which the bank has a significant interest;
15. "License" means an authorization issued by the Bank of the Lao PDR granting the right to engage in banking and financial activities described in Articles 41 and 42 of this law;
16. "Affiliate of a bank” means a company in which the bank holding sufficient interest and have power to control over the management of such company;
17. “Branch of foreign bank” means a component of a foreign bank authorized to conduct banking operations in the Lao PDR under Lao laws and regulations.

Article 4. State Policy on Commercial Banks

The State promote and encourage domestic and foreign investments to establish and involve in banking business by defining policies, regulations, measures, provision of data and information and other facilitations to strengthen banking sectors.

The State promote commercial banks to invest and provide credit in order in order to support production, business, creation of employment to increase income of the people, develop base for industrialization and modernization, socio-economic development of the nation.

Article 5. Protection of the Interest of Depositors

Commercial banks shall protect the interests of depositors by:

1. Being members of depositors' protection fund;
2. Creating conditions to facilitate customers to deposit or withdraw their money, including the principal and interest completely and on timely manner;
3. Keeping confidential information on the accounts of customers, except as otherwise provided in the laws;
4. Notifying the rates of interest of deposit, service fee, and exchange rate by different means.

Article 6. Equality in Business Operations

Commercial banks established and operate banking business in the Lao PDR, shall be equal under the laws to cooperate and complete each other in order to expand production and business operations.

The State uniformly regulates commercial banks based on laws and regulations and the State protects the rights and legitimate benefits of commercial banks.

The State will not allow commercial banks to complete illegally that will cause of damage to other commercial banks, the banking system or financial and monetary policy of the State.

Article 7. Independence in Business Operations

Commercial banks are independence to undertake their business operations under this law and other relevant laws

Article 8. Scope of Operation of this Law

This Law shall apply to commercial banks including branch offices of foreign commercial banks that have established, and operate banking Business in the Lao PDR.

Article 9. International Cooperation

The State promotes the international cooperation in the banking business in varied forms such as experience, information and technology exchanging and sharing; human resource development so that it strengthens the banking sector in the Lao PDR and can be integrated on a regional and worldwide level.

PART II

ESTABLISHMENT AND ORGANIZATIONAL ARRANGEMENT

Chapter I

Establishment

Article 10. License Application

Person and organization who is willing to establish a commercial bank shall submit an application to the Bank of Lao PDR.

The application file includes:

1. A business plan and organization structure of the bank;
2. A certificate of the financial status and other necessary documents related to principal shareholders;
3. Certificates related to the qualifications and experience of the proposed administrators, including their business and professional history for the past five years;
4. A list of shareholders and their proportion of shareholding;
5. Requirements for the internet banks are provided under articles 59 and 60 of this law.

A foreign bank that would like to establish its branch offices or affiliates in the Lao PDR shall have consent in writing of its home country supervisor.

The applicants shall pay fees according to regulations.

The Bank of the Lao PDR has the rights to request an applicant to submit additional information for its license application, if in the opinion of the Bank of the Lao PDR, the basic information submitted is incomplete or insufficient.

Article 11. License Decision

After receiving the application, the Bank of Lao PDR shall consider the application and inform the applicants within ninety days from the date of its receipt of an application for a license.

The Bank of the Lao PDR shall grant a primarily license only if it is satisfied that:

1. The business plan is good and based on reasonable assumptions;
2. The bank has documents to prove that it has sufficient capital as provided in article 13 of this law;
3. The proposed ownership structure can be identified and transparent;
4. The qualifications, experience, and integrity of its administrators and principal shareholders are appropriate for its business plan and for the financial activities that the bank will be licensed to engage in.
5. The investment license from the Committee for Planning and Investment was granted.

The Bank of the Lao PDR will issue a permanent license to the bank within 10 official working days after the applicant has fulfilled additional conditions. The additional conditions are as follow:

- 1 The bank has sound shareholders agreement, charter, and reasonable feasibility study;
2. The shareholders have paid their portion of shares in full;
3. The bank has sufficient qualified staff;
4. The bank has facilities and premises to ensure its business operation,
5. Develop a comprehensive mechanism for internal audit and control.

Within One hundred and eighty days, if a proposed bank fails to comply with the conditions mentioned in paragraph 3 of this article, the preliminary license of the application for a license shall become void. In case when the applicant has sound reasons for failure to comply with the conditions, the Bank of Lao PDR may extend the term to comply with the conditions for another ninety days.

After receiving the final approval for a license, the applicant shall pay fees according to regulations, have its enterprise registration according to the enterprise law and has to undertake the business operations within ninety days after receiving the enterprise registration certificate.

Article 12. Licensing Responsibility of the Bank of the Lao PDR

The Bank of the Lao PDR shall have the sole responsibility for the issuance of licenses to banks.

Article 13. Minimum Registered Capital and Minimum Investment Capital

A commercial bank established under this law shall have the registered capital not be less than one hundred billions Kip.

Branch of a foreign bank established in the Lao PDR shall have the investment capital not less than fifty billions Kip.

The Government may adjust the registered or investment capital from time to time, but shall not be less than the amount stipulated in this article.

Article 14. Charter

Each bank shall have a charter that shall specify:

1. Its corporate name and address;
2. Its purposes;
3. The amount of its registered capital;
4. The classes and amount of its authorized shares and voting rights;
5. Name, address, and nationality of the persons established the bank;
6. Governance structure;
7. Meeting and voting;
8. Method of dividend distribution;
9. Dispute Settlement Method
10. Method of liquidation.

Charter of the bank shall have the legal effect only after the bank has a written approval of the Bank of Lao PDR.

Article 15. Scope of License

A license shall be granted for an indefinite period of time. The person who received the license shall use its correctly and shall not assign or transfer or give it to other person to use.

Article 16. Keeping data on the establishment of bank

The Bank of the Lao PDR shall keep data on the establishment of banks for inspection by the public and it shall include:

1. Name and location of the headquarter and branch offices;
2. Registered capital;
3. Number and the date of the license;
4. The purpose and the scope of the business operations of the bank.

In case when the license of the bank is revoked, those data shall be deleted by the Bank of the Lao PDR.

Chapter II Organization and Personnel

Article 17. Form of the Bank

The bank shall be established and operated under the form of companies in accordance with the Enterprise Law, except the sole limited company.

Article 18. Organizational Structure of Commercial Bank

The organizational structure of a bank includes:

- shareholders' meeting,;
- the Board of Directors;
- the committees of the Board of Directors;
- the General/Managing Director;
- Chief of Financial Officer;
- Managers.

The bank has a headquartered office, may have branch offices, service units and representative offices in the country and oversea.

Article 19. Shareholders' Meetings

The shareholders' meeting is the highest organization of the bank. There are two kinds of shareholders' meetings, ordinarily and extraordinary meetings.

The notification to the shareholders before the meeting, quorum of the meeting, agenda of the meeting, method of voting, resolution of the meeting, modification and cancellation of the resolution of the meeting shall be in compliance with the law on enterprises.

The ordinarily shareholders' meeting shall be conducted within four months after the end of the accounting year. In case when the Board of Directors fails to call the meeting, the Bank of the Lao PDR shall call the shareholders' meeting based on the request of the shareholders. If there is no such request, the Bank of the Lao PDR still can call the shareholders' meeting. The shareholders' meeting shall appoint the chair person of the shareholders' meeting.

Article 20. Rights and Duties of Ordinarily Shareholders' Meeting

The ordinary shareholders' meeting shall have the following rights and duties:

1. To approve the modification to the charter of the bank based on the proposal of the Board of Directors;
2. To appoint or remove the chair person and deputy chair person, and other members of the Board of Directors;

3. To approve allowance for the meeting of the Board of Directors, salary, bonus and other policy for administrators of the bank;
4. To approve annual report, business plan, and report of the external audit recommended by the Board of Directors;
5. To approve the proposed merger of the bank, sale of all or substantially all of the bank's assets, or dissolution of the bank recommended by the Board of Directors;
6. To approve the distribution of dividend, establishment of funds recommended by the Board of Directors;
7. To exercise other rights and perform other duties as provided under the laws and regulations.

Extraordinary meeting of shareholders has the rights and duties to consider necessary and emergency issues such as the increase or reduction of capital, merger of the bank.

Article 21. Board of Directors

The Board of Directors of the bank shall have five to seven members of which may be independent directors.

The Board of Directors includes the chair person, deputy chair person, and certain members who are appointed or removed by the shareholders' meeting. The term of the office of the Board of Directors shall not exceed two years and may be reappointed.

The Board of Directors shall have a meeting at least in every three months. The conducting of the Board of Directors shall be in accordance the charter of the bank and laws and regulations.

Article 22. Rights and duties of the Board of Directors

The Board of Directors has the following rights and duties:

1. To elaborate and implement the resolution of the shareholders' meeting;
2. To report the operation of the bank to the shareholders' meetings;
3. To explain, answer, and provide detail information about the operation of the bank to the shareholders' meeting;
4. To be responsible for the damages to the bank caused their misconduct;
5. To recommend the division of the profits into funds and distribution of the dividend to the shareholders' meeting for consideration;
6. To propose a business plan to the shareholders' meeting for consideration and approval;
7. To appoint governance committee, internal audit committee and risk management committee of the Board of Directors;
8. To appoint, transfer or remove the General Director and chief financial officer;
9. To approve the recommendation for the appointment of Deputy Director General recommended by the General Director;
10. To exercise other rights and perform other duties as provided in the charter of the bank.

Members of the Board of Directors may not other persons to perform his duties.

Article 23. Qualifications of the Members of Board of Directors

Members of the Board of Directors of the bank shall have the following qualifications:

1. Shall be a person reaching maturity and has the legal capacity;
2. Have experience in the management and have knowledge of the finance and banking;
3. Shall not be sentenced by the court of offences related to fraud, deception, falsification of document, taking or giving bribe, corruption or money laundering;
4. Shall not be removed from office as administrator of other legal entity, sentenced by the court as bankrupted person, or was an administrator of an legal entity that was sentenced bankrupted by the court;
5. If such a person used to be staff of the Bank of the Lao PDR, he shall be cease his

position at the Bank of the Lao PDR at least one year before taking position as a member of the Board of Directors.

Article 24. Board of Directors Committees

Board of Directors' committees includes a Governance Committee, a Risk Management Committee and an Audit Committee. In the case of necessity, other committees can be established based on the approval of the Board of Directors.

Each committee has three members of the Board of Directors, in which one person acts as a chair person. If there is an independent director in such committee, he shall be a chair person of the committee. A Board member may be a member of several committees, but shall be a chair parson of only one committee.

Article 25. Governance Committee

The Governance Committee has the following rights and obligations:

1. To select individuals qualified to become directors in accordance with established criteria; and to recommend to meeting of shareholders for consideration;
2. To select individuals qualified to become General Director and Chief of Financial Officer in accordance with established criteria; and to recommend to meeting of shareholders for appoint such persons;
3. To study and develop annual action plan of the Board of Directors;
4. To provide for requirements and a program of an annual performance evaluation of the board and management;
5. To meet at least every six months, or to meet extraordinarily convened by the board;
6. To make a summary and evaluation of its annual performance;
7. To exercise other rights and perform other duties as assigned by the Board of Directors and Shareholders' Meetings.

Article 26. Risk management Committee

To avoid or reduce risks that may occur to the bank, the Risk Management Committee has the following rights and duties:

1. To establish policies and procedures for identifying, monitoring and managing credit, market, country, operational and other risks in accordance with the regulations issued by the Bank of the Lao PDR, and to monitor their implementation and report to the Board of Directors;
2. To monitor compliance with the laws and regulations applicable to credit and other risks and report to the board of directors thereon;
3. To deliver opinions on any matters submitted to it by the board of directors or that it wishes to address;
4. To meet at least once per month, or to meet extraordinarily convened by the board of directors.
5. To evaluate its annual performance;
6. To exercise other rights and perform other duties as assigned by the Board of Directors or Shareholders' Meetings.

Article 27. Audit Committee

The Audit Committee shall have the following rights and duties:

1. To establish appropriate accounting procedures and accounting controls for the bank according to regulations issued by the Bank of the Lao PDR;
2. To develop a plan and budget for the bank's internal auditing;
3. To monitor the implementation of the accounting activities, if it is deemed necessary external audit can be employed;
4. To make assessment of the quality of the service of the external audit company, and assess the auditor's

- independence in relation to all relationships between the independent external auditor and the bank;
5. To engage, determine the scope of the audit or terminate contract external auditors subject to approval of the Board of Directors;
 6. To discuss the annual audited financial statements and quarterly financial statements with relevant management and the independent external auditor;
 7. To monitor management's efforts to correct deficiencies described in an audit examination;
 8. To obtain advice and assistance from outside legal, accounting and other advisors as it deem necessary;
 9. To deliver opinions to the board on any matters that it wishes to address including those submitted to it by the management or board;
 10. To inform the board of its determinations on matters described in subparagraphs 1, 2 and 3, or other necessary matters to the Board;
 11. To evaluate its annual work implementation;
 12. To meet at least every two months or as determine by the Board of Directors;
 13. To exercise other rights and perform other duties as assigned by the Board of Directors and Shareholders' Meetings.

Bank that has strong financial position can hold an equity interest in a juridical entity that is not a financial business or bank. The holding shares in a juridical entity must not exceed 15% of its bank regulatory capital and must not exceed 20% of the voting shares of that entity. However, the aggregate shareholding of the bank in other businesses must not exceed 8% of its risk-weighted assets.

Article 49. Mergers, Acquisitions and Sales of Assets

Banks may undertake a merger, acquisitions, sale of substantial amounts of assets according to the resolution of the shareholders' meeting, and shall require the prior written authorization of the Bank of the Lao PDR.

In case when the a merger, acquisitions, sale of substantial amounts of assets have value less than the amount described in the regulations of the Bank of Lao PDR, an approval shall not be required.

Chapter III

Accounts, Audit and Financial Disclosure

Article 50. Accounts and Financial Statements

Banks shall maintain accounts and accounting data and prepare annual financial statements adequate to reflect their operations and financial condition in accordance with accounting standards.

Accounts and financial statements shall be in such form and detail and in accordance with such accounting standards as shall be prescribed by regulations of the Bank of the Lao PDR.

Article 51. Incomes and Expenditures of the Bank

The incomes and expenditures of a bank are:

1. Incomes:

- Interests;
- dividends;
- Service fees;
- Other incomes according to regulations

2. Expenditures

- Interests;
- Fees;
- Administration and technical costs;
- Depreciations of assets;
- Depreciations of immovable properties;
- Risk reserve fund;
- Other expenditures according to regulations

The Board of Directors shall approve the incomes-expenditures plan of the banks based on the recommendations of the General Director in accordance to the laws and regulations.

Article 52. Profit and Lost

The profit of a bank is the annual positive balance of the incomes and expenditures of the bank. The net profit is the profit after the tax reduction.

The bank shall divide the net profit to the follow:

- Regulatory reserved fund;
- Business expansion fund and other funds.

The proportion to be allocated to each fund shall be decided by the shareholders' meeting in accordance to the laws and regulations, and after than can be distributed as dividends to the shareholders.

The lost of the bank is the annual negative balance of the incomes and expenditures of the bank. In case when the bank makes a lost, the bank is allowed to use the regulatory reserved fund. If the regulatory reserved fund is not sufficient, the bank shall increase its financial resource according to the resolution of the shareholders' meeting.

Article 53. Transfer of Profit, Dividend, and Other assets out of the Lao PDR

Foreign banks or foreign shareholders conducting business operation in the Lao PDR shall be entitled to transfer their dividends and profits out of the Lao PDR after they have fulfilled financial obligations and made payment of regulatory reserve fund according to the laws and regulations of the Lao PDR.

Foreign banks and foreign shareholders conducting business operation in the Lao PDR shall be entitled to transfer their assets out of the Lao PDR after they have terminate their business operations and completed liquidation of their business.

Article 54. Accounting System and Accounting Year

Banks shall comply with accounting system according to the laws and regulations issued by the Bank of the Lao PDR.

Accounting year of the bank commends on 1 January and ends on 31 December of each calendar year.

Article 55. Internal Audit

Each bank shall establish and maintain an internal audit and control function that shall ensure that:

1. Records accurately reflect transactions and dispositions of assets;
2. Preparation of financial statements follows applicable accounting principles;
3. Incomes and expenditures shall be in accordance with authorizations of concerned administrator;
4. Unauthorized acquisition, use, or disposition of assets is prevented or detected in a timely manner.

Article 56. External Audit

Each bank shall be audited by an independent external auditor who shall:

1. Assist it in maintaining proper accounts and records correctly and completely ;
2. Provide audit opinion as to whether the financial statements present a full and fair view of the financial condition of the bank;
3. Review the adequacy of internal audit and control practices and procedures and make recommendations for remediation;
4. Inform the Bank of the Lao PDR about any fraudulent act by any official or employee of the bank or any of its affiliates or any irregularity or deficiency in its administration or operations that should be expected to result in a material loss for the bank or such affiliates.

Article 57. Publication and Disclosure

Each bank shall publish a report of its financial situation as follow:

1. Within thirty days of each calendar quarter, publish in a national newspaper a fair summary of its unaudited quarterly balance sheet as at the end of the previous calendar quarter;
2. Within four months of the end of its financial year, publish in a national newspaper a financial statements; annual report on its operations and auditor's opinion;
3. Provide copies of its annual report to the public on request without charge.

Article 58. Publication of Reports of Branches of Foreign Banks

Within thirty days of each calendar quarter, branch offices of foreign banks shall publish balance sheets and income statements on an individual basis. Their financial statements may also be published on a consolidated basis.

Chapter IV

Electronic Banking

Article 59. Access to Electronic Information

Banks that authorized to provide electronic banking shall create conditions for their customers to access to their accounts through computers by proprietary PC software or by the Internet, and to permit customers to transfer funds between accounts, initiate payments and apply for credit through the computer.

Banks that permit the computer access must:

1. Provide to their customers with the privacy policy statement;
2. Permit such customers to opt out of information sharing concerning them by banks with their affiliates or with non-affiliated third parties;
3. Banks providing computer access must maintain adequate security for their Internet and computer system.

Article 60. Internet Banks

Internet banks may be established that provide services to customers through electronic service system, but have no physical offices;

Internet banks must have adequate systems to identify, monitor, and control transactional risk from the bank's use of technology;

Internet banks must have adequate security for their Internet platforms;

Internet banks may provide operational functions themselves or contract with third-party service providers who shall be under supervision of the Bank of the Lao PDR. Banks may receive finder's fees for purchasers by their customers of third-party products or services originated from banks' Web site;

Regulations on the operations of electronic banking and internet banks shall be provided in the specific regulations.

PART IV

SUPERVISION AND INSPECTION

Article 61. Supervision and Inspection Authority

The Government centrally and uniformly administers the establishment and supervises the operations of commercial banks by assigning the Bank of the Lao PDR to be the central authority for such supervision and inspection. The supervision and inspection authority consist of:

1. The Bank of the Lao PDR;
2. The Branches of the Bank of Lao PDR.

Article 62. Rights and Duties of the Bank of the Lao PDR

In the administering of commercial banks, the Bank of the Lao PDR has the following rights and duties:

1. To define strategy, policy and development plan on banking system;
2. To issue regulations to elaborate the strategy, and policy related to banking development;
3. To disseminate, instruct, support and monitor the implementation of policy, laws and regulations in banking sector throughout the country;
4. To administer commercial banks through out the country;
5. To issue and remove license of banks;
6. To use measures to prevent conducts that constitute infringement of laws and regulations related to banking sector;

7. To train and upgrade technical personnel in banking sector;
8. To coordinate and cooperate with concerned sectors in the implementation of its activities;
9. To coordinate and cooperate with foreign countries and international organizations, and to sign or participate in international banking conventions or treaties as assigned by the government;
10. To report the result of its performance to the government;
11. To exercise other rights and to perform other duties as provided in the laws and regulations.

Article 63. Rights and Duties of Branches of the Bank of the Lao PDR

Branches of the Bank of the Lao PDR exercises rights and perform duties on the administration of commercial banks as assigned by the Bank of the Lao PDR, and the detail will be provided in specific regulations.

Article 64. Rights and Duties of Inspectors of the Bank of the Lao PDR

Inspectors of the Bank of the Lao PDR have the following rights and duties:

1. To inspect the implementation of regulations on the prudential requirements, and relevant laws and regulations;
2. To examine the accounts, books, documents, electronic data, and other records of the bank or its affiliate;

3. To require administrators, employees and agents of the bank or affiliate to provide all information on any matter relating to its administration and operations; and
4. To enter any premises where a violation of this Law or regulations there under is suspected to have been committed and seize documents or other property connected with the suspected commission of the violation;
5. To meet with boards of directors and administrators of the banks in every six months in order to make assessment on the implementation of this law and other relevant regulations.

Article 65. Review of Reports of Commercial Banks

One type of supervision of the Bank of the Lao PDR is the review of the reports of commercial banks, which include two types as follow:

1. Report according to the report regime on the management, operation and financial situation of the bank, and its affiliate;
2. Report on the requirement of the Bank of the Lao PDR such as: Report on the operation of affiliate of a bank and providers of professional or operations services to banks shall provide information concerning the bank's operations and relations with such persons.

Article 66. Supervision of Banks within the Country

Banks, affiliates, branches and foreign banks operating in the Lao PDR shall be under supervision of the Banks of the Lao PDR or inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR.

If the supervision is supervision of affiliate, branches or representative offices of foreign banks, the inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR may includes inspectors of a supervision authority of a foreign country where is the headquarter of such bank is located. Supervision authority of the country where such bank is locates may undertakes such supervision as well.

The Bank of the Lao PDR shall supervise foreign banks in the Lao PDR on the same basis as banks organized in the Lao PDR.

Banks, subsidiaries, branches, and representative offices of banks that under supervision shall fully cooperate with the inspectors of the Bank of Lao PDR or inspectors who are appointed by the Bank of the Lao PDR.

It is prohibited any person or organization to cause difficulties, to prevent the supervision of the bank of the Lao PDR.

Article 67. Cross-Border Supervision

The Bank of the Lao PDR shall exercise consolidated supervision over branches, and subsidiaries of banks organized in the Lao PDR that have such branches or subsidiaries abroad.

In undertaking such supervision, the Bank of the Lao PDR may communicate and exchange information with foreign financial sector supervisors and law enforcement authorities.

Article 68. Annual Supervision Fee

Banks shall pay annual supervision fee to the Bank of the Lao PDR according to regulations.

Article 69. Claim against the Bank of the Lao PDR

Banks have the rights to bring claims before competent court against the Bank of the Lao PDR, officials, or representatives of the Bank of the Lao PDR if they infringe this law and cause damage to the banks. The action will not stop the activities of the Bank of the Lao PDR related to the claim, except there is a court order to stop such activities that may cause substantial lost to the banks.

PART V

INSOLVENCY

Chapter I

Rehabilitation and Insolvency

Article 70. Rehabilitation of Banks

If banks are facing financial difficulties or lack of liquidity that may lead to insolvency, the Bank of the Lao PDR may consider rehabilitating the banks in question based on the proposal of creditors, or the bank, or inspectors of the Bank of the Lao PDR.

Bank that has strong financial position can hold an equity interest in a juridical entity that is not a financial business or bank. The holding shares in a juridical entity must not exceed 15% of its bank regulatory capital and must not exceed 20% of the voting shares of that entity. However, the aggregate shareholding of the bank in other businesses must not exceed 8% of its risk-weighted assets.

Article 49. Mergers, Acquisitions and Sales of Assets

Banks may undertake a merger, acquisitions, sale of substantial amounts of assets according to the resolution of the shareholders' meeting, and shall require the prior written authorization of the Bank of the Lao PDR.

In case when the a merger, acquisitions, sale of substantial amounts of assets have value less than the amount described in the regulations of the Bank of Lao PDR, an approval shall not be required.

Chapter III

Accounts, Audit and Financial Disclosure

Article 50. Accounts and Financial Statements

Banks shall maintain accounts and accounting data and prepare annual financial statements adequate to reflect their operations and financial condition in accordance with accounting standards.

Accounts and financial statements shall be in such form and detail and in accordance with such accounting standards as shall be prescribed by regulations of the Bank of the Lao PDR.

Article 51. Incomes and Expenditures of the Bank

The incomes and expenditures of a bank are:

1. Incomes:

- Interests;
- dividends;
- Service fees;
- Other incomes according to regulations

2. Expenditures

- Interests;
- Fees;
- Administration and technical costs;
- Depreciations of assets;
- Depreciations of immovable properties;
- Risk reserve fund;
- Other expenditures according to regulations

The Board of Directors shall approve the incomes-expenditures plan of the banks based on the recommendations of the General Director in accordance to the laws and regulations.

Article 52. Profit and Lost

The profit of a bank is the annual positive balance of the incomes and expenditures of the bank. The net profit is the profit after the tax reduction.

The bank shall divide the net profit to the follow:

- Regulatory reserved fund;
- Business expansion fund and other funds.

The proportion to be allocated to each fund shall be decided by the shareholders' meeting in accordance to the laws and regulations, and after than can be distributed as dividends to the shareholders.

The lost of the bank is the annual negative balance of the incomes and expenditures of the bank. In case when the bank makes a lost, the bank is allowed to use the regulatory reserved fund. If the regulatory reserved fund is not sufficient, the bank shall increase its financial resource according to the resolution of the shareholders' meeting.

Article 53. Transfer of Profit, Dividend, and Other assets out of the Lao PDR

Foreign banks or foreign shareholders conducting business operation in the Lao PDR shall be entitled to transfer their dividends and profits out of the Lao PDR after they have fulfilled financial obligations and made payment of regulatory reserve fund according to the laws and regulations of the Lao PDR.

Foreign banks and foreign shareholders conducting business operation in the Lao PDR shall be entitled to transfer their assets out of the Lao PDR after they have terminate their business operations and completed liquidation of their business.

Article 54. Accounting System and Accounting Year

Banks shall comply with accounting system according to the laws and regulations issued by the Bank of the Lao PDR.

Accounting year of the bank commends on 1 January and ends on 31 December of each calendar year.

Article 55. Internal Audit

Each bank shall establish and maintain an internal audit and control function that shall ensure that:

1. Records accurately reflect transactions and dispositions of assets;
2. Preparation of financial statements follows applicable accounting principles;
3. Incomes and expenditures shall be in accordance with authorizations of concerned administrator;
4. Unauthorized acquisition, use, or disposition of assets is prevented or detected in a timely manner.

Article 56. External Audit

Each bank shall be audited by an independent external auditor who shall:

1. Assist it in maintaining proper accounts and records correctly and completely ;
2. Provide audit opinion as to whether the financial statements present a full and fair view of the financial condition of the bank;
3. Review the adequacy of internal audit and control practices and procedures and make recommendations for remediation;
4. Inform the Bank of the Lao PDR about any fraudulent act by any official or employee of the bank or any of its affiliates or any irregularity or deficiency in its administration or operations that should be expected to result in a material loss for the bank or such affiliates.

Article 57. Publication and Disclosure

Each bank shall publish a report of its financial situation as follow:

1. Within thirty days of each calendar quarter, publish in a national newspaper a fair summary of its unaudited quarterly balance sheet as at the end of the previous calendar quarter;
2. Within four months of the end of its financial year, publish in a national newspaper a financial statements; annual report on its operations and auditor's opinion;
3. Provide copies of its annual report to the public on request without charge.

Article 58. Publication of Reports of Branches of Foreign Banks

Within thirty days of each calendar quarter, branch offices of foreign banks shall publish balance sheets and income statements on an individual basis. Their financial statements may also be published on a consolidated basis.

Chapter IV

Electronic Banking

Article 59. Access to Electronic Information

Banks that authorized to provide electronic banking shall create conditions for their customers to access to their accounts through computers by proprietary PC software or by the Internet, and to permit customers to transfer funds between accounts, initiate payments and apply for credit through the computer.

Banks that permit the computer access must:

1. Provide to their customers with the privacy policy statement;
2. Permit such customers to opt out of information sharing concerning them by banks with their affiliates or with non-affiliated third parties;
3. Banks providing computer access must maintain adequate security for their Internet and computer system.

Article 60. Internet Banks

Internet banks may be established that provide services to customers through electronic service system, but have no physical offices;

Internet banks must have adequate systems to identify, monitor, and control transactional risk from the bank's use of technology;

Internet banks must have adequate security for their Internet platforms;

Internet banks may provide operational functions themselves or contract with third-party service providers who shall be under supervision of the Bank of the Lao PDR. Banks may receive finder's fees for purchasers by their customers of third-party products or services originated from banks' Web site;

Regulations on the operations of electronic banking and internet banks shall be provided in the specific regulations.

PART IV

SUPERVISION AND INSPECTION

Article 61. Supervision and Inspection Authority

The Government centrally and uniformly administers the establishment and supervises the operations of commercial banks by assigning the Bank of the Lao PDR to be the central authority for such supervision and inspection. The supervision and inspection authority consist of:

1. The Bank of the Lao PDR;
2. The Branches of the Bank of Lao PDR.

Article 62. Rights and Duties of the Bank of the Lao PDR

In the administering of commercial banks, the Bank of the Lao PDR has the following rights and duties:

1. To define strategy, policy and development plan on banking system;
2. To issue regulations to elaborate the strategy, and policy related to banking development;
3. To disseminate, instruct, support and monitor the implementation of policy, laws and regulations in banking sector throughout the country;
4. To administer commercial banks through out the country;
5. To issue and remove license of banks;
6. To use measures to prevent conducts that constitute infringement of laws and regulations related to banking sector;

7. To train and upgrade technical personnel in banking sector;
8. To coordinate and cooperate with concerned sectors in the implementation of its activities;
9. To coordinate and cooperate with foreign countries and international organizations, and to sign or participate in international banking conventions or treaties as assigned by the government;
10. To report the result of its performance to the government;
11. To exercise other rights and to perform other duties as provided in the laws and regulations.

Article 63. Rights and Duties of Branches of the Bank of the Lao PDR

Branches of the Bank of the Lao PDR exercises rights and perform duties on the administration of commercial banks as assigned by the Bank of the Lao PDR, and the detail will be provided in specific regulations.

Article 64. Rights and Duties of Inspectors of the Bank of the Lao PDR

Inspectors of the Bank of the Lao PDR have the following rights and duties:

1. To inspect the implementation of regulations on the prudential requirements, and relevant laws and regulations;
2. To examine the accounts, books, documents, electronic data, and other records of the bank or its affiliate;

3. To require administrators, employees and agents of the bank or affiliate to provide all information on any matter relating to its administration and operations; and
4. To enter any premises where a violation of this Law or regulations there under is suspected to have been committed and seize documents or other property connected with the suspected commission of the violation;
5. To meet with boards of directors and administrators of the banks in every six months in order to make assessment on the implementation of this law and other relevant regulations.

Article 65. Review of Reports of Commercial Banks

One type of supervision of the Bank of the Lao PDR is the review of the reports of commercial banks, which include two types as follow:

1. Report according to the report regime on the management, operation and financial situation of the bank, and its affiliate;
2. Report on the requirement of the Bank of the Lao PDR such as: Report on the operation of affiliate of a bank and providers of professional or operations services to banks shall provide information concerning the bank's operations and relations with such persons.

Article 66. Supervision of Banks within the Country

Banks, affiliates, branches and foreign banks operating in the Lao PDR shall be under supervision of the Banks of the Lao PDR or inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR.

If the supervision is supervision of affiliate, branches or representative offices of foreign banks, the inspectors appointed by the Bank of the Lao PDR may includes inspectors of a supervision authority of a foreign country where is the headquarter of such bank is located. Supervision authority of the country where such bank is locates may undertakes such supervision as well.

The Bank of the Lao PDR shall supervise foreign banks in the Lao PDR on the same basis as banks organized in the Lao PDR.

Banks, subsidiaries, branches, and representative offices of banks that under supervision shall fully cooperate with the inspectors of the Bank of Lao PDR or inspectors who are appointed by the Bank of the Lao PDR.

It is prohibited any person or organization to cause difficulties, to prevent the supervision of the bank of the Lao PDR.

Article 67. Cross-Border Supervision

The Bank of the Lao PDR shall exercise consolidated supervision over branches, and subsidiaries of banks organized in the Lao PDR that have such branches or subsidiaries abroad.

In undertaking such supervision, the Bank of the Lao PDR may communicate and exchange information with foreign financial sector supervisors and law enforcement authorities.

Article 68. Annual Supervision Fee

Banks shall pay annual supervision fee to the Bank of the Lao PDR according to regulations.

Article 69. Claim against the Bank of the Lao PDR

Banks have the rights to bring claims before competent court against the Bank of the Lao PDR, officials, or representatives of the Bank of the Lao PDR if they infringe this law and cause damage to the banks. The action will not stop the activities of the Bank of the Lao PDR related to the claim, except there is a court order to stop such activities that may cause substantial lost to the banks.

PART V

INSOLVENCY

Chapter I

Rehabilitation and Insolvency

Article 70. Rehabilitation of Banks

If banks are facing financial difficulties or lack of liquidity that may lead to insolvency, the Bank of the Lao PDR may consider rehabilitating the banks in question based on the proposal of creditors, or the bank, or inspectors of the Bank of the Lao PDR.

Article 71. Rehabilitation Process

After the determination to rehabilitate the bank, the Bank of the Lao PDR shall appoint a rehabilitation committee to take control over banks in order to rehabilitate such banks within three months after the appointment of the committee. When is seemed necessary, such time can be extended for another three months, but shall not exceed one year.

During the rehabilitation, the bank shall operate its business according to the rehabilitation plan.

Article 72. Rights and Duties of Rehabilitation Committee

Rehabilitation committee has the following rights and duties:

1. To direct the board of directors, administrator of banks to develop and implement rehabilitation plan;
2. To order to stop any activity of the bank that is not in conformity with the rehabilitation plan and operation that may cause damage to the plan;
3. To order the board of directors or administrators to remove any staff who infringe laws and regulations, and does not comply with rehabilitation plan;
4. To request the Bank of the Lao PDR to extend or terminate the rehabilitation;
5. To be responsible to its activities on the rehabilitation;
6. To report its activities to the Bank of the Lao PDR regularly;
7. To exercise other rights and perform other duties as assigned by the Bank of the Lao PDR.

Article 73. Banking Insolvency

After undergone rehabilitation process, the concerned bank could not undertake normal banking operation. For instance, the bank cannot pay its debts completely and in timely manner, the value of its assets or capital is less than a quarter of the regulatory capital, then the Bank of the Lao PDR shall bring an action before the court to issue an order of insolvency.

After the court delivered its decision to decide that the concerned bank is insolvent, the Bank of the Lao PDR shall appoint a liquidation committee

Article 74. Liquidation Committee

Members of the liquidation committee may come from the Bank of the Lao PDR or a person from concerned sectors both public and private sector or who meets the qualifications prescribed by regulation of the Bank of the Lao PDR.

Article 75. Rights and Duties of Committee of Trustees

A liquidation committee shall have the following rights and duties:

1. To have all the rights, duties and duties of the administrators and shareholders of the bank;
2. To continue any operations other than the taking of deposits and extending credit or making payment related to contracts or other transactions as it is seem to be necessary to stopped;
3. To have access to and control over the offices, books of account and other records, and other assets of the bank for which he has been appointed and its affiliate;

4. To protect assets of the bank against losses;
5. To make list of creditors and debtors, and to make an inventory of the assets and property of the bank and transmit a copy thereof to the Bank of the Lao PDR, which shall make a copy available for examination by the public;
6. To determine the amount that may be withdraw by depositors or use to may payment to creditors as appropriate;
7. To cancel contracts that made by the bank that are illegal;
8. To report each month to the Bank of the Lao PDR on the progress of the insolvency proceeding;
9. To exercise other rights and perform other duties as provided by laws and regulations.

If the liquidation committee infringe laws and regulations in the implementation of its rights and duties as provided above shall be subject for removal from the position and sanction by the Bank of the Lao PDR.

Article 76. Effects of Liquidation

The effect of the liquidation of insolvent bank is as follow:

1. Rights of the bank derives from laws, contracts or other that have been terminated shall be extended for another six months after the date of the appointment of the liquidation committee;
2. The seizure of or security on properties or other assets of the bank during the liquidation shall be cancelled, except the seizure and security occurred six months before the

- Bank of the Lao PDR brought an action of insolvency before the competent court;
3. The rights of shareholders shall be cancelled, except the rights to get the distribution proceeds after liquidation.

Article 77. Cost of the Liquidation

The cost of the liquidation shall be bound by the insolvent bank based on the circumstance under the consideration of the liquidation committee.

Article 78. Priority in Payment

The priority of payment of insolvent bank shall be as follow:

1. Payment related to insolvency process;
2. Payment to deposits
3. Salary and wage of staff or workers of the bank;
4. Non contractual obligations to the State;
5. Secured debt;
6. Unsecured debt;
7. Distribution to shareholders.

Article 79. Final Reporting to the Bank of the Lao PDR

After the completion of the liquidation of the bank, the liquidation committee shall provide a report to the Bank of the Lao PDR and the concerned office of judgment enforcement.

After the Bank of the Lao PDR received such report, the duties of the liquidation committee shall be terminated and the liquidation shall be ended.

Article 80. Termination and Removal of License

The Bank of the Lao PDR shall terminate or remove license of a bank under following conditions:

1. Base on the request of the bank itself in accordance to the resolution of the Board of Directors;
2. There is infringement of the regulations as provided in article 82 of this law;
3. Had a license based on fault information and data;
4. No undertaking operation within ninety days after receiving the license;
5. Other legal entity has substantial interest in the bank has its license removed;
6. There is a merger that cause lose its legal identity, or the is a sale of the bank;
7. The operation of the bank in the first three years is not in according to the business plan without appropriate reasons;

8. The foreign branch office established in the Lao PDR, that its headquarter office has its license removed in its home country;

When the license of a bank is terminated or removed, the Bank of the Lao PDR shall appoint a committee for its liquidation.

PART VI

POLICY TOWARD PERSON WHO HAS HIGH ACHIEVEMENT AND SANCTION AGAINST VIOLATORS

Article 81. Policy toward Person who Has High Achievement

Person or organization that has outstanding performance in banking operation, and have substantially contribute to the promotion of production, banking business operation, and prevent infringement of laws and regulations in banking sectors will be rewarded and received other policy as provided by regulations.

Article 82. Sanction against Violators

Banks' administrators, principal shareholders of the banks, who violate this law or regulations issued by the Bank of the Lao PDR, shall be subject to the following sanctions:

1. If it is minor violation:
 - 1.1 Such person shall be warned in writing;
 - 1.2 Be fined as provided in the regulations issued by the Bank of the Lao PDR.

2. In case there is a continuation of the violation after such person was put under sanction as prescribed in paragraph 1 of this article or when there is serious violation:
 - 2.1 The bank, administrators or shareholders of the bank shall be fined from one million Kip to ten millions kip;
 - 2.2 Administrators shall be ordered to be suspended or removed;
 - 2.3 The bank shall be ordered to restrict fund raising or extension of credits;
 - 2.4 License of the bank shall be removed and put the bank in the liquidation;
 - 2.5 Being subject to legal proceeding.

Article 83. Violation of the Regulations on Minimum Regulatory Capital

In addition to the sanction as provided in article 84 of this law, bank that violates the regulation on minimum regulatory capital shall be subject to the following sanctions:

1. Require that the average total assets of the bank during any calendar quarter not exceed its average total assets during the preceding calendar quarter;
2. Require that the bank not acquire any equity interest in any juridical person or undertaking, establish or acquire any additional branch office, or engage in any new line of business;
3. Require that the bank not grant any extension of credit to an affiliate unless such credit is collateralized by marketable securities issued or guaranteed by the Government of the Lao PDR, held in custody by an escrow agent, whose market value exceeds at all times 125 percent of the amount of the credit;

4. Require the bank or any of its subsidiaries to alter, reduce, or terminate any activity that the Bank of the Lao PDR determines has caused material losses to the bank;
5. Require the bank to dismiss one or more administrators who had held office for more than one hundred and eighty days immediately before the bank became undercapitalized, as determined by the Bank of the Lao PDR;
6. Require that the bank divest itself of or liquidate any subsidiary if the Bank of the Lao PDR determines that the subsidiary is in danger of becoming insolvent or has caused material losses to the bank;
7. Require that no administrator receive any bonus or receive compensation during the year when the bank violates the regulations.

Article 84. Violation related to Extension of Credit

Members of the Board of Directors, except those who have filed a written objection against the proposed credits, shall be jointly and severally liable for losses sustained by a bank from credit extended in violation of limits on lending pursuant to Article 44 (2) and (3) of this law.

Article 85. Violation by Individual or Organization

Any individual or organization who commit an act as provided in this article of the law shall be fined from five millions kip to fifty millions Kip, or shall be subject to the Legal Proceeding according to Laws and regulations depending on the following violation.

1. Engage in the business of a bank without an effective license issued by the Bank of the Lao PDR;
2. Use the word "bank" or derivatives of the word "bank" in respect of a business, product, or service without an effective license as a bank issued by the Bank of the Lao PDR, unless such usage is established or recognized by law or international agreement, or unless it shall be clear from the context in which the word "bank" is used that it does not concern financial activities;
3. Make a misstatement of material fact or false representation or do anything to create a false appearance or engage in any manipulative device or practice in relation to taking of deposits;
4. Give exemption to banks in the implementation of requirement of this law or other regulations.

Article 86. Violation of Accounting Regulations

Any administrator or concerned person of the bank who wrongly develop or record, make fault or destroy account of the bank or its customer shall punish from three months to one year imprisonment and be fined from two hundred thousand Kip to two millions Kip.

In case when such person of the bank who wrongly develop or record, make fault or destroy account of the bank or its customer that lead to substantial damages, shall punish from one year to five years imprisonment and be fined from five hundred thousand Kip to ten millions Kip.

Article 87. Provision of Fault Information

An act of any person who reports or provides fault that is important for the bank to provide credit shall be regarded as criminal offense and shall be sentenced from one year to five years imprisonment and shall be fined from two hundred Kip to five millions Kip.

PART VII

FINAL PROVISIONS

Article 88. Implementation

The government of the Lao PDR shall issue decree to implement this law.

Article 89. Effectiveness.

This law shall enter into force after one hundred and twenty days after the President of the Lao PDR issues a decree for its promulgation.

Banks that established before the promulgation of this law shall make adjustments and to comply with this law within three years after the promulgation of this law enters into force.

Any regulation or provision that is not consistent with this law shall be cancelled.

The Chairperson of the National Assembly

[Signature and Seal]

Thongsing Thammavong

ภาคผนวก 9

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

President's Office

No. 101/PO

DECREE
of the
PRESIDENT
of the
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
On the Promulgation of the Insurance Law

Pursuant to the Resolution of the Meeting of the People's Representatives on 2 December 1975 on the Appointment of the President of the State;

Pursuant to the Law on the People's Supreme Assembly of the Lao People's Democratic Republic, No. 04/SPA dated 19 April 1988; and

Pursuant to the Resolution of the fifth session of the second People's Supreme Assembly on the adoption of the Insurance Law No 11/90/SPA dated 18 December 1990.

**The President of the Lao People's Democratic Republic
Decrees That:**

Article 1. The Insurance Law is hereby promulgated.

Article 2. This decree shall enter into force on the date it is signed.

Vientiane, 24 December 1990

Acting President of the Lao People's
Democratic Republic

[Seal and Signature]

Phoumy VONGVICHIT

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE UNITY DEMOCRACY PROSPERITY

People's Supreme Assembly

No. 11/90/PSA
18 December, 1990

INSURANCE LAW

Part I General Principles

Article 1. Function of the Insurance Law

The Insurance Law has the function of promoting and preserving the socio-economic basis of the Lao People's Democratic Republic, regulating insurance relationships, ensuring the exercise of rights and the performance of duties between enterprises conducting insurance business and insured individuals or legal entities, enhancing the responsibilities of enterprises conducting insurance business in implementing the laws of the State and to ensure State inspections of insurance business undertakings.

Article 2. The Conduct of Insurance

The conduct of insurance is a contract where one party, referred to as the insured, agrees to pay insurance premiums for the purpose of receiving indemnification¹ for himself or for a third person in the event of loss, and the other party, referred to as the insurer, who insures against risks by providing the indemnity.

Article 3. Persons Involved in an Insurance Contract

Persons involved in an insurance contract are: the insurer, [and] the insured or the signatory of the insurance and the beneficiary.

An insurer is an enterprise authorised by the State to conduct insurance business.

¹ The literal translation of this term is "compensation for damage".

An insured is a person who receives life or property insurance from an insurance enterprise.

An insurance signatory is a person who signs² the insurance contract [and] agrees to pay insurance premiums for the purpose of insuring [his] life or property (in this case, he is the same person as the insured person) or [the life or property] of a third person.

A beneficiary is a person who receives insurance payments or indemnities as stipulated in the insurance contract when losses occur.

Article 4. Scope of Application of the Insurance Law

This Insurance Law applies to the following insurance enterprises:

1. Insurance enterprises which enter into contracts the performance of which depend on the life span of the insured;
2. Insurance enterprises in all sectors which have collected insurance premiums and [which] guarantee the payment of indemnities in the event losses occur;
3. Insurance enterprises that mobilise funds³ by making specific binding contracts.

Article 5. Forms of Insurance Companies

An insurance enterprise is a legal entity which conducts the insurance business or mobilises funds.

Only insurance enterprises in the form of a partnership [and⁴] branches of foreign insurance companies have the right to conduct the business stipulated in Article 4 of this law.

Enterprises stipulated in point 2 of Article 4 of this law shall have not the right to conduct the business stipulated in points 1 and 3 of Article 4 of this law, unless [they have] received authorisation from the competent government organisation.

Article 6. Types of Insurance

Insurance activities are classified into the following types:

1. Insurance Against Damage to Property;

² The literal translation of this phrase is “the person who is showing his face”, which means that he is the person who is actually present but he may be signing either for his own benefit or for the benefit of a third person.

³ The term “mobilise funds” appears to connote endowment or savings policies.

⁴ The intended meaning here is “or”.

An insurance relating to property is an insurance against damage to property that occurs in production, business and in life such as: factory or house fires, theft, and others, for which the insurer must indemnify the insured.

2. Civil Liability Insurance;

A civil liability insurance is an insurance against civil damage for which the insurer must indemnify or compensate on behalf of the insured.

3. Personal Insurance and Mobilisation of Funds;

Personal insurance and mobilisation of funds is an insurance against damage occurring as a result of death or health problems in respect of which an insurance payment is received in the event [the insured or beneficiary] continues to live, as stipulated in the insurance policy.

Part II

Authorisation to Conduct Insurance Business and State Audits

Chapter 1

Authorisation to Conduct Insurance Business

Article 7. Request to Conduct Insurance Business

Individuals or legal entities who request to conduct an insurance business must complete a full set of documents as stipulated in the Decree of the Council of Ministers⁵.

A request to conduct an insurance business must be submitted to the Minister of Economy, Planning and Finance. The Minister of Economy, Planning and Finance, must consider and make a decision on the request within three months from the date of receipt of the request.

Article 8. Organisations which have the Right to Authorise the Conduct of Insurance Business

An individual or legal entity which has the intention to conduct insurance business as referred to in Article 4 of this law may start conducting its business upon authorisation from the Minister of Economy, Planning and Finance.

The Minister of Economy, Planning and Finance has the right to authorise the person who has requested to conduct insurance business of one or more types⁶. An insurance enterprise has the right to conduct only the type of insurance business which it has been authorised to operate.

⁵ The “Council of Ministers” is the name by which the Prime Minister’s Office used to be known.

⁶ The literal translation of this term is “sectors”.

If necessary due to circumstances of the insurance market, the Minister of Economy, Planning, and Finance has the right to restrict or suspend the issuance of additional licenses for insurance business of one, some or all types.

The issuance, modification, restrictions, suspensions or withdrawals of insurance licenses must be made in the form of a decision of the Minister of Economy, Planning, and Finance.

Chapter 2

State Audit

Article 9. Purpose of a State Audit

A State audit of insurance enterprises is for the purpose of protecting the interests of the insured or the signatory of the insurance contract and beneficiaries under insurance and fund mobilisation contracts.

Article 10. Submission and⁷ Inspection of Documents

Before using documents regarding general conditions of an insurance policy or offer, insurance application forms, advertisement leaflets and brochures which will be distributed or disseminated to the public or given to insurance contract holders or to their own members, insurance enterprises of all types must first submit such documents to the Minister of Economy, Planning and Finance for approval.

If there are modifications or amendments to the articles of association, insurance enterprises of all types must inform the Minister of Economy, Planning, and Finance within fifteen days from the date the general meeting⁸ of enterprise has voted for [and] adopted it.

Insurance enterprises of all types must inform the Minister of Economy, Planning and Finance regarding the basis for calculation and insurance premiums which they propose to apply.

If an insurance enterprise decides to modify certain details relating to insurance premiums, contract conditions, the professional organisation [of the enterprise], competition⁹ or their financial management, the directors of the enterprise must notify such decision to the Minister of Economy, Planning, and Finance before applying [such modification].

⁷ The literal translation of this term is “or”. However, it is used in this context to mean “and”.

⁸ The literal translation is “general meeting” but the intended meaning is a full meeting such as an Annual General Meeting.

⁹ The translators have chosen to use a literal translation here. There is an implication, in the literal language, that the competition is unfair.

The Minister of Economy, Planning and Finance has the right to demand modification of insurance premium rates, [and] all documents to be used in the insurance business or in mobilising funds from the public, including information which will be disseminated.

Article 11. Inspectors

Inspectors are sworn [civil] servants assigned to perform duties in accordance with conditions stipulated in a specific decision of the Minister of Economy, Planning and Finance and are assigned to regularly monitor insurance enterprises.

Inspectors have the right, at all times to perform on-site inspections of all activities of insurance enterprises, [and] inspectors must maintain confidentiality regarding the business that they become aware of during the performance of their duties.

Inspectors have the right to inspect all books of accounts, general ledgers, contracts, letters, memoranda, accounting documents or other documents relating to situations and past activities of insurance enterprises, and inspect cash reserves and valuable assets.

Inspectors must prepare reports summarising their inspections, confirming the true [circumstances] which they have found and report to the Minister of Economy, Planning, and Finance in order to obtain instructions on the method of resolution [of problems] as deemed necessary.

In conducting inspections, inspectors must comply with regulations relating to financial and accounting inspections.

Article 12. Duties of Insurance Enterprises relating to Inspections

Insurance enterprises of all types, individuals or legal entities which have been assigned the right by an insurance enterprise to enter into or administer a contract, [and] individuals or legal entities which practice the profession of insurance intermediaries must be inspected by inspectors.

Insurance enterprises must facilitate inspectors in the performance of their duties in their types of insurance activities or their branches in inspecting all general ledgers and documents mentioned in Article 11 of this law and must make available competent staff to supply information required by the inspectors.

PART III
**Lao Insurance Companies and Branches of Foreign Insurance Companies,
Insurance Intermediaries, Financial Regime, Accounting, and Statistics**

Chapter 1
Lao Insurance Companies and Branches of Foreign Insurance Companies

Article 13. Lao Insurance Companies and Branches of Foreign Insurance Companies

A Lao insurance company is an insurance company which has been authorised to be established in the Lao People's Democratic Republic jointly between Lao individuals or legal entities, or through a joint venture between Lao individuals or legal entities and foreign individuals or legal entities and is registered in conformity with Lao laws.

A branch of a foreign insurance company is an organisation of a foreign insurance company which has been authorised by the Lao government to conduct insurance business in the Lao People's Democratic Republic and which is registered in conformity with Lao laws.

Article 14. Standards of Founders¹⁰ of an Insurance Company

An individual will not be authorised to establish, direct, administer, manage and conduct settlements for insurance enterprises [,] if that individual has committed a criminal act of theft, embezzlement, misappropriation, issues a cheque [on an account] without money, [has] committed an offense affecting State credit-worthiness, and¹¹ concealed the things¹² obtained in committing the offenses referred to above[,] and crimes.¹³

Article 15. Restrictions to the Personal Interests of Members of Boards of Directors and Executive Officers

Members of boards of directors and executive officers of insurance companies are prohibited from directly or indirectly [and] abusively taking or maintaining a personal interest in the insurance enterprise, the insurance market, in making contracts, in commercial or financial operations undertaken jointly with the insurance company, unless they have obtained approval from the company's general meeting. The annual report submitted to the general meeting must report on the conduct of activities authorised by the general

¹⁰ The word “founder” here has a different meaning from “founder” in the Business Law. Here, there is no objective of differentiating “founders” from shareholders. In this use, the meaning is “the people who have the right to establish an insurance company”.

¹¹ The literal translation of this term is “and” but the probable meaning here is “or”.

¹² The word “thing” should be read in a general way.

¹³ This term refers to offenses which are punishable with imprisonment of a period from five years up to capital punishment, as defined in Article 7 of the Penal Law.

meeting of the enterprise. Reports relating to the conduct of such activities must be included in the auditor's report.

Article 16. Criteria of a Person to whom General Rights of Insurance Companies may be Granted

A person to whom general rights of insurance companies may be granted, must have a notification of offence¹⁴ and a certificate authorising him to directly manage the branch of the insurance company.

A person who has been granted general rights must maintain accounts specific to each type of insurance business which he conducts in the Lao People's Democratic Republic.

Article 17. Determination of Capital Requirements for a Partnership Company

A partnership company must have enterprise capital to undertake insurance activities in an amount not less than the amount specified in the decree of the Council of Ministers. Any insurance company document which will be disseminated to the public must clearly state the capital of such enterprise.

Article 18. Security Deposits of a Lao Insurance Company and of a Branch of a Foreign Insurance Company

A Lao insurance company and a branch of a foreign insurance company which conduct insurance business in the Lao People's Democratic Republic must deposit a guarantee into a bank established in the territory of the Lao People's Democratic Republic in an amount stipulated in the Decree of the Council of Ministers.

A Lao insurance company or a branch of a foreign insurance company may deposit guarantees in Kip or in foreign currency, government bonds or government-guaranteed bonds. If interest has accrued from the guarantee in the bank, the company or a branch of a company has the right to use [such interest].

If reserves for technical purposes¹⁵ or deposits in a savings account corresponding to such reserves are insufficient, approval will be given to use the deposit referred to above to specifically indemnify the insured or beneficiaries under such insurance contract.

¹⁴ This term refers to a document issued by a competent authority to certify that the individual has not committed any offenses.

¹⁵ Readers may wish to refer to Chapter 3 of this law for an explanation of this term.

If an insurance company ceases [its operations] or is being liquidated¹⁶, the guarantee deposited in the bank must be returned to the company within 30 days from the date the Minister of Economy, Planning and Finance issues a notice. The notice must indicate the performance of the company's obligations or the transfer of existing assets and various obligations to an enterprise whose establishment has been authorised.

Article 19. Methods for Increasing Efficiency of an Insurance Enterprise

If it is found that an insurance enterprise is in the situation which may not enable it to fulfill its obligations or perform its duties in accordance with the rules, the Minister of Economy, Planning and Finance has the right to order and request that the relevant enterprise submit its re-organisation plans for approval. Such plans must project all specific measures to improve the efficiency of the enterprise.

The submission of the enterprise re-organisation plan must take place within thirty days from the date of the receipt of the order.

If any insurance enterprise violates rules regarding reserves for technical purposes, the Minister of Economy, Planning and Finance has the right to suspend the unlimited use of the relevant insurance enterprise's assets located in the territory of the Lao People's Democratic Republic.

Article 20. Transfer of Insurance Contract Fund

An insurance enterprise has the right to transfer all or part of the insurance contract funds along with its rights and duties to one or more insurance enterprises with prior authorisation from the Minister of Economy, Planning and Finance.

The request to transfer the insurance contract funds must be notified to creditors through public notices so that they can provide comments within three months. If it is found that the transfer of insurance contract funds conforms to the interests of the insured and creditors who are Lao, the Minister of Economy, Planning and Finance will issue a decision to transfer as requested.

Article 21. Withdrawal of License

An insurance business license which has been issued to an insurance enterprise may be withdrawn from for certain types of insurance activities or all types of insurance activities at any time if such enterprise:

- Fails to comply with the prescribed conditions; or
- Fails to apply measures stipulated in the re-organisation plan in due time; or

¹⁶ The literal translation of this phrase is "liquidation of liabilities and assets".

- Seriously violates regulations which prescribe existing obligations that are in force.

If a license has been withdrawn from a foreign insurance enterprise by a competent authority of the enterprise's head office, the Minister of Economy, Planning and Finance must withdraw the license issued to such branch of enterprise established in the Lao People's Democratic Republic.

All decisions to withdraw the license or to suspend operations must be supported by clear reasons and be notified to the relevant enterprise.

The withdrawal of license by the Minister of Economy, Planning and Finance must be made in the form of a decision and must be disseminated.

Article 22. Appeal against a Decision to Withdraw a License

Insurance enterprises have the right to appeal against a decision to withdraw an insurance business license issued by the Minister of Economy, Planning, and Finance to the Council of Ministers within fifteen days from the date they have become aware of the decision to withdraw the license.

The Council of Ministers must consider and give an opinion regarding such appeal no later than thirty days from the date it has received the appeal.

Article 23. Liquidation

A decision to withdraw the entire insurance business license issued by the Minister of Economy, Planning and Finance results in the dissolution of the relevant Lao insurance company or [results in] the commencement of the liquidation of a branch of a foreign insurance company from the date the decision became effective.

If an enterprise has appealed against the decision to withdraw a license, [the commencement date of liquidation¹⁷] will be the date of issue of the decree of the Council of Ministers.

Article 24. Conduct of Liquidation

Liquidation is conducted by a liquidation committee established by the President of the Council of Ministers upon recommendation of the Minister of Economy, Planning and Finance.

The liquidation committee shall include one or more representatives from the Insurance Department and other technical staff as necessary.

¹⁷ Until a decree in response to the appeal is issued by the Council of Ministers, the dissolution or commencement of liquidation cannot begin.

In the liquidation, distributions must conform with priorities of creditors and in accordance with the Civil Law.

Chapter 2

Insurance Intermediaries

Article 25. Insurance Offers

An offer or acceptance of an offer [relating to] the signing of an insurance contract by an individual or legal entity or the verbal or written explanation of the conditions of insurance to a [potential] signatory of an insurance [contract] are considered as insurance offers.

Article 26. Insurance Intermediaries

Insurance businesses of all types can be offered to the public provided that such offers are made through the following insurance intermediaries:

1. Insurance representatives;
2. Legally authorised insurance brokers and insurance brokerage enterprises;
3. Staff of an insurance company, persons authorised by insurance companies, [and] staff of insurance agents and of insurance brokers or insurance brokerage enterprises who have been properly assigned to perform the task and who have performed such tasks under the responsibility and for the interests of the grantor [of such rights] or of the company.

Insurance companies, insurance agents, insurance brokers, or insurance brokerage enterprises must hold civil liability for damage which has occurred due to a wrongful act, negligence or lack of attention on the part of their staff or grantees [of rights].

Article 27. Professional Standards

Individuals who will undertake the practice of the profession of insurance intermediaries as stipulated in Article 26 above, must meet the following standards:

1. Be not less than 18 years of age and be a Lao national;
2. Have not committed any offense stipulated in Article 14 of this law;
3. Have a good professional knowledge and competence in this profession.

Chapter 3

Financial Regime

Article 28. Obligations under the Regulations

Insurance enterprises have the duty under regulations to [maintain] at all times evidence of the value of the following:

Insurance enterprises must have, at any time, evidence certifying the value of their [financial] ability to meet their obligations under the regulations as follows:

1. The reserves for technical purposes must be sufficient to enable full performance of contractual obligations towards the insured or the beneficiaries under the insurance contract;
2. Liabilities must correspond with other priority debts.

Article 29. Life Insurance and Fund Mobilisation

Reserves for technical purposes relating to activities of life insurance and of fund mobilisation are as follows:

1. The reserve fund based on calculation [which refers to] the difference between the present value of contractual obligations agreed between an insurance enterprise and the insured (the method for calculation is based on the table stating the computation of life insurance payments¹⁸ and the interest rate);
2. The reserve fund for distribution of profits.

Article 30. Insurance Reserves for Damages

Reserves for technical purposes relating to insurance activities against damage are as follows:

1. Reserves for current insurance against risks [which refers to] reserves to insure against risks [and] general expenses relating to each contract for which a premium has already been paid [,] during the period between the date of entry into the accounts and the date for the determination of a new insurance premium;
2. Reserves against damage for which payment has not yet been made [which refers to] the assessment of the amount of payment which is owing but has not yet been made ; [and]
3. Reserves for increased risks and reserves for adjusting risks.

¹⁸

The literal translation of this term is “death rates”.

Article 31. Priorities of the Insured and [of] Beneficiaries under the Contract

Insured persons and beneficiaries under insurance contracts have special priority over movable assets of insurance enterprises which are included in the reserves for technical purposes. Such priority is ranked immediately after staff salaries and State debts.¹⁹

Movable assets of insurance enterprises which are included in the reserves for technical purposes are a special priority of the insured and of the beneficiaries under the insurance contract. Such priority is ranked immediately after staff salaries and State debts.

Fixed assets of insurance enterprises which are included in the reserves for technical purposes upon a request of the Minister of the Ministry of Economy, Planning and Finance are a security for payment to priority creditors and must be registered in accordance with the laws.

Article 32. Ability to Pay Debts

All insurance enterprises must have evidence to demonstrate their ability to pay debts.

The ability to pay debts includes:

1. Enterprise capital or establishment capital;
2. Reserves which do not relate to any obligations;
3. Profit carried forward and annual income after deduction of losses;
4. The excess value which results from a lower evaluation of the assets [,] upon the approval of the Minister of the Ministry of Economy, Planning and Finance based on a proposal and provision of evidence by the insurance enterprise;
5. Intangible assets shall not be calculated for the purpose of determining the ability to pay debts.

The ability to pay debts must be in an amount equal to twenty percent of actual insurance premiums.

Chapter 4 Accounting and Statistics

Article 33. Auditors

Insurance enterprises must be audited by one or more auditors.

¹⁹

The structure of this sentence has been changed for readability.

Article 34. Specific Accounting Plans

All insurance enterprises must maintain accounts in the form specified in the Law on Enterprise Accounting.

Accounts must be kept for each year of operation and for each type of insurance. The posting of entries into the accounts of the insurance enterprise must be supported by documents and an annual inspection of assets. In order to serve as a basis for annual posting of the assets into the accounts, a balance sheet must be made for each account and sub-account. Such balance sheets must be able to summarize all postings shown in the general ledger.

Article 35. Accounting Reports

Each year, insurance enterprises must make an annual report of the preceding year and submit it to the Minister of the Ministry of Economy, Planning and Finance no later than 30 June. The report must provide details regarding business operations as well as the financial²⁰ status of each insurance sector in order to enable inspection of the operations of the enterprise.

Article 36. Books of Accounts of Insurance Enterprises

Insurance enterprises must maintain the following books of accounts:

1. One bound daily journal [entries] arranged according to date, without blank spaces, without gaps, [and] without any writing beyond margins;
2. One general ledger;
3. One book of quarterly trial balances;
4. One book of annual balance sheets;
5. One or several cash books;
6. One book to monitor bank savings.

A certificate of movable assets, fixed assets and loans must be posted into specific accounts and must be recorded in a book of record of activities for the purpose of regular monitoring.

²⁰ The literal translation of this term is “accounting”.

PART IV
Rules Relating to Insurance Contracts

Chapter 1
Purpose of Implementation of Insurance Contracts and Rules Relating to
Making Insurance Policies

Article 37. Purpose of Implementation of an Insurance Contract

Insurance contracts relating to individuals located in or residing in, risks incurring in and assets located or registered in, the Lao People's Democratic Republic may only be made with companies that are licensed to conduct insurance business in the Lao People's Democratic Republic.

All insurance contracts made in violation of the provisions of this Article shall be void and unenforceable. However, the contract will remain effective for bona fides insured and beneficiaries.

Article 38. The Making of an Insurance Policy

Insurance offers do not yet constitute a binding obligation between an insured and an insurer. Only an insurance policy or a memorandum of insurance will create binding obligations between the insured and the insurer.

An insurance policy is a document which determines the general conditions of an insurance contract, an insurance contract will be effective only if the parties have accepted the general conditions as evidenced by the insurance policy issued by the insurance company.

The insurance policy must be made in writing, easily readable and in the Lao language. If necessary, it can also be made in a foreign language.

Additions or modifications to the wording of an existing insurance policy must be made by the parties in the form of an additional contract.

When an insurance contract has been suspended in accordance with Article 43 of this law, if there is a request to continue, modify or renew [the insurance], sent to the insurer by registered mail or by letter requiring acknowledgment of receipt, [and] if the insurer has not rejected such request within 15 days from the date of receipt of request, [such request] shall be deemed approved.

Apart from these rules, the making of an insurance contract must also comply with Article 5 of the Contract Law.

Article 39. Duration of an Insurance Policy

An insurance policy must have a duration. An insurance contract proposed by an insurance company in accordance with point 2 of Article 4 of

this law must be made for one year and each renewal of this contract must not exceed one year.

If an insurance contract has expired and has been renewed automatically any party may terminate such contract by giving 3 months notice to the other party in writing, or by registered mail, or by a letter requiring a signature as acknowledgment of receipt.

Article 40. Key Content of Insurance Policies

The key content of insurance policies consists of:

1. Name and surname [and] address of the parties;
2. Insured individual or property;
3. Type of insured risk;
4. Commencement date for insurance against risks;
5. Amount of coverage;
6. Insurance premiums and methods of payment;
7. Methods and conditions relating to the notification of occurrence of damage;
8. Duration of the insurance contract and of the insurance;
9. Wording indicating when an insurance contract is invalid, [and] when each party loses or possesses the right to terminate the insurance contract before its expiration²¹.

Article 41. Insured Risks

The insurer must be responsible for loss or damage incurred to the object of the insurance due to accidents or due to the wrong-doing of the insured, unless the insurance policy has stated otherwise. The insurer will not be responsible for loss or damage incurred as a result of an intentional act of the insured.

The insurer must be responsible for loss or damage for which the insured holds civil liability regardless of the gravity of such wrong-doing [committed by the insured].

Article 42. Obligations of the Insured Person

The insured person has the obligation to:

1. Pay insurance premiums;
2. Correctly disclose all facts known to him in order to help accurately assess the risks which will be borne by the insurer during the making of the insurance contract;

²¹ The translators have chosen to render the words as literally as possible and believe that this term means “the condition upon which parties may terminate the insurance contract before its expiration”.

3. Disclose to the insurer facts which may cause the increase of risk as provided in the insurance policy;
4. Immediately notify to the insurer all losses or damage which have been insured as [such losses or damage] become known and within 5 days at the latest. In case of insurance against theft, notification must be given within 36 hours.

The parties may agree to extend the period of such notification in the contract. The insured person will not lose his rights under the insurance contract if he cannot notify [the insurer] of the incurred losses or damage due to accidents or force majeure.

Article 43. Insurance Premiums

If insurance premiums are not paid in due time, the validity of the insurance policy will be suspended after a period of twenty days from the day the insurer has sent a notice of warning to the insured.

The insurer may terminate the insurance policy or file a claim with the court requesting the insured to implement the contract after a period of 10 days from the day the insurance policy has been suspended.

The provisions of this Article do not apply to the insurance policies made by insurance companies as stipulated in points 1 and 3 of Article 4 of this law.

Article 44. Concealment or False Declaration

If the insured conceals [information] or makes a false declaration resulting in a change to the object of the risk or resulting in an incorrectly low assessment of the risk by the insurer [,] the insurance contract will be void.

Article 45. Failure to Make a Declaration

The failure [to make a declaration] or an incorrect declaration by the insured person will not cause the contract to be void if the insurer has no evidence to prove that the insured person lacks bona fides.

If the lack of bona fides is revealed before the occurrence of damage, the insurer has the right to continue the contract by increasing the insurance premiums if so agreed by the insured person or has the right to terminate the contract and return the insurance premiums paid for the period during which the insurance contract was not valid, to the insured person, after the period of 10 days from the day notice has been sent to the insured by registered mail or by letter requiring a signature as acknowledgment of receipt, has expired.

If the lack of bona fides is revealed after the occurrence of damage, insurance indemnities payable to the insured person will be reduced according to the proportionate difference between the insurance premiums paid, and the

insurance premiums payable, had declaration been made correctly and completely.

Parties may agree not to use the rules relating to the reduction of insurance indemnities in accordance with such proportional calculations.

Article 46. Invalid Wording in an Insurance Policy

Wording in an insurance policy which makes the insured person lose his rights because of violations of laws and regulations will be invalid, except if the violation of laws and regulations pertain to crimes²² or [pertain] to major offences²³ which have been intentionally committed.

Chapter 2 Statute of Limitation and Competent Court

Article 47. Limitation Period

A claim relating to insurance contracts may take place within 3 years from the day the event has occurred.

The limitation period will be suspended in accordance with the provisions of Article 35 of the Law on Contract or where there are valid reasons and where an expert has been assigned to prove the truth after the occurrence of damage.

Article 48. Competent Court for the Adjudication of Disputes

The competent court for the adjudication of disputes between the insured and the insurer is the court of the place of domicile of the insured²⁴. In the case of an insurance relating to damage to immovable property, [the competent court] will be the court where such property is located. In case of an insurance against accidents [the competent] court will be the court where such accident took place.

Chapter 3 Insurance Against Damage of Property

Article 49. Rules Relating to Insurance Indemnities

An insurance contract against damage of property is a contract for the compensation for damage through insurance indemnification. The amount of

²² This term refers to offenses which are punishable with imprisonment of a period from five years up to the death penalty, as defined in Article 7 of the Penal Law.

²³ Readers may wish to refer to Article 7 of the Penal Law for an understanding of “major offences”.

²⁴ The literal translation of this phrase is “where he is”.

insurance indemnities paid by the insurer to the insured must not exceed the value of the insured property at the time the damage occurred.

Article 50. Insurance which is Lower than the Value of the Property.

When damage occurs, if the insured property is assessed to be higher than the value of the insurance, the insured must take responsibility himself for the excess part unless otherwise agreed upon in the insurance policy.

Article 51. Loss of Insured Property

If insured property is fully lost due to a reason not mentioned in the insurance policy, the insurance will be terminated and the insurer must return the insurance premiums for the remaining duration of the insurance contract to the insured.

Article 52. Taking Over the Rights of the Insured

The insurer who has already paid insurance indemnities has the right to take over the right of the insured and file a claim for reimbursement of money equal to the insurance indemnities paid, from a third person who is the cause for the damage.

The insurer does not have the right to file a claim for reimbursement if the person who is the cause of the damage is a relative by a vertical line²⁵, is a person who has been assigned to work on behalf of the [insured], is an employee of the insured and²⁶ a person who is permanently living in the house of the insured, except if such persons have intentionally caused damage.

Chapter 4
Personal Insurance

Article 53. Specific Rules for Personal Insurance

In [personal insurance]²⁷ policies, [which refers to] life insurance or insurance against accidents which cause death or affect health, insurance indemnities must be stipulated in the insurance policies.

In cases of personal insurance, when the insurer has paid insurance indemnities, [he] will not have the right to take over the rights of the signatory or the beneficiary of the insurance contract in order to file a claim to request compensation for indemnities paid, from a third person who caused the damage.

²⁵ The term refers to persons related by blood rather than through marriage.

²⁶ The literal word is “and” but the probable meaning is “or”.

²⁷ In the context, this must be a reference to a “personal” insurance policy but the Lao text is not so qualified.

Article 54. Life Insurance

A person has the right to make a life insurance for himself or a third person if such person has agreed in writing and must stipulate the insurance indemnities.

It is forbidden to take a life insurance on children of less than 15 years old, on people having lost their rights, on persons showing signs of mental incompetence or undergoing medical treatment in a psychiatric hospital.

Article 55. Contents of Personal Insurance Contracts

In addition to the contents²⁸ required for making an insurance policy of all types, an insurance contract²⁹ or life insurance policy must indicate the following content:

1. Name and surname, date of birth of one or several persons who will receive the life insurance;
2. Name and surname of the beneficiary, if any;
3. Facts or wording giving the right to receive insurance indemnities;
4. Circumstances leading to the reduction of the insurance indemnities, if agreed upon in the insurance contract.

Article 56. Suicide and Murder

Life insurance will not be enforceable if the insured commits suicide, but the insurer still has to pay to the person who is entitled to receive [indemnities] an amount equal to the amount in the reserves based on the computation formula.

If the insurance policy provides that the insurer will pay insurance indemnities to the insured in case the insured commits suicide, the insurance contract will be enforceable only if two years have elapsed since the insurance contract was made.

The insurance contract will not be enforceable if the beneficiary has intentionally caused the death of the insured.

²⁸ This is a literal translation. The intention is to refer to “those matters that must be included”. See Article 11 of the Contract Law for a similar use of “contents”.

Chapter 5

Insurance of Civil Liabilities

Article 57. Responsibility Regardless of Wrong-doing

The principles mentioned in Part IV shall be applied to victims of land traffic accidents caused by motorized vehicles and trailers or semi trailers, except for trains that move along their tracks.

The victims must receive compensation for damages incurred from accidents and the fault [of the victims] must not be a ground for avoiding compensation.

The victim will not be compensated for damages incurred from the accident if such [victim] has willingly caused the accident which caused the damages.

Article 58. Compensation for Damage

The insurer that insures land motorized vehicles must make an offer to pay insurance indemnities to the victim not later than six months from the day of the accident.

If the victim is injured or dead, some of the insurance indemnities must be remitted to the spouse as necessary. If the spouse is deceased, [such compensation] must be remitted to the legal heirs within thirty days at the latest.

The insurance indemnities to be remitted to the victims may be estimated if within the period of three months from the day the accident took place, the insurer is still unable to know whether the victims have returned to their normal state or not.

Article 59. Vehicle Insurance

Individuals or legal entities using motorized land vehicles and trailers or semi-trailers in the traffic must insure their vehicles.

The scope of insurance, method of documentation and the value of the use of certificates for the purpose of monitoring vehicle insurance are stipulated in the Decree of the Council of Ministers.

Article 60. Forfeiture of Rights due to Intoxication

In cases of an accident where the insured drove a vehicle under the influence of alcohol or drugs to the extent that he was unable to control the vehicle, the wording of the contract providing for the insurance of the insured will be void even if the insurance contract has not stipulated the forfeiture of rights due to drunkenness or [use] of narcotics.

Article 61. Issuance and Remittance of Insurance Certificates

Insurance companies must issue insurance certificates to insured persons for each vehicle without charge.

Taking out insurance and the issuing of insurance certificates may take place only if the user of the vehicle has presented a vehicle technical inspection certificate to the insurance company [,] except for vehicles that are not required to have technical inspection.

Insurance certificates must be kept with the driver or displayed in an easily visible area of the vehicle.

PART V Measures against Offenders

Article 62. Unauthorised Conduct of Insurance Business

A person who has made an offer to the public for the purpose of selling³⁰ insurance or who has signed insurance contracts on behalf of an insurance company which is not incorporated or which has submitted an application to establish [a business] but has not yet been officially authorised to conduct insurance business will be subject to a fine of 500,000 KIP to 1,000,000 KIP.

A person who has made an offer to the public for the purpose of selling insurance or who has signed insurance contracts relating to a type of insurance the conduct of which has not yet been officially authorised will be subject to a fine of 300,000 KIP to 500,000 KIP.

A person acting as an insurance intermediary and who claims that he has been assigned directly by an insurance company which has the right to conduct insurance business in accordance with the law will be subject to a fine of 50,000 KIP to 100,000 KIP.³¹

A person who has assigned the above insurance work to be performed by others knowing that he himself does not have the rights and duties [to do so] will be subject to a fine of 500,000 KIP to 1,000,000 KIP.

If the above acts contain elements of offences [such offenses] will be penalized under the Penal Law.

³⁰ The literal word is “making somebody take”.

³¹ The implication in the original Lao text is that the person claiming to be an insurance intermediary has not actually been authorised as one.

Article 63. Violation of Rules Relating to Standards and Restriction of Interests

A person who has violated the rules of Article 14 and Article 15 of this law shall be subject to a fine of 500,000 KIP to 1,000,000 KIP.

Article 64. Presentation and Dissemination of False Documents

The staff member of an insurance company or insurance intermediary who has presented false documents to the Ministry of Economy, Planning and Finance or other relevant State organisations or who has presented and disseminated such false documents to the public will be subject to a fine of 100,000 KIP to 500,000 KIP.

Article 65. Failure to Supply Documents

An insurance company that does not supply documents or forms as stipulated in this law will be subject to a fine of 50,000 KIP to 100,000 KIP.

Article 66. Violation of the Company's Regulations and Financial Regime

All violations of the company's regulations and the regulations regarding technical reserves [,] savings deposits of assets and ability to settle debts will be subject to a fine between 500,000 KIP to 200,000,000 KIP [.]. In cases of repeated offenses, withdrawal of business license shall be considered.

Article 67. Violation of Rules Pertaining to Intermediaries

A person who has violated the provisions of Articles 25, 26 and 27 of this law shall be subject to a fine of 20,000 KIP to 100,000 KIP.

Article 68. Violations of Rules Pertaining to Vehicle Insurance

An individual or legal entity which has violated the provisions of Article 59 of this law will be subject to a fine of 3,000 KIP to 30,000 KIP.

PART VI
Final Provisions

Article 69. Implementation

The Council of Ministers of the Lao People's Democratic Republic
shall issue regulations for the implementation of this law.

Vientiane, 18 December 1990
The Chairman of the People's
Supreme Assembly

[Seal and Signature]

Nouhak PHOUMSAVAHN

ภาคผนวก 10

(UNOFFICIAL TRANSLATION)

Readers should be aware that only the original Lao text has legal force and that this English translation is strictly for reference. The Lao SEC can neither undertake any responsibility for its accuracy, nor be held liable for any loss or damages arising from or related to its use.

Lao People's Democratic Republic
Peace Independence Democracy Unity Prosperity

-----===== 000 =====

Prime Minister's Office

Ref. No. 255/PM
Vientiane, date: 24 May 2010

The Government's Decree on Securities and Securities Market

- Pursuant to Law on the Government of the Lao PDR, No. 02/NA, dated 6 May 2003;
- Pursuant to Enterprise Law, No. 11/NA, dated 9 November 2005;
- Upon the proposal set forth by the Chairman of the Securities and Exchange Commission, No.001/SEC, dated 18 March 2010.

The Prime Minister issues hereby the decree:

Part I
General Provisions

Article 1. Objective

Decree on Securities and Securities Market prescribes principles and regulations on the establishment, and operations of the Securities and Exchange Commission, regulations on the establishment and operations of a securities exchange, regulations and supervisions of securities public offering and listing, and operations of securities companies in order to promote fund raising from the

public, in order to ensure that securities-related activities in the market are conducted in a public, equal, transparent, in order and efficient manner and protecting investors' legitimate rights and interests.

Article 2. Securities and Securities Exchange

Securities mean a financial instrument which an issuer uses for the purpose of fund raising in order to finance their business operations. Securities shall include shares, bonds, and other kinds of securities as specified by the Securities and Exchange Commission.

The Securities Exchange shall serve as a center for trading of listed securities and shall be established in compliance with this Decree.

Article 3. Definitions of terms

Defined terms in this Decree shall be interpreted as follows:

1. **"Share"** means the company's capital divided into portions of equal value certifying the lawful rights and interests of the shareholder over a part of the equity of the issuer.
2. **"Bond"** means a long-term debt security such that the bondholder has legal rights as guaranty to get paid back their invested principal with interest as agreed.
3. **"Listed company"** means the company having their securities listed on a centrally organized market.
4. **"Listed securities"** means the permission granted to eligible securities to be traded on a centrally organized market.
5. **"Public offering"** means an openly offering for sale of securities by any methods of offering via an securities company to at least thirty investors, excluding institutional investors.
6. **"Issuer"** means a legal entity that is approved by the Office in order to offer its securities to the public.
7. **"Prospectus"** means a document published for the purpose of providing information and inviting the public to subscribe or purchase the securities issued by the issuer.
8. **"Investor"** means individuals and legal entities participating in securities investment, aiming at capital or financial gains.
9. **"Institutional investor"** means a legal entity, including commercial banks, insurance companies, financial leasing companies, securities companies, and other kinds of financial institutions as specified by the Office.
10. **"Principal shareholder"** means shareholders holding 10% or more of the total amount of the issuer's voting shares.
11. **"Insider"** means any principal shareholders, members of the Board of Directors and management titles, managers and employees of the issuer, the issuer's underwriter, management titles and officers of an Exchange, an auditor of issuing company,

management titles and officers of the Office, who have access to internal information of the issuing company.

12. **“Inside information”** means any information regarding to the issuer that are not yet disclosed to the public, such disclosure would have great influence on its securities prices or investors’ decisions
13. **“Securities company”** means a financial institution licensed to undertake securities businesses, as specified in this Decree.
14. **Securities business** means securities brokerage, securities dealing, securities advisory, securities underwriting, and other securities-related businesses, as licensed by the Office.
15. **“Securities brokerage”** means the operation of a securities company acting as an intermediary to carry out securities buying or selling orders on behalf of the customers for brokerage fees.
16. **“Securities dealing”** means the securities company’s engagement in buying and selling securities for its own account.
17. **“Securities advisory”** means the securities company’s engagement in financial advisory and securities investment advisory.
18. **“Securities underwriting”** means the commitment made by an underwriter to help the issuer to complete procedures prior to an offer, to buy part or all of the securities issued by an issuing organization for resale or to buy the undistributed portion of the securities from the issuer, as agreed in an underwriting contract.
19. **“Securities professional practitioner”** means individuals passing a securities business qualification exams and receiving a Securities Practitioner License from by the Office.
20. **“Securities depository”** means the receipt of securities deposited by customers, safe keeping of customers’ securities, delivery of securities to customers and securities settlement.
21. **“Exchange member”** means a securities companies being established in accordance with this Decree and meeting membership requirements as specified by the Exchange.
22. **“Customer account”** means the account opened in a securities company by the customer in order to trade securities, and the person’s name as stated in the Securities Depository Book has the legal rights to own any securities in the account
23. **“Commission”** means the highest administration body of the Office of the Securities and Exchange Commission and being appointed in accordance with this Decree.
24. **“Office”** means the Office of the Securities and Exchange Commission.

Article 4. Securities market development and international cooperation policies

The Government of Lao PDR encourages individuals and legal entities to participate in the process of investment, operations and development in the securities market in order to mobilize long-term capital sources for the national socio-economic development.

The Government promotes international cooperation and relationship with friendly countries, based upon the principle of mutual benefits without any monopolistic conditions, in order for sharing lessons and experiences, exchanging information, attracting investment capital and technology transfer regarding to the securities and securities market in order to integrate the Lao capital market into the regional and global capital markets.

Article 5. Scope of application

This Decree stipulates the regulations concerning any individual and legal entity on public securities offerings, securities business services, securities investment, and a securities market within the territory of Lao PDR.

Part II

Securities Supervisory Authority

Section 1

Securities and Exchange Commission

Article 6. Roles of the Securities and Exchange Commission

The Securities and Exchange Commission acts as a secretariat for the Government in formulating necessary policies, strategic plans, regulations, management and supervisions over securities and the securities market on a uniform basis.

Article 7. Organization structure

The Commission shall comprise of Chairman, Vice Chairman, and commissioners representing the sectors of finance-banking, justice, Secretary-General of the Commission, and other related sectors.

The Public Administration and Civil Service Authority shall study, draft and propose requirements and qualifications of the commissioners to the Government for its consideration and approval.

Article 8. Appointment and removal

The Commission shall be appointed and removed from the office by the Prime Minister, and shall have terms of the office for five years and may be re-appointed.

Articles 9. Rights and duties

The Commission shall have the following rights and duties:

1. To submit to the Government for promulgation of newly-established regulations and amended laws, and strategic plans and policies of development on securities and the securities market;
2. To submit to the Government for promulgation of policies for the promotion and development of securities and the securities market;
3. To approve policies and plans on securities market development based upon the proposal by the Office.
4. To approve an annual operation plan and budget plan based upon the proposal by the Office.
5. To consider and grant licenses relating to the activities regarding securities businesses and the securities market based upon the proposal by the Office.
6. To approve necessary regulations relating to the activities of the Office.
7. To consider and approve changes relating to roles, duties and organization structure regarding the Office.
8. To propose the Prime Minister for appointment or removal of Secretary-General of the Office.
9. To appoint or remove the positions for Deputy Secretary-General of the Office, Director of Division and Deputy Director of Division in the Office.
10. To consider and approve the appointment and recruitment of senior officials and employees equivalent and below any positions of Deputy Director-General, including awards and sanctions against the offenders.
11. To monitor and inspect the activities of the Office.
12. To report and propose the opinions on the securities-related conditions and a securities industry to the Government at a regular basis.
13. To carry out other rights and duties according to the Government assignment.

Articles 10. Working method

The Commission shall perform the activities as agreed decisions of the Meeting and shall have a meeting at least in every two months. The Commission shall be granted the authority to define its roles and activities in further details.

Articles 11. Budget and sealed stamp

The Bank of the Lao PDR shall provide an annual budget to the Commission and its Office in order to perform their activities, including necessary equipments, infrastructure development and personnel training and development.

In the case that the Commission and its Office need further financial budgets exceeding the said budget as approved by the Bank of the Lao PDR, the Ministry of Finance shall be responsible for the required exceeding budget.

Any revenues as generated by the Office shall be transferred into the Revenue Account of the Bank of the Lao PDR.

The Commission shall have its official stamp for an official use.

Section 2

Office of the Securities and Exchange Commission

Article 12. Position and roles of the SEC Office

The Securities and Exchange Commission Office, abbreviated as “SECO”, acts as a secretariat for the Securities and Exchange Commission in formulating necessary policies, strategic plans, regulations, administration and supervisions over securities and the securities market.

Article 13. Organization structure

The Office shall comprise of Secretary-General, Deputy Secretary-General, directors of divisions, deputy directors of divisions, heads of sections, heads of working units, and a certain number of professional and administrative staff.

Officials and officers who are appointed and recruited in the Office shall perform their roles and duties in accordance with Regulation on Civil Servant Personnel Management.

Officials and officers of the Office shall have good ethics and professional qualifications at a certain level and shall be highly responsible for performing their assigned roles and duties.

Articles 14. Rights and duties

The Office shall have the following rights and duties:

1. To study, interpret and implement strategic plans, policies and decisions approved by the Commission, in regard with development activities on securities and the securities market;
2. To study securities-related rules and regulations, and then propose them to the Commission for consideration and approval;
3. To study and formulate an annual operation plan and budget plan, and propose the plans to the Commission for consideration and approval;
4. To study and improve roles, duties and the organization structure of the Office, to propose the appointment or removal of senior officials and employees equivalent and below any positions of Deputy Secretary-

- General, and any personnel recruitment in order to propose them to the Commission for consideration and approval;
5. To study and consider an application documents for securities public offering, and then to propose them to the Commission for consideration and approval;
 6. To manage and supervise securities public offerings in an orderly, transparent, fair and consistent manner and to protect the investors' legitimate rights and benefits.
 7. To study and consider an application documents for the establishment of securities business licenses and a securities exchange, and then to propose them to the Commission for consideration;
 8. To manage and supervise operations of the issuing companies, securities companies, and the securities market in a stable, transparent, fair and efficient manner;
 9. To organize an examination and grant Securities Practitioner Licenses, and to supervise the licensed securities practitioners;
 10. To collect, compile and analyze the information data on securities and securities market, and to make a report to the Commission at a regular basis;
 11. To disseminate regulations, information and knowledge on securities and the securities market to the public;
 12. To study and propose the awards to be granted toward individuals and organizations who have significantly contributed to the development in the areas of securities and securities market;
 13. To study and consider in the process of settling disputes and denunciations in activities of securities and the securities market, based upon its stated rights;
 14. To implement measures against violators in activities of securities and the securities market, as specified by the Commission;
 15. To coordinate with other related agencies in order to promote efficient operations in the field of securities and the securities market;
 16. To study and propose the international cooperation plan in the field of securities and the securities market, including exchange of information, to the Commission and carry out the said cooperation plan;
 17. To publicize and organize training sessions in the field of securities and securities market for the staff of the Office and securities-related practitioners;
 18. To carry out other rights and duties as specified by the Commission.

Part III

Securities issuance and public offering

Section 1

Securities issuance

Article 15. Criteria for securities issuance

Any companies established in accordance with Lao Enterprise Law, wishing to issue securities for public offering, shall meet the following criteria:

1. Being established in any kinds of company, except for a sole limited company;
2. Having a minimum paid-up charter capital at the time of registering for public offering at least two billion kip in book value;
3. Having sound financial performances; having not accumulated losses; being profit-making in the year preceding the year of such registration for offering; and its financial statement shall be audited by an external certified auditing firm. Additional conditions for offering bonds to the public, the enterprise shall not have overdue debts over than one year up to the year of registration for offering;
4. Other criteria and conditions as stipulated by the Office.

The Commission shall be granted the authority to formulate the regulations concerning overseas issuance and public offerings of any companies located in Lao PDR and any companies wishing to make an public offerings in Lao PDR.

Article 16. Application documents for securities public offering

The application documents shall include the following documents:

1. An application form of IPO as defined by the Office;
2. A certified copy of the company's business registration certificate;
3. The company's charter; the list and curriculum vitae of principal shareholders and members of the Board of Management;
4. Financial statements of the three most recent consecutive years which are audited by an approved external auditing company;
5. Decisions of the General Shareholder's Meeting or an authorized agency approving the plan for offering and use of capital received from the offering of securities to the public;
6. The commitment of underwriting;
7. The prospectus;
8. Other documents as specified by the Office.

Article 17. The prospectus

The prospectus shall include the following information:

1. Brief information on the issuer; including the Company's name, organizational structure, business activities, property, financial situation, the Board of Management or the company's owner, General Director and shareholders' structure;
2. Information on the offering and securities to be offered; including conditions for offering, risk factors, a number of shares and price per share to be offered, the plan of issuance and use of capital received from the offering;
3. The financial statements of the three most recent consecutive years or financial statements from the date of newly establishing a company which shall be audited by an approved external auditing company;
4. The list of an approved external auditing company, a financial advisory company, and a legal consultancy company;
5. Methods of securities subscription and offering;
6. Other information as stipulated by the Officer.

Article 18. Decision on securities offering license

The Office shall examine the application documents and notify the applicant of its decision in writing within 45 working days as from the date of receiving the complete and correct application documents.

In case of receiving the valid documents, the Officer shall grant the Certificate of Public Securities Offering to the applicant.

In case of refusal, the Office must respond the applicant in writing and clarify the reasons thereof.

Article 19. Characteristics of securities

Securities offered to the public shall have the following characteristics:

1. Securities shall be tradable and transferable;
2. Securities shall be denominated in Lao Kip or another currency as stipulated by the Office;
3. The par value of share shall not exceed 100,000 Kip, and the par value of bond shall not be less than 1,000,000 Kip.
4. Other characteristics as stipulated by the Office.

Article 20. Securities depository book

The securities depository book shall include the following information:

1. Information on the securities holder;
2. The issuer's name and business registration certificate;
3. Type of securities;
4. Amount and par value of the securities;
5. Date of securities offering and a securities code that is registered at the Office;
6. Terms and conditions on dividend or interest payment;

7. Terms and conditions of principal repayment in case of bond securities;
8. Authorized signature and official stamp of the securities companies;
9. Instructions on how to use the Securities Depository Book;
10. Other contents as prescribed by the Office.

Section 2

Securities public offering

Article 21. Public announcement of the issuance

The issuer is required to make a public announcement of its offering on the national mass media and directly advertise its offering to a group of minimum 30 investors excluding institutional investors or other forms as stipulated by the Office.

The issuer must submit the report on its offering price to the Office for a sale approval after completing the public announcement of its offering.

Information and contents to be advertised shall be consistent with and the same as contents written in the Prospectus as defined in Article 17 of this Decree.

The issuer shall complete the public announcement of its offering within 60 days as from the date of receiving the Certificate of Public Securities Offering.

Article 22. Distribution of securities

The issuer and the underwriter must conduct a distribution mechanism that allows investors to subscribe securities. In the case where the amount of securities subscribed exceeds the amount of securities allowed to issue, the issuer or the underwriter shall have to sell out the securities underwritten to investors proportionately with their purchasing registration.

The issuer shall complete the distribution of securities within 90 days as from the date of receiving the Certificate for Public Securities Offering. In case where the issuer cannot complete the distribution of securities to the public within such time limit, the Office shall consider the extension of this period, upon receiving an official request from the issuer, which shall not be more than 30 days.

The money for subscription of securities shall be transferred into a blocked bank account until the issue is completed and reported to the Office. The money in such an account shall not be withdrawn without an approval from the Office.

The issuer shall report the offering result to the Office in writing within 10 days from the date of completing the offering of securities.

The underwriter shall issue the Securities Depository Book to the buyers within 30 days from the date of completing the offering and receiving the Certificate for Securities Offering Completion from the Office.

Article 23. Foreign participation

Foreign investors shall be allowed to invest in securities in compliance with the relevant regulations as stipulated by the Commission.

Article 24. Suspension of the public securities offering

The Office shall have the rights to suspend the public securities offering in the following cases:

1. Provision of any inaccurate information or omission of any important contents in the Prospectus that may cause damages to investors;
2. The distribution of securities is not conducted in compliance with Article 21 and 22 of this Decree.

Article 25. Cancellation of the public securities offering

The Office shall have the rights to cancel the offering and prohibit the sale of such securities in the case that an issuer shall not overcome the causes leading to the suspension of the public securities offering as stated in Article 24 of this decree and violate any relevant regulations as stipulated by the Commission.

The issuer must refund the money to the investors and re-collect the distributed securities from the investors within 15 days from the date of the offering cancellation. If the issuer fails to do so within this time limit, the underwriter shall have to pay damages to the investors in accordance with the terms committed with the investor.

Part IV Securities Companies

Article 26. Establishment of securities companies

Person and organization who is willing to establish a securities company shall submit an application documents to the Office.

A securities company shall be established in a limited liability company, except for a sole limited liability company.

Article 27. Criteria for a securities business license

Person and organization who is willing to establish a securities company shall meet the following requirements:

1. Having an appropriate office location and adequate technical facilities for securities businesses;
2. Having a minimum legal paid-up charter capital as stipulated by the Commission;
3. Having its directors and practitioners who have qualifications and experience in the field of securities-related businesses, finance-banking, and qualified for being granted the securities practitioner certificate by the Office as specified in Article 42 of this Decree;

4. Having a reasonable business plan;
5. Other requirements as stipulated by the Office.

Article 28. License application documents

The application documents for securities business license include:

1. The application form as specified by the Office;
2. The agreement for establishing a securities company;
3. The company's charter;
4. Certificates related to the qualifications, work experience and securities practitioner certificate of proposed administrators, and principal shareholders;
5. The list of shareholders and their proportion of shareholding;
6. A certificate of financial status related to principal shareholders that is audited by an approved external auditing company; In the case of individuals as the shareholders, their bank deposit certificate(s) that are certified by a relevant bank shall be submitted;
7. A business plan for the first 3 business years;
8. Other documents as stipulated by the Office.

An applicant shall pay fees accordingly to regulations as specified by the Office.

Article 29. License decision

The Office shall consider the application documents and inform the applicant of the result in writing within 60 days as from the date of receiving full and complete application documents for a license.

The applicant shall be granted the Establishment and Operation License only if it satisfies all requirements as stated in Article 27 of this decree.

In case of refusal, the Office shall give a written response to the applicant stating the reasons thereof. The unsuccessful applicant shall be able to re-submit the application documents after any causes which make the Office not able to issue a securities business license have been overcome.

After receiving the approval for a license, the applicant shall apply for an enterprise registration certificate and tax registration certificate in compliance with applicable laws and has to undertake the business operations within 90 days after receiving the enterprise registration certificate.

Article 30. Scope of license

A securities company shall operate its securities business activities partially or fully, as follows:

1. Brokerage;
2. Dealing on own accounts;
3. Financial and securities investment advisory;
4. Underwriting;
5. Other securities businesses as authorized by the Commission.

Article 31. The securities company's charter

Each securities company shall have a charter that specifies:

1. Its corporate name that shall have a word "securities company" in front and "limited" or "public" at the end;
2. Its corporate address;
3. Its purposes;
4. The amount of its registered capital;
5. The classes and amount of its authorized shares and shareholders' structure;
6. Full names, addresses and nationalities of the company founders;
7. Governance structure;
8. Meeting and voting;
9. Method of dividend distribution;
10. Dispute settlement method; and
11. Method of liquidation.

The company's charter shall have the legal effect only after the securities company has a written approval of the Office.

Article 32. Changes that have to be approved

A securities company is required to obtain an approval in writing from the Office for the following changes:

1. Decrease of its paid-up charter capital;
2. Changes of address of the head office, branches or representative office;
3. Changes of its corporate name;
4. Changes of principal shareholders' structure;
5. Other changes as stipulated by the Office.

Article 33. Merger of securities companies

A merger of securities companies shall be subject to Article 159 and 187 of the Enterprise Law.

A securities company wishing to merge with another securities company shall submit its application documents to the Office. The Office shall consider the application and notify the applicant in writing within a maximum period of 60 days as from the date of receiving a full and complete application documents.

The new company established by the merger must proceed with the formalities of application for granting securities business license in accordance with Article 28 of this Decree.

Article 34. Securities companies established by foreign investors

Foreign investors are allowed to establish a joint venture securities company with domestic investors. The share of capital contributed by foreign

investors in a joint venture shall not exceed 51 percent of the total outstanding shares.

Article 35. Granting a securities business license for the branch of foreign securities companies

Foreign securities company wishing to establish its branch in the Lao PDR shall meet the following requirements:

1. Satisfying adequate requirements set out in Clause 1, 3, 4 and 5 of Article 27 of this Decree;
2. Having a minimum legal paid-up charter capital as specified by the SEC;
3. Having sound financial performance;
4. Receiving a permission certificate issued by a concerned supervision authority of its native country at the time of submission.

The applicant shall submit an application documents as set out in Article 28 of this Decree and provide the following additional documents:

1. Certified copy of its enterprise registrations
2. Permission certificate issued by a concerned supervision authority of its native country allowing it to establish its branch in Lao PDR;
3. Certified copy of the company's charter and its branch's charter;
4. The list of staff in each position;
5. The agreement or official document certifying the responsibilities and obligations of the parent company over the business operations undertook by its branch;
6. Other documents as stipulated by the Office.

Article 36. Scope of license regarding a branch of the foreign securities company

A branch of the foreign securities company is allowed to undertake the securities businesses:

1. Securities brokerage;
2. Securities dealing on its own account;
3. Other kinds of securities businesses as granted by the Commission.

Article 37. Representative offices of foreign securities companies

Foreign securities company wishing to establish its representative office in Lao PDR shall submit an application documents to the Ministry of Planning and Investment.

Representative offices are allowed to carry out the following scope of license:

1. Being a coordination office and undertaking a marketing study;
2. Promoting the technical cooperation regarding the development of securities and securities market in the Lao PDR;
3. Other activities as stipulated in applicable laws.

Article 38. Accounts and financial statements of securities companies

Each securities company shall implement accounting rules and standards as prescribed in Law on Enterprise Accounting.

Each securities company shall carry out and complete an annual external audit within the first quarter of the following financial year, and submit an audit report to the Office and publish a report of its financial situation to the public within April of each year.

Article 39. Suspension of the Establishment and Operation License of the securities company

The Office shall have the rights to suspend business operations of the securities companies in the following circumstances:

1. Failing to implement Law on Enterprise Accounting and a reporting regime as stipulated by the Office;
2. Violating provisions of any concerned regulations regarding securities and securities market;
3. Having evidence that a securities company conducts its business operations in a manner that may cause potential impacts on the investors' legitimate rights and benefits;
4. Violating any clauses as stipulated in Article 58 of this Decree;
5. Violating applicable laws and regulations of the Lao PDR.

Article 40. Revocation of the securities business license

A securities firm may be revoked from its securities business in any of the following cases:

1. Based upon the application request submitted by a securities company in accordance with the resolutions of its shareholders' meeting;
2. The application documents for issuance of or supplement to the securities business license includes any incorrect information that may cause any severe impacts on a capital market system and its sound business operations;
3. A securities company may merge with another securities company, leading a loss of its legal entity status.
4. Violating provisions on prudential requirements as stipulated by the Office;

5. Being dissolved or bankrupt;

Upon the revocation of its securities business license, the Office shall be responsible for make a public announcement on a national newspaper and on its electronic communication media for 10 consecutive days.

Article 41. Liquidation upon revocation of a securities business license

A securities company whose securities business license is revoked and terminated as described in Article 40 of this Decree shall implement a method of liquidation in the following cases:

1. If its securities business license is revoked in accordance with the decisions of the shareholders' meeting, a method of liquidation shall be subject to the provisions in Law on Enterprise;
2. If its securities business license is revoked due to its violation of applicable laws and regulations, its financial difficulties and business instability, the Office shall appoint a liquidation committee, comprising of representatives from relevant agencies, in order to implement any necessary liquidation process. The Office shall formulate a regulation regarding liquidation.
3. In case of dissolution and bankruptcy of securities companies by the court's decision, a method of liquidation shall be made in accordance with Law on Bankruptcy of Enterprise.

Article 42. Securities Practitioner Certificate

Individual wanting to be a securities practitioner shall be employed by a securities company and receive a securities practitioner certificate. The Office shall grant the Securities Practitioner Certificate to individuals who meet the following requirements:

1. Having adequate legal and civil behavior capacity;
2. Shall not be sentenced by the court of offences related fraud, deception, falsification of document, taking or giving bribe, corruption or money laundering;
3. Holding a university degree or above in the field of finance-banking, business administration, law, accounting or economics;
4. Having passed a securities-related examination organized by the Office.
5. An individual, who owns a professional certificate of securities and the securities market from a relevant authority of its native country may obtain the Lao Securities Practitioner Certificate

by passing an examination of applicable laws of Lao PDR organized by the Office.

Article 43. Revocation of Securities Practitioner Certificate

A securities practitioner shall be subject to revocation of the Securities Practitioner Certificate in the following cases:

1. The application documents for issuance of or supplement to the securities practitioner certificate includes any incorrect information ;
2. Violating the provisions on securities professional practitioners;
3. Not conducting any securities practice for 3 consecutive years.

Part V Securities Exchange

Section 1 Establishment

Article 44. Establishment of a securities exchange

A centrally organized securities exchange shall be established in a limited liability company, except for a sole limited liability company, and the establishment shall be decided by the Office.

Person and organization who is wishing to establish a securities exchange shall meet the following requirements:

1. Having an appropriate location and office;
2. Having adequate, modern and secure technical facilities for securities business operations;
3. Having its directors, audit committee and key staff who have qualifications and experience in the field of securities business;
4. Having a reasonable business plan and adequate capital;
5. Other requirements as stipulated by the Office.

Article 45. License application documents

The applicant shall submit the application documents for a securities exchange license to the Office.

The application documents include:

1. The application form as specified by the Office;

2. The agreement for establishing a securities exchange;
3. The exchange's charter;
4. Certificates related to the qualifications and experience of proposed administrators and principal shareholders;
5. The list of shareholders and their proportion of shareholding;
6. A certificate of financial status and other necessary documents related to principal shareholders;
7. A business plan for the first 3 business years after the establishment;
8. Other documents as stipulated by the Office.

An applicant shall pay fees accordingly to regulations as specified by the Office.

Article 46. Organizational structure of a securities exchange

The organizational structure of a securities exchange shall include the shareholders' meeting, Board of Directors, Audit Committee, Governance Committee, Securities Depository Center, Payment Supporting Fund, and some divisions.

The appointment of Chairman of its Board of Directors and its Chief Executive Officer shall be decided and approved by the Commission.

Article 47. The exchange's charter

The charter of a securities exchange shall have the contents in consistence with Article 82 as set out in Law on Enterprise.

The charter shall have the legal effect only if the securities exchange has a written approval from the Office.

Article 48. Rights of the securities exchange

The securities exchange shall have the following rights:

1. To promulgate the regulations on securities listing, securities trading, information disclosure and trading members upon approval from the Office;
2. To organize, manage and regulate the securities trading activities at the Securities Exchange.
3. To temporarily discontinue, suspend or, cancel securities trading in accordance with its applicable regulations.
4. To approve, cancel the listing of securities and monitor listed companies' implementation of listing requirements on the Securities Exchange;
5. To approve, cancel the membership of the securities companies at the Securities Exchange;
6. To supervise and monitor securities trading activities, to investigate any suspected transactions, and fine trading members at the

Securities Exchange. Such said fine shall not exceed 100 million Kip.

7. To supervise the information disclosure of listed companies and trading members at the Securities Exchange;
8. To provide market information and information relating to listed securities;
9. To act as a conciliator upon request of trading members when any disputes arise relating to securities trading activities;
10. To collect fees in accordance with the regulations upon an approval from the Office.
11. Other rights as approved by the Office.

Article 49. **Duties of the securities exchange**

The securities exchange shall have the following duties:

1. To ensure that securities trading activities in the market are conducted in a public, equal, orderly and efficient manner;
2. To comply with the reporting and auditing regimes in accordance with applicable laws;
3. To publish information relating to securities trading activities taken place in the Securities Exchange, listed securities and trading members;
4. To provide information and coordinate with competent state agencies in the investigation, and prevention and fight against violations of the provisions on securities and the securities market.
5. To carry out the dissemination and investor education regarding securities and the securities market.
6. To pay damages to trading members in case of failure to perform duties resulting in damages to trading members, except for force majeure cases;
7. To act as a center in regard with clearing and settlement on behalf of buyers and sellers, including transfer agent for securities among traders;
8. Other duties as approved by the Office.

Article 50. **Trading members**

Securities firms licensed accordingly to this Decree shall be eligible to register as trading members of the Securities Exchange upon conditions, procedures and provisions as provided for in its Regulation on trading members. Trading members shall operate in compliance with applicable regulations of the Securities Exchange.

Article 51. Securities listing

An issuer shall be eligible to list their securities in the Securities Exchange. The issuer shall have to meet requirements on capital, business operation and financial capability, the number and structure of shareholders as stipulated by the Securities Exchange. The issuer submitting the application documents for listing shall be responsible for the accuracy, honesty and adequacy of the listing documents in accordance with Regulation on securities listing as specified by the Securities Exchange.

The listed organizations shall operate in compliance with applicable regulations of the Securities Exchange.

Article 52. Securities trading activities

The Securities Exchange shall organize listed securities transactions according to the concentrated order-matching method in order to ensure a transparent, fair and efficient market operation.

Securities listed in the Securities Exchange shall be traded only at the securities companies being trading members of the Securities Exchange.

Article 53. Reporting regime

The Securities Exchange shall have to report its business operation activities including financial performance to the Office, as follows:

1. A quarterly report shall be submitted not later than the 30th of the following month;
2. An audited annual report shall be submitted within 7 days after the completion of an external auditing performance.

Article 54. Internal audit

The Securities Exchange shall annually be audited by an independent external auditing company which is in the list of external auditing companies as approved by the Office. An audit report shall be certified in written by an auditing organization and completed within the first quarter of the following financial year.

Section 2

Securities Depository Center

Article 55. Securities depository center

The Securities Depository Center shall be a part of the Securities Exchange and perform the following duties:

1. To register and deposit securities;

2. To transfer securities ownership to the holders;
3. To make clearing and settlement relating to securities transactions;
4. To prepare and issue the list of securities holders upon the issuer's request;
5. To provide other services relating to the distribution of dividends and the request of organizing the shareholders' meeting upon the request of public companies and issuers;
6. Other duties as approved by the Office.

Article 56. Payment supporting fund

The payment supporting fund shall be a part of the Securities Exchange in order to prevent any potential payment risks regarding cash settlement. Each trading member shall contribute to the fund accordingly to the rate of contribution as stipulated in applicable regulations of the Securities Exchange.

Article 57. Cash settlement

Each trading member shall appoint any commercial bank as their correspondent bank in order to manage cash accounts and perform the payments of money concerning to securities transactions. The agreement on such said business partnership shall be created and approved by the Office.

The Bank of the Lao PDR shall serve as the designated settlement bank among trading members of the Securities Exchange.

Part VI

Prohibited Acts, Information Disclosure, Report Regime, Inspection and Settlement of Disputes

Article 58. Prohibited acts regarding securities transactions

Individuals and organizations shall be prohibited from undertaking the following securities-related activities:

1. The issuing company advertises the securities public offering and distribute the securities prior to having obtained an approval from the Office;
2. The securities company performs any operation activities in order to manipulate the actual securities prices, amount and characteristics, which may cause negative damages to the securities market or may take an advantage over the investors and its clients; buys or sells any unauthorized securities; and buys or holds the securities exceeding a holding proportion limit as stipulated by the Office;
3. Individuals or organizations which are not a licensed securities company undertake any securities businesses without having obtained an authorization from the Office;

4. Securities listed in the Securities Exchange are traded outside the Securities Exchange
5. Insiders use inside information to buy or sell securities for his own or for a third party; disclose and provide inside information to a third party to buy or sell securities basing on the inside information; and disclose the clients' information negatively or abusing the rights to buy and sell securities on behalf of its clients without their permission.
6. Individuals or organizations who know or possess of internal information use the information for the benefits of their securities-related activities;
7. Individuals or organizations manipulate the security prices which are not consistent with the actual market condition by undertaking securities transactions without transferring the ownership attached to those securities; or conspiring with each other to buy or sell securities to thereby create false supply of and demand for securities; or buying, selling or enticing others to continuously buy or sell securities in order to manipulate the securities prices;
8. Individuals or organizations create and disseminate false information that seriously affects the securities market and the investment transactions, prior to receiving an approval from the Office;
9. Legal persons open accounts in the name of individuals to buy or sell securities.
10. Institutions are named "Securities Company" or "Securities Exchange" or "similar words" without an authorization from the Office;
11. Individuals or organizations takes an advantage of a securities business license in order for money-laundering purposes;
12. Individuals or organizations open accounts in the name of another individuals or organizations to buy or sell securities;
13. Individuals or organizations perform any obstacles against inspection and auditing activities undertaken by the Office, the Internal Audit Committee and an external auditor, by refusing and delaying to provide information and cooperative supports;
14. An external auditor has direct interests or hold more than 0.1% of total share amount in a public company at the time that it performs an auditing service for the public company;
15. The securities company have direct interests or hold more than 0.1% of total share amount in an issuer at the time that it performs an underwriting service for the issuer;
16. The securities company uses the clients' deposited money or securities or both on behalf of the clients' without their permission;
17. Individuals or organizations fails to provide and publish information on securities transactions in a full and timely manner, which may cause damage to investors' interests;
18. Other prohibited acts as stipulated by the Office.

Article 59. Information disclosure of an issuing company

An issuer is required to conduct the disclosure of information via any means of the mass media or via an information communication system of the Office. The publication of information shall include:

1. Quarterly financial statement which is audited by an internal auditor;
2. An annual financial report which is audited by an certified external auditing organization;
3. An annual business report;
4. Other information as stipulated by the Office.

In addition to the disclosure of information to the Office, any listed companies are required to disclose information in accordance with regulations as stipulated by the Securities Exchange.

Article 60. Reporting regime

The issuers, securities companies and the Securities Exchange are required to report to the Office accordingly to regulations as prescribed by the Office.

Article 61. Inspection

The Office shall inspect the issuers, securities companies and the Securities Exchange on the basis of scheduled inspections and ad hoc inspections whenever necessary.

The issuers, securities companies and the Securities Exchange shall facilitate and provide information to the Office at the time of performing its inspection activities.

Article 62. Rights and duties of Inspectors of the Office

Inspectors of the Office shall have the following rights and duties:

1. To inspect the implementation of rules and regulations regarding securities and securities market in order to ensure a stable, transparent, fair and efficient market;
2. To examine the accounts, books, documents, electronic data, and other records concerning securities-related transactions;
3. To require administrators and employees to provide all information on any matter relating their administration and operations;
4. To enter any premises where a violation of applicable law and regulations there is suspected to have been committed and seize documents or other property connected with the suspected commission of the violation;
5. To meet with boards of directors and administrators of the said organizations in order to make assessment on the implementation of this Decree and other relevant regulations related to securities and securities market;

6. To implement any measures and sanctions against violators of applicable regulations related to securities and securities market;
7. To exercise other rights and perform other duties as stipulated by the Office.

Article 63. External Auditor

Each issuer, securities company and Securities Exchange shall be audited by an independent external auditing organization. Such an auditing organization shall be certified and authorized by the Office.

An audit on the issuer, securities company and Securities Exchange shall be performed and completed within the first quarter of the following financial year and an audit report shall be published to the public.

Article 64. Settlement of disputes

If any dispute arises from operations in securities and securities market, such dispute shall be settled amicably between the Parties hereto by mutual discussions. In case no settlement can be reached by consultation, the parties may submit the case of such a raising dispute to the Office for mediation.

In case reconciliation fails, the parties may bring the dispute to an arbitrator or to the court for settlement in accordance with applicable laws.

Regarding the request to the Office to act as a mediator to settle the arising dispute, the parties shall bear the costs of the arbitration as stipulated by the Office.

Part VII

Awards and Sanctions

Article 65. Awards toward persons who have performed well

Person or organization who has outstanding performance in operation, development and management activities in the field of securities and securities market, and prevent infringement of this Decree and relevant regulations regarding securities and securities market will be rewarded and receive other policy by applicable regulations.

Article 66. Sanctions against violators

Person or organization who violates the provisions in this Decree shall be subject to the following sanctions and penalties; namely, being warned in writing, being fined, suspending or revoking a securities business license, revoking the Securities Practitioner License, and being subject to legal proceeding upon the character and scope of their violation.

Part VIII

Final Provisions

Article 67. Implementation

The Commission and Office shall implement this Decree.

Ministries, ministerial equivalents, and the related sectors of economy shall disseminate and strictly implement this decree.

Article 68. Effectiveness

This decree shall enter into force after 30 days as from the date of signature.

Any regulation, provisions that conflict with this decree shall be repealed.

FOR AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
PRIME MINISTER

(Signature and seal)

Bouasone Bouphavanh

ภาคผนวก 11

แบบสอบถามเพื่อสำรวจความเห็น
เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงินในประเทศลาว
(สำหรับนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักลงทุนไทย ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และบุคคลทั่วไป ในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาว ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาว ซึ่งจะเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกของเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการเงินและการลงทุนของไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

1. เพื่อประเมินความต้องการของนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และบุคคลทั่วไปในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาว
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาว
3. เพื่อนำผลการสำรวจมาทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผู้ให้บริการด้านการเงินไทยในการเข้าสู่ตลาดในประเทศลาว
4. เพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการด้านการเงินในประเทศลาว

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว รบกวนกรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่

สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

โทร 02 273 9020 ต่อ 3659 โทรสาร 02 2739059

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ท่านต้องการเลือก

1. อาชีพปัจจุบัน

- ☐ 1. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (กรณารับซื้อองค์กร).....
- ☐ 2. อาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว (กรณารับลักษณะอาชีพ/ธุรกิจ).....
- ☐ 3. พนักงาน/เจ้าหน้าที่บริษัท (กรณารับซื้อบริษัท).....
- ☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

3. วุฒิการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20-40 ปี ☐ 41 ปีขึ้นไป

5. ท่านและธุรกิจของท่านมีการติดต่อกับประเทศลาว ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไปท่องเที่ยว
- ☐ ไปประชุมทางธุรกิจ/ราชการในลาว
- ☐ ค้าขายอยู่ในประเทศไทยข้ามพรมแดนให้กับผู้บริโภคที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศลาว
- ☐ ส่งออกสินค้าไปยังลาว
- ☐ นำเข้าสินค้าจากลาว
- ☐ เข้าไปลงทุนเปิดกิจการหรือสาขาในประเทศลาว
- ☐ จ้างแรงงานจากประเทศลาว
- ☐ อื่นๆ.....

6. ในการติดต่อกับประเทศลาวตามข้อ 5 ท่านได้ใช้บริการด้านการเงิน (ธนาคาร/ประกันภัย/หลักทรัพย์) ในประเทศลาวหรือไม่

- ☐ เคย ☐ ไม่เคย

7. ผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศลาวที่ท่านเคยใช้บริการตามข้อ 6 อยู่ในประเภทใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ธนาคารพาณิชย์สัญชาติลาว กรณารับซื้อ
- ☐ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไปจัดตั้งในลาว
(☐ ธนาคารกรุงเทพ ☐ ธนาคารกรุงไทย ☐ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ☐ ธนาคารไทยพาณิชย์ ☐ ธนาคารทหารไทย)
- ☐ สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันภัยสัญชาติลาว กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันภัยของต่างชาติที่จัดตั้งในลาว กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันชีวิตสัญชาติลาว กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันชีวิตของต่างชาติที่จัดตั้งในลาว กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทหลักทรัพย์ กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทแพคตอริง กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทลีสซิ่ง กรณารับซื้อ
- ☐ อื่นๆ

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้ใช้บริการ

8. บริการด้านการเงินที่ท่านได้เคยใช้ หรือประสงค์จะใช้ในประเทศลาว

ลักษณะของการบริการ	ใช้ บริการ เป็นประจำ	ใช้ บริการ บางครั้ง	ใช้ บริการ เมื่อ จำเป็น	ไม่เคยใช้ แต่ ประสงค์ จะใช้ บริการ	ไม่เคยใช้ และไม่ ประสงค์ จะใช้ บริการ
● ธนาคารพาณิชย์					
8.1 การฝากเงิน					
8.2 สินเชื่อระยะสั้น/เงินเบิกเกินบัญชี					
8.3 สินเชื่อระยะยาว/สินเชื่อโครงการ					
8.4 การโอนเงินข้ามประเทศ					
8.5 การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ					
8.6 การค้ำประกัน (Letter of Guarantee: L/G)					
8.7 การรับรอง/อาวัลตัว					
8.8 บัตรเครดิต					
8.9 Letter of Credit (L/C)					
8.10 ตั๋วเงิน					
8.11 ATM					
8.12 บริการธนาคารพาณิชย์ประเภทอื่นๆ อาทิ					
● ประกันภัย					
8.13 ประกันชีวิต					
8.14 ประกันสุขภาพ					
8.15 ประกันอุบัติเหตุ					
8.16 ประกันวินาศภัยทรัพย์สิน อาคาร					
8.17 ประกันภัยยานยนต์					
8.18 ประกันภัยสินค้า					
8.19 ประกันประเภทอื่นๆ อาทิ					
● หลักทรัพย์					
8.20 ค่าหลักทรัพย์					
8.21 Underwriting					
8.22 ที่ปรึกษาทางการเงิน					
8.23 จัดการกองทุน					
● อื่นๆ					
8.24 แฝกตอรั้ง					
8.25 ลีสซิ่ง					
8.26 Venture Capital					
8.27 สินเชื่อเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Micro credit)					
8.28 สินเชื่อนอกระบบ					
8.29. อื่นๆ					

9. กรุณาให้คะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ทำให้ท่าน/ธุรกิจของท่านใช้บริการสถาบันการเงินในประเทศลาว					
ปัจจัย	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9.1 คุณภาพของการบริการ รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงต่อเวลา (Quality)					
9.2 พนักงานเป็นเป็นมิตร และเต็มใจให้บริการ (Friendly)					
9.3 สถานที่ตั้งของสถาบันการเงินสะดวกต่อการใช้บริการ (Accessibility)					
9.4 เชื่อมั่นในฐานะและความมั่นคงของผู้ให้บริการ (Creditability)					
9.5 เชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินการ (Transparency)					
9.6 มีความรู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรเป็นการส่วนตัว (Personal Connection)					
9.7 มีความหลากหลายของบริการ					
9.8 สถาบันการเงินมีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ					
9.9 มีสาขา/สำนักงานครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ (Local Network)					
9.10 เป็นนโยบายจากบริษัทแม่ที่ประเทศไทย					
9.11 สะดวกสำหรับลูกค้า และ/หรือ ผู้ที่ติดต่อธุรกิจด้วย					
9.12 สามารถฝากเงิน/ทำธุรกรรมได้ด้วยเงินตราหลายสกุล					
9.13 ผลตอบแทนสูงกว่าที่ได้รับจากบริการในประเทศไทย					
9.14 สถาบันการเงินที่ให้บริการเป็นของคนไทย					
9.15 พนักงานสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย/อังกฤษได้					
9.16 มีกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่รวดเร็ว					
9.17 มีความต้องการเอกสารประกอบการพิจารณาที่เป็นมาตรฐาน ไม่จุกจิก					
9.18 มีวงเงินและสภาพคล่องที่สามารถตอบสนองความต้องการทางธุรกิจ					
9.19 มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงการบริการลูกค้าเป็นหลัก					
9.20 อื่นๆ					

10. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศลาว	
ปัญหาที่ประสบจากสถาบันการเงินของไทย	ปัญหาที่ประสบจากสถาบันการเงินของลาว
☐ ประเภทบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ☐ สาขาที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ วงเงินที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ ขาดการจัดการระบบที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น ☐ ใช้เวลานานในการเข้ารับบริการ ☐ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ☐ พนักงานบริการขาดคุณภาพ ☐ การบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินสดท้องถิ่น ☐ ขาดระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ☐ การคมนาคมไม่สะดวก ☐ ปัญหาด้านภาษา ☐ อื่นๆ	☐ ประเภทบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ☐ สาขาที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ วงเงินที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ ขาดการจัดการระบบที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น ☐ ใช้เวลานานในการเข้ารับบริการ ☐ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ☐ พนักงานบริการขาดคุณภาพ ☐ การบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินสดท้องถิ่น ☐ ขาดระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ☐ การคมนาคมไม่สะดวก ☐ ปัญหาด้านภาษา ☐ อื่นๆ
11. ท่านเห็นว่าควรมีสถาบันการเงินไทยนอกเหนือจากที่มีดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เปิดให้บริการเพิ่มเติมในลาวหรือไม่ ☐ ควรมีเพิ่มเติม (☐ ในเมืองหลวง ☐ จังหวัดอื่นๆ ในลาว โปรดระบุ) ☐ ไม่ควร จำนวนที่มีอยู่เพียงพอแล้ว	
12. จากข้อ 11. ท่านต้องการให้สถาบันการเงินรายใดเข้าไปเปิด/เพิ่มการให้บริการในประเทศลาว กรุณาระบุชื่อสถาบันการเงินที่ท่านสนับสนุนให้เข้าไปเปิดให้บริการในลาว	
ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น / เสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้สถาบันการเงินไทยเปิดให้บริการในประเทศลาว	

ภาคผนวก 12

แบบสอบถามเพื่อสำรวจความเห็น
เกี่ยวกับความต้องการของบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา
(สำหรับนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักลงทุนไทย ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และบุคคลทั่วไป ในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา ซึ่งจะเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกของเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการเงินและการลงทุนของไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

1. เพื่อประเมินความต้องการของนักลงทุน ผู้ประกอบธุรกิจ และบุคคลทั่วไปในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา
3. เพื่อนำผลการสำรวจมาทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของผู้ให้บริการด้านการเงินไทยในการเข้าสู่ตลาดในประเทศกัมพูชา
4. เพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดของสาขาบริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว รบกวนกรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่

สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

โทร 02 273 9020 ต่อ 3659 โทรสาร 02 2739059

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ท่านต้องการเลือก

1. อาชีพปัจจุบัน

- ☐ 1. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (กรณารับซื้อองค์กร).....
- ☐ 2. อาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว (กรณารับซื้อลักษณะอาชีพ/ธุรกิจ).....
- ☐ 3. พนักงาน/เจ้าหน้าที่บริษัท (กรณารับซื้อบริษัท).....
- ☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

3. วุฒิการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20-40 ปี ☐ 41 ปีขึ้นไป

5. ท่านและธุรกิจของท่านมีการติดต่อกับประเทศกัมพูชา ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไปท่องเที่ยว
- ☐ ไปประชุมทางธุรกิจ/ราชการในกัมพูชา
- ☐ ค้าขายอยู่ในประเทศไทยข้ามพรมแดนให้กับผู้บริโภคมที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศกัมพูชา
- ☐ ส่งออกสินค้าไปยังกัมพูชา
- ☐ นำเข้าสินค้าจากกัมพูชา
- ☐ เข้าไปลงทุนเปิดกิจการหรือสาขาในประเทศกัมพูชา
- ☐ จ้างแรงงานจากประเทศกัมพูชา
- ☐ อื่นๆ.....

6. ในการติดต่อกับประเทศกัมพูชาตามข้อ 5 ท่านได้ใช้บริการด้านการเงิน (ธนาคาร/ประกันภัย/หลักทรัพย์) ในประเทศกัมพูชาหรือไม่

- ☐ เคย ☐ ไม่เคย

7. ผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชาที่ท่านเคยใช้บริการตามข้อ 6 อยู่ในประเภทใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ธนาคารพาณิชย์สัญชาติกัมพูชา กรณารับซื้อ
- ☐ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ไปจัดตั้งในกัมพูชา (☐ Cambodia Commercial Bank ☐ Krung Thai Bank)
- ☐ สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันภัยสัญชาติกัมพูชา กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันภัยของต่างชาติที่จัดตั้งในกัมพูชา กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันชีวิตสัญชาติกัมพูชา กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทประกันชีวิตของต่างชาติที่จัดตั้งในกัมพูชา กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทหลักทรัพย์ กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทแพกตอริง กรณารับซื้อ
- ☐ บริษัทลีสซิง กรณารับซื้อ
- ☐ อื่นๆ

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้ใช้บริการ

8. บริการด้านการเงินที่ท่านได้เคยใช้ หรือประสงค์จะใช้ในประเทศกัมพูชา

ลักษณะของการบริการ	ใช้ บริการ เป็นประจำ	ใช้ บริการ บางครั้ง	ใช้ บริการ เมื่อ จำเป็น	ไม่เคยใช้ แต่ ประสงค์ จะใช้ บริการ	ไม่เคยใช้ และไม่ ประสงค์ จะใช้ บริการ
● ธนาคารพาณิชย์					
8.1 การฝากเงิน					
8.2 สินเชื่อระยะสั้น/เงินเบิกเกินบัญชี					
8.3 สินเชื่อระยะยาว/สินเชื่อโครงการ					
8.4 การโอนเงินข้ามประเทศ					
8.5 การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ					
8.6 การค้ำประกัน (Letter of Guarantee: L/G)					
8.7 การรับรอง/อาวัลตัว					
8.8 บัตรเครดิต					
8.9 Letter of Credit (L/C)					
8.10 ตั๋วনিৰ්ঘ					
8.11 ATM					
8.12 บริการธนาคารพาณิชย์ประเภทอื่นๆ อาทิ					
● ประกันภัย					
8.13 ประกันชีวิต					
8.14 ประกันสุขภาพ					
8.15 ประกันอุบัติเหตุ					
8.16 ประกันวินาศภัยทรัพย์สิน อาคาร					
8.17 ประกันภัยยานยนต์					
8.18 ประกันภัยสินค้า					
8.19 ประกันประเภทอื่นๆ อาทิ					
● หลักทรัพย์					
8.20 ค่าหลักทรัพย์					
8.21 Underwriting					
8.22 ที่ปรึกษาทางการเงิน					
8.23 จัดการกองทุน					
● อื่นๆ					
8.24 แฝกตอรั้ง					
8.25 ลีสซิง					
8.26 Venture Capital					
8.27 สินเชื่อเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Micro credit)					
8.28 สินเชื่อนอกระบบ					
8.29. อื่นๆ					

9. กรุณาให้คะแนนความสำคัญของปัจจัยที่ทำให้ท่าน/ธุรกิจของท่านใช้บริการสถาบันการเงินในประเทศกัมพูชา					
ปัจจัย	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9.1 คุณภาพของการบริการ รวดเร็ว ถูกต้อง ตรงต่อเวลา (Quality)					
9.2 พนักงานเป็นเป็นมิตร และเต็มใจให้บริการ (Friendly)					
9.3 สถานที่ตั้งของสถาบันการเงินสะดวกต่อการใช้บริการ (Accessibility)					
9.4 เชื่อมั่นในฐานะและความมั่นคงของผู้ให้บริการ (Creditability)					
9.5 เชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินการ (Transparency)					
9.6 มีความรู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรเป็นการส่วนตัว (Personal Connection)					
9.7 มีความหลากหลายของบริการ					
9.8 สถาบันการเงินมีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ					
9.9 มีสาขา/สำนักงานครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ (Local Network)					
9.10 เป็นนโยบายจากบริษัทแม่ที่ประเทศไทย					
9.11 สะดวกสำหรับลูกค้า และ/หรือ ผู้ที่ติดต่อธุรกิจด้วย					
9.12 สามารถฝากเงิน/ทำธุรกรรมได้ด้วยเงินตราหลายสกุล					
9.13 ผลตอบแทนสูงกว่าที่ได้รับจากบริการในประเทศไทย					
9.14 สถาบันการเงินที่ให้บริการเป็นของคนไทย					
9.15 พนักงานสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย/อังกฤษได้					
9.16 มีกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่รวดเร็ว					
9.17 มีความต้องการเอกสารประกอบการพิจารณาที่เป็นมาตรฐาน ไม่จุกจิก					
9.18 มีวงเงินและสภาพคล่องที่สามารถตอบสนองความต้องการทางธุรกิจ					
9.19 มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงการบริการลูกค้าเป็นหลัก					
9.20 อื่นๆ					

10. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการด้านการเงินในประเทศกัมพูชา	
ปัญหาที่ประสบจากสถาบันการเงินของไทย	ปัญหาที่ประสบจากสถาบันการเงินของกัมพูชา
☐ ประเภทบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ☐ สาขาที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ วงเงินที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ ขาดการจัดการระบบที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น ☐ ใช้เวลานานในการเข้ารับบริการ ☐ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ☐ พนักงานบริการขาดคุณภาพ ☐ การบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินสดทุกท้องถิ่น ☐ ขาดระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ☐ การคมนาคมไม่สะดวก ☐ ปัญหาด้านภาษา ☐ อื่นๆ	☐ ประเภทบริการมีไม่ครบตามความต้องการ ☐ สาขาที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ วงเงินที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ ☐ ขาดการจัดการระบบที่ดี มีขั้นตอนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น ☐ ใช้เวลานานในการเข้ารับบริการ ☐ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น Internet Banking ☐ พนักงานบริการขาดคุณภาพ ☐ การบังคับให้ทำธุรกรรมด้วยเงินสดทุกท้องถิ่น ☐ ขาดระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ☐ การคมนาคมไม่สะดวก ☐ ปัญหาด้านภาษา ☐ อื่นๆ
11. ท่านเห็นว่าควรมีสถาบันการเงินไทยนอกเหนือจากที่มีดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เปิดให้บริการเพิ่มเติมในกัมพูชาหรือไม่ ☐ ควรมีเพิ่มเติม (☐ ในเมืองหลวง ☐ จังหวัดอื่นๆ ในกัมพูชา โปรดระบุ) ☐ ไม่ควร จำนวนที่มีอยู่เพียงพอแล้ว	
12. จากข้อ 11. ท่านต้องการให้สถาบันการเงินรายใดเข้าไปเปิด/เพิ่มการให้บริการในประเทศกัมพูชา กรุณาระบุชื่อสถาบันการเงินที่ท่านสนับสนุนให้เข้าไปเปิดให้บริการในกัมพูชา	
ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็น / เสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้สถาบันการเงินไทยเปิดให้บริการในประเทศกัมพูชา	

จบแบบสอบถาม